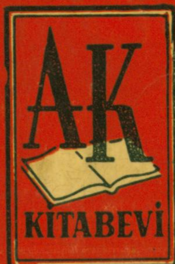
J. D. Carr

Aranılan Kaatil

POLiS ROMANI

John. D. Carr

Aranılan Kaatil

Çeviren :
(Vâ - Nû)

Basan ve Yayan :
İHSAN MANAVOĞLU
AK KİTABEVİ
İstanbul — 1963

BAHAR MATBAASI — İstanbul, 1963

— I —

Donald Halden, türlü harb maceralarından İngiltereye dönüşünü, daima hayalinde canlandırmış; bir takım acaipliklerle karşılaşacağını tasavvur etmişti ama, böyle bir neticeyi hiç de aklından geçirmemişti.

Yedi senedenberi muazzam değişiklikler olmuş.

O gün, öğleden sonra eski âmiri Warrender'le epeyce çene çaldı. Yüreğini burkultan hislerin artık son haddine vardığını zannetmişti. Meğer aldanıyormuş. Asıl şu anda heyecanı en son safhasında...

Donald, önünde durduğu muazzam binanın demir parmaklıklarında ellerini kenetledi. Yoksa ruhu bir paniğe mi uğruyor?

Öyle bir hali var.

Günün sert ışıkları, grupun maviliğine inkılâp etmişti. Genç binbaşı Donald Holden, o gün, öğleden sonraki zaman içinde, ezel kadar uzun bir vakit geçti zanneder. Şimdi karşısıda gördüğü eski sevgilisi Celia'nın kendisini beklediği bina mıdır burası hakikaten?... Oraya girmeli mi?

Harbiye Nezaretinin 307 numaralı bürosunda konuştuğu eski âmiri Warrender'i hatırlıyor.

Holden, ona, mütemadiyen tekrarlıyordu:

— Kuzum, nasıl oldu? Bana bir kere daha anlatınız. Bir sene evvel beni ölmüş diye mi ilân ettiniz?

Warrender, yüzünü buruşturmuştu:

— Vallahi azizim, öyle bir iş yaptık.

— Peki ama... Celia?... diye Holden dehşetle kekelemişti.

Âmiri, şaşkın:

— Aman Allahım, yoksa evli miydiniz? diye sordu. İşte bundan haberim yoktu.

Uzun bir sükût hüküm sürdü. Bu müddet zarfında, Warrander, mürekkepli kaleminin kapağını boyuna açıp kapamak suretiyle heyecanını gizlemeğe çalıştı.

Nihayet dedi ki:

— Siz de benim gibi bilirsiniz. Sizin vazifeniz nevinden bir vazifeyi birine vermemiz icabettiği zaman, böyle bir askerin hücum sırasında vefat ettiğine dair şayia yayacağımız hakkında karısını ve vekilini haberdar ederiz. Verdiğimiz vazife de böylece kolaylaştırılmış bulunur.

Holden, kısaca cevap vermişti:

— Ben evli değilim.

— Ha, demek ki nişanlısınız?

— Hayır!... Hattâ nişanlı bile değilim. Kendisinden nişanlanmak talebinde bulunmadım.

Warrender, rahatlamış gibi bir nefes aldı:

— Ya, öyleyse pekâlâ!... Mesele değişti. Feci bir ihmalde bulunduğumu zannederek korkmuştum.

— O cihetten içiniz rahatlasın... Peki, merak ettim. Ben, nerede ölmüşüm diye ilân edildi?

— Hatırladığıma göre şey civarında... Şey civarında bir hücum sırasında... Mevkiin yerini unuttum. Lâkin öldüğünüzü gösteren fişin üzerinde arayıp bulabiliriz. Her halde, vefatınız, ikinci umumî harbin bitmesinden evvelki nisan ayına rastlıyor. Koppelman, bunu size söylememiş miydi?

— Hayır.

— Söylemesi icabederdi. Siz, hattâ nişan bile aldınız. Bütün gazeteler bahsetti. Efkârı umumiyede hâdise teşkil etmişti.

— Mersi.

— Tabiî malûm: Hitler Almanyası sendeleyince, ehemmiyetli bazı Almanlar, şuraya buraya dağıldılar. Von Steuben İtalyaya kaçtı. Kendisini ele geçirmek istiyorduk. Siz de bu işi başarabilecek ehliyetteydiniz. Lâkin, karşı tarafta da istihbarat teşkilâtı var. Binaenaleyh, başka bir çokları gibi sizi ölmüş ilân etmemiz gerekti. Ancak bu suretle maksadımıza emniyetle varabildik. Nihayet Steuben'i ele geçirdik.

Büyük şefimiz, muvaffakiyetinden fevkalâde memnundur. E, söyleyiniz bakalım, madalya istiyor musunuz? Bu sefer sahicisi...

— Hayır, hacet yok.

Warrender'in konuşma şekli acılaştı:

— İşte, azizim. Şimdiki halde harb biteli bir sene üç ay oluyor. Siz, artık ordudan büsbütün ayrılmış bulunuyorsunuz. Bu macera eskimiş sayılabilir. Lâkin yine de takdir edersiniz ki, pek mübrem mecburiyetler oldu, bu söylediğimiz şekilde hareket etmek zorunda kaldık.

Holden, gözlerini muhatabına dikti:

— Bir şikâyetim yok, dedi. Ancak... Ancak... Bu yeni vaziyete alışmağa çabalıyorum...

— Ne bakıyorsunuz öyle?

— Size bakıyorum. Saçlarınız kırlaşmış. Bu değişikliğin şu anda farkına vardım.

Tekrar bir sükût oldu. Sokağın gürültüsü kendilerine kadar vardı.

Warrender, insiyakî şekilde elini saçlarına götürdü:

— Harbin bittiği ana kadar keza ben de bunun farkına varmamıştım, dedi.

— Pekâlâ... Allahaısmarladık, diyerek Holden ayağa kalkmıştı.

Elini uzattı; âmiri bu eli avuçlarında sıktı:

— Haydi, güle güle, dostum... Mesut olmanızı temenni ederim. Bugünlerde telefon edin de birlikte öğle yemeği yiyelim.

— Hay hay, mersi!

Holden, elini kapının topuzuna götürdüğü zaman, Warrender, âni bir karar vermiş gibi seslendi:

— Holden!... Kuzum, biraz daha oturun... Bir sigara daha için!

Genç yedek binbaşı, bu teklifi, ruhunda gizli bir ferahlama ile kabul etti. Oturdu ve kendisine uzatılan tabakadan bir sigara seçti.

Warrender, düşünceli bir edâ ile:

— Benimkiler kırlaştı ama, sizin saçlarınız kırlaşmamış, dedi. Sıhhatiniz de mükemmel!... Ancak sinirleriniz bozuk. Dimağınıza gelince, onun kuvvetini ekseriya kıskanmışımdır. Üstelik de, hatırladığıma göre, iki sene evvel bir asalet ünvanına tevarüs ettiniz.

— Evet. «Sir» oldum.

Warrender, hafifçe ıslık çaldı:

— E, tabiî bu asalet ünvanına bağlı bir varidat da olacak.

— Evet, fena para değildir zannederim.

Holden, havaya duman savurarak ilâve etmişti:

— Ben öldüm diye ilân edildiğine göre bu ünvan ve servet başkalarına geçmiştir diye düşünmüştüm.

— Canım, kaç defa size tekrarlayacağım. Böyle yanlışlıklar ancak romanlarda ve filmlerde olur. Noterinizin kulağı bükülmüştü.

— Ya?

— İşte böylece, Sir Ronald olmuşsunuz. Tebriklerimi arzederim, dostum!... Bu asalet ünvanı üzerinizde nasıl bir tesir bırakıyor?

— Doğrusunu isterseniz pek farkında değilim.

Warrender, ona gözlerini çevirdi:

— Nasıl farkında olmazsınız? Sizin yerinizde olsaydım şu anda dans ederdim. Yoksa Celia'yı düşündüğünüz için mi durgunsunuz?

— Evet.

— Celia'nın soyadı nedir?

— Devereux. Yani Celia Devereux...

Holden'in gözleri, âmirinin arkasında asılı duran takvimde büyülendi kaldı: Temmuz, çarşamba...

Bu tarih onun dimağında öyle bir hâtıralar salgını hasıl etmişti ki ister istemez gözlerini yumdu. Sonra, ayağa kalkarak pencereye yaklaştı. Sokağın hareketine daldı. Lâkin, hiç bir şey göremedi.

Bundan yedi sene evvel, dokuz temmuzdu. Yani bu günden bir gün evvel... Sevgilisi Celia'nın ablası olan Margot,

küçük bir kilisede Thorley Marsh'la evlenmişti. O günün de tıpkı bugün gibi sıcak olduğunu Holden düşündü. Küçük kilisenin civarında gayet kesif otlar ve kıvıl kıvıl akan bir dere vardı. Binanın içi gayet serindi. Bu rutubet kokusu ile çiçeklerin kokuları birbirine karışıyordu.

Arkadaşı Thorley'in şahidi olduğundan, Holden, biraz gerilerek, güveyin sağında duruyordu.

Celia ise, şeref matmazeli rolündeydi. Gelinin öte tarafında; güzel hayaliyle sevgilisini hatırlıyor.

Damadın yüzünü pek iyi göremiyorsa da, sırtından bakmasına rağmen, Holden, onun pek sinirli olduğunu seziyordu. Güler yüzlü, iyi huylu bir kız olan Margot'un narin profili, duvağının bulutu arasından görünmekteydi.

Holden, bu gelinle güveyi de pek severdi. Ötedenberi severdi. Evlendikleri için pek memnun olmuştu. Hayatta ancak bahtiyar olmaları beklenebilirdi.

Tören bittiği zaman birbirlerinin boynuna atılmışlar, öpüşmüşlerdi. Yeni evlileri Holden tebrik etmişti.

Delikanlı, İkinci Mammy dedikleri seksen yaşındaki analığını da hatırladı. Burnundan soluyaraktan ve küçücük mendiliyle mavi gözlerini boyuna kurulayaraktan törene katılmıştı. Ve garip şapkalı Obey'i aklından geçirdi. Daima arka plânda kalan bu kadın, Celia ve Margot'u yetiştirmişti. Sonra bir de sir Danvers Locke'u düşündü. Bu zat, kilisede Margot'un koluna girmişti. Doktor Stephon'sa, yeni evlilere gözlüğünün altından şüpheli şüpheli bakmıştı. Enteresan tiplerden biri de, on iki yaşındaki Doris Locke... Gelinin ikinci nedimesi olan bu kızcağız, birdenbire hıçkırmağa başlamış, ziyafete gelmeği katiyen reddetmişti.

Celia ise...

Donald Holden, eski hâtıralarını canlandırdığı sırada, eski âmiri Warrender'in sesini duymuştu:

— E, bakalım, azizim?

— Affedersiniz! (Holden, yazı masasının başına döndü, sigarasını tablada söndürdü.) Dostlarımdan Thorley Marsh'la Margot'un, bundan yedi sene evvelki evlenmelerini aklım-

dan geçirdim. Harbin ilân edildiği günlerden biraz evveldi.

Warrender, kaşlarını kaldırıp sordu:

— Margot mu?

— Celia'nın ablasıdır. Celia yirmi birinde iken, öyle sanırım, Margot yirmi sekiz yaşındaydı. İkinci Mammy dediğimiz büyükanne müstesna, ailede iki evlât yalnız onlar kalmışlardı. Bir izdivaç merasiminde daima gülünç bir taraf vardır, o aklıma geldi.

Holden, ellerini açıp kapayarak biran sessiz durdu.

Sandi Warrender o fikirde değilmiş gibi devam etti:

— Margot harikulâdedir. Fakat gelin olduğu gün öyle güzeldi ki, onu bu halde asla görmemiştim. Kumral saçlıdır. Gözleri elâ... Güldüğü zaman yanaklarında çukurcuklar belirir. Celia'ya gelinde, ah, Celia!

— Kuzum, Donald, bana bu izdivaçtan ne demeğe bahsediyorsunuz?

— Hâdisenin esas noktası bu izdivaçtadır. Başıma vurmuştu bu izdivaç. Celia ile uyuşup anlaşmak imkânlarını kaybediverdim.

— Nasıl, anlamıyorum.

— O büyük günün akşamında, Celia ile karşılaştım, diyen Holden, kısa bir sükûttan sonra söze başladı. Kilisenin yanındaki patikada ağaçların altında... Ve ben...

Donald, yeniden bütün maziyi gözlerinin önünde canladırıvermişti.

— Düğün merasiminde o kadar heyecanlanmıştım ki, yalnız kalmak istiyordum. Kiliseye doğru yürüyordum. Bir tarafımda köy, bir tarafımda Caswal şatosu, öte tarafımda köy... İlerde de kabristan vardı. Hülâsa, Celia'ya rastladım. Çok yorgundum. Her halde sinirlenmiştim de... Biran yanyana durduk. Başlarımızı çevirdik, birbirimize konuşmaksızın baktık. Sonra iredemi topladım, ona doğru yürüdüm.

Warrender:

— Cesaret gösterseydiniz, söyliyeceğinizi söyleseydiniz, dedi.

— Sevgilime dedim ki: «Celia, sizi seviyorum. Ve sizi

daima seveceğim. Fakat size teklif edecek hiç bir şeyim yoktur!» Sevgilim haykırdı: «Ne çıkar, Donald, ne çıkar?» Bunun üzerine ben de cevap verdim: «Bu bahsi tekrar açmayalım, olur mu?» Kendisine sanki bir sille indirmişim gibi bana baktı, sonra dedi ki: «Siz nasıl isterseniz öyle olsun, Donald.» Ben de bunun üzerine kaçarcasına ondan uzaklaştım. Sanki iblis peşime düşmüş beni kovalıyordu.

Warrender, doğruldu; o da sigarasını tablada ezdi. Alçak sesle:

— Ah, akılsız delikanlı! dedi.

Beş, on saniye! Holden düşündü ki, Celia ile bu muhaveresi âzamî beş, on saniye sürmüştü. Bu kısa müddet hayatının ne kadar çok hâdiseleri üzerinde müessir olmuştu:

— Evet, aptalcasına hareket ettim. Hele şu anda aptallığımı büsbütün anlıyorum. Fakat insafla düşünülecek olursa, acaba vicdansızlık mı etmiştim? Hatâ mı etmiştim?

— Amma da yaptınız ha!

— O zamanki zihniyetle biraz düşünsenize... 1939 yılında, Devereux ailesinin Caswal şatosu vardı. Bu şato etrafındaki bütün topraklar onlara aitti. Şehirde, Regent Parkının yanında kocaman bir evleri bulunuyordu. Ve paraları da çoktu. Şu andaki vaziyetleri nedir, bilmiyorum. İhtimal daha iyi olmuşlardır. Çünkü arkadaşım Thorley, istikbali parlak bir insan gibi görünüyordu. Harb zamanındaki fırsatlardan istifade etmek yolunu bulmuştur. Bittabi namuskârane...

— Öhö öhö... Farzedelim ki bu dediğiniz mümkün olsun. Ve farzedelim ki ben, böyle bir vaziyet olabileceğinden ancak işkilli bir insan olmam dolayısiyle şüpheleneyim...

Holden, devam etti:

— Tasavvur buyurulsun! 1939 senesinde ben kimdim? Lupton'da, senelik varidatı 300 İngiliz lirası olan ve mektepte yatıp kalkan ecnebi dil hocası... Bekâr bir insan için böyle bir vaziyet pekâlâdır. Fakat evlenince nafile...

— Şimdi ise, siz, bir Sir Donald Holden'siniz. Bu dünyanın pek çok nimetleri size verilmiştir.

Holden, acı acı tasdik etti:

— Evet... Fakat böyle bir neticeye varabilmek için her cihetçe bana faik olan iki ağabeyimin ölmeleri iktiza etti. Celia'ya gelince, Celia'yı kaybettim.

Warrender, yerinden birdenbire doğrulmuştu.

— Saçmalamayınız! diye bağırdı. Neden kaybolmuş bulunsun? Evlenmiş mi ki?...

— Bilmiyorum ama, şüphesiz evlenmiş olacak.

— Geri kalanlar yaşıyorlar mı?

— İkinci Mammy dediğimiz, ihtiyar kadının, 1941 kışında vefat ettiğini haber aldım. Zannederim diğerleri hayatta ve sıhhattedirler.

— Celia'yı sonuncu defa ne zaman gördünüz?

— Bundan üç sene evvel...

— Ona mektup yazıyor musunuz?

— Aziz dostum! 1944 yılında vazife ile Almanyaya gittiğimi unutmayınız. 1945 te ise, siz, beni İtalyaya von Steuben' in peşine saldınız. Âlem, beni on beş ay evvel ölmüş biliyor.

— Bir kere dağlanan yaraya kızgın demiri tekrar basmayın rica ederim. Kappelma'nın daha tedbirli davranması icabederdi, ah!

— Yok, zarar yok! Kimse kabahatli değil bu işte... Her şey mâzi oldu. Biz, istikbale bakalım. Harb maceralarına vazife ile atılan insanlar, bir takım vehimlere kapılırlar. Geride bıraktıkları vaziyetlerde hiç değişiklik olmamıştır sanırlar. Ne hatâ, ne hatâ! Sonra efendim, sevgilim bahsinde pek aptalca hareket etmiş bulunduğumu demin bizzat siz söylediniz. Ölmüşüm gibi âleme ilân edildiğimi, tasavvur buyurun, daha dün kendim bilmiyordum. Fakat ne de olsa, için için sezmiştim ki, sükûtla geçen bu meşum seneler, sevgilimle aramızda bir uçurum açmış bulunuyor. İçime doğuyordu: Kendimi mâziden beliren bir tayf'a benzetiyordum. Ah, nasıl da bana malûm olmuş!

Warrender, sordu:

— Bu kızcağızı hâlâ aynı kuvvetle seviyor musunuz?

— Sevmek mi?...

— Pekâlâ!... Öyleyse kendini bulmamız icabeder. Mar-

got'la ve kocası ile beraber mi oturuyor acaba?

— Son defa haberini aldığım zaman, öyleydi, evet.

— Şehirde miydiler yoksa Caswal şatosunda mı?

— Şehirdeydiler. Dün otele gelir gelmez, ilk yaptığım iş, bir nüsha Tatler almak oldu. Gloucester Gate'deki evinin önünde, Rolls Royse otomobilinden indiğini gösteren bir resmi vardı.

— Âlâ! (Warrender parmağını telefonların bulunduğu kısma uzattı.) Celia ile konuşunuz.

Uzun bir sükût hüküm sürdü.

— Niçin konuşmayasınız?

— Canım efendim, düşünsenize! Mademki ben ölmüş bulunuyorum. Margot, gerçi sıhhat saçan, güler yüzlü bir kızdır ama Celia onun gibi değildir. Nasıl diyeyim, çok heyecanlı, asabî bir insandır. Hattâ İkinci Mammy der ki...

— Ne derdi?

— Ne dediğinin ehemmiyeti yok. Mesele şu: Tasavvur edelim ki, Celia, kendisini istemem üzerine telefona gelsin. Hoş, belki de evlenmiştir. Başka tarafta oturuyordur, ama tasavvur edelim evli değildir ve telefona gelmiştir.

Warrender, kabul etti:

— Pekâlâ! Umarım ki şu Thorley'in bir tarafta bir bürosu filân olsun. Kendisine telefon eder, vaziyeti izah edersiniz.

Warrender, Holden'e dikkatle bakıyordu:

— Donald, azizim! diye ilâve etti. Bu vaziyeti bir neticeye bağlamak icabeder. İşte şu anda kendi kendinizi âdeta hortlak yerine koyar oldunuz. Bitsin artık; dâva halledilsin! Eğer kendiniz davranmazsanız telefonu ben edeceğim. Haydi çabuk bakalım!

— Yok, dostum! Bir dakika müsaade ediniz.

Fakat, Warrender, telefon defterini karıştırmağa başlamıştı bile...

— II —

Ve şimdi, gittikçe kararan bu akşam üstü, Holden, mahut Gloucester Gate'deki evin önünde tereddüt ediyor. Belki de Celia içerdedir. Fakat, Thorley ile Margot elbet bu evde oturuyorlar.

Donald Holden, bütün ailenin şu anda, kendisini hayatta bildiklerinden emindi. Çünkü haber verilmişti. Bununla beraber Warrender'in telefonuna bay Thorley Marsh'ın kâtibi, patronun yazıhanede bulunmadığını söylemekle cevap vermişti.

Warrender, telefonda hafifçe öksürmüştü:

— Öyle sanırım, efendim, bay Marsh'ın bir baldızı olacak? İsmi de Celia Devereux'dür. Kendisine dair, bana, izahat verebilir misiniz?

— İzahat mı vereyim?

— Evet.

Şu bizim hürriyet devrimizde görünür görünmez diktatörlerden yıla yıla asabımız öyle bozuldu ki, anlaşılan Marsh'ın kâtibi, Harbiye Nezaretini Dahiliye Nezareti ile hattâ Scotland Yard'la birbirine karıştırdı; birinin başında herhalde bir fırtınanın patlamak üzere bulunduğunu zannetti.

— Albayım! diye kekeledi. Harb sırasında bayan Celia Devereux parlâmento âzasından bay Derek Hurst - Gore'un kâtibeliğini yapmıştı. Şu anda öyle zannediyorum ki, hiç bir işi yoktur. Vermemi arzu buyurduğunuz izahatın nevini söyliyecek olursanız...

— Evli midir diye öğrenmek istiyorum?

Kâtibin sesi hayretle titredi:

— Efendim, albayım? Evli mi?... Böyle bir şeyden haberim yok.

Warrender, telefonda haykırmıştı:

— Ya... Peki, nişanlı filân?

Holden'in parmakları, yazı masasına kenetleniyordu. Telefondan böyle bir sesin vızıltı halinde çıktığını işitmişti:

— Öyle zannederim ki, albayım, mebus bay Hurst-Gore ile nişanlanmış olduğu dedikodudan ibaretti. Ortada resmen bir şey yok.

— Mersi!

Warrender, yüzünün gergin adaleleri yumuşamış; âhizeyi kapattı:

— Şimdi artık yapacak bir şeyiniz kaldı, Donald, bu karın ağrısı Thorley'e, ikametgâhına bir telgraf yollarsınız, telgraf Celia'nın eline geçse bile, yiyeceği darbenin şiddetini hafifletir. Sonra efendim, telgrafın yerine varma müddetini bekler, bizzat gidip sevgilinizi bulursunuz. Haydi yolunuz açık olsun! Bahtınız parlasın, azizim.

Ve şimdi o an gelmişti.

Holden, parmaklık kapısını itti. Ayak sesleri asfalt bahçe yolunda akisler yapıyor. Genç adam, sahanlığa doğru yürümeğe başladı. Pencereler karanlık olduğundan ev boşmuş intibaını veriyordu. Fakat boş olamazdı. Hiç kimse bulunmasa bile, eski sütnine Obey kapıyı açardı; yahut Celia...

Sağında, gül tarhının ortasında, zemini çini kaplı bir küçük yol, villânın arkasına doğru gidiyordu. Holden, kısa bir tereddütten sonra, buraya saptı. Kendi kendine düşündü ki, akşam yemeği zamanı geçtiğinden, aile, şimdi, evin arkasına nâzır salondadır. Bu salona da, bahçeden madeni bir merdivenle çıkılıyordu. En müsait giriş oradan olabilirdi.

Yürüdüğü sırada, zihnine bin bir hâtıra hücum etti. Bu bahçede, çok defa Celia ile başbaşa çay içerlerdi. Ablası Margot, bir şezlonga uzanarak ya moda gazetesi, yahut polis romanı okurdu. (Hayatta başka şey okuduğu da vaki değildi.) Derken, aklına, İkinci Mammy geldi; bu ihtiyar kadın sıhhatini koruyacak tedbirler almaz, hattâ tedbili hava için yer değiştirmekten bile kaçınırdı. Omuzlarını kaldırarak:

— Ah evlât! Ölmek mi? demişti. Ölümden korkmuyorum. Bütün arzum, ben ölünceye kadar Caswoll'daki yeni aile kabrini tamamlamalarıdır. Eskisi öyle berbad bir halde ki, oraya gömülmeği hiç istemiyorum.

Sonra, solgun gözlerinde, âni bir endişe belirmişti:

— Ölürsem de fena olacak... diye ilâve etmişti. Göz kulak olmam lâzım.

— Göz kulak olmanız mı?

— Bizim aile gariptir, Donald! Torunlarımdan biri, her bakımdan harikulâdedir. Fakat biri, çocukluğundan beri beni endişe ettirmişti. İşte bu bakımdan ölüm beni korkutuyor. Yoksa, kendi hesabıma değil.

Fakat 1941 yılının korkunç kışında, karlar bomba patlayışlariyle etrafa dağılırlarken, projektörler havayı tararlarken, ihtiyar kadın bu manzarayı seyretmek üzere bahçede fazlaca kalmış. Bir hafta sonra zatürrieden öldü. Büyük annesinin arkasından, Celia çok ağlamış... Celia...

Zihninden mâziye ait bu tabloları uzaklaştırarak, Holden, sarmaşık güllere doğru yürüdü. Etrafın sükûnu onu tekrar tesir altında bıraktı. Binanın önünde nasıl ışık yoksa arkasında da yoktu.

Fakat içeride kimsenin bulunmaması imkânsız... Mutlaka biri olacak. Esasen salonun kapı halindeki büyük pencereleri alabildiğine açık...

Nefsine karşı itimadına artık tamamiyle kavuşmuş bulunan Holden taraçaya giden madeni basamakları çıkmağa başladı. Ceketinin cebinde elektrik lâmbsını arıyarak, camekân kapılarından birine yaklaştı. Başını içeri soktu. Aynı zamanda lâmbasını yaktı.

— Hello!... Kimse yok mu?... Ben...

Salonda bir kadın çığlığı duyuldu.

Karanlıktan fışkıran bu feryat, Holden'i öyle ürküttü ki, lâmba elinden düştü, parkenin üstünde parçalandı. Yedek binbaşı düşündü ki, işte, o derece kaçındığı şeyi yapmak mecburiyetinde kalmıştır.

Gözleri odanın alaca karanlığına alışınca, Holden, eski arkadaşı Thorley Marsh'ın ve yanında genç bir kadının hayallerini seçti. Çok şükür, bu kadın ne Celia, ne de Margottu.

Ev sahibi ile bu yabancı kadın, birbirine çok yakın ve

samimi otururlarmış belli... Kendisini ansızın farkedince derhal birbirlerinden uzaklaşmışlar.

Yedek binbaşı haykırdı:

— Ben Donald Holden'im, Thorley!... Ölmedim geldim. Telgraf çekmiştim. Almamış mıydın?

Umumiyetle pek sâkin olan Thorley'in sesi, öyle pürüzlenmişti ki, şu cevabı verdiği sırada tanınmaz hale geldi:

— Kim?... Kimsin?...

— Donald Holden... Öldüğüme dair haber yanlıştı... Daha doğrusu... Fakat sana telgraf göndermiştim ya...

Ev sahibi, elini ceketinin cebine götürerek:

— Telgraf mı? dedi.

Genç kız, haykırdı:

— Öyle ya, Thorley.

Bu kız kimdi?... Holden seçemiyordu. Fakat kızın sesi öyle genç ve tazeydi ki!...

— Öyle ya, Thorley... Telgrafı tam ben geldiğim sırada getirmişlerdi. Açmadınız, cebinize koydunuz.

Thorley:

— Donald!... diye seslendi.

Holden, yerden lâmbasını almak için eğildi. Dirilişinin bizzat Thorley üzerinde müthiş bir tesir bırakacağını önceden kestirmemiş olması ne hatâ... Fakat işte, telgrafı almış, açmamış... Böyle bir ihtimal haritada yoktu!

Ev sahibi pencereye yaklaştığı zaman, sırtında siyah bir elbise olduğu görüldü. Hiç değişmemiş. Belki biraz toplanmış, alnında da bazı çizgiler hasıl olmuş. Fakat siyah saçları itina ile taranmış; hiç bir kır görünmüyor.

Thorley, birdenbire sanki uyanıyordu. Bir kolile eski arkadaşını omuzundan sarıp salona doğru sürükledi:

— Ah sevgili kardeşim... (Hâlâ şaşkın, ilâve etti:) Hiç beklemediğimiz bir anda! Özür dilerim... Vaziyet öyle değişti ki... Neler oldu, neler...

(Vaziyet mi değişti?... Neler olmuş acaba?...)

Thorley bir kahkaha atarak sonra:

— Onları bırak da sen nasılsın bakalım?

— Hayatımda bu derece iyi olduğum asla vaki değildi, Thorley... Celia'nın nasıl olduğunu haber ver!

— Ha... Evet... Celia... Öhö... Şu anda Celia burada değil.

Holden'in kalbi burkuldu. Celia, herhalde, bay Derek Harst-Gore'le çıkmış olacak... Belki de evde bulunmaması isabettir.

Bir düğmenin döndüğü işitildi; elektrik ışığı salonu kapladı.

Genç kız, bir masa lâmbasının üzerine eğilmişti. Yüzüne bol ışık saçılıyordu

Saçlarını daha yaşlı kadınlara mahsus şekilde yapmıştı ama, yaşının on dokuzu geçmediğinde şüphe yoktu. Pek uzun boylu değildi. Üzerinde beyaz bordürlü, lâcivert bir elbise vardı. Sarı saçlarına da beyaz bir şapka kondurmuştu. Bu somurtkan ağır, bu çabuk hiddetlenir bakış...

Holden'in aklına birdenbire Caswell kilisesindeki evlenme töreni geldi. Oradaki on iki yaşındaki nedimeyi hatırladı.

— Vay! dedi. Tanıdım. Siz, Sir Danvers Locke'un kızısınız. Yani küçük Doris Locke!

Genç kızın vücudu göz göre katılaştı. «Küçük» denilmesine gocunmuştu, belli! Işık gözlerini rencide ediyormuşcasına başını çevirdi.

— Ne hâfıza... dedi; sonra tamamiyle lâkayıt, ilâve etti:

— «Kimse yok mu?» diye seslenmeden birdenbire zuhur edişinizi hiç doğru bulmadım.

— Kabahatim, sahiden de, affedilir gibi değil, bayan Locke! Özür dilerim... Af buyurun.

Bu nezaket, her nedense, genç kızı kıpkırmızı etti.

— Zarar yok, zarar yok... dedi. Bu meseleden bir daha bahsetmiyelim. (Bayan Locke, bir masa üzerinde duran çantasını, eldivenlerini aldı:) Benim de gitme zamanım geldi.

Thorley, kendini tutamıyarak:

— Böyle çabucak mı? diye sordu.

— Söylememiş miydim? Ronnie Merrick'le Café Royal'de buluşacağız. Sonra da, bir yere dans etmeğe gideceğiz.

Doris, Holden'e döndü:

— Ronnie, pek sevimlidir. İhtimal evleneceğiz de, çünkü babam çok arzu ediyor. Herkes onun büyük ressam olacağını söylüyor. Ressam olacak babam değil ha, Ronnie! Fakat öyle genç ki Ronnie!

Thorley:

— Sizden bir yaş büyük! dedi.

Doris, gözlerini ev sahibine muhabbetle çevirdi:

— Size daima söylemiyor muyum? İnsan kaç yaşında görünürse o yaştadır.

Tekrar ifadesini değiştirip Holden'e garip garip baktı.

— Ben de hatırladım. Sizin Celia'ya büyük meyliniz vardı. Bu alâkanızı o derece mükemmel saklıyordunuz ki âlem farkına varıyordu! O da sizi deli gibi seviyordu. Halbuki şimdi vakalar bir inkişaf etti ki, maazallah... Aman artık gideyim... Affınızı dilerim.

Kapıya doğru, âdeta koşarcasına ilerledi.

Thorley:

— Durun biraz... dedi. Gideceğiniz yere sizi otomobille yollayayım.

Fakat, kapının kanadı kapanmıştı bile. Yüksek topukların holde yürüdüğünü işittiler. Sonra, sokak kapısı ağır şekilde kapandı.

(«Halbuki vakalar şimdi bir inkişaf etti» sözünden acaba murat ne? Bay Derek Hurst-Gore'u mu kasdetti?)

Thorley, kapıya doğru bir kaç adım yürüdü. Sonra, cebinde bozuk paraları şıkırdatarak geri döndü.

— Evet... dedi. İhtiyar Donvers Locke'un kızıdır... Bizim Caswell şatosunun hayali yakınında büyük malikâneleri vardır. Maske koleksiyonu yapmağa meraklıdır. Bir Alman cellâdının bilmem... kaç sene evvel taktığı bir maskeyi de satın aldı. Bunun dışında, paraya gömülmüştür, iş hayatında da faaldir.

— Bütün bunlardan haberdarım, dedi. Locke'u ben de tanırım.

— Ah, öyle ya... Ne aptalım... Bütün hâdiseleri, bıraktığımız noktadan itibaren takibedebilmemiz müşküldür, cid-

den... Değil mi ya?...

— Tabii... Ben de öyle olduğunu gördüm.

— Demek muharebede öldürülmedin? Öldürülmediğin için de madalya alamadın?

— Galiba madalyasız kalmış bulunuyorum...

— Vah, hiç de hoş değil, dostum! derken, Thorley eski şakacı halini buldu. Halbuki ben, dostlarımın ün ve şaniyle iftihar etmek isterim... Kuzum, başından neler geçti bakalım?... Esir mi düştün?

— Hayır... İntelligence Service'de çalışıyordum.

— İntelligence mi?... Ha, şimdi anladım... Halbuki biz, Sir olduğunu düşünerek, tam hayatını nizama soktuğun bir sırada öldüğün için hayıflanıyorduk. Zavallı Celia...

— Allahaşkına sus!

Thorley, sıçradı; gözlerini açtı. Fakat, Holden, soğukkanlılığını toplamıştı:

— Sözünü birdenbire kestim, affedersin, dostum, dedi. Fakat olup bitenleri henüz öğrenemedim de... Benim maceraraa gelince, hiç de ehemmiyetli değildir. Öğrenmek istediğim: Sen ne haldesin?

Thorley, cevap vermedi. Lâmbanın yanındaki bir divana gitti, oraya kendini koyuverdi. Ellerini dizlerinde kenetledi; yüzünde anlaşılmaz ifadeler belirmişti.

Evin içi, evin dışı tamamiyle sessiz bir hal almıştı. Karanlık bahçe tarafından bir nefes bile gelmiyordu.

Holden, neşeli neşeli devam etti:

— Demin gelirken, zavallı İkinci Mammy diye düşünüyordum.

Thorley:

— Ya? dedi. Niçin?

— E, tabii, mürüvvetinizi göremedi biçare... Margot'la senin çocuğunuz olmadı mı? Mammy, nine olmak niyetindeydi. E, söyle bakalım, Thorley, nasıl Margot? Evde değil mi?

Thorley, biran Holden'i süzdü, sonra başını çevirdi:

— Margot öldü, dedi.

— III —

Söylenen sözü Holden iyi işitmiş miydi, işitmemiş miydi? Hâlâ kestiremiyor. O anda farkına vardı ki, Thorley'in elbisesi siyahtır. Kıravatı da mâtem kıravatı...

Konuşabilmek kudretini kazandığı zaman:

— Öldü mü? diye sordu.

Thorley, başını eğip:

— Evet, dedi.

Holden:

— Fakat imkânsız! diye haykırdı. (Arkadaşı ona, saçma sapan bir şey söylemişti sanki!) Nasıl olur? Nasıl ölür? Margot, hasta bile olmazdı. Nerede öldü? Ne suretle öldü, anlatsana!

Thorley, hafifçe öksürerek:

— Caswell şatosunda, dedi. Altı ay bile olmadı. Tam Noelden evvel. Bayram dolayısıyla Caswell'a gitmiştik.

— Peki, sebep?

— Beyin kanaması...

— O da neymiş öyle?

— Bilmiyorum ama, beyin kanamasından ölünürmüş. Sen de öğren, diye Thorley huşunetle cevap verdi; ve Holden, arkadaşının fevkalâde müteheyyiç olduğunu anladı. Ölüm sebebine dair daha fazla malûmat istiyorsan, ihtiyar doktor Shpton'a sor. Tanırsın değil mi? Tedavi eden oydu. Allah şahittir ki elimden her geleni yaptım.

— Perişanım, Thorley! Bu mevzua temas etmenin sana ne kadar elem verdiğini anlıyorum. Teselli için söyleyecek söz bulamıyorum.

Thorley, başını kaldırarak:

— Eh, ne yapalım? dedi. Yalnız... Görüyorsun ki... Margot'la ben bahtiyar olabilirdik.

— Evet, biliyorum.

Thorley, ellerini dizlerine daha fazla kenetliyerek ısrar etti:

— Çok bahtiyar olabilirdik. Halbuki şimdi her şey mahvoldu. Sana uzun uzadıya bahsetmek isterim ama, bu mevzuun üzerinde fazla durmasan da isabet edersin.

— Ne oldu? Nasıl oldu?

Thorley, bir tereddüt geçirdi:

— Söylediğim gibi. Noel yortusundan bir gün evvel, Caswall'a gitmiştik. Margot, Celia, ben de gayet hoş bir adam olan Derek Hurst - Gare isimli biri... Tanır mısın? Ne o bir şey mi dedin?

— Hayır bir şey demedim, devam et.

— Dördümüz birlikte Widestairs malikânesine gittik. Hani deminki kızın babası. Danvers Locket'in malikânesine yani... Birlikte yemek ve geceyi geçirmek üzere... Mecliste Locke vardı, karısı vardı. Deminki Doris vardı. Yağlıboya tuvallerini rezil ederek kendini büyük ressam zanneden Ronald Merrick... Bu aptal oğlan Doris'e son derece âşıktır. Her ne sebeple ise, anlayamıyorum, Locket bunları evlendirmek istiyor. Kısacası, Merrick, Widestairs malikânesinde, daimi misafir halindedir.

— Canım, o cihetler bana lâzım değil. Sen Margot'u anlat.

Thorley'in elleri, dizlerinde büsbütün kenetlendi:

— Biz dâvete biraz geç gittik. Çünkü, Caswall şatosunun eski kalörifer kazanı bozulmuş bulunuyordu. Bu bozukluklar her kış olur. Bütün evin nizamı altüst... Her ne hal ise, dâvet pek hoş geçti. Bir çok oyunlar da oynandı.

Yeni bir tereddüt oldu.

— Margot'un halinde hiç bir gayritabiilik görmedim. Gerçi fevkalâde heyecanlıydı ama, herhangi bir oyuna katıldığı zaman heyecanlandığını bilirsin.

Holden; başıyla tasdik etti. Süratle heyecanlanıp kahkahalar atan yahut gözyaşları döken, bir bahisten ötekine atlayıveren Margot'u hayalinde tekrar canlandırdı. Böyle bir kadının ölmüş olmasına ihtimal veremiyor.

— Epeyce erken, saat on bire doğru çekildik. Hiç içmemiştik denebilir. Yarım saat sonra da hepimiz yataklarımı-

za yatmış bulunuyorduk... Yahut da ben böyle zannetmiştim... Harb patlayıdanberi Caswall'ı gördün mü?

— Hayır. Sizin düğündenberi oraya hiç ayak basmadım. Biri, bana bu şatonun askerî makamlar tarafından işgal edildiğini söylemişti galiba, doğru mu?

Thorley, tebessümsüz:

— Hayır, cevabını verdi. (Fakat halinde, Holden'in evvelden bilmediği bir garabet vardı.) İşgal edilmemesi için gayret ettim. İnsan gayret edince muvaffak oluyor. Öğrenmek istediğim şudur: Acaba sen bu şatodaki Büyük Galeriyi hatırlar mısın? İşte, Margot'la ben, bu galerinin tam üzerindeki daireyi işgal ediyorduk. İkimizin de birer yatak odamız, birer de küçük salonumuz vardı. Aralarında tek banyo irtibat vazifesini görüyordu.

Ben... O gece iyi uyuyamadım... Boyuna uyanıp duruyordum...

Gece saat ikiye doğru, Margot'un işgal ettiği oda tarafında biri inliyor, imdat istiyor gibi geldi. Kulağıma öyle bir ses çalındı. Kalktım ve banyo odasına baktım. Karanlıktı; içerde kimse yoktu. Yatak odasında da göz gözü görmüyordu. Lâmbayı yakınca, yatağın bozulmamış olduğu dikkatimi çekti. Bunun üzerine, karıma ait küçük salonun kapısı altından ışık sızdığını gördüm.

Tabiî... Tabiî, girdim... Margot, sırtında suare elbisesi, divana uzanmıştı. Baygınmış intibaını veriyordu. Fakat, bir taraftan da inildeyip duruyordu. Yüzünün rengi de garipti.

Thorley sustu. Gözünü yerden ayıramadı.

— Fevkalâde korktum! dedi. Fakat hiç kimseyi uyandırmak istemedim. Zemin katına koşup doktor Shepton'a telefon ettim. Bir çeyreğe kalmadan geldi. Bu sırada, Margot yarı yarıya kendine gelmişti. Fakat gırtlağında bir tıkanıklık, vücudunda katılık vardı. Olup bitenleri farkedemiyor gibiydi.

Doktor, pek vahîm olmayan bir «syncope» le karşı karşıya bulunduğumuzu söyledi. Sebebini sordum. Sinirden olduğunu söyledi. Margot'u yatağına naklettik. Uyku ilâcı ver-

dikten sonra, doktor, ertesi sabah erken geleceğini söyliyerek gitti.

Karımın başı ucuna oturdum. Bütün gece, elini avucumda sıktım.

Lâkin, Margot iyileşemedi, bilâkis! Stepton sabahleyin sekizde geldi. Bu sefer fena halde endişe duydu. Beyin kanamasından bahsetti. Beyindeki damarlardan biri patlamış imiş; zannederim.

Hava pek soğuktu. Evde hiç kimse kalmamıştı. Saat dokuzda, herkes hâlâ uyurken, karım, öldü.

Uzun bir sükût hüküm sürdü. Thorley, sanki ilâve edecek başka sözleri varmış gibi muhatabına baktı. Sonra, vazgeçtiği anlaşıldı. Ayağa kalktı. Pencereye yaklaşarak gecenin karanlığını seyre daldı.

Nihayet dedi ki:

— Stepton, ölüm ilmühaberini imzaladı.

— Allah Allah...

Thorley, cebinde bozukluklarını şıkırdatarak:

— Ölüm ilmühaberinin imzalanışını ömrümde ilk defa gördüm! dedi. Zımbalı bir defterden koparılmış büyük bir çeke benziyordu. Doktor bunu kesiyor; sonra ilmühaber hükûmet dairesine veriliyor.

Holden, bu söylentileri takip dahi etmeksizin:

— Evet, öyle olacak! dedi.

Şu eve girdiğindenberi, izahı müşkül bir endişe duyuyordu. Acaba tahteşşuurunun bir ihbarı mı? Saçma! Halbuki garip hayaller, meselâ akan karanlık sular, kaygan şekiller, gözlerinin önünden geçip duruyordu. En fenası, içinde bir ses, Celia'nın bütün bu işlere karışmış bulunduğunu ona haber veriyordu.

— Anlıyorum... Anlıyorum... diye mihanikî şekilde tekrarladı. Mesele bundan mı ibaret?

— Bundan ibaret... Margot'u, Noel yortusundan sonra yeni aile makberesine gömdük... Ve biz...

Holden'in ifadesinde ve tavrında bir hususiyet, nihayet Thorley'in dikkatini çekmiş olacaktı. Çünkü cebindeki bo-

zuklukları şıkırdatmaktan vaz geçip birdenbire döndü ve sordu:

— «Mesele bundan ibaret mi?» diye sorarak neyi kastediyorsun?

— Bilmiyorum, Thorley! diye, Holden yeisle cevap verdi. Yalnız... Margot'un sıhhatinin bu derece çürük çarık oluşuna aklım ermiyor.

— Fevkalâde sıhhatliydi. Bu gibi felâketler her hangi bir insanın başına gelebilirmiş. Shepton öyle dedi.

— Ne gibi felâketler? Bir ziyafette iyi eğlendiği için ölmek gibi mi?

— Dinle beni, Donald! Doktor Stepton'un teşhisi, yahut samimiyeti aleyhine bir şey mi düşünüyorsun?

— Hayır, hayır! Elbette ki hayır! Yalnız... Ben... Ben...

Thorley, acınaraktan:

— Anlıyorum, azizim. Bu haberi almakla büyük bir darbe yemiş oldun! Hepimiz, zamanında, aynı darbeyi tattık! Öyle âni, öyle haileengiz oldu ki... Gûya Cenabı Hak, şu hayattaki eğlencelerimiz, saadetimiz ortasında, bizi nasıl birdenbire yok edebileceğini hepimize anlatmış oldu... Ve bütün bunlara bağlı fikirler...

Thorley, başka bir noktaya dokunmakta tereddüt ediyor gibiydi.

— Donald! dedi. Sana da söyliyeyim: Yarın Caswall şatosuna gideceğim. Orada kısa müddet kalacağım... O zamandanberi ilk girişimdir. Hülâsası şu ki, azizim, şatoyu satmak niyetindeyim.

Holden, ona, şaşkın, baktı:

— Caswall şatosunu satmak mı? Halbuki sen, dünyalar kadar zenginsin!

— Niçin satmayayım?

— Niçin olur mu? Dört asırlık hâtıralar için! Bu malikânenin mânevi değeri ne büyüktür, düşünsene...

— Evet, bilhassa bu malikâne dört asırlık olduğu için satmalı. Sıhhate muzır... Çok eski... Büyük Galeri'deki bütün portreler, insana ölümü hatırlatıyor.

Thorley, bu son iddiasının ne sebebe dayandığını izah etmedi. Fakat devamla:

— Diğer cihetten, böyle büyük bir şatoyu çevirmek üzere kâfi derecede hizmetkârlar bulunamıyor. Fiatlar, gitgide düşecektir. En iyisi şimdi satmak!

— Celia ne düşünüyor?

Thorley, arkadaşının bu sualini işitmemezlikten geldi.

— Dediğim gibi, Celia ile birlikte, yarın Caswall şatosuna gideceğiz. Eğer vaziyet, şimdiki gibi olmasaydı, azizim, senin de bizimle birlikte gelmeni çok arzu ederdik.

Bir sükût.

— «Vaziyet şimdiki gibi olmasaydı» mı?... Demek, benim sizinle beraber Caswall şatosuna gitmemi istemiyorsun?

— Donald! Canım kardeşim, çok rica ederim, bu sözümü ters anlama!

— Fenalık, bunun neresinde? Fakat şayet Celia da seninle beraber gidiyorsa...

— İşte, kardeşim Donald'cığım! Asıl mesele bu ya... (Thorley, biran durdu:) Ben senin Celia ile karşılaşmamanı istiyorum.

— Ya?... Niçinmiş?

— Hiç değilse şimdilik karşılanmamanı!... İlerde belki mümkün olur.

Holden, ellerini cebine sokarak:

— Thorley! dedi. Bir zamandır farkındayım ki, bana bazı şeyler anlatmak üzere diplomatlık yapıyorsun. Nedir maksadın? Celia ile niçin karşılaşmıyacakmışım?

— Esaslı bir sebep yok, temin ederim... Yalnız şu var ki...

— Açık cevap ver. Celia ile niçin görüşmeyeyim?

Thorley, sâkin sâkin cevap verdi:

— Eh, pekâlâ! Mademki ille öğrenmek istiyorsun; söyliyeyim: Baldızımın akli muvazenesi bizi az çok endişeye düşürüyor da onun için...

Bir sükût faciası oldu. Bu müddet zarfında Holden gözlerini eski arkadaşının yüzünden ayırmadı.

Nihayet, sordu:

— Yani Celia'nın deli olduğunu mu bana anlatmak istiyorsun?...

Thorley:

— Hayır efendim, hayır, hayır, hayır, hayır! diye haykırdı. Tabiatiyle bu derece ciddî bir vaziyet yok. İyi bir asabiye ve akliye mütehassısı, baldızımı iyi edebilir. Daha doğrusu öyle olacağını umuyorum. Zira, Celia kendini bir mütehassısa göstermekten şimdiye kadar hep kaçındı.

Holden'in gülmeğe başlaması üzerine Thorley şaşırdı. Sitemli bir sesle:

— Ay, bu söylediklerimi tuhaf mı buluyorsun? diye sordu.

Donald:

— Evet, çok tuhaf! dedi.

— Ya?

— Çünkü ilk madde olarak: Bu hikâyenin bir tek kelimesine bile inanmıyorum. (Tatlı, gri gözleriyle Celia'cığın aklî muvazenesinden mahrum olacağını düşünmek, onu tekrar güldürdü:) Sonra da, meydanı bay Derek Hurst - Gore'a bırakmak üzere beni Celia'dan uzak tutmak istediğine kaniim.

— Eğer aklımdan böyle bir şey geçtiyse Allah bin türlü belâmı versin! diye, Thorley bâriz bir samimiyetle haykırdı; ve kısa bir düşünceden sonra:

— Mamafih, öyle sanırım, belki. Celia'nın sıhhi durumu evlenmesini müteakip büsbütün fenalaşır. Hurst - Gore'a gelince, bu mebus, Muhafazakârlar mağlûp olduktan sonra bile mevkiini muhafaza etti. Öyle sanıyorum, ilerleyecektir. Müsaade et de yüzüne karşı söyliyeyim, azizim, sen, onun derecesinde parlak bir kısmet değilsin.

Holden:

— Kabul ederim! cevabını verdi. (Celia'nın sıhhi durumu evlenmesini müteakip büsbütün fenalaşır.) sözü de pek sinirine dokunmuştu. Mamafih, azizim, şu bay mebusu şimdilik bir tarafa bırakalım. Celia'nın akli muvazenesi mesele-

sine avdet edelim. Zihin kargaşalıkları ne şekillerde tecelli ediyor?

— Konuşmasiyle... Öyle şeyler söylüyor ki...

— Ne diyor meselâ?

— İmkân ve ihtimali olmıyan şeyler söylüyor ve bu müthiş şeyler... (Sapsarı kesilerek eski arkadaşına baktı:) Benim Celia'ya karşı büyük bir muhabbetim vardır. Senin zannettiğinden fazla... Ve sen, bazı hakikatleri bilmezsin! Ben, rezalet çıkmasın diye dişimi sıkıyorum. Halbuki o, çenesini asla kısmıyor.

— Ne söylüyor?

— Çok müteessifim, azizim, fakat şu sırada o cins teferruat üzerinde duracak boş vaktim yok.

— Öyleyse, düşüncelerimi apaçık söyliyeyim mi?

— Ne?... Nasıl?... Ne yani?

— Yanisi şu ki, Celia, acaba Margot'un ölümünün tabiî bir ölüm olmadığını mı iddia ediyor?

Bahçenin ufkunda ay yükselmişti; yıldızların yaldızlarını solduruyordu. İki adam, hareketsiz, durdular.

Holden tekrar söze başladı:

— Görüyorsun ya... Eğer Celia hakikaten deli olsaydı, karşılaşmamızdan niçin çekinecekti? Nihayet ben, eski dostum, benden zarar gelmezdi; sizlere fenalık etmeme imkân yoktur; huzurum tehlikesizdir. Ancak şurası var: Celia fevkalâde sıhhattedir, Margot'un ölümüne dair bazı esrar keşfetmiştir; onları bana anlatacak, ben de düşüncelerimi onunkilere katacağım. İş çatallaşacak.

Bu sözleri söyledikten sonra, Holden, Thorley'e doğru bir kaç adım attı.

Devamla:

— Hakkın var, azizim! Ben Celia'nın noktai nazarını müdafaa edeceğim. Hem de bütün kuvvetimle! Eğer bir şeyler hazırlıyorsan, hazırladıkların da Celia'nın aleyhine ise, kendini koru! Halin fenadır! İşte ihtar ediyorum.

Thorley'in gözleriyle karşılaştı. Yedek binbaşı arkadaşının acaipleştiğini sezdi.

Ev sahibi:

— Değişmişsin, sen çok değişmişsin dostum! dedi.

— Ben mi?... Peki sen?

— Ben mi değişmişim? Hayır, ben kendimin değiştiğimi hiç zannetmem. Ben, sırf kendi işlerimle meşgul olmağı, başkasınınkilere karışmamağı biliyorum. Eğer aramızda bir ihtilâf, bir husumet doğarsa hengimizin galip geleceğini âlem görecektir. Ancak, eski dostluğumuzu nazarı itibare alarak, bana karşı haksızlık işlediğini sana haber veriyorum.

— Yok canım... Buna inanmağı ben de pek arzu ederdim.

— Doğruyu söylüyorum. Celia ile görüşmemeni niçin istediğimi düpedüz sana söylememi ister misin? Bunu öğrenmeğe tahammülün var mı?

— Tabiî... Dinliyorum.

— Öyleyse, dinle: Celia, bilfiil seni unutmuştur!

Donald'ı mağlûp edebilecek tek şey, işte buydu. Nitekim, delikanlı, dizlerinin bağının çözüldüğünü hisseder gibi oldu. Thorley, acımış bir ifadeyle baktı.

— Hâdiseler karşısında kuvvetli olalım, dostum! diyerek elini arkadaşının omuzuna koydu. Hayatının bir devresinde Celia kendini sana kaptırmıştı. Sana gelince, senin nasıl bir ruhî hâlette bulunduğunu iyi bilmiyorum. Havadisi dolambaçlı yoldan, Margot'un kanalından öğreniyorum. Kur yapıp durduktan sonra, bir akşam ona, evlenmek taraftarı olmadığını söylemişsin.

— Ah, ne aptallık ettim.

Thorley, omuz silkti:

— Vallahi bilmem... İhtimal öyledir... Ben, kendi hesabıma, senin o zamanki hareketini makûl bulmuştum. Her ne hal ise, ayrılıp gittin, Celia'nın seni unutmasına imkân verdin. Şimdi yeniden karşılaşırsanız nasıl bir netice olacağını ümit ediyor musun?

— Nasıl netice mi?

— Tabiî... Zira Celia'nın zihninde perişanlık var. Buna

inanmamak istiyorsun; fakat inanmalısın, zira ablasını ne kadar severdi, biliyorsun, onun ölümüyle elbette büyük bir darbe yedi.

Donald:

— Evet, dedi. Celia ablasını delicesine severdi.

— Sen baldızımı harbin bidayetindenberi kaç defa gördün?

— 1940 danberi ancak iki defa. O tarihten sonra kıtam Afrikaya gönderildi, 1943 senesinde de İntelligence Service'e alındım.

— Ya, demek iki defa? Celia cidden iyi vaziyette değildir, Donald. Şunu aklına getir ki: İkinci Mammy, mütemadiyen tekrarlar dururdu; çocukluğundanberi bu kızcağızın sıhhatinden endişe ettiğini söylerdi. Şimdi ben de tereddütsüz söylüyorum: Eğer onu daldığı tahteşşuur uykularından birdenbire silkip uyandırmağa kalkışırsan, âkıbetinin ne olacağından endişe ederim. Bak, önceden haber veriyorum, mes'uliyetin büyük olur. Şimdi ne demek istediğimi anlıyor musun?

— Bir cihetten evet.

— Kendinin de söylediğin gibi, Celia'nın bu akşam, burada bulunmayışı pek iyi oldu. Fakat, gözlerini hol kapısına çevir. Tasavvur et ki, şimdi Celia oradan beliriversin. Ve seni karşısında görerek hortlak görmüşe dönsün. Eğer Celia'ya karşı en ufak bir muhabbetin varsa, ona böyle bir darbe indirme, azizim.

Donald Holden, elini alnında gezdirerek:

— Peki ama, o takdirde ne yapmamı istiyorsun? diye sordu.

Thorley, kestirip attı:

— Hemen şimdi buradan çekilip gitmeni. Nereden geldinse oraya silin, git. Unutma ki, demin, Doris Locket ile seni burada gördüğümüz zaman karşımızda bir şey... bir şey... belirdi zannettik.

«Hortlak« demek istiyordu, diyemedi. Ev sahibinin bu kelimeden hoşlanmadığı anlaşılıyordu. Bir müddet hareket-

siz kaldı, sonra başını çevirip pencere istikametine baktı:

— Garip şey! dedi. Balkonda biri yürür gibi gelmişti ama bir şey değilmiş. Kimse yok. (Holden'e yaklaştı.) Haydi git, Donald! Lâkin, bütün bu olup bitenler senin kabahatin. Vaktiyle o tarzda hareket etmiyecektin. Doğrusunu istersen, Celia, mâzinin karanlıkları içinden birdenbire beliriver-meni ve esasen sarsılmış olan hayatını tekrar altüst etmeni hiç de hoş görmiyecektir. Vaktiyle, karşında bir talih belirmiş, her nedense ondan faydalanmamışsın. Artık geçti bu iş.

— O zaman bu saadetten istifade etmek istemedimse, sebebi...

— Sebebini biliyorum: Pek az para kazanıyordun tabii, bundan dolayı böyle bir teşebbüse girişemedin. Fakat, sebep bu dahi olsa, sen o zaman Celia'yı birdenbire yüzüstü bıraktın, pek gocundurdun. Şimdi, Celia artık seni unuttu. Nasıl kötü vaziyetler olabileceğini tasavvur et, azizim. Eğer ki...

Thorley, yine birdenbire sustu. Bakışları Donald'ı sıyırtarak hol tarafına dikildi. Öyle heyecanla bakıyordu ki, muhatabı da dayanamıyarak döndü, göz attı.

Kapı açıldı, Celia içeri girdi.

— IV —

Kapı, odanın tâ öte tarafındaydı. İçeriye doğru açılıyordu.

Celia'nın eli topuzda kaldı.

Holden, ona bakınca, hayalinin bir ışık fonu üzerinde belirdiğini gördü.

Delikanlı, sonradan hatılıyor ki, sevgilisi, daha içeri girmeden evvel bir şeyler söylemeğe başlamıştı. Geldiğini haber veriyordu galiba? Unutulmaz sesiyle:

— Galiba çantamı burada bırakmışım, diyordu. Parkta azıcık dolaşacağım ve sonra...

Celia, Holden'i gördü.

Bir sükût hüküm sürdü.

Bu sükût boyunca, üçü de kötürümleşmiş gibi durdular.

Holden, tek kelime söyliyemedi. Bütün hayatı şu ana bağlıydı.

Celia'yı şimdi karşısında görüyor: Tıpkı hayalindeki gibi! Genç kız hiç değişmemiş! İşte geniş alnı, işte gri ve hülyalı gözleri üstünde yay biçimi kaşları, işte kısa ve dümdüz burnu, işte hafif ve müstehzi kıvrımlariyle dudakları ve işte boynuna dökülen güzel, siyah saçları... Çok şükür! Yüzü sıhhat içinde...

Beyaz bir elbise giymişti. Çorapsız ayaklarında kırmızı ayakkabıları vardı.

Ebediyet kadar süren uzun saniyeler geçtikten sonra, Celia, nihayet konuştu:

— Seni bir hususî hizmet için göndermiş olacaktır. (Sesi, mutad konuda. Genç kız, daha sağlam bir ifade ile konuşabilmek için hafifçe öksürdü. Sonra heyecanını belli etmeksizin konuştu:) Her halde bundan dolayı beni hiç arayamadın, bana mektup yazamadın?

Holden, sordu:

— Bunun böyle olduğunu sana kim söyledi?

Celia, pek basit bir şeymiş gibi cevap verdi:

— Hiç kimse... Seni şimdi karşımda görür görmez bunun böyle olduğunu anladım.

Birdenbire ağlamak raddelerine geldi:

— Hello, Donald! dedi.

— Hello, Calia!

Genç kız, başını hol tarafına döndürerek ve bu suretle güzel profilini Donald'a göstererek:

— Parkta biraz dolaşmak istiyorum, sen de benimle gelmek ister misin? diye sordu.

— Tabii... Tabii isterim. Demek, sen, benim öldüğüme inanmıyordun?

— O zaman inanmıştım, diye Celia kelimelerini aradı. Fakat, aynı zamanda da diyorum ki... (devam etmedi.) Haydi acele edelim.

Holden, bacakları titreyerek genç kıza doğru yürüdü. Fakat zihninden bir fikir geçti:

— Parka gidelim dedin, Celia... Yoksa dışarı çıkmamış mıydın? Evde miydin?

— Evet... Neden sordun?

Holden, Thorley'e döndü:

— Seninle bazı noktaları konuşmak isterdim. Fakat sonraya tehir edebiliriz. Yarın Caswall şatosunda görüşürüz meselâ...

Thorley, sapsarı kesilmişti.

Celia, bir sefer bile dönüp ona bakmamıştı.

Thorley:

— Caswall'de mi? diye sordu.

— Evet. Şatoyu satmak istediğini söylüyordun ya? Alıcı zuhur etti mi?...

— Hayır, henüz etmedi. Fakat...

Holden:

— Caswall şatosunu ben satın alacağım, dedi. (Bu sözü söylerken sesinin ne derece yükseldiğini farketmemişti.) Demin sana söylemeği unuttum. Bana kalan miras böyle bir fantezi yapmama müsaittir.

Bu söz üzerine Celia'nın peşi sıra salondan çıktı. Konuşmaksızın, sairfilmenam gibi, sahanlığın kapısına doğru yürüdüler. Holün lâmbasından süzülen ışık, Regence kostümüyle sarı saçlı bir insanın boylu boyunca toblosunu aydınlatıyordu. Çerçevenin altında, küçük bir plâk üzerinde şu isim bakır harflerle yazılıydı: Edward Agnnew Devereux, Esq., Sir. H. Raeburn tarafından.

Holden, Celia'nın hafifçe titrediğini farketti. Genç kız, bu tabloya yan gözle baktığı sırada ıstırap verici bir hâdiseyi hatırlamış gibi ürpermişti. Delikanlı ise, Thorley'e gönderdiği telgraftan ve Thorley'in telgrafı açmadığından ona bahsetmek istiyordu. Acaba niçin açmamış? Nasıl açmamış olabilir? Umumiyetle telgraflar alınır alınmaz açılırlar. Açılmadığı takdirde, tam o anda, dikkati çeken pek daha mühim bir hâdise vukua gelmiş demektir. Telgraf Doris Locke, o

küçük kız, Thorley'in yanındayken gelmişti. Doris, amma da büyümüş!

İki sevgili şimdi artık evden çıktılar. Munis ve sıcak alaca karanlıkta yürüyorlar.

Yaya kaldırımına vardıkları zaman, Celia;

— Buradan geçelim, dedi.

Elli metre ötede parkın bir methali vardı. Holden, böyle bir darbe yiyip de sarsılmayan bir kadın olabilir mi? diye aklından geçirdi. Fakat, tam bunu düşündüğü sırada, birlikte karşıya geçtikleri zaman Celia'nın dizleri çözüldü; delikalı onu tuttu, düşmesine güçlükle mâni oldu.

— Celia! diye haykırdı.

Bir otomobil, üzerlerine doğru gelmişti. Eğer Holden vaktinde davranmamış olsaydı, ikisi de ezileceklerdi.

Bir sıçrayışta, delikanlı, Celia'yı öbür kaldırıma geçirdi. Sokak fenerinin direğine dayayarak genç kızı göğsüne bastırdı. Dudaklarından uzun uzun öptü. Sonra, ilk konuşan Celia oldu. Başı Donald'ın omuzunda:

— Beni ilk defa öptüğünün farkında mısın? dedi.

— Ah, Celia'cığım! O sıralarda yirmi sekiz yaşındaydım ve dünyadaki insanların belki de en toyu ve en aptalıydım.

— Hayır, Donald, hayır! Sen, o zaman da... O zaman da...

Genç kız, bu hâdisenin hakikat olduğuna inanabilmek istiyormuş gibi, genç adamın omuzunu okşuyordu. Sokak fenerinin ışığında, Donald, onun dudaklarında heyecanlı bir tebessüm ve gözlerinde yaşlar farketti:

— Seni seviyorum, Calia! dedi. Bütün hayatımca seni hep sevdim.

— Sahi mi, Donald?... Sahi mi?... Bütün bu müddet zarfında neredeydin, kuzum sen?

Yedek binbaşı, vaziyeti kısaca anlattı: İtalya, von Steuben, Warrender...

Sözünü bitirdiği zaman Celia dedi ki:

— Bak, Donald, fenerin altındayız... Ya, bizi görürlerse... Parka gidelim.

Yürümeğe başladılar. Celia'nın biraz evvel haber verdiği gibi park kapısı az ötelerindeydi. Kendilerini takibeden iki gölgeyi farketmediler. Farketseydiler de, civar sokak fenerlerinden aksetmiş her hangi bir heyülâ zannederlerdi.

Parkın güzel kokulu alaca karanlığı içine daldılar. Ağaç yapraklarının arasından yalnız ay ışığı süzülüyor; bütün muhit rüya âlemine benziyordu. Celia beyaz elbisesi içinde, genç adama maddi olmayan bir vücut gibi geldi. Bereket versin, sarılıyordu da, yanındakinin sevgilisi olduğunu anlıyordu.

Genç kız:

— Ah, Donald! dedi. Artık tabii hüviyetimi bulmağa başlıyorum.

— Ne demek istediğini anlayamadım?

— Seni öldün zannettiğim sıralarda bence artık hiç bir şeyin ehemmiyeti kalmamıştı. Derken, Noel'de, Margot... Thorley sana anlattı mı?

— Evet.

— Hak verirsin: İnsan, hayatta öyle darbeler yiyince, ne yaptığını bilemiyor. Hayır, sonradan yaptıklarıma pişman olmadım. Fakat şimdi, o yaptıklarımı düşündükçe gülünç buluyorum. Buna rağmen öyle hareket etmekte haklıydım, haklıydım.

Donald, durdu; ellerini sevgilisinin omuzuna koydu:

— Güzelim, neden bahsediyorsun?

— Dinle beni, Donald! Şimdi bizim şu dolaşışımız gelişi güzel bir gezintiden ibaret değildir. Biri ile karşılaşacağız.

— Ya?... Kiminle?

— Doktor Shepton'la... O bir sır biliyor, öyle bir sır ki, şimdiye kadar ancak kendisine söyledim.

— Doktor Shepton, ablanın doktoruydu, değil mi?

— Evet. Bugün Londra'ya gelerek dostlarından bir asabiyeciye başvuracağını biliyordum. Bana dair konuşacaktı. Göz hapsi altında bulunduğumun farkında olduğumdan eve gelmesini isteyemedim. Ev halkı beni deli sanıyor.

Celia'nın dudaklarından bu sözler bir dram havası için-

de dökülmüş olmasına rağmen, Donald, az daha kahkahayı koparacaktı.

Alaycı bir tavırla:

— Yok canım? dedi.

— Thorley, sana bundan bahsetmedi mi?

— Bahsetti, evet! diye Holden, eski arkadaşı Thorley'in sesini hatırlayarak cevap verdi. Ve bütün vücudunu bir hiddet raşesi kapladı. Evet, bana bu sözleri söylemeğe cüret etti. Halbuki, ben onu eskiden en iyi dostum zannederdim.

— Donald! Söylediklerine inanmadın değil mi? Hayır, hayır öpme beni! Sana bir şeyi izah etmek istiyorum.

Sesindeki ciddiyet, Donald'a sükûn verdi.

— Bu işi sonuna kadar devam ettirecek olursam, netice vahim olur, diye genç kız, tekrar söze başladı. Bununla beraber öyle icabediyor! Esasen, bundan sonra artık, geriye nasıl dönebileceğimi kestiremiyorum. İnanabileceğim, güvenebileceğim, bir tek insan var: O da, İkinci Mammy'nin eski bir dostudur. Fakat artık polise de meseleyi yazmış bulunuyorum.

— Meseleyi polise mi yazdın? Neye dair?

Celia:

— Gel! dedi.

Sağ yanlarında sıralanan ağaçlar, bir devam, bir mütemadilik hissini vermekteydi. Donald, bahçenin bir kapalı kısmını farketti ki, kapısı açık bulunuyordu. Genç kız, o tarafa doğru yürüdü. Holden de onun beyaz elbisesini gözden kaçırmıyarak ikisi de boş bir çocuk bahçesine girdiler. Bu bahçeyi üç tarafından bir çit kuşatıyordu. Parmaklığın öte tarafında, dördüncü sınırda parkın gümrah ağaçları hudut teşkil etmekteydi. Ay ışığı, salıncakların nikel kısımlarını parıldatıyordu. Kumların bir tarafa kümelenmiş olduğu görülüyordu. Otsuz, çimensiz olan zeminde, kuru toprağın lâtif rayıhası yükseliyordu. Hiç bir boş yer insana bu kadar tenhalık hissini veremez. Burada, ölmüş çocuklar parkında gibiydiler.

Yüzünü Donald'ın görmemesine rağmen, Celia, büyük

bir heyecan içindeydi; belli. Kolunu salıncağa doğru uzattı; salıncak, hafif gıcırtılar çıkararak sallanmağa başladı:

— Donald! Ablam beyin kanamasından ölmedi. İntihar etti.

Holden, hayretle baktı. Edinmeği umduğu malûmat bu değildi:

— Öyle ama Margot niçin intihar etmiş olabilir?

Celia, bu suale huşunetle cevap verip salıncağı da şiddetle salladı:

— Niçin mi? Çünkü, Thorey, ona cehennem hayatı yaşatıyordu. Sen, demin, Thorley'in en iyi arkadaşın olduğunu söylemiştin. Kendisine dair ne düşünürsün?

— Vallahi bir not veremiyorum. Pek değişmiş! Her ne pahasına olursa olsun, bir maksada erişmek hırsı yüreğine girmiş. Eskiden tembel huylu, keyif meraklısı çocuğun biriydi.

— Demek onu bu kadar sade bir insan zannediyorsun?

— Öyle zannediyordum.

— Halbuki, o, hiç bir zaman göründüğü gibi olmamıştır. Ustura bilemeğe mahsus kayışla Margot'un suratına vurduğunu gözlerimle gördüm. Sonra ablamın üstüne atıldı, onu boğulma raddelerine getirdi. İşte son üç dört sene zarfında, birbirlerine hiddetlendikleri zamanlarda, böyle vakalar olurdu.

Bu ay ışığı, salıncağın bu gıcırtısı...

Donald, kendini kâbus içinde sandı.

Celia, titrek bir sesle devam etti:

— Margot, bu cins muameleleri hak etmiyordu, hayır! Ne kadar... nasıl söyliyeyim... munis bir insan olduğunu bilirdin. Evet, tam tâbir: Munis! Karıncayı incitmez bir huyu vardı, değil mi?

Donald, sessizce tasdik etti.

Celia, devamla:

— Ablam zeki bir insan değildi, Danvers Locke'ın anladığı mânâda, «kültürlü» de değildi, fakat zavallı ablağıcım ne kadar güzeldi değil mi, Donald? dedi. Ve o kadar namus-

kârdı ki... (Celia burada sustu. Kısa bir sükûttan sonra devam etti:) Şunu tasdik mecburiyetindeyim: Eniştemin hayatına hiçbir yabancı kadın karışmış değildi, yahut da ben öyle zannediyorum. Sırf, tabiatındaki haşinlik, belki de diğer muğlak hisler, onu ablama karşı bu tarzda hareket etmeğe sevkediyordu. Thorley, hiddetlenince hıncını her hangi bir insandan alamayacak kadar ihtiyatkârdır. Gücü Margot'a yetiyordu.

Holden, vaziyeti kavramağa uğraştı:

— Ne kadar zaman bu hal böyle sürdü, diyorsun?

— İkinci Mammy'nin ölümünden sonra hep böyleydi. O tarihlerde, Margot, büyük bir yeise kapıldı. Elâlemden uzak kaldıkça ve fırsat buldukça ağlar dururdu. Boyuna sualler sorar, kucaklardım ama, içini bir türlü döktüremezdim. Yirmi altısında olmama rağmen, onun nazarında, hep «küçük» tüm.

— Margot, Thorley'i sevmekte devam ediyor muydu?

Celia, titreyerekten:

— Sevmek mi? dedi. Bilâkis nefret ediyordu. Sen esasen, Thorley'in de biran onu sevdiğini aklından geçirdin mi? Hayır! Ablamı parasından ve içtimaî mevkiinden dolayı istedi. Sen de için için bunu farketmişsindir, Donald!

— Peki, öyleyse ablan kocasından niçin ayrılmadı? Boşanmağa talip olabilirdi?

Celia, salıncağa tekrar kolan vurdu. Karanlıkta gitti, geldi, sonra Holden'in karşısında durdu:

— Evet, gazetelerde sık sık şuna yakın cümleler okunur: «Kocam beni bir sokak fahişesi gibi döverdi.» İnsana komik gelir. Hakikatte ise müthiştir. Bazı kadınlarda, büyük bir izzetinefis, vakar olduğu için herkesin ne düşüneceğinden çekinirler. Her şeye katlanır, zevahiri kurtarmağa çabalarlar. İzdivaçlarının çok talihsiz olduğunu itiraftan kaçınırlar.

Margot, skandaldan hiç hoşlanmazdı ama, Thorley büsbütün kaçınıyordu. Bittabi ikisi de ayrı ayrı sebeplerden dolayı... Thorley, içtimaî mevkiinin sarsılmasını istemiyordu.

Mebus seçilmek hevesindeydi. Ah, Donald bilemezsin, bütün bunları sana anlatmak yüreğime nasıl ferahlık veriyor.

Bir kere daha kucaklaştılar. Sonra, Celia, devam etti:

— Margot felâketini âleme teşhir etmektense ölmeği tercih ederdi. Netekim öyle oldu. Artık tahammül edemez bir hale gelince, doktor tarafından izi keşfedilemiyen zehiri içti. Doktor Shepton, ölümün tabiî olduğunu zannetti.

Holden'in yüreği hızlı hızlı vurmağa başladı:

— Biraz düşün, Celia! Herhangi başka bir ihtimal yok mu?

— Ne demek istiyorsun?

— Margot, intihar edecek kadın değildi. Her halde bir diğer vaziyet aklına gelmiyor mu?

— Nasıl meselâ?

— Bir cinayet meselâ?

Bu söz, tamamiyle hali olan bu bahçede, âdeta meşum bir şekilde aksetti. Biran, Celia'nın nefesi tutulur gibi oldu. Sonra, genç kız, mırıldandı:

— Thorley'i itham mı ediyorsun?

Holden:

— Hayır, dedi. (Yalan söylüyordu.) Fakat bir ihtimali nazarı itibara almalıyız.

Celia, büyük bir asabî coşkunluk içinde, nefes nefese:

— Eğer vaziyet böyleyse... Eğer vaziyet böyleyse... dedi. Ablama çektirdiklerinden dolayı onu asılmış görmek isterdim.

Sonra, başını salladı:

— Bunu ben de düşündüm, Donald. Fakat öyle sanırım, doğru değildir.

— Ne sebepten?

Celia, tereddüt etti.

— Çünkü, kardeşimin vücudunu niçin ortadan kaldırmak istiyebileceğini kestiremiyorum? Bir çok cihetlerden Margot, ona faydalıydı. Hem sonra, Margot'un ölümünden evvel, elbise değiştirmesi vâkıası da var. Keza, zehir şişesinin görünür yerde bulunması vâkıası var.

— Anlayamadım?... Elbise değiştirmek ve görünür yerde zehir şişesi dediğin nedir?

— Hele doktor Shepton gelsin anlayacaksın, Donald. Her halde Thorley'in bu husustaki masumiyetine kaniim. Çünkü, Margot daha önce de intihara teşebbüs etmişti.

— Daha önce de mi teşebbüs etmişti?

— Evet, bir sene evvel... Strychnine'le...

— Strychnine'le?

— Evet. Âlâmetlerinden dolayı farkettim. Margot'ta bir takım ihtilâçlar oluyordu. Hani şu doktor kitaplarında yazıldığı gibi... Fakat, bizim ihtiyar Shepton, onu bu hallerden kurtardı. Sonradan, Margot, aşağı yukarı bu vaziyeti kabul dahi etti. Ne var, neyi halledemedin Donald?

— Bir çok şeyleri. Hatırladığıma göre, Margot, pek kitap okumaz yalnız zabıta romanlarıyla cinayetlere dair gazete haberlerini okurdu.

— Vallahi öyle denemez. Bir zamanlar falcılığa dair eserlere de merak sarmıştı. İstikbali keşfetmeğe uğraşırdı. Fakat herhalde, zihni, ancak o cins eserleri alırdı. Bana gelince, ben, cinaî eserlerden nefret ederim... Bu cinayet bahsine temas etmen de garip... Çünkü...

Holden, hâtıralarını araştırarak:

— Evet, dedi. Jean - Pierre Vaquier dâvasını Margot'la konuştuğumuzu hatırlıyorum. Bu, Strychnine'le zehirlenmeğe dair bir vakaydı.

— Ya?... Benim böyle bir meseleden haberim yok. Fakat, niçin?

— Çünkü, Celiacığım. Strychnine, gayet feci şekilde ağrılarla bir ölüme sebebiyet verir. Buna dair fikri olan bir insan, Strychnine'le intihara kalkışmaz. Margot'un intihar kastıyla Strychnine kullanması mümkün değildir.

Celia, Holden'e gözlerini dikdi:

— Fakat... Margot... Bu tarzda bir intihara kalkıştığını bana az çok telmih etmişti. Onun böyle bir teşebbüse girişmesiyle, Thorley'in de ürktüğünü, aklını başına topladığını zannetmiştim. Çünkü, Margot, bir kaç hafta müddetle izdi-

vacının başlangıcındaki devrede olduğu kadar mesut göründü. Neşelendi, gözleri parıldadı. Âdeta ölümüne kadar bu hali böyle sürdü.

Celia, sustu. Birdenbire parmaklarını Holden'in kollarında kenetledi:

— Dur! dedi. Konuşma, biri geliyor.

— V —

Celia, Donald'dan birdenbire ayrıldı. Gelen adam, ay ışığında görünmüştü. Holden, bunun doktor Shepton olduğunu tanıdı. Dazlak başı ay ışığında pırıldıyordu. Kış yaz aynı kalın kumaştan elbiseyi giyen doktorun yeleğinde, altın bir köstek de vardı. Eski Panamasını elinde tutuyor, kalın gözlükleri arkasından bakıyor, Celia'yı teşhise uğraşıyor.

Celia'nın kapıldığı dehşet, doktoru gördükten sonra yatışmalıydı. O takdirde vaziyet izah edilebilirdi. Halbuki Celia, doktoru gördükten sonra daha da fazla korku alâmeti gösterdi. Holden, sevgilisinin bakışlarında bir panik ifadesi okudu. Kız, pek mühim bir şey hatırlamışcasına ellerini uğmağa, parmaklarını kıvırmağa başladı. Gûya bu mühim şeyi, önceki heyecanı yüzünden unutmuştu.

— Sana haber vermem icabederdi, dedi.

Derken, daha vahim bir şey oldu: Delikanlı, sevgilisinin doktora seslenen sesinde bir düşmanlık edâsı sezdiğini zannetti.

— Buradayım, doktor Shepton! Bu saatte sizi böyle bir yere çağırdığımdan dolayı özür dilerim.

Doktor, homurdandı:

— Canım, zararı yok. (Bu tarz randevular, kendisi için olağanmış gibi konuşuyordu.) Nihayet, evinizin yanındasınız... Ancak benim Londraya yabancı olduğumu nazarı itibara alınız. Bu büyük şehirde daima bir gariplik duyuyorum.

Miyop olmasına rağmen, Celia'nın yanında birinin bulunduğunu seçti. Doktor Shepton, bundan evvel, yedek bin-

başıyı ancak üç dört defa gördüğünden az tanıyordu. Bu sebeple, harbde ölmüş bulunduğuna dair haberi de duymamıştı. Kendisine izahat vermek lâzım gelmiyordu.

Celia, ayni heyecanlı bir sesle:

— Doktor, arkadaşımın kim olduğunu size hatırlatayım.. dedi. Bay, hayır, bundan sonra bay denilmiyecek. Sir Donald Holden denilecek, değil mi? Kendisini her halde hatırlayacaksınız?

Doktor Shepton, bariz bir hoşnutsuzlukla:

— Tabii, tabii... dedi. Öhhö... Nasılsınız, efendim? (Panama şapkasını giymişken, hafifçe kaldırıp selâm verdi.) Müsaade edin de, küçük hanımla başbaşa kalalım.

Genç kız:

— Hayır, olmaz! Onun da yanımızda bulunmasını istiyorum! diye haykırdı.

— Halbuki, güzelim, ben, başbaşa konuşacağımızı zannetmiştim.

— Tekrarıyorum; Donald'ın burada, yanımızda kalması lâzımdır.

Doktor Shepton, Holden'e nezaketle döndü:

— Acaba sizin de aynı arzuda olmanız için bir sebep var mıdır, efendim?

Holden, merasimperverane cevap verdi:

— Gayet esaslı sebep var, doktor. Çünkü bayan Devereux pek yakınca zevcem olacaktır.

Doktor, sıçramaktan kendini alıkoyamadı. Gözlüğünü düzeltti.

— Yok canım? Sahi mi? diye gülümsedi. Tabiatiyle, tebrik ederim... Fakat müsaadenizle söyliyeyim ki, bu gibi şeylerde pek aceleci olmamalı:

Holden:

— Niçin? diye sordu.

Bu sualinde, bir meydan okuyuş ifadesi vardı. Lâkin, doktor, o edâyı farketmemiş göründü.

— Benimle hangi mevzu etrafında konuşmak istiyorsu-

nuz, sevgili evlâdım? diye, bir aile doktoru tavrıyla kıza sordu.

Holden, nişanlısına bakmaktan çekinerek:

— Margot'un öldüğü geceden bahsetmek istiyorum! dedi.

— Siz mi?...

— Ben...

Doktor, eski Panama şapkasını, kafasının arkasına ittikten sonra, Celia'nın ellerini avuçları arasına aldı:

— Dinle beni, evlâdım! Zavallı ablanızın vefatı üzerine, Noel günü beni aradınız, buldunuz. Ve bana anlattınız ki... Öhhö... O gece bazı hâdiseler olmuş... Hatırlıyor musunuz?

— Tabiatiyle!

— Öyleyse, a benim güzel çocuğum. Aradan altı ay geçtikten sonra, aynı yürek paralayıcı şeyler üzerine niçin avdet etmeli?

— Zira, yeni hâdiseler var! Yahut da yeni hâdiseler olacaktır. (Celia tereddüt etti.) Donald da askerden geri döndüğüne göre, bütün olup bitenleri öğrenmesini istiyorum. Zaten kendisine de söylemek üzereydim.

Doktor, gözlerini kaçırdı:

— Eniştenizin ablanıza fena muamele yaptığını nişanlınıza anlattınız mı?

— Evet...

— Ablanızın, vefatından bir müddet evvel strychnine ile kendini zehirlemek teşebbüsünden de bahsettiniz mi?

— Evet...

— Peki, ablanızın vefatından sonra, şatonun büyük galerisinde, ecdadınızın tabloları arasında başınızdan geçenleri de anlattınız mı?

Celia:

— Hayır... Onu anlatmadım! dedi.

Mehtap ışığına rağmen, Holden, bu söz üzerine, sevgilisinin son derece sarardığını, bayılma raddelerine geldiğini sezdi.

— Hayır... Anlatmadım... Allahım! Margot'un öldüğü

sıralarda «hakikaten» neler olduğunu kimse öğrenmek istemiyor demek!

Bu sözleri öyle yalvarırcasına, öyle üzüntülü söyledi ki, delikanlının yüreği paralandı.

Holden bir çok mânâları birden kasdederek:

— Niçin konuşturmuyorsunuz? Bırakın, ne diyecekse söylesin! dedi.

Doktor:

— Nasıl isterseniz öyle olsun... cevabını verdi; ve garip bir bakışla baktı. İhtimal öylesi daha iyidir. Fakat bir tarafta oturmanız kabil değil mi?

Çocukların salıncaklarına oturmak gibi garip bir fikir Holden'in aklına geldiyse de, genç kız, ileriki kum yığınına doğru yürüdü. Çocukların oynamasına mahsus bu kumlara oturdu. Düşünceli düşünceli avuçlarını kumla doldurup boşaltmağa koyuldu.

— Kum... Kilit... Uyuyan Sfenks! diye birdenbire söylenmeğe başladı; sesi, ağaçlıklara çarpıp yankılar uyandırdı. Elimde değil... Bu işi pek garip buluyorum. Kum... Kilit... Uyuyan Sfenks!...

Holden, bu muammalı sözleri sonradan hatırladı ve mânâsını verebildi.

Doktor, kuru bir sesle:

— Sükûnetinizi muhafaza edin, Celia... Ne oluyorsunuz, kızım... Anlatacağınız bir şey mi var yoksa? diye sordu.

— Evet... Hakkınız var... Demin Donald'a da söylediğim gibi, ablam, ölümünden biraz evvel eski şahsiyetini âdeta bulmuştu. Gayet mesut görünüyordu. Gözleri parlamıştı. Şarkı söyleyerekten ve kendi kendine dansederekten evde dolaşıyordu. Bir gün şaka edip kendisine: «Senin bir âşığın var galiba?» dedim. Margot, tahminimin doğru olmadığını söyledi. Fakat, New Bond sokağında ismini şimdi hatırlayamadığım bir falcıya gittiğini söyledi. Bu kadın, ona, daha mesut bir istikbale erişeceğine dair müjde veriyormış.

Bununla beraber, Ekim ayında, ablam Thorley ile yeniden kavgalara başladı. Sonra, işler düzeldi; Noel yortusunu

geçirmek üzere Caswall şatosuna gittiğimiz zaman münasebetleri iyi imiş intibaına kapıldım.

Celia, avucunu dolduran son kum tanelerini de yığınlar üzerine döktü:

— Caswall şatosunu severim, dedi. İnsan buraya girip kapıları da kapatınca, hangi devirde yaşadığını pekâlâ unutabiliyor. Ah, Mavi Salon! Ah Lâke Oda!... Ah, Büyük Galeri!... Ve kitaplar, kitaplar, kitaplar!... Ya, oyun odamız?... Üç renk basan küçük matbaasiyle burada, çocukluğumdanberi oynamağı pek severdim.

— Margot, Thorley, ben ve tabiî Derek... Gayet samimî münasebetteydik.

Bu «tabiî» Holden için bardağı taşırıcı son katre vazifesini gördü. O da bir avuç kum aldı ve hızla yere attı:

— Derek derken galiba mebus bay Hurst Gore'u kastediyorsun?

Celia, gözlerini hayretle açtı:

— Evet, Derek'i tanır mısın?

Holden, ağır bir ifade ile cevap verdi:

— Hayır. Ondan sadece nefret etmekle iktifa ediyorum.

— Peki ama, madem tanımıyormuşsun?

— Nefretim tanımadığımdan dolayıdır, Celia. Tanımadığım için onda bir takım cazibeler tasavvur ediyorum. Ne tip insan bu?

— Pek sevimli! Uzun boylu, güzel ondüle saçlar var. (Holden'in ikrahla dudak büktüğünü farketti.) Yok hayır, hiç kandınvarî değil bilâkis! Güldüğü zaman güzel dişleri görünür. (Şaşırarak birdenbire haykırdı.) Allah Allah, Donald! Aklından neler geçiyor, bakayım?

— Bir zaman sen onun kâtibeliğini yapmışsın. Dedikodular da olmuş.

— Derek bana kur yaptı diye mi? Ha bak, o doğru...

— Anlaşılıyor!

Celia'nın kızardığı ay ışığında bile belli oldu. Genç kız, gözlerini Holden'den çevirip yine kumla oynamağa başladı:

— Donald! Acaba anlayabiliyor musun? Eğer, Margot,

kendine bir âşık edinseydi ondan nefret etmezdim. Hattâ pek iyi yaptığını düşünürdüm. Fakat, vaziyet benim için öyle değildir. Zira başka bir erkekle de yanyana olsam, hem aklım fikrim sende olurdu. Ve böylece gülünç bir hale düşerdim.

Bir sükût hüküm sürdü. Sonra, Holden, mırıldandı:

— Teşekkür ederim, Celia, böyle düşündüğün için çok teşekkür ederim!

Sonra, doktor Shepton'un mâna verilmez bir ifade ile, tıpkı Sfenks gibi kendisine baktığını farketti. (Demin Sfenks lâfını kim etmişti?)

Doktor:

— Sevgili kızım! — dedi. — 23 Ocak günü, öğleden sonra Gaswall şatosuna gittiğinizden bahsediyordun. Galiba dördünüz de o akşam, ziyafete davetliydiniz?

Celia, alt dudağını ısırarak tasdik etti:

— Evet, Locke'lerin malikânesine... Eskiden, bir müddet için suvare elbiseleri giymek huyundan vaz geçmiştik. Fakat, bu âdete sonra tekrar döndük. Uzun uzun hazırlandık. Verdiğim bu tafsilâtın ehemmiyetli olduğu üzerine dikkatinizi çekerim.

«Sen Caswall şatosuna epey zamandır ayak basmadığın için şu teferruatı bilmezsin, Donald. Ablamla eniştem, kendileri kullanmak üzere binanın sol kanadında, Büyük Galerinin üzerine bir daire yaptırmışlardı. Burada her şey tamamiyle moderndir. Yeşil çinileri olan bir banyo dairesi ve siyah mermerden bir benyuar... Margot, beyaz satenden fevkalâde hoş bir salon yaptırmıştı. Ölgün pembe bir de yatak odası... Thorley'in odalarının bulunduğu tarafa banyodan geçiliyordu. Vak'a mahallinin topoğrafyası hakkında fikir edinmen için sana bunları söylüyorum.

«Soğuk bir geceydi ama, buz gibi değildi. Hafif hafif kar yağıyordu. Bina dahilinde hararet tahammül edilir derecede idi. Çünkü, Thorley, otuz ton kömür aldırmıştı. (Evet otuz!) Lâkin, sıcak su tertibatında bir bozukluk olmuş, onun için sütninemiz Obey, tuvaletimizde kullanılmak üzere banyoya

kovalarla su çıkartmıştı. Herkesten evvel hazırlandığım için, yukarı çıkarak Margot'un kapısını vurdum.

«Ablam, tuvalet masasının önüne oturmuştu. Sırtında bir kombenizon vardı. Omuzlarına da bir sabahlık almış. Tuvalet masası üzerine yaydığı türlü türlü kutular, şişeler arasında bir şey arıyordu.

«— Kardeşim, — dedi. — Banyoya ecza dolabına gidip bakar mısın? Acaba tırnak cilâm orada mı?»

Ecza dolabı, lavabonun üzerindeki aynalı, küçük bir dolapta, duvarın içindeydi. Burada belki de üç düzine türlü türlü şişeler vardı. Cilâ şişesini bulmakta müşkülât çekmedim. İşte zehir şişesini de tam o sırada gördüm. Zehir şişesi! Gördüğümü ısrarla tekrarlıyorum. — diyerek genç kız sesini yükseltti.

Doktor Shepton, etrafına bakındı. Ve Celia'ya sesini yavalatmasını söyledi.

— Evet biliyorum kızım, bundan bana evvelce de bahsetmiştin. Fakat düşün bakayım, şişenin içinde ne zehiri vardı?

— Bilmiyorum. Ne zehiri olduğunu nasıl tâyin edebilirim?

— Şu şişeyi tarif eder misin?

— Yuvarlaktı. Camı kahve rengiydi. Pek büyük değildi. Üzerinde de, şu kelimeler yazılı bir etiket vardı. «Haricen kullanılır» ve sonra kırmızı harflerle: «Zehir.»

— Hayııır. Belki de ben hatırlamıyorum. Ehemmiyetli nokta şu ki, doktor Shepton, şişe yeni idi. Öbürlerinin yanında etiketinin yeniliği göze çarpıyordu. Dolaba henüz konulmuştu. Böyle olduğuna dair yemin ederim.

— Peki peki, sonra ne oldu kızım?

— En garibi şu ki, ilk bakışta dehşete kapılmadım, diye Celia izahat verirken Holden'in elini karanlıkta aradı. Bu şişe göze çarpıcı bir yerdeydi. Doktorcuğum, eğer, Margot'un yaptığı gibi Strychnine'le bir kere intihara kalkıştıktan sonra, ikinci bir teşebbüse girişmek niyetinde olsanız; öyle sanırım zehir şişesini saklarsınız. Onu talk şişesinin veya tırnak

cilâsının yanına koymazsınız.

«Cilâyı Margot'ya götürdüm. Onun giyinmesini seyrettim. Gümüş lâme bir tuvalet giydi. (Bu teferruata da dikkat etmeni istiyorum, Donald.) Elbisesi şaşılacak derecede ona yakışmıştı. Sonra, ecza dolabında gördüğüm şişe hakkında mütalâa beyan ettim. Birdenbire bana dönüp sordu: «Ne şişesi?» Tam o esnada Thorley belirdi. Yarım saat geciktiğimizi, acele edersek isabet olacağını söyledi. Ve bu ihtarından dolayı da her halde gücenmememiz lâzım geldiğini de ilâve etti.

«O gece zarfında Thorley hep asık suratlıydı. O derece soğuktu ki, sütnine Obey, hasta olup olmadığını dahi ona sormuştu. Eniştem, gözlerinden yıldırımlar saçarak bakıyordu. Fakat, yine de son derece nazik davranıyordu. Margot'ya gelince müthiş heyecanlıydı. İçinde bulunduğu ruhî haleti nasıl tasvir etmeli? Bilemiyorum. Bir karar vermiş de yaymak istemiyormuş, kendi kendini kuruyormuş gibi dudaklarını ısırıyor, hızlı hızlı nefes alıyordu.

«Şatodan komşu malikâneye gittiğimiz sırada, ablam da eniştem de tek kelime konuşmadılar. Derek Hurst Gore, boyuna gülüyor, şaka ediyordu. Fakat, Thorley, ona hitaben bile tek söz söylemedi. Akşam yemeğinden sonra, Locke'larda... Thorley sana anlattı mı, Donald?

— Oyun oynadığınızı söyledi.

Celia, omuzlarını kıstı, aksi sada gibi tekrarladı:

— Oyun!... Ama ne oyun!... Maskelerden de bahsetti mi? İdam mahkûmlarının maskeleri...

— Hayır.

Holden, elinde olmayaraktan gitgide sinirlendiğini hissediyordu. Zehir şişeleriyle, ölüm maskeleriyle Celia'nın tasvir ettiği tablo, hiç de yortu arifesinin dekoruna benzemiyordu. Doktor Shepton'a gelince hiç konuşmuyor, hattâ kımıldamıyordu.

Celia, devam etti:

— Sir Danvers Locke'ın maskeler koleksiyonunu belki görmüşsünüzdür? Muhtelif odaların duvarlarına asılmış pek

çok maskeleri vardır. Bunlardan bir çokları, empresyonist sanatkârların eserleri... Fakat bazıları da, mualajlardan yapılmış hakikî maskeler... Hemen hepsi canlı imiş gibi boyanmış. Donald'cığım, belki de bilmezsin: Kötü fanteziyi son kertesine vardırarak Sir Locke, bazı meşhur mahkûmların idamlarından sonraki mulajlariyle bir ayrı koleksiyon yapmış.

Holden, yüz buruşturarak:

— Evet, bunu bilmiyordum.

— Biz de bilmiyorduk. Fakat birinci kattaki odalardan birine davet edildik. Orada, aydınlatılmış vaziyette bu maskeleri gördük. Küçük bir odanın kapısını açıp bizi içeri soktu. Koleksiyonunu seyrettirdi. Herkes epey içmişti. Aksi takdirde Sir Danvers böyle bir şey yapmazdı zannediyorum.

«Bizim dördümüzden başka, mecliste, ev sahibi ile karısı Lady Locke, kızları güzel Doris... (Ne güzel çocuktur!) Ve bir de Ronnie Merrick vardı. Ressam olan bu Ronnie Doris'e delicesine âşıktır... Korkunç koleksiyon bize gösterildiği zaman, bütün bu insanların ne hal aldıklarını hâlâ unutamam.

«Sir Danvers, ekser maskelerin karihadan yapıldığını bize izah etti. Ancak üç, dört tanesi hakikî mulajlarmış. Ve Scotland Yard'la Paris emniyet müdürlüğünün müzelerinde asılları varmış. Bunların hangileri olduğunu bize söylemedi. Mulajlar, sonra, ten rengine boyanmışlar. Bunlara hakikî saçlar, bazılarına sakallar ve bazılarının da boyun kısmına ip izleri ilâve edilmiş.

— Celia, çok rica ederim, bu hâtıralarını aklına getirmek suretiyle kendi kendini böyle cehennem azabına sokma, kızım.

Celia'nın eli Holden'in avuçları içinde hakikaten de buz kesilmişti, titriyordu. Bu ihtar üzerine elini çekti. Shepton, kımıldamaksızın duruyordu.

— Meğer, ev sahibi o akşam bize bir «Murder parti» yani cinayet oyunu oynamak istiyormuş. Cinayet tarihindeki meşhur kaatillerden her birinin maskelerini birimiz alıp onun şahsiyetlerine bürünecek oyun oynayacakmışız. Cinayet bir

kere işlendikten sonra, polisin suallerine cevap vermemiz icabediyormuş. Şahsiyetine büründüğümüz katili, işin içinden sıyırmağa gayret edecekmişiz.

«Derken, Sir Danvers Locke, maskeleri gelişi güzel her birimize dağıtmağa başladı.

«Sarhoşluk bu ya ,cinayet oyunu oynanacağı herkesin hoşuna gitti. Laakal, öyle denildi. Ben itirazda bulundum. Oyunun iyi devam edebilmesi için, her birimizin, kriminolojide malûmat sahibi olmamız lâzım geldiğini söyledim. Hiç değilse oynadığımız rolleri bilmemiz icabeder, dedim. Lâkin, kimse aldırmadı.

«Maskeler dağıldı, Thorley Landru oldu. Derek ise, George Joseph Smith... Hani, şu karılarını hamamda boğup sigortadan para alan... Bu kaatil hakkında malûmatım vardı. Margot, hatırladı: «Ben o kocakarı Dyer ananın maskesini istemem. Çok çirkin! Bana hiç değilse, Edith Thompsonunkini verin». Doris Locke, ön dişleri hayli ileri fırlamış olan kaatil bayan Pearcey'yi temsil ediyordu. Kocası gibi bu oyunun cezbesine kapılmış olan Lady Locke de, kırmızı saçlı Kate Wabster'i... Hepsi pek memnundular.

«O esnada ressam Ronnie Merrik bana fısıldadı:

«— Bana doktor Buchanan rolünü vermişler. Hiç fikrim yok. Kuzum, bu kaatil kimdir? Ne yapmış? Ben ne şekilde hareket edeceğim? Bana yardımda bulunabilir misiniz?...

«Cevap verdim:

«— Ben de Maria Manning imişim. Bu kadının da kim olduğunu kat'iyen bilmiyorum.»

«Derken, ev sahibi ileriye doğru yürüdü. Kendisini detektif rolü oynayacakmış. Yüzüne XVII nci asırda, bir Alman cellâdına ait bulunan madenî maskeyi geçirmişti. Maskenin sivri çenesi, pasla lekelenmiş ve yeşermişti. Karşıma birdenbire o kılıkla dikiliverince, vücudumda öyle bir ürperme hâsıl oldu ki, dehşete kapıldım. Ronnie'nin koluna yapıştım. Evet evet, o gece hepimiz biraz fazla içmiştik, zannederim. Oyun devam ederken...

«Davetlileri eğlendirmek üzere tertip edilen bu gibi oyun-

ları bilirsiniz? Bazan heyecana kapılırlar, bu sosyete oyunlarını ifrata vardırırlar.

«Sahne, malikânenin zemin katında, holde cereyan ediyordu. Ortalık bir çanaktan çıkan titrek, mavi bir ışıkla aydınlanıyordu.

«Bu maskeli insanlarla dolu olan meclis hakikaten kâbus gibiydi. Beni sorarsanız, en korkunçlarından biri bendim. Çünkü, Maria Manning'in yüzü şişmiş, gözlerinden biri açık, öbürü yarım kapalı... Bütün bunlara rağmen, güzelliği münakaşa kabul etmez şekilde hâlâ devam ediyordu. Ansızın, aklıma, benim maskenin hakikî mulaj olabileceği geldi. Belki de şu anda, idam mahalline onun göz deliğinden bakıyordum.

«Zihnimden bunlar geçtiği sırada biri avaz avaz haykırdı. Cürmün işlendiğini haber verdiler.

Celia, nefes nefese sustu. Asabî bir gülüşle:

— Çok garip!, dedi. Cinayet kurbanı olarak seçilen Margot imiş...

«Derken, lâmbaları yaktılar. Sahne de, eskisine nazaran daha az dramatik oldu. Sir Danvers, hepimizi sıkı bir istintaka tâbi tuttu. Aramızdan bazıları rollerini çok mükemmel yaptılar. Bilhassa Derek... Zevcelerini boğan George Joseph Smith rolündeki Derek Hurst Gore, pek güzel oynadı...

Holden:

— İnanıyorum! dedi. Merak etme, inanıyorum.

— Çünkü hukuk tahsil etmiştir; bu vak'ayı da pek iyi biliyordu. Fakat... (Celia'nın elleri takallüs etti.) Fakat bu istintakta nahoş bir taraf vardı. Nedir diye sorarsanız, anlatamıyacağım; mamafih, vazih surette hissettim. Belki de yorulduğumuzdan dolayıdır; kendi halimizden utanır gibi olmuştuk. Ev sahibi Sir Danvers ise, holde, uğur dalının altında, yüzleri korkunç maskelerle kaplı misafirlerinin ortasında duruyor; kaatilin kim olduğunu keşfedemiyordu.

«Bu mesele, bir türlü nihayet bulamıyordu. Bulamıyacak

gibiydi de... Nihayet, Lady Locke, ki dünyanın belki de en müvazeneli kadınıdır, birdenbire haykırdı:

— «— Kuzum şu oyunu bitirelim. Mücrim olan kimdir?

«Bunun üzerine, Doris Locke maskesini çıkarıp dedi ki:

«— Ben bayan Dearcey'im... Rakibemi öldürüp minimini parçalara böldüm. Parçalarını bir çocuk arabasına doldurarak bir taraftan bir tarafa sevkettim. Fakat bu sefer yakalanmadım, işin içinden sıyrıldım.

«Bunun üzerine herkes kahkaha attı ve hava, tabiiliğini buldu,» diye, Celia sözünü bitirdi.

VI

Holden:

— Hava, tabiiliğini bulmuş..., diye tekrarladı. İstihzasız konuşmak istemişti. Üçünün de parkta, çocuk bahçesinde, kumlar içinde oturduklarını unutmuştu. Vakit, gece yarısı idi.

Holden, sevgilisinin şekillere ve renklere karşı çok hassas bir insan olduğunu düşünüyordu. Fakat sevgilisi, bir hareketin ve bir ses perdesinin arkasında nenin gizli bulunduğunu pek farkedenlerden değildi. Onun için Thorley ile Doris arasında tehlikeli münasebetler bulunduğunu da sezememiş olabilirdi. Halbuki kendi, onları, deminki eve girer girmez, pek münasebetsiz bir vaziyette yakaladığına emindi. Karanlıkta, yanyana, o şekilde oturmalarının, sonra da o tarzda konuşmalarının elbette bir mânası olacaktı. Thorley'in telgrafı açmıyacak kadar dalgın ve meşgul bulunuşu, şüphelerini kuvvetlendiriyordu.

Bu münasebetler, tabiatiyle, Margot'un ölümünden evvel başlamış olacak. Çünkü, Thorley'in dul kalışı nihayet altı aylık mesele... Belki de, yaşlar arasında fark olmasına rağmen, bir izdivaç projesi ortaya atılmıştır? (Thorley otuz dokuz, yahut kırk yaşındadır. Doris ise on dokuz yaşında). Ancak, işte, şöyle bir müthiş sual ortaya atılmış bulunuyor:

Acaba, hakikaten bu aşk entrikası Margot'un ölümünden evvel mi başlamış?

Thorley'in, Margot'a pek fena muamele ettiği bir tarafa bırakılsa bile, bu adam, acaba, işi daha ileri vardırmış mıydı? Bu olabilir mi?...

Holden, bu mevzular etrafında zihin yorup dururken Celia ile doktor alçak sesle konuşuyorlardı. Yedek binbaşı, mevzuun bir kısmını takip edemedi. Nihayet, doktor Shepton'un tatlı bir sesle şöyle dediğini duydu:

— Tabiatiyle, kızım, yavrum... Tabiatiyle... Bu maskeler elbitte sizin âsabınız üzerinde büyük tesir bırakmıştır. Buna hiç şüphe yok.

Celia, boğuk bir sesle cevap verdi ve kabul etti:

— Evet. İşte bunun içindir ki, Margot'un ölümünden, ben de kısmen kendimi mesul sayıyorum.

İki erkek birden cevap verdiler:

— Amma da yaptın ha!

— Amma da yaptın ha!

Fakat, Celia, ısrar edip duruyordu:

— Caswall şatosundaki ecza dolabında bir zehir şişesi olduğunu biliyordum. Bu şişeyi benim keşfetmem üzerine Margot'un heyecanlandığını da gördüm. Diğer taraftan ablam fevkalâde asabiydi. Büyük bir karar almış bulunduğu belliydi. Bunu anlamıştım. Kararın da ne olduğunu kestirmek kolaydı. Halbuki, ben, o akşam Caswall şatosuna dönmemiz üzerine ablamın yanına gidip onunla konuşmadım, onu yatıştırmağa kalkışmadım. O Allahın belâsı şişenin muhteviyatı da lavaboya dökmedim. Tamamiyle atıl kaldım. Bundan dolayı çok mesulüm.

«Halbuki kâfi zamanım vardı. Şatoya döndüğümüz zaman saat on birdi. Aklımı başıma toplayıp harekete geçeceğime, odama gittim, kapandım. Basiretim bağlanmıştı. Üstelik de sarhoştum. Başım fevkalâde dönüyordu. Ancak soyunabildim. Ne demeğe o kadar çok Sherry içtim?

«Bütün gece korkulu rüyalar gördüm. Güya, yüksek bir platform üzerindeymişim, etrafımda kalabalık bir halk var-

mış. Benim ismimi, «Ooooh Susannah!» der gibi, o âhenkle haykırıyorlardı. Pek müthiş bir şeydi bu. Öteki beriki beni itiyor, sürüyor, duruyordu. Fakat bana böyle eza cefa edenleri iyice göremiyordum. Çünkü, başıma idam edileceklere mahsus beyaz torbalardan biri geçirilmişti. Boynumun etrafında da yağlanmış bir ip vardı.

«Tam o sırada, biri beni omuzumdan yakaladı ve sarstı. Bu adam Thorley idi. Odanın içinde turuncu bir güneş ışığı vardı. Hava soğuktu. Thorley, yanı başımda ayakta duruyordu. Sırtında robdöşambr vardı. Karmakarışık saçları yüzüne doğru sarkmıştı.

«— Kalksan iyi edersin, Celia, dedi. Ablan öldü.»

Hikâyenin sonuna eriştiği sırada, Celia'nın tavrı birden bire değişti. Sesindeki o asabî eda kalmadı; tavrına da, sesine de bir kat'iyet, bir huşunet geldi.

Holden, onun bu halini aslâ görmemişti.

Sevgilisinin vücudu gerilmişti. Dizleri birbirine yakın duruyor, kırmızı ayakkabıları kuma batmış.

— Eniştem, bana, «Margot öldü.» demedi, «Ablan öldü.» dedi. Tıpkı bir kanun adamı gibi... Yahut, cenaze levazımatçısı gibi konuştu.

«Kalktım, şaşkın şaşkın yüzüne baktım. Eniştemse şöyle dedi:

«— Geceleyin yatağa yatmadan evvel, bir buhran geçirdi. Doktor Shepton'u çağırdım. İkimiz birlikte yapılması icap eden her şeyi yaptık. Fakat, ablan, biraz evvel öldü.»

«— Derken, anlatmağa başladı. Ses işitip banyodan geçmiş. Margot'u divanın üzerinde, yarı baygın bulmuş.

«İlâve etti:

«— Shepton, aşağıda vefat ilmühaberini doldurmakla meşgul.»

«— Hemen yerimden fırladım. Margot'un odasına koştum. Perdeler indirilmişti. Oda, benim odama dolan turuncu sabah ışığı ile doluydu. Margot, sırtında bir gecelik entarisi, yatağında sakin sakin uyuyormuş gibi yatıyordu. Fakat, ikinci Mammy'de gördüğüm o ölü insan ifadesinin onun da göz-

lerinde bulunduğunu farkettim. Bu ocak ayında otuz altısında olacaktı. Ah, gençliği öyle de severdi ki... Gençliği...

«Ona hiç dokunmaksızın banyo dairesine koştum. Eczane dolabını aradığım sırada ellerim kat'iyen titremiyordu.

«Bir gün evvel dolapta gördüğüm zehir şişesi şimdi orada değildi.

Celia, biran sustu, sonra devam etti:

«— Sonra odaya döndüm ve Margot'a baktım. Bütün ev, ablam gibi ölmüş hissini veriyordu. İlk anda dikkatime çarpmamıştı ama sonradan bir şeyi farkettim: Margot'un elbiseleri odanın içindeydi. Thorley ile doktor Shepton bunları birer birer onun sırtından çıkarmışlardı.

«— Sizlerin evvelce de dikkatinizi şu nokta üzerine çekmiştim: Ablam, suvarede lâme elbisesini giymişti. Halbuki, sırtından çıkarılmış olan elbise bir tuvaletti. Sol omuzunda da pırlanta bir klips vardı. Margot'un bunu giydiğini aslâ görmemiştim.

«Karyolanın ayak ucunda, ipek gri bir çorap, yine yerde, Rhin taşlariyle tokası süslü bir rugan ayakkabı vardı. Çamaşırlar ve bir korse duruyordu. İşte bunun üzerine anlar gibi oldum.

«Margo, romantik ve santimantal bir insandı. Bu siyah elbise onda bir hatırayı uyandırmış olacaktı. Davetten şatoya döndükten sonra, gece yarısı, gûya büyük bir ziyafete gider gibi, elbisesini değiştirmişti. (Eğer intihar edebilecek kuvvette olsam, tıpkı ben de onun gibi yapardım. Süslenirim, kendime en yakışan tuvaletimi giyerim. Fakat bende intihar etmek kuvveti yoktur.) İşte, Margot, bu şekilde hazırlandıktan sonra, zehiri içmiş ve şişeyi de banyo penceresinden dışarı fırlatmış olacaktı. Derken ölmek üzere salonundaki küçük divana uzanmıştı.

«Ablam, hayatında birçok seferler intihardan bahsetmişti. İşte nihayet bu söylediğini yapmıştı.

«Küçük salonda bütün ışıklar yanmıştı. Margot, her halde karanlıkta ölmek istememiş olacaktı. Şöminenin içinde

de büyük bir ateşin yakılmış bulunduğu, küllerin çokluğundan anlaşılıyordu.

«Margot'un hâtırat defteri tuttuğunu ve bütün hislerini buraya yazdığını biliyordum. İşte bu da benim elimden gelmez. Hâtırat defterini, Shippendale denilen bir Çin yazıhanesinin gözünde saklıyordu. Hakikaten de defter oradan çıktı. Fakat, birçok sahifeleri koparılmış; hele son zamanlardakiler yok edilmiş ve şömineye atılmıştı. Kısacası, ablam, işine gelmeyen sahifeleri kopartmış, yakmıştı.

«Bu da, onun gösterdiği ruhî bir zarafettir. Çektiklerini hiç kimsenin bilmesini istememiş olacak.

«Eşyası beyaz saten ve altın sırma, halısı koyumsu rengi olan bu salonda etrafıma bakıp duruyordum. Thorley, işte şu sedye üzerinde, vaktiyle ablamı boğmak derecesinde hırpalamıştı.

«Başım dönerekten; banyo dairesine tekrar koştum. Zehir şişesinin hakikaten kaybolup olmadığına dair kanaat getirmek isterim. Bütün şişeleri birer birer gözden geçirdim. Fakat bu sefer, ellerim titriyordu. Birkaç şişe elimden kayarak lâvabonun içine düştü, kırıldı; çıkan gürültü bütün evi doldurmuş gibi geldi.

«Tam o esnada Thorley belirdi. Başımı kaldırdığım zaman, banyo dairesinin eşiğinde duruyordu; eli pervaza kenetlenmişti; gözlerini bana dikmişti.

«Banyo dairesinde büyük bir Fransız usulü pencere vardır. Camları renklidir; aslâ tamamiyle kapatılamaz. Bu pencereden enseme doğru buz gibi bir rüzgârın estiğini hissettim.

«Thorley, keskin bir sesle sordu:

«— Sen ne arıyorsun bakalım burada?

«Cevap verdim:

«— Felâketin müsebbibi sensin. (Gözlerini benden ayırmaksızın üzerime doğru yürüdü; ilâve ettim:) Fena muamelen yüzünden onu öldürdün. Eğer zehiri kendi elinle sunmuş olsaydın, ablamın ölümünde ancak bu derece tesir edebilir-

din. Ah, Thorley Marsh! Bu cinayeti sana pek ağır ödeteceğim.

«Vaktiyle ablamı; dövmek üzere kullandığı ustura kayışına doğru sol elini haşin bir hareketle hemen uzattı. Bu kayış, daima, lâvabonun yanında asılı dururdu.

«Kendisine dedim ki:

«— Haydi, ablama nasıl vurdunsa, ayni işkence âleti ile bana da vur! Lâkin ben onun gibi davranmıyacağım. Bundan emin olabilirsin!

«Bir an, olduğu yerde donakaldı. Sonra, daha feci bir şey yaptı: Gülümsedi. Pek tatlı, pek muhabbetli bir tebessümdü bu. Karşısındakilere azap etmek istiyenlere mahsus bir tebessümdü bu.

«— Celia! Senin sinirlerin bozulmuş, haydi, git giyin!.. dedi.

«Sonra, odasına çekilip, üstüne kapıyı kilitledi.»

Celia tekrar bir müddet sustu. Soğuk, heyecansız konuşmuştu. Hattâ Thorley'le arasında geçenleri anlattığı sırada bile coşmamıştı.

Yeniden başladı:

— Margot'u yeni aile makberemize gömdük! dedi. İkinci Mamy'nin buraya gömülmeği ne kadar istediğini bilirsin.

— Evet, hatırlıyorum.

— İkinci Mammy'nin emeli tahakkuk edemedi. Zira bu yeni makbere, onun ölümünden sonra yapıldı. Buna rağmen, Thorley, sözde, karısına karşı bir incelik göstererek, onu, mezarında yalnız bırakmamak için, bu yeni makbereye ecdadımızdan bazılarını naklettirdi. Fakat işte, neticede de, ablam, çok sevdiği İkinci Mammy ile beraber bulunmuyor. Hayır, onun beraber bulunduğu...

Celia'nın sesi, yeniden hiddet, şiddet, asabiyet perdelerine çıktı.

Bir sıçrayışta ayağa kalkıp, nefes nefese doktora döndü:

— Doktor Shepton! dedi. Margot'un başucunda siz bulunmuşsunuz. Hiç bir şey söylemez misiniz? Söyliyeceğiniz bir şey yok mu?

Holden de doktora döndü:

— Evet, ben de size ayni şeyi soracaktım.

Doktor da, ayağa kalktı. Holden onu taklit etti. Shepton, mihanikî bir hareketle gözlüğünü düzeltti. Beyaz saçlarla çerçevelenmiş yuvarlak yüzünde, Celia'ya hitap ettiği sırada tatlı bir ifade vardı.

— Eh bakalım, güzel evlâdım. Şimdi artık, konuştun, içini döktün. Bir ferahlama duyuyor musun bari?

— Tabiî... Fakat...

— Katolik dininde olanların insanları itirafatta bulundurmakla ne kadar isabetli davrandıkları böylece meydana çıkıyor. Şimdi, sevgili Celia'cığım, ailenizin ihtiyar doktoru olmam sıfatiyle, sizden bir ricada bulunacağım.

— Tabiî... Buyurun... Elimden gelen bir şeyse...

Doktor, hafifçe düşünceye daldıktan sonra:

— Pekâlâ... dedi. Zannıma kalırsa, yarın, birkaç gün kalmak üzere de Caswall şatosuna gideceksiniz. Ve öyle sanıyorum... Bay Marsh, satılığa çıkarmadan önce, şato ve civarını tetkik, teftiş edecek.

Haber kendisi için yeni olmamakla beraber genç kız, sıçradı; onun bu hareketini de sevgilisi gördü. Fakat, doktorun dikkati başka tarafa saplanmıştı.

— Eh... Pekâlâ... Bir kaç gün sizin de açık havada gezmeniz, sıhhatiniz üzerine müessir olur. Tebdilhava iyi şeydir. Şahsen ben de taşralıyım. Londranın gürültüsüne dayanamadım. Londraya avdetinizde benim ricamla meşgul olursunuz, değil mi, Celia?

Genç kız, kinini gizlemeğe çalıştığı bir sesle:

— Ne gibi rica? diye sordu.

Shepton, ceplerini araştırdı. Bir kartvizit çıkararak, kıza uzatmadan önce baktı.

— Sehre döndüğünüz zaman, adresini verdiğim bu zata gideceksiniz. Birinci derecede mütehassıslardandır. Ona dersiniz ki...

Holden, suratının tam ortasına şamar yemişe döndü. Bu

sözlerin Celia üzerindeki tesiri, her halde daha büyük olmuştu.

— Deli doktorunuz mu? diye sordu. Beni deli doktoruna göndermek istiyorlar. Demek ki, söylediklerimden tek kelimeye inanmamakta ısrar ediyorsunuz?

Holden, hiddetine hâkim olmak için, fevkalâde büyük gayret sarfederek:

— Doktor! dedi. Gayet basit olan bir suale lûtfen cevap verir misiniz? Celia'nın gayet ikna edici şekilde sözler söylediğini ikimiz de işittik. Bu dediklerine inanmıyor musunuz, inanıyor musunuz?

Doktor dedi ki:

— Sizin bu sualinize, Celia'ya başka bir sual sormak suretiyle cevap vereceğim: Tasavvur edelim ki, evlâdım, (dikkat edin: Tasavvur edelim ki, diyorum.) Evet, tasavvur edelim ki, bay Marsh, karısına fena muamele etti de, ablanız o yüzden intihar etti. Bu mesele etrafında gürültü ve rezalet çıkararak ne gibi bir fayda sağlıyabilirsiniz? Maazallah tuttursanız da, cesedi çıkarsalar, otopsi yapsalar, zehirlenmenin yüzünden ablanızın öldüğünü anlasalar ne çıkacak? Kanun, bay Marsh aleyhinde gene bir şey yapamıyacaktır. Ona bir darbe indirmek, yine de elinizde değildir.

Celia:

— Hakkınız var. Kanunen bir şey yapamam. Fakat onu gene de mahvedebilirim. Bu işi yapacağım.

— Kızım, evlâdım, yavrum! Sırf intikam hissine dayanarak, bir menfaat kullanmıyarak bu suretle hareket ettiğinizin farkında olmuyor musunuz? Halbuki ben, bunca zamandır sizinle tanışıyordum; böyle bir kusurunuz olduğunu bilmezdim.

Holden araya girdi:

— Mesele kindarlık değil. Basit bir adalet meselesi...

— Ya... Siz de mi bayan Marsh'ın intihar ettiğini sanıyorsunuz?

Holden:

— Hayır! dedi. Ben, sadece cinayete kurban gittiğine kaniim.

Shepton'un elinde tuttuğu şapka yere düştü, kumlarda yuvarlandı. Görünüşe bakılırsa, cinayet ihtimali aslâ aklına gelmemişti. Şapkasını almak üzere yere eğildi. Sonra ayağa kalktı:

— Nasıl?... Cinayet mi? diye sordu.

Bu sözü söylerken doktorun sesindeki kuruluk ve istihza ifadesi Holden'i kızdırdı. Hattâ kendi fikrine karşı emniyeti bile zail oldu.

— Doktor! Ben tıbbî meselelerde elbet cahilim. Fakat sıhhati gayet mükemmel bir insan, hiçbir hâdiseye uğramaksızın, beyin kanamasından durup durduğu yerde ölebilir mi?

Shepton, gülümseyerek:

— Beni dinleyin! dedi. Yarın ilk trenle Wiltshire'e gitmek niyetindeydim. Fakat seyahatimi geciktirebilirim. Burada Welbeck sokağında küçük bir otele indim. Yarın meselâ saat on sularında niçin beni ziyaret etmeğe gelmiyesiniz?

Celia:

— Hayır! diye haykırdı. Gitmiyeceksin, Donald! Doktor seni, ben kendimi müdafaa edemeden, yani mecliste ben yokken kandırmak, inandırmak istiyor.

— Asabileşme, Celia!

— Gitmiyeceksin değil mi?

Holden:

— Doktor! dedi. Beni davet ettiğinizden dolayı teşekkür ederim. Fakat davetinizi kabul edemiyeceğim. Margot'un ölümüne dair bütün bildiklerinizi burada, hemen söyliyebilecek vaziyette misiniz?

Doktor Shepton:

— Evet! cevabını verdi. (Celia'ya baktı.) Söyliyebilecek vaziyetteyim. Fakat söylemek istemiyorum.

— Pekâlâ. Öyleyse biz de yapacağımızı biliyoruz. Çünkü Celia polise mektup yazdığını bana söyledi.

Doktorun omuzları titredi.

— Vay!.. Polise mektup mu yazmış?

Celia:

— Evet. Evvelki gün! dedi.

— Benim de niyetim, yarından tezi yok Scotland Yard'a gitmektir. Harbiye Nezaretinde de Warrender isimli bir arkadaşım var. Bu işte bize faydası dokunabilir.

İhtiyarlık ve yorgunluk yüzünden sesi titriyen doktor Shepton:

— Delikanlı! diye çıkıştı. Siz, ne yaptığınızı bilemiyorsunuz? Âşıksınız. Aşk gözünüzü bürüyor. Bu mesele gayet trajik meseledir.

— Ne yaptığımın farkındayım doktor. Benim de Margot'a karşı büyük bir muhabbetim vardı.

— Beni zorluyorsunuz; bu çocuğun önünde bir sır tevdi edeceğim. Sevgiliniz, bu yüzden sarsıntı geçirecektir. Ne dersiniz, söyliyeyim mi?

Holden, bir an şaşırarak, ne diyeceğini bilemedi.

Celia:

— Söyleyiniz, ne biliyorsanız söyleyin. Buna sizi ben mecbur ederim, dedi.

Fakat o böyle konuştuğu sırada, uzaktan, ağaçların arasından biri haykırmağa başladı. Haykıran, gittikçe yaklaşıyordu; zira ayak sesleri duyuluyordu. Yürüyor, durup bağırıyor, yine yürüyordu:

— Miss Celia! Miss Celia! Miss Celia!

Sütnine Obay'ın sesiydi bu.

Bu sadık sütnine, dünyada hiç kimseyi sevmidiği derecede, Celia ile Margot'u sevmişti ve seviyordu.

Celia, Holden'in düşüncelerini keşfederek:

— Evet! dedi. Eniştem, sütninenin kafasına öyle fikirler sokmuş bulunuyor ki, zavallı Obay biraz gözden kaybolsam başıma felâket gelecekmiş sanıyor. Kuzum cevap vermeyin şuna! (Donald'ın itirazına rağmen ısrar etti.) Cevap vermeyin. Bizi burada, dünyada bulamaz! Doktor Shepton! Donald'a bir şey söylüyordunuz.

— Pekâlâ. Fakat söylemişim, söylememişim. Polisin mü-

dahalesine mâni olamayız ki... diyerek, doktor, caketinin yaniyle alnını sildi. Celia, eniştesinin ablasına fena muamele ettiğinden size bahsetmiş miydi? Eniştesinin, boğmak istercesine ablasına bir kere saldırdığını da söylemişti, değil mi?

— Evet, Celia bütün bunlardan bana bahsetti. Netice?

— Bu ifadede tek doğru cihet olmadığını söylemeğe mecburiyet duyuyorum.

— Miss Celia! Miss Celia! Miss Celia!

Sütninenin sesi, karanlıkta aksediyordu. Doktorun da sözleri Holden'in beyninde güm güm ötüyordu.

Doktor, devamla:

— Bay Marsh aslâ böyle şey yapmamıştır. Bilâkis, hareket şekli, bizim devrimizde kullanılıp artık unutulan bir tâbir gereğince... Centilmence idi. Karısının karşısında son derece nazikti.

— Miss Celia! Miss Celia! Miss Celia!

— Bayan Marsh'in strychnine zehiri kullanarak intihara teşebbüs hikâyesine gelince; böyle bir hâdisenin de aslâ olmadığını size bildirebilirim. Hiç kimsede strychnine yoktu, hiç kimse bu zehiri kullanmamıştır.

— Miss Celia! Miss Celia! Miss Celia!

— Allahaşkına! Şu kadını susturun! diyen Holden, sesin geldiği tarafa döndü ve haykırdı: — Buradayız, Obay! Çocuk bahçesindeyiz.

Sonra, tekrar doktor Shepton'a baktı.

— Gerçi bayan Marsh bir kere rahatsızlanmıştı. Fakat onu ben tedavi ettim. Bilerek beyanı mütalâa edecek vaziyette bir ben varım. Strychnine ancak bayan Celia'nın hayalinde doğmuştur.

Çekingenliğini gizlemek üzere saat kösteği ile oynayarak:

— Şu cihete dikkat edin! Eğer mesele bundan ibaret olsaydı, bayan Celia'nın uydurduğu tefrika romanına benzer palavralara pek ehemmiyet vermezdim. Bir iki defa aldandı, derdim. Fakat Celia cidden uyduruyor.

Holden:

— Ya?.. dedi. Netmiş uydurdukları bakalım.

— Müsaadenizle sözümü bitireyim Sir Holden!

— Devam edin. Dinliyorum.

— Ablasının intihar ettiğine bayan Celia'nın inanmasında şaşılacak bir cihet yoktur. Lâkin zehir şişesi meselesi sırf hayal mahsulüdür. Geri kalan cihetler de hep buna bağlı. Maalesef, en feci tarafı bilmiyorsunuz. Celia, ablasının ölmesinden bir gece sonra, büyük Galeride hortlakların dolaştığını size haber verdi mi?

Uzun ve azaplı bir sükûttan sonra, Holden:

— Hayır! dedi.

Celia, sıçrarcasına onlara döndü.

İhtiyar doktor, esefle:

— Kızım, evlâdım! dedi. Sizi hiç kimse hiç bir şeyde hatalı görmüyor. Sakın aklınızdan böyle bir şey geçirmeyin. Ancak sizden istediğimiz bir şey var: Tedavi edilmeğe razı olmalısınız. Maalesef, ben, taşralı âciz bir doktorum. İhtisas meselesi olan bu tedaviyi üzerime alamıyorum. Bu sözlerime nişanlınızın kızdığının farkındayım. Fakat sonra, benim bu ısrarımdan dolayı o da memnun kalacaktır. Öyle değil mi, bayan Obey?

Sütnine nefes nefese gelmişti. Ay ışığında, kızıl yüzü fark ediliyordu.

Holden:

— Yüzüme bak, Obey! Beni tanıdın mı, dedi.

— Ah bay Donald!... (Serzenişle:) Sizi nasıl tanımam? Bay Thorley, geldiğinizi bana haber verdi. Çok şükür!

Holden:

— Dinle beni, Obay! dedi. Bir an evvel doktorun söylediklerini sen de duymuşsundur. Nişanlım Celia'ya ne derece samimî bağlı bulunduğunu biliyorum. Bana hakikati söyle.

— Doktor yanılıyor mu, yanılmıyor mu?

Ağaçları, hafif bir rüzgâr hışırdatıyordu. Obay, yaralı bir hayvan gibi sendeledi. Gözlerini, yedek binbaşının gözlerinden ayıramamıştı.

— Hayır! Yanılmıyor! dedi.

VII

Ertesi akşam, temmuzun on birinde, Donald Holden, Caswall şatosunun bir ağacına belini dayamış; belki de yirminci sigarasını içiyordu. Fikirlerini intizama sokmağa çabalıyordu.

Yazın kurak geçmesine rağmen; Caswal şatosunun toprakları altında akar sular bulunmasından dolayı, otlar yeşil, canlı ve dipdiriydi.

Eski bina, göründüğü derecede geniş değil. Zira ancak iki dar katı vardı; orta kısmı boştu ve iç avlu teşkil ediyordu. Yedi asırdan beri, binanın etrafı su dolu müdafaa hendekleriyle çevriliydi.

Yedi yüz sene!

Sonradan, burası, askeri bir müdafaa yeri olmaktan çıkmış; uzun asırlar, kadınlar manastırı halinde kalmıştı. İngiliz tarihindeki Reform baş gösterince William Devereux isimli -ailenin büyük babası- zat burasını satın almış; hususi ikametgâh haline sokmuş; İtalyan mobilyeleri ile, Filâman tablolariyle bezendirmişti.

Eğer, ortalıkta hayaletler, hortlaklar dolaşıyorlarsa...

Holden, asabî bir hareketle sigarasını yere attı.

Acaba ne düşünsün? Neye inansın? Nasıl inansın?... kendi de bu işin içinden çıkamıyordu.

İhtiyar sütninenin sözleri hâlâ kulağında...

«— Doktor aldanmıyor... Doktor doğruyu söylüyor.»

Bunun üzerine, Celia, koşaraktan eve gitmişti. Tek kelime söylememiş, kendini müdafaa etmemişti. Doktor Shapton da, iddiasını sütninenin sözleriyle takviye ettikleri için fena gocunmuş; buz gibi bir ifadeyle, delikanlıyı selâmlamış, uzaklaşmış, gitmişti.

Holden, sevgilisinin arkasından yürüdü. Fakat muvaffak olamadı. Zira, Thorley önüne çıkıp yolunu kesti.

— Donald! Sen sahiden Caswall şatosunu satın almağa niyetli misin?

— Nasıl?... Tabii o niyetteyim.

— Öyleyse dinle beni... (Thorley, omuzu üzerinden bakarak, hole bir nazar attı). Affedersin, sana bir teklifte bulunacağım. Sen yarın Caswall'a sütnine ile ve aşçı kadınla beraber trenle git, ne olursun? Otomobilde kâfi yer var bittabi, çünkü yanımızda yalnız Doris Locke olacak. Ancak ben, bu sırada senin Celia ile karşılaşmamanı tercih ediyorum. Müsaade edersen seninle dostça konuşayım.

— Sen mi benimle dostça?... Sen mi dostum?... Halbuki bana ne yalanlar söyledin? «Celia evde yok» dedin; «Celia seni tamamiyle unuttu!» dedin. Bunca yalanlardan sonra nasıl benim dostum olabilirsin?

Thorley, eski arkadaşından gözlerini kaçırdı:

— Bir gün gelecek; sana düşman olmadığımı göreceksin, azizim. Eski dostun düşman olmıyacağını anlıyacaksın. Ben, hakikatte, Celia'nın da, senin de menfaatleriniz için o şekilde hareket ettim.

Holden, şatonun etrafını saran hendekler, dolu sulara gözlerini daldırmış, düşünüyordu. Biri birinin peşinden, aklına şu zıt fikirler geliverdi:

— Ya şu Thorley Marsh -ki eskiden en iyi dostu sayıyordu- utanmaz, iki yüzlünün biriydi; Margot'u serveti için almış. Fena muamele ederek onu intihara sevketmiş ve parasına konmuştu.

Yahut da Celia -ki, Holden sevmekten hâlâ da vazgeçemiyordu- bütün bu yalanları, dolanları uydurmuştu. Bu takdirde, sevgilisi hastaydı. Zaman zaman tehlikeli delilikler geçiriyordu.

Holden, hiddetle bir sigara yaktı.

Tabiatiyle Celia'yı sevdiğinden; hep onun tarafını tutuyor; daha da tutacaktı. Esasen, genç kızın normal olduğuna emin gibiydi... Fakat nasıl oluyor da öyle dualarda bulundu?

«— Normal... Fakat normal olduğu muhakkak mı?» diye, bir ses, kulağına şüphe fısıldıyordu.

Evet... Takriben böyle... Zira Celia, çok doğruymuş hissini veren sözler söylemişti. Soğukkanlılıkla bunu yapmıştı.

Doktor Shepton zavahirperest olduğu için Celia'ya deli diyor çıkıyordu.

Genç adam, düşünüp dururken, aklına Gedem Fell diye biri geldi. Eski dostlarından bir savcı, ona bu zatı tavsiye etmişti. Bu gibi çetrefil işlerin içinden, çıksa çıksa bu Fell çıkarmış... Fakat acaba?...»

Holden böyle dalmış, düşünürken, isminin seslenildiğini duydu. Başını kaldırınca bayan Doris Locke'u gördü.

Yükselmiş otlar arasından, genç kız, ona doğru geliyordu. Sırtında açık mavi bir elbise var. Sarı saçlarına pek de yakışmış. Başı çocuk başı gibi ise de, vücudu, daha şimdiden kadın vücuduna benzemişti. Avare mizacı, yürüyüşünden belli oluyordu.

— Hello, Sir Donald Holden! dedi.

Delikanlı da aynen gülümsedi:

— Hello, bayan Pearcye!

Doris titredi. Göz kapakları kırıştı. Lâkin soğukkanlılığını derhal topladı.

— Ha... Mahut gece oynadığımız cinayet oyununa telmihte bulunuyorsunuz. Herkes, bu işin içinden kolayca sıyrıldığımı bana söylemişti. O Noel zamanında...

Sustu Holden, etrafı dinlemiş gibi sözü bitirdi:

— Evet... Bayan Margot'un öldüğü gece...

— Ne müessif hâdise, değil mi?... diye, Doris bir muhavereye girişti; fakat, ansızın cayarak, başka bir mevzua atladı: Kuzum siz buraya ne zaman geldiniz?

Holden, ona dikkatle baktı. Bu kızı Celia'nın elbette deli olduğunu iddia edenlerdendir. Muhitteki başka insanlar da ayni tarzda düşünüyorlardır. Fakat acaba bu Doris, sevgilisinin ileri sürdüğü ithamları biliyor mu? (Keza: Kızın babası, anası, hattâ mebus Derek biliyorlar mı?) Holden, işte bundan şüphe etmekteydi. Celia, ancak doktor Shapton'a bu işlerden «mahremane» bahsetmişti. Thorley de, sütnine Obay de bu hususta ister istemez susmuşlardı.

Holden, askerlikte, şeflerinin kendisine verdiği şu nasihati hatırladı:

— Fevkalâde ihtiyatlı davranmalı. İnsan, giriştiği teşebbüslerin neticesinden emin olmalı.

Cevap verdi:

— Saat altı treniyle geldim. Thorley, istasyona otomobille gelerek beni aldı.

— Şey... Celia'yı bugün gördünüz mü? diye, gözlerini, uzak bir noktaya daldırdı.

— Hayır... Celia, doktorun emri üzerine, dinleniyor. Biz de, Thorley'le birlikte başbaşa yemek yedik.

Kızın zihninde birçok meseleler vardı, belli.

— Ben... Ben... diye kekeledi. Sizin çok derdiniz var zannediyorum... Öyle bir haliniz var.

— Evet... Doğru söylüyorsunuz.

Doris, delikanlıya karşı muhabbetinin arttığını göstererek:

— Şey... Celia'yı mı düşünüyorsunuz? diye sordu.

— Evet... Celia'yı... Başka mesele var ki...

Doris, başını sallayıp:

— Anlıyorum... dedi.

Bu kadar az sözle, iki gencin arasında büyük bir anlayış ve karşılıklı kavrayış hâsıl oldu.

— Istırap çeken, yalnız siz değilsiniz! diye cevap verdi.

— Evet, Doris!.. Fakat, size bir şey de soracağım: Sizin salonda «Cinayet oyunu» oynadığınız sırada Margot'un ne çeşit elbise giydiğini hatırlıyor musunuz? Gerçi aradan altı ay geçtiğine göre, böyle şeyler hatırda kalmaz.

— Yok, yok, kalır... Benim de hatırımda kaldı. Bayan Marsh, kendisine hiç de yakışmayan gümüşî lâme bir elbise giyiyordu. Yani, elbise iyi değildi... Elbet, yakışan başka tuvaletleri olacaktı, vardı da...

— Demek gümüşî lâme elbise?. Siyah kadife elbise giymediğinden emin misiniz?

— Elbette... Kat'iyetle!.. Şimdi karşımda görüyormuşum gibi... Lâkin...

Kızın gözlerinde bir küçük şimşek çaktı. Holden de bundan istifade etmek istedi.

— Karısının ölümü Thorley'i kimbilir ne kadar çok müteessir etmiştir! dedi. Bittabi sizin aileniz de müteessir olmuştur; aranızda çok dostluk vardı. Thorley, ölüm hâdisesinden sonra hemen annenize, babanıza telefonla haber vermiş olacak.

Doris, dalgın:

— Ah... Evet... diye kekeledi. Sabahleyin erkenden hemen haber verdi.

— Belki de hemen kalkıp, kendi malikânenizden Caswall şatosuna gitmişsinizdir!

— Evet... Hemen... Babamla annem, benim kendileriyle beraber gitmemi istemiyorlardı, fakat gittim. Sizin bana bunları hatırlatmanız pek garip... Çünkü ben de zaten bunu düşünüyordum. Onlar, şatoda Thorley'le konuştukları sırada... (Genç kız sustu, biraz tereddüt etti; neden sonra cümlesini bitirdi:) Evet, onlar, Thorley'le konuştukları sırada ben yanlarından ayrıldım. Bayan Marsh'ın odasına çıktım. Bir saniyecik içeriye girdim. Koltuğun üzerinde siyah kadife bir elbise duruyordu. Gri çoraplar da vardı... Naylon gri çoraplar... Bu teferrüat, dikkatime çarptı.

Holden, garaj haline getirilmiş eski ahırlardan birdenbire uçuveren beyaz bir güvercinin kanat çırpışını zevkle seyretti. Demek ki, «deli» denilen Celia'nın verdiği mühim bir izahat, bu Doris tarafından da tasdik ediliyor. Doris, ifadesinin delikanlı nazarındaki ehemmiyetini kestiremeksizin, ayni sözleri tekrarlıyor.

Holden, söze başladı:

— Thorley...

Doris, birdenbire, canlı canlı sordu:

— Thorley dediniz?... Ne varmış?

Holden gülümsedi:

— Ona karşı derin bir muhabbet hissediyorsunuz, değil mi?

Kız, on dokuz yaşının mahcubiyetiyle tasdik etti:

— Evet... Öyle olduğu doğru... (Yüzü, birdenbire, hayran, âşık bir ifade aldı; utangaçlığı yüzünden, muhavereyi değiştiriverdi:) Demek Thorley'le başbaşa yemek yediniz? Demin öyle söylüyordunuz?

— Pek de hoş bir yemek yedik, doğrusu.

Kız, tekrar coştu:

— Öyle olduğundan şüphe etmem... Çünkü Thorley fevkalâde güzel konuşur; yemeği de iyi hazırlatır. Karaborsadan pek çok yiyecek, içecek tedarik ettiğini bana itiraf etti. Arzu ettiği bir şey olunca hiç dayanamıyor, nefsini ille tatmin ediyor. Aklına bir şey koyunca hemen yapar... Çocuk gibidir... Gözleri kapalı olarak bir kalas üzerinde bile yürüdü.

— Anlayamadım... Nasıl?

— Gerçi, pek ehemmiyetsiz bir hâdise... Hani şu «cinayet oyunu» oynadığımız günün ikindi zamanıydı. Bizim bahçedeki balık havuzunu hatırlar mısınız?

— Evet... Öyle bir havuz olduğu aklıma geldi.

— Thorley, ressam Ronnie ve ben, bir kaya altına gizlenen kocaman mavi bir alabalığı kestirmiştik. Gayet süratli kaçıyor, bir türlü yakalanamıyordu; lâkin bizi pek eğlendiriyordu. Havuzun bir tarafından öbür tarafına uzatılmış koca bir kalas vardı. Ronnie, lenfavi lenfavi, bu kalasın üzerinden geçmeğe kalkıştı; kaydı, (puf!) diye suya düştü. Bunun üzerine, Thorley: «Kalasın üstünden nasıl geçileceğini sana göstereyim!» dedi. Hiç tereddüt etmeksizin ayni netameli kalastan kendi yürüdü; karşıya geçti. Sonuna varınca, bana döndü; gözlerini kapadı, gözü kapalı olarak kalasın üzerinden tekrar geçti. Tasavvur ediyor musunuz?

Holden, ciddî ciddî başını salladı.

Kız:

— Ben, işte böyle erkekleri severim! dedi, sonra, Holden'e bakarak ilâve etti:

— Vallahi sizi sempatik bulmağa başladım... Ne dersiniz?

— Sahi mi, Doris... Pek teşekkür ederim. Cidden makbule geçti.

— Celia yüzünden canınızın sıkıldığını söylemiştiniz.

— Evet, Doris... Fakat siz şimdi bana büyük iyilik ettiniz.

— Ben mi?

— Tabiî.

Doris, mevzu üzerinde daha fazla durmıyarak:

— Her ne olursa olsun, size söyledim ki, biricik ıstırap çeken değilsiniz. Başkaları da var. Aman, canım! Annem ile babam da bana dünyayı nasıl cehennem ediyorlar, bilmezsiniz. Kendilerine de ediyorlar ya ...Birkaç günümü yalnız başıma Londra'da geçirdim diye etmediklerini komadılar (Garip şekilde güldü. Yüzünde, birdenbire, yaşından büyük bir ifade hâsıl oldu.) Anneme bile öğretebileceğim neler bilirim ben, neler bilirim... Çocuk muyum?

— Hakkınız var... Fakat...

— Bıktım vallahi, bıktım... Bana karşı takındıkları tavır, cidden tahammülfersa... Bu akşam artık bütün bu muamelelere bir son vermeliyim.

— Neymiş?

Doris, kararını vermişçesine:

— Göreceksiniz! dedi. Bazı kimselere taallûk eden bazı esrar vardır... Ölülerin bile azıcık hava alınaları lâzım... Bu akşam işte öyle bir vaziyet hâsıl olacak.

— Temin ederim ki bir şey anlayamıyorum. Ne demek istiyorsunuz?

— Hiç... Allahaısmarladık, Donald!... Siz, cidden şekersiniz!

— Doris! Bir an durun... Size...

Fakat kız, eve doğru koşmağa başlamıştı bile... Holden, birdenbire, bir hummaya yakalandığını hissetti; fevkalâde bazı vaziyetler olacağını, daha şimdiden kestiriyordu. Genç kızın dediklerinden bazı ipuçları elde etmişti.

Donald, gözlerini sola çevirdi. Caswall'in hâtıraları ile dolu olan bir mezarlık, ağaçlı yolun ortasında dikkati çekiyordu. Küçük de bir kilisesi vardı; mahzen serinliğiyle, ne güzel bir kiliseydi bu; tepenin kenarına yapışmıştı.

Bir mil kadar ötede de, Chippanham yolu üzerinde, komşu Widestaire malikânesi (hani şu cinayet oyunu oynadıkları malikâne) mevcuttu.

Derken, Holden, gözlerini, Caswall şatosuna çevirdi. Cenup üslûbu üzerineydi; büyük cephelerden fil bacağı gibi sütunlar su dolu hendeklere basıyordu. Ancak methaller köprülü idi. Köprülerden birinin yanında da eskiden ahırken şimdi garaj haline getirilmiş bina vardı.

Holden, eve doğru tekrar yürümeğe başladı.

«— Demek ki bazı esrar var; bu küçük bayan biliyor ve ortaya vuracak?»

Ve işte, sevgilisi Celia'nın söylediklerini tasdik etmişti.

Birinci köprünün ötesinde, şato methalleri başlıyordu. İki kapıdan geçildikten sonra üstü kubbeli bir antreye giriliyordu. Bu yarı mahzen boş kısımda, eskiden, rahibelerin baş maiyetiyle birlikte otururmuş; üstünde ise, Caswall'ın şimdiki sakinleri yaşıyorlardı.

Merdivenleri çıktığı sırada, Holden, maziyi düşündü. Antrenin kapısını kapattığı sırada (ki bu kapı, demir parmaklıklı idi ve arkadan her gece sürülürdü) Caswall şatosunun çok eski olmakla beraber, ölü bir bina haline gelmediğini, hâlâ yaşamakta bulunduğunu aklından geçirdi. Bina, yaşıyor; gûya mütemadî rüya görüyordu.

Rüya... Rüya... Celia'nın rüyası!

Kârgir büyük holde, manzaranın haşinliğini gidermek maksadiyle bazı modern eşyalar duruyordu. Zemini kaplayan dört köşe taşlara halılar serilmişti. Şarabî renkte koca bir kanape, eb'adın azameti içinde kaybolmuştu; bir tarafa atılmış küçük bir oyuncağa dönmüştü.

Holden, sağa dönerek «yağlı boya salon» a doğru yürüdü. Buranın tahta kısımları yeşile boyanmıştı; teferruat halindeki süs boyalar, gün batarken, farkedilemiyordu.

Buradan, birkaç basamakla Büyük Galeri denen muazzam salona geçiliyordu.

«— Celia, bu Büyük Galeride hortlaklar yahut hayaletler dolaştığını gördüğünden acaba cidden bahsetti mi?»

Fakat Celia deli değil ki... Doktor Shepton'un ısrarlarına rağmen, Holden, sevgilisinin tam akıllı olduğundan emindir. Şimdi bu Büyük Galeriye girse?... Acaba intibaları nasıl olacak?

Holden, gürültü çıkarmaksızın yürüdü; basamaklardan çıkmağa başladı.

Büyük Galeri, gayet uzun olduğundan, dar görünüyor; cenuptan şimale uzanıyordu. Yere kahve rengi basit bir yol halısı serilmişti ve öbür taraftaki merdivenlere kadar devam ediyordu. O noktadan da, bir kemer altından Mavi Salona geçilmekte idi. Büyük Galeri, şark tarafından, renkli camları olan üç büyük pencereyle aydınlanmakta idi. Meşin modern koltuklar, küçük masalar ve bir kütüphane mobilyeyi teşkil ediyordu. Fakat, bu Büyük Galerinin asıl hususiyetini teşkil eden; garp tarafındaki duvara asılmış resimlerdi. Onlar bu duvardayken, başka tarafa bakılamıyor; galeri boşmuş intibaını veriyordu.

Birdenbire, genç adam, olduğu yerde durakladı. Hıçkırıklar duymuştu. Meçhul biri oradaydı. Kendini yalnız zannederek bağıra bağıra ağlıyordu. Belki de daha hafif sesle Feleğe dert yanıyordu ama, Büyük Galerinin boşluğu içinde ses mübalâğalı şekilde aksediyordu.

İnilti şöyleydi:

— Ah! Aman Allahım! Allahım, Allahım! Bana yardım et! Allahım! Ne olursun, bana yardım et.

Bu seste, bir masumluk ifadesi vardı.

Donald, dikkatle baktı. Koltuklardan birine, bir delikanlının gömülü olduğunu gördü. Eğildi, dikkat etti. Fakat delikanlı yüzünü elleriyle örtmüştü.

VIII

Holden, ayaklarının ucuna basaraktan, yağlı boya salona döndü. Bir insan bu derece elemli olup da kendi kendine ağlar, inler, bağırırsa, ona görünmemeli; daha iyidir.

Donald, biraz bekledi. Sonra, öksürdü; azamî derecede gürültü etmiş oldu.

Ağlayan delikanlı, başını kaldırdı. Elini gözlerinin üzerine siper edip bu tarafa baktı. Yirmi yaşlarında kadar tahmin edilebilirdi. O derece gençti.

Holden, onun hizasında durarak:

— Merhaba, dedi.

— A... Merhaba efendim...

Oğlan, insiyaki şekilde ayağa kalkmıştı. Hocası tarafından yakalanmış bir talebeye benziyordu. Holden gülümsedi. Oturması için bir işarette bulundu.

— İsmim Holden'dir... Zannederim, siz de ressam Ronald Merrick olacaksınız?

Genç, yedek binbaşıya baktı. Kederine rağmen gülümsedi:

— Evet. Nereden biliyorsunuz?

— Sadece tahmin ettim... Bir sigara buyurmaz mısınız?

— Şey... Mersi...

Holden, kendine bir müttefik bulduğuna kanaat getirdi. Her halde, yakında, bu delikanlıya içini döküverecekti.

Genç ressam, kibrit çakarak:

— Bay Holden! Siz, harpten evvel Lupton'da hoca mıydınız?

— Evet efendim.

— Tom Calvering'in sizden bahsettiğini hatırlıyorum. Celia da galiba sizin İntelligence Service'e girdiğinizi söylemişti?

— Öyle.

Ronald Merrick'in saçları siyahtı; hali, tavrı İngiliz şairi Byron'unkine benziyordu. Holden ona bakıyor. Delikanlı, sırtına eski bir spor kostümü giymiş. Omuz kısımları dar geliyor. Merrick'in yüzünde ellerinde bir artistlik vardı. İfadesi çok mahzundu; çenesi ise azimkârdı; Holden, bu delikanlının endamını beğendi.

Kısa bir sükût oldu. Bu müddet zarfında, ressamın ha-

yalinde bir casus filmi oynadığı, Holden'e de başrolü verdiği muhakkaktı.

Sonra, ressam, oturduğu koltuğun kenarına bir yumruk indirerek dedi ki:

— Ah, Yarabbi... Bu hayat niçin böyle?... Niçin?

— Hayat gayri insanî... Değil mi?

— Evet... Tam tâbiri buldunuz... Ben de onu söyliyecektim, diyerek, genç ressam, hafif bir şaşkınlık geçirdi.

Holden, omuz silkti. Sonra, niçin böyle kötü şeyler düşündüğünü delikanlıya sordu.

Ronnie diye ismini küçülttükleri Ronald Merrick gözlerini bir müddet sigarasından ayıramadı. Sonra hafifçe öksürdü.

— Siz Doris Locke'u tanır mısınız? dedi.

— Epey uzun zamandanberi.

— Tabiî bay Marsh'ı da tanırsınız?

—Evet.

— İkisi de Mavi Salondalar... Kapıyı açtım ve oradaydılar.

Merrick sustu. Sigarasını tablaya fırlattı. Artık söyliyecek bir şey kalmamış gibi, yol halısının üzerinde bir aşağı, bir yukarı yürümeğe koyuldu. Söylediklerinden Holden acaba bir mâna çıkarıyor mu diye düşünmek taraflısı görünmüyordu. Altıncı sınıf talebesi halindeydi: Hocasının her şeyi bildiğine kaniydi.

Nihayet patladı:

— Sabrım kalmadı! dedi.

— Ne hususta?

— Anlayamıyorum, efendim. Doris bu adamda ne gibi cazip bir nokta buluyor? Thorley onun babası yerinde!

— Demek ki Doris ile Marsh hakkında bariz bir telmihte bulunuyorsunuz?

— Elbette... (Delikanlı, lâkayt gibi davranarak devam etti:) Gayet geniş düşünceli bir insan olduğumu size haber vermek isterim. Her şeye olagan nazariyle baktım... Tabiî:

Muayyen şartlar altında... Meselâ şu bayan Marsh... Hani ölen bayan...

Holden, birdenbire heyecanlanmış görünmemek istedi.

— Farzedelim ki onun bir aşk münasebeti olsun... (Bunun sırf faraziyeden ibaret bulunduğunu ilâveye hacet yok.) Onun olgun birini, hattâ kendisinden pek yaşlısını seçmesi normaldir. Fakat Doris'e gelince; mesele öyle değil.

İyi izah edemiyorum galiba... Doris, basit fanilerden değildir; başka bir insandır. Hoş, Doris'le bay Marsh arasında bir «fenalık» mevcut bulunmadığına da kaniim... Doris'inki, sırf gençlik orijinalliği! Fakat seçe seçe niçin, gitsin de şu Marsh'ı seçsin? Bunu aklım almıyor! Şekil ve şemaili de fevkalâde değil. Dün akşam Doris'i dansetmeğe götürdüm. Bugün Widestairs, malikânesine beraber gelip gelemiyeceğimi ona sordum. Razı oldu. Fakat yolculuğu benimle birlikte yapmak istemedi. Çünkü Marsh onu otomobilinde getirecekmiş.

Buraya geldik geleli, beraber oturmak, beraber gezmek istiyorum. Benden boyuna kaçınıyor; hep yan çiziyor. Ve işte şimdi, geliyorum... Geliyorum, bakıyorum... İkisini, çifte kumru gibi başbaşa vaziyette yakalıyorum.

Merrick, mahcubiyetle sustu.

Bu sırada, galeriye üç insan girdi. Bunlardan biri, Doris'in babası Sir Danvers Locke'tu; yağlı boya salondan zuhur etmişti. Öbürleri de, Doris'in kendisi ile Thorley Marsh'tı; onlar da mavi salondan çıktılar.

Her üçü, çivilenmiş gibi, yerlerinde durdular. Sonra Sir Danvers yürüdü. Kızıyle Thorley de ona doğru gittiler.

Buluştukları yer, Holden'le ressamın durduğu pencerenin önü oldu. Donald, bu gelenlerin kendilerini pek görmediğini sandı. Zira, o ressamla beraber maskelenmiş bir noktadaydılar.

Sir Locke, ellisinde bir zat olmasına rağmen, biçimli idi. Bu sayfiye şartlarına göre taşralı şemailinde idi ama, yine de yakışıklı olduğu muhakkaktı. Bir elinde bastonu, öbür elin-

de kasketi vardı. Çıkık elmacık kemikleriyle, sual sorarmış gibi duruyordu.

Kızararak, gözleri pırıldayarak, sükûnu Doris bozdu:

— Babama söyleyin, Thorley! diye haykırdı.

Thorley, asabiyetle gülümsedi:

— Babama söyleyin, haydi!

Thorley, kıravatını düzeltiyormuş gibi başını ve boynunu salladı.

Samimî bir sesle:

— Azizim Locke! dedi. Zannederim, bizi tebrik edeceksiniz. Doris'le ben, evlenmek kararını verdik.

Cevap yerine, uzun bir sükût.

Locke kımıldamadı; ağzını da açmadı. Thorley ise, evvelce elini uzatmışken dona kaldı; kararsızlığı belliydi.

Tam o sırada, ressam Ronnie Merrick'e gözü ilişti. Bakışlarında şimşekler çaktı; fakat sesi sükûnunu muhafaza etti. Şatonun sahiplerinden olmasına rağmen, ev sahipliği terbiyesini çiğnedi:

— Zannederim çekilebilirsiniz, delikanlı! Sizi mazur görürüz! dedi.

İpnotizmin tesirinden uyanırcasına sallanan Ronnie:

— Ya?... dedi. Pekâlâ! Anladım! Tebriklerimi arzederim.

Geniş geniş adımlar atarak, dalgın, bitkin, uzaklaştı. Yağlı boya salona doğru gidiyordu. Bir sandalyeye çarptı.

Doris, sessiz bir hüzünle:

— Ronnie! diye haykırdı. Durunuz, bekleyiniz... Ben arzu etmezdim ki...

Thorley, genç kızın koluna elini koyarak:

— Hayır, endişeye mahal yok! dedi. Bırakın, o, gitsin... Babanıza gelince...

Tam o sırada, Sir Danvers, Holden'in orada bulunduğunu gördü; yüzünde bir memnuniyet hâsıl oldu. Bastonunu, kasketini bir masanın üzerine bırakıp yedek binbaşının eline sarıldı.

— Sevgili dostum Holden... Tekrar aramıza karıştığına memnun oldum. Ne kadar memnun oldum... Demek ölümü-

ne dair haber, sırf bir harp hilesiymiş?

Holden'in Merrick'i takip ederek uzaklaşmak istediğini görünce:

— Hayır, hayır... Gitmeyiniz... dedi. Bana her şeyi anlatmanızı istiyorum. İtalya'da mı idiniz? Orada vaziyet nasıldı?

Doris:

— Baba!... diye haykırdı.

Locke, Holden'in elini bırakıp kızına dönerek:

— Buyur, evlâdım!

— Bana hiç ehemmiyet vermiyecek misin yoksa?

Kız, gayet heyecanlıydı. Gözlerinden kıvılcımlar saçıyordu.

— Ben, aylardanberi Thorley'e âşığım! Derhal evleneceğim, derhal...

Sir Danvers:

— Derhal, yani bay Marsh'ın matemi biter bitmez mi? diye sordu.

Meclise bir soğukluk ârız oldu.

Locke, koltuklardan birini pencereye doğru itip oturdu. Thorley, fevkalâde bozulup gücenerek onu süzdü.

— Sizi kendime dost zannederdim! dedi.

Locke:

— Niçin olmasın? Sizin elbette dostunuzum.

Yine Thorley:

— Ben, Doris'i seviyorum...

Sesindeki samimiyetten, hiç şüphe edilemezdi. Aşkının derinliği de belliydi.

Genç kız, sevgilisinin koluna yapıştı. Gözlerini ona âşık bir ifadeyle kaldırdı. Holden, her şeye rağmen, bu manzara karşısında heyecan duydu.

Thorley, vakarla:

— Ben, Doris'i seviyorum. diye ısrar etti. Bu izdivaca mâni olacak bir içtima... Yahut malî sebep var mı?

— Bu gibi mânilerden hiç biri yok.

— Öyleyse?

Locke, bacak bacak üstüne attı:

— Bazı mülâhazalar var. dedi. Fakat reel ehemmiyeti olmadığı için, bunları bir tarafa bırakalım. Büyük bir nezaketle buradan koğduğunuz genç ressam Merrick?...

Thorley, elini alnında gezdirdi.

— Evet... Bundan dolayı ben de fevkalâde üzüntü içindeyim, dedi. Bu pis oğlan...

— Pis oğlan dediğinize delikanlı, benim aziz dostum olan Lord Seagrane'ın oğludur. Üstelik kendisinde dehâ diye tavsif edilecek bir kabiliyet de görüyorum.

Thorley, gözlerini, alaycı bir ifadeyle tavana kaldırdı:

— Deha!... Büyük artist!

Locke, tesbit etti:

— Belki ifrata da varmamak münasip olur. Kendisi ressamdır. Zamanımızda iyi ressam az. O ise, ressam. Şimdikiler, renkten âdeta ürküyorlar, teferrüat üzerinde durmaktan da keza ürküyorlar. Bizim Ronald, hiç de bu fasileden değil. Büyük üstad Dufresnes idaresinde şimdilik çalışıyor, bilgisini ilerletiyor. İleride büsbütün parlayacaktır. Lâkin, size, bu tafsilâtı da vermem zait a...

— Sizin böyle düşünmüş olmanız kâfi, diye Thorley mevzuu kapattı. Her ne hal ise... Ben, yine Doris'le evlenmem mevzuuna avdet edeyim.

— Pekâlâ, o mevzua avdet edelim. Bu izdicava neden dolayı itiraz ettiğimi farketmiyor musunuz?

— Hayır.

— İhtimal ki samimisinizdir. Fakat, ben... Bana gelince... Kızımın, ikinci karınız olmasından evvel, birinci karınızın ne şekilde öldüğüne dair kat'i kanaat hâsıl etmek isterim.

Holden, duvarda asılı duran tablodaki şahsiyetlerden birinin gözlerindeki cazibeye kapılmıştı. Kendini kurtaramıyordu. XVII inci asır kıyafetiyle müthiş bir şövalye Devereux idi bu... Sir Danvers'in savurduğu bu bomba karşısında fevkalâde sarsıldı.

Doris, babasına dehşetle bakıyordu. Thorley ise, boğuk bir sesle haykırdı:

— Siz Celia ile konuşmuşsunuz?

— Anlıyamadım?... Ne dediniz?

Thorley daha yüksek sesle haykırdı:

— Siz, Celia ile konuşmuşsunuz! Bu kız delidir deli!

Holden, birdenbire yerinden fırladı:

— Ne söylediğini bil, Thorley, ağzından çıkanı kulağın işitsin!

Locke, Holden'e doğru bakarak kendini müdafaa etti:

— Sizi temin ederim ki, Celia ile konuşmadım. Bu zavallı çocuğu görmedim bile... Yoksa rahatsızlanmış mı? Nesi var?

Holden, acı bir ifade ile:

— Aklen rahatsız olduğunu iddia ediyorlar. — dedi. — Çünkü, Celia, ablasına eniştesinin fena muamele ettiğini ileri sürüyor. Bu yüzden onun intihar ettiği kanaatinde...

Holden, daha fazla konuşmadı. Bu kötü hikâye üzerinde daha fazla durmasına bir şey mâni olmuştu. Fakat bu şeyin ne olduğunu kendi de kestiremiyordu.

Thorley:

— Yalan! — diye haykırdı. — Ben, erkekler arasında en anlaşılmamış bedbahtlardan biriyim. Şunu öğrenmek istiyorum, Sir Danvers! Margot'un ölümüne dair sizin dimağınıza bu fikri kim soktu?

Sir Danvers, sükûtla cevap verdi:

— Hiç kimse... Ancak şu kadarını biliyorum ki, Marsh, zevceniz bizim evde yemek yediği zaman sıhatteydi. Üzerinden on iki saat geçti, geçmedi öldüğünü duyduk. Eğer, böyle bir vakayı pek tabiî sayıyorsanız, siz, bizim yaşadığımız küre üzerinde yaşamıyorsunuz demektir, azizim.

Thorley:

— Anladım. — dedi ve başını çevirdi.

Fakat, Doris, bu kadar süratle mağlûp olmadı. Gözlerinden yaşlar akarak Thorley'e baktı. Onu, haksızlığa uğramış büyük bir kahraman gibi gördüğü belliydi. Sonra, çenesini

ileri doğru dikti; babasının karşısına geçerek katiyetle dedi ki:

— Baba...

— Benim düşünce şeklimi anlamalısın, evlâdım. Dolaşan rivayetlerin bir esasa dayandığını iddia etmek niyetinde değilim.

Kız, dişleri arasından:

— Elbette, elbette! — dedi.

— İddiaların aleyhinde bile hüküm vermeğe meyyalim... Fakat, bahis mevzuu olan senin saadetindir. İşte bu sebeple o nokta üzerinde duruyorum.

— Eğer mesele bundan ibaretse hiç kıymeti yok, baba... Çünkü, benim saadetim ancak Thorley ile evlenirsem temin edilir.

— Zikretmediğim başka bir nokta daha kaldı, yavrum. Aranızda çok ehemmiyetli bir yaş farkı var.

Doris, hayattan pek memnun, cevap verdi:

— A, yok yok!... Bunun bir rol oynayabileceğini hiç zannetmem.

— Bundan nasıl emin olabilirsin?

— Nasıl mı?... Tecrübe ettim de...

Doris, ağzından kaçan bu söz üzerine güldü, omuz silkti.

Babası fena halde kızıp:

— Doris! — diye haykırdı. — Tecrübe mi ettin?

İhtiyar, balmumu gibi sapsarı kesilmişti.

— Evet baba... Eğer istiyorsan daha vazıh bir tâbir kullanayım?

Sir Danvers Locke'ın pençeleri koltukta kenetlendi:

— Bu tecrübe ne kadar zaman sürdü? diye sordu. — Bayan Thorley'in ölümünden evvel mi başladı yoksa?

— A, tabiî baba... Bir hayli evvel...

— Peki ama, evlâdım, ya birinin aklına şu gelirse: Bay Thorley Marsh, karısının ölümünü, senin yüzünden tahrik etti diye düşünürlerse?...

Thorley, haykırdı:

— Locke, Allah aşkına!

Doris, araya girdi:

— Baba, niçin samimî olmamalı? (Sonra sevgilisine döndü.) Beni sevmekten utanıyor musun yoksa? Ben senin aşkınla mağrurum. Herkesin bunu öğrenmesini istiyorum. Senin ne kadar yakışıklı kahraman ve asil olduğunu bilmelerini istiyorum.

Holden, soğuk soğuk, söze katıldı:

— Evet, Thorley! Senin bize yakışıklı, kahraman ve asil görünmenin zamanıdır.

Doris, sevgilisinin imdadına yetişerek:

— Kâfi. — diye haykırdı. Hepiniz bir olmuşsunuz, Thorley'e hücum ediyorsunuz. Fakat Thorley, sizi istihfaf edecek kadar yükseklerdedir. Evet, ben Thorley'in metresiyim. Ağzımdan işitiniz, içiniz rahat etsin!... Fakat, bir de bakalım şu suali sorunuz: Margot Marsh, kimin metresiydi?

Locke, ayağa kalkmak istedi. Fakat, sendeleyerek koltuğuna oturdu.

Bu ipin ucuna, Holden, alâka ile yapıştı:

— Margot'un sevgilisi mi vardı?

— Evet.

— Kimdi?

Doris:

— Bilmiyorum. — dedi. — Bizzat Thorley de bunu bilmiyor.

Doris'in coşkunlukları, hiç bir zaman uzun sürmüyordu. Babasının hiddetli bakışları karşısında küçüldü küçüldü, tekrar çocuk oluverdi. Marsh'ın koluna yapıştı.

— Madam namusluydu, evet... Fakat, bu sevgili de ilk sevgilisiydi değil mi? Hem sonra, sırrını saklamayı bilmişti. Bu adama son derecede âşık olmuş olduğu belliydi. Halinden tavrından bunun böyle olduğu görülüyordu.

Sir Danvers:

— Doris! — diye haykırdı. — Senin ki büyük tecrübelerin varmış. Sen ki insan ahvalinden anlarmışsın, acaba, bu arada da bayan Marsh'ın zehirlenmiş bulunduğunu aklından geçirdin mi?

Doris:

— Buna dair hiç malûmatım yok. Ve herne olursa olsun bana vız gelir. — dedi. — Yalnız şunu söylemek isterim, babacığım, sizin darılmanıza hiçbir sebep yoktur. Çünkü, Thorley, karısından ne şekilde muamele görüyorsa, ona da o şekilde mukabele ediyordu. Margot, Thorley'e çok azap çektirmekteydi. Sevgilimin, karısına onu intihara sevkedecek kadar azap etmiş olduğunu kimseye söyletmem.

Holden, tatlı bir sesle:

— Kabul! — dedi. — Ancak, Calia'nın deli olduğunu da her halde iddia etmezsiniz?

Doris, cevap verdi:

— Celia şekerdir, candır. Ama neylersiniz ki, delidir. Thorley öyle diyor. O ne derse doğrudur. Demek ki, Celia da zır deli, zırzır deli!

Bakıştılar. Holden, birdenbire düşündü ki, bu Büyük Galeri, cinayetin işlendiği dairenin tam altındadır. (Eğer cinayet işlenmişse!) İhtimal, Sir Danvers Locke da aynı fikre kapılmış olacak. Çünkü, ayağa kalktı, tavana bir göz attıktan sonra, cevap verdi:

— Baylar; Hepimiz bir ağa yakalanmış bulunuyoruz, fakat ağı göremiyoruz. Bununla beraber ağa yakalandığımızı hissediyoruz. Mücerret bir mevzu karşısında değiliz. Hakikî problemler var. Bu dâvayı neticeye bağlamadan gözümüze uyku girmiyecektir. Bana gelince, itiraf ederim, bu işi halledebilmek kudretini kendimde bulamıyorum. Herhalde sizler de aynı mevkide olacaksınız. Öyleyse, sorarım, bu işi kim halledebilir?

O esnada sütnine Obey'in sesi duyuldu; ve hepsini yerlerinden sıçrattı.

Sütnine, yağlıboya salonun kapısından içeri bir misafir alıyordu. İsmini bildirdi:

— Doktor Gedeon Fell!

Gedeon Fell:

— Vay! Vay! — dedi.

Gayet iri yarı, muheşem tavırlı bir adamdı. Zaten şiş-

manken büsbütün şişmanlamış, nasıl hareket edebildiğine şaşılır. Sırtına bir harmaniye giymiş; iki bastonuna birden dayanarak yürüyordu. Şapkasını da koltuğunun altına almıştı. Kır saçları çok uzamıştı. Kırmızı çehresini çerçeveliyordu. Gerdan üstüne gerdan üç gerdanı hasıl olmuştu. Mini mini burnuna kenarından geniş kaytan sarkan bir gözlük iliştirmişti. Gülümseyen ağzının üzerine, birkaç gündenberi boyaması ihmal edilmiş kıvrık jandarma bıyıkları duruyordu.

Doktor Fell'in şöhreti fevkalâdedir ama, üst cebine sigara külleri düşmüş eski ceketi ve aynı cepten görünen, «Unutulmasın» diye üzerine bir not yazılmış zarf, haline büsbütün garabet veriyordu.

Doktor Fell, bir an, duvardaki tabloların bakışlarına takılıp büyülenmiş gibi onlara doğru yürdü; fakat ziyaretindeki maksadı hatırlamış olacaktı. İstikameti değiştirdi; orta pencerenin önünde toplanan dört kişiye doğru yürdü. Gözlüğünü düzeltti ve cengâverâne bir takım nidalar kopardı, (Vay! Vay!) kabilinden... Ve neden sonra, buraya gelişindeki sebebi anlatmak lüzumunu duydu:

— Ya, efendim! Ya efendim! — diye söze başladı. — Demek bu Caswall şatosuna gelmek yine nasipmiş? Bu ilk gelişim değildir. Müteveffa büyükanne, (hani şu İkinci Mammy) dediğiniz, beni dostları arasında saymak nezaketini gösterdi.

Holden, dün akşam Celia'nın söylediklerini hatırladı:

«— İkinci Mammy'nin eski ahbabı olan bir adam vardır, ona itimat edebilirim. O bu işin içinden çıkabilir. Fakat, şimdi artık polise müracaat etmiş bulunuyorum.»

Acaba, Calia, böyle söyliyerek doktor Fell'e mi telmihte bulunmuştu? Holden bu mevzuu daha fazla düşünemedi. Çünkü, Fell, kendisine hitabediyordu:

— Anlatacaklarımı size anlatmadan evvel, lûtfen şu yazıya bir göz atar mısınız? Acaba iyi yazılmış mı ,ne dersiniz?

Holden, kâğıdı eline aldı.

Galerinin içi gittikçe kararıyordu. Buna rağmen, genç adam okumağa gayret etti. Zira, Fell'in bakışlarından mühim bir vaziyet olduğunu kestirmişti. Pencereye yaklaştı. Kurşun kalemle yazılmış şu satırları okudu:

«Başkalarının yanında sizinle konuşmak istemiyorum. Ben, bu gece, Devereux ailesinin yeni makberesine gitmek, lâhdi açarak bir tetkikte bulunmak istiyorum. Lûtfen, yanımda bulunur ve şahitlik eder misiniz? Bu kâğıdı bana iade edeceğiniz sırada, evet yahut hayır diye cevap veriniz. Ben de randevuma gelip gelmiyeceğinizi anlıyayım.»

Holden, yüzünün tek adalesi oynamaksızın, bu satırları iki defa okudu. Gözü bir an salonun köşesine daldı, sonra doktor Fell'e kâğıdı uzattı:

— Evet. — dedi. — Gayet iyi yazılmış.

Sir Danvers Locke, Fell'e döndü:

— Devam ediniz, ne diyordunuz, efendim?

— Caswall şatosuna, birçok seferler gelmiş bulunduğumu söylüyordum. Bir defası müstesna, buradan hep hoş hâtıralarla ayrıldım.

İki elile bastonlarına dayandı:

— Size teessüfle bildirmeğe mecburum ki bugün, buraya resmi bir sıfatla geldim.

Thorley, hayret etti:

— Resmi sıfatla mı? Kimi temsil ediyorsunuz?

— Cinayetler şubesi tahkikat dairesinden bura polis âmiri Maddene emir geldi; o zatı temsil ediyorum. Tahmininiz veçhile, mevzuu bahis olan mesele bayan Marsh'ın ölümü hâdisesidir.

Thorley, mırıldandı:

— Bunun böyle olacağından emindim.

Galerinin tâ öbür tarafına doğru yürüdü, elektrik düğmelerini birer birer çevirdi. İki avize ve portatif lâmbalar yandılar. Ortalığa tatlı bir ışık saçıldı.

Holden, geri döndüğü zaman Fell, devam etti:

— Bu hâdise, öhü... pek nazik bir hâdisedir. Cinayet şu-

besi, benim bir başlangıç tahkikatı yapmamı arzu etmiş... İtham bir esasa dayanmıyorsa, o takdirde, öhü, öhü...

Thorley, sordu:

— O takdirde?

Fell, başını kaldırdı:

— O takdirde, benim aciz kanaatimce bir cinayet mevzuubahistir. Yani ne taraftan baksanız... Bayan Marsh, toksit bir madde ile zehirlenmiş. Noel gecesinden bir gece evvel, mahut «Cinayet oyunu» na iştirak eden yedi kişiden biri tarafından öldürülmüştür. Pardon! Yeni bir mütalâa ilâve etmeden evvel teklifimi dinliyebilir misiniz?

Thorley sordu:

— Teklif mi? Yani bu meseleyi bastıralım diye mi teklifte bulunacaksınız?

Doktor Fell, onu işitmemiş gibi bir tavır takındı. Zira, dikkati, çenesinin gıdıklandığına takılmıştı. Gıdıklıyan da üzerine «unutulmasın» notunun yazılı bulunduğu zarftı.

Fell, bu zarfı eline aldı ve tarttı:

— Bu, Scotland Yard'a hitaben yazılmış uzun bir mektuptur. — dedi — Tekmil teferruat, bunun içindedir. Maamafih feleğin hazırladığı bir tesadüf neticesi, ben, bu meseleye dair, belki de herkesin bilmediği bazı noktalar biliyorum. Demin bu salona girdiğim sırada, muammanın halli için Allahtan yardım beklediğinizi duydum, Sir Donvers! Eğer sahiden meselenin halledilmesini istiyorsanız, fırsat zuhur etmiştir: Sorduğum suallere samimiyetle cevap vereceksiniz. Ben de muammayı çözeceğim.

Uzun bir sükût hüküm sürdü.

Sir Danvers Locke sordu:

— Peki, şimdi ne olacak?... Sorun... Şimdi mi soracaksınız?

— Mümkün mertebe süratle... Belki de bayan Celia ile bay Thorley arasındaki ihtilâfa da bir son vermiş olacağız.

Locke, tereddütle:

— Sahi mi? — dedi. — Acaba buna muvaffak olacak mısınız?

Fell, istihfafla dudak büktü; heybetli vücudiyle, pür ihtişam sağa döndü. Sonra, pencerenin alt kısmını örten sıranın üstüne oturdu.

Thorley:

— Bu mektubu kim yazdı? — diye sordu.

— Bayan Celia.

— Bu ismi işitince, Doris titredi.

— Thorley! — dedi. — Hayatta bu derece çirkin vaziyetlerle karşılaşacağınızı aklımdan geçirmezdim.

Thorley, gülümsedi ve sevgilisinin elini hafifçe okşadı:

— Zararı yok, güzelim. Hayatta böyle şeyler olur. Bu müşkülün de içinden kolaylıkla sıyrılırım.

— Şüphe etmiyorum. Fakat, fikrimce, eğer Celia hareketlerinde mesul durumda olsaydı, şimdi burada bulunması iyi olurdu.

Holden:

— Ben de aynı fikirdeyim. Burada olmalıdır. — diye tasdik etti. — Eğer bana biran müsaade ederseniz gidip kendisini odasından alayım, buraya getireyim.

Thorley:

— Sizin yerinizde olsaydım, bu işi yapmazdım. — dedi. — Celia istirahat ediyor. Kendisini kimsenin rahatsız etmemesi için emir verdim.

— Thorley! Sizin misafirinizim. Fakat eğer böyle emirler vermeğe kalkışırsan külâhları değiştiririz.

— Niçin bu emri verdiğimi öğrenmek ister misin?

— Tabiî.

— Öyle ise, öğrenin: Celia sizinle karşılaşmak istemiyor. Sizi görmek istemiyor. Sözüme inanmıyorsanız, sütnine Obey'e sorunuz.

Doktor Fell, yedek binbaşıya bakarak:

— Aynen doğrudur! — dedi. — Bayan Celia Devereux ile görüştüm; sizi katiyen görmemek istiyor. Odasının sürgüsünü de sürmüş.

Holden fevkalâde eseflendi. Adetâ maddî ıstıraplar duydu. Celia'yı sokak fenerinin altında, kolları arasında hatır-

ladı. Hayır, neticenin böyle olmasına imkân yoktu.

O sırada, gözleri Fell'in gözlerine ilişti. Şişman doktor, bakışlarile şöyle diyordu:

«— Bana itimat ediniz. Bana itimat ediniz, yahu.»

Sanki konuşuyormuş gibi, bu sözleri gözlerinin bir bakışiyle ifade etti.

Holden, bunun üzerine, Celia'nın ricasını da hatırladı: «Bana şahitlik eder misiniz?» demişti. Şimdi, bu esrarengiz doktor Fell de, ona bazı tekliflerde bulunuyor; bazı yakınlıklar gösteriyor. Bu adam, Celia'ya dostluk edecekti, belli.

Sir Danver sordu:

— Suallerininiz neyıniş, efendim?

Doktor, dirseklerini masaya dayadı. Parmaklarını şakaklarına dokundurdu ve gözlerini kapadı.

— Rica ederim, Sir Danvers! Noel gecesinden bir gece evvel, misafirlerinizi eğlendirmek üzere tertiplediğiniz korkunç «Maskarad»ı bana etrafile anlatınız.

Şimdi artık, doktor Fell'in derin derin nefes almasından gayri bir ses duyulmuyordu.

— Zannederim, maskeleri dağıtan bizzat sizdiniz?

— Tabiî.

— Bu maskeleri ilk defa olarak herkese gösteriyordunuz.

— Evet. Fell, hâlâ gözleri kapalı, sormakta devam etti:

— Muhtelif rolleri tesadüfen mi dağıttınız; yoksa, rolleri az çok yakıştırarak mı verdiniz?

Sir Danvers'in dudakları, belli belirsiz bir tebessümle kırıştı:

— Tamamile tersini yaptım. Bilhassa bu ciheti tebarüz ettirmek istiyordum. Bir misal ister misiniz?

— Rica ederim.

Docke dedi ki:

— Meselâ bayan Marsh'e, cadı bir kadın olan bayan Dyer'in rolünü verdim. O, bu kadının rolünü istemeyip çok güzel diye ismi çıkmış olan Edith Thompson'u istedi.

— Benim zevcem de Irlandalı cani kadın Kate Webster

rolündeydi. Küçük Doris'e gelince... — diye, eliyle kızını gösterdi.

Doktor Fell, gözlerini biran açıp:

— Yok canım? — dedi.

— Bu takdirde, bütün bu misafirlerin, üzerlerine verilen rollerde muvaffak olacaklarını nasıl zannediyordunuz?

— Şu şekilde, efendim: Benim, gayet mükemmel bir kriminoloji kütüphanem vardır. Bütün dostların (Celia müstesna... Zira cinayetten ve cinayet hikâyelerinden nefret ederdi.) Kitaplarımdan en enteresanlarını okuduklarını biliyordum. Bahsi geçen şahısların maceraları hakkında, bu sayede malûmat sahibi idiler. Buna rağmen, aramızda bir yabancı da vardı: Mebus bay Hurts - Gore.

Doktor Fell:

— Evet... Tanırım... — dedi. — Bay Derek Hurst - Gore!

— Bereket versin, onun temsil ettiği Smith cinayeti pek meşhurdu. Mebus da, rolünü mükemmel yaptı.

Fell, şimdi gözlerini açmıştı. Bakışları Doris Locke'u korkutuyor bir ifade almıştı. Genç kız, cesaret bulmak üzere Thorley Marsh'ın ellerini aradı.

Fell dedi ki:

— Şimdi de, bayan Marsh'ın o geceki durumuna geçelim. Sizce, kendisinin ahvali nasıldı?

Locke, tereddüt ederek:

— Sualinizi iyi anlıyamadım.

— Gülünen bir halden dram havasına geçmesini nasıl izah edersiniz?

Sir Dennis'i bir düşünce aldı:

— Vallahi, pek bir şey söyliyemiyeceğim efendim. Her halde akli ve sıhhi müvazenesinde bir bozukluk yoktur. Margot, bir trajedi kıraliçesi gibiydi!

— Ya?... Ya?... Halbuki şahitlerden biri: «Bayan Margot bir karar vermiş de tatbike hazırlanıyor gibiydi!» dedi. Doğru mu?

— Evet... Formül gayet doğru... Ben de öyle olduğunu zannederim.

— Siz ne dersiniz, Mr. Marsh?

— Margot'un tavır ve hali daima öyledir. Dün akşam, Donald Holden'e de bunu söylemiştim. Daima müfrit bir karakteri vardı. Mütemadî heyecan, halecan halindeydi.

Doris:

— Metresi olduğu adam yüzünden heyecan duyuyormuştur! — dedi.

Fell, birdenbire genç kıza döndü:

— Pardon... Anlayamadım...

Kız, caydı:

— Hayır, hayır... Bir şey söylemiyorum, — diye, genç kız lâfı çevirdi.

— Hıım... Ya... (Doktor Fell'in pembe yüzüne bakıp; kızın deminki sözünden mâna çıkardığını kestirmek pek mümkün değildi.) Bayan Locke! Bu şehadeti siz de tasdik eder misiniz?

Kız, omuz silkti:

— Size hiç bir suretle faydalı olamıyacağımı sanıyorum. Bu kadın, beni aslâ alâkadar etmiyordu. O gece onun için kendisine dikkat etmedim.

Fakat, doktor Fell'in söz söylemesine meydan vermeksizin, derhal ilâve etti:

— Buna rağmen, «cinayet oyunu» oynanırken onu öldürdüm. En kolay hücum edilecek şahıs o olduğu için, kendisini seçtim. Karanlıkta gümüşî lâme elbisesi kolaylıkla farkolunuyordu.

Holden, alâkayla söze karıştı:

— Sırtındaki elbise gümüşî lâme elbiseydi, değil mi? Bunu hatırlıyorsunuz. Kadınlar, bu gibi teferruatı akıldan çıkarmazlar.

Doris, deminki heyecanı yatışarak:

— Evet. Hatırlıyorum. Buna katiyen eminim! — dedi.

Doktor Fell, bunun üzerine Thorley'e döndü.

— Siz de aynı tarzda ifade verir misiniz, bay Marsh?

— Galiba, evet... — diye, Thorley tereddüt gösterdi. — Doğrusunu isterseniz, ben, kadınların giydikleri elbiselere

pek dikkat etmem. Her halde, siz de benim gibisinizdir, doktor. Tuvaletin yakışıp yakışmadığına bakarız. İntiba ediniriz. Fakat biz erkekler, teferruata dikkat etmeyiz. Bununla beraber...

— E?... Bununla beraber?...

— Galiba, Margotun sırtında beyaz lâme bir elbise vardı. Omuzu tamamiyle çıplaktı, Canî bayan Thompson'un maskesini takmıştı. Bu kıyafetle pek feci bir intiba hasıl ediyordu.

Böyle söyliyerek ürperti geçirdi.

Doktor Fell:

— Âlâ! — dedi. — Eğer ters bir şey anladımsa, sizin grupunuz (yani, Mrs. Marsh, Miss Devereux, Mr. Hurst-Gore ve siz) komşu malikâneden saat on bire doğru ayrılmışsınız?

— Doğru.

— O sırada zevcenizin sıhhatinde bir ârıza dikkate çarpmıyor muydu?

— Bilâkis, o sırada hâlâ gayet canlıydı.

«— O sırada hâlâ» sözü beni şaşırtıyor! — diye Locke söze karıştı. — Yoksa, kendisine benim damım altında mı zehir verildiğine dair bir telmihte bulunmak istiyorsunuz?

Doktor Fell:

— Öyle bir ihtimali de dikkate almalı! — dedi. — Lâkin o ihtimal, pek az varittir. Zehirin tesiri, pek daha önceden farkolunurdu.

Locke, yatışarak:

— Ya... Pekâlâ öyleyse... — dedi.

— Lâkin, başka bir nokta daha beni ilgilendiriyor. Acaba bayan Marsh, aynı gün zarfında, öğleden sonra sizin malikâneye geldi mi? «Cinayet oyunu» ndan evvel?

Locke, biraz hayretle cevap verdi:

— Evet. Uğradı.

— Ne maksatla uğradı?

Locke, gülümseyerek:

— Elbette bizi selâmlamak için... Londra'dan yeni gel-

mişti; bize uğradı! (Locke, şaşırmıştı:) Şimdi hatırlıyorum. Kocasını görmeğe geldi.

— Peki, görebildi mi?

— Hayır... Dostum Thorley, kızımla birlikte havuzun yanındaydı. Galiba, havuzun üzerindeki tahtadan geçmek hünerlerini tecrübe ediyorlardı. (Locke, bu sözü söylerken alaycı bir tavır takınmıştı.) Bayan Marsh, kocası havuz başından döner dönmez kendisini şatoya göndermemizi bize tembih etti. Zira, mühim bir mesele konuşacakmış.

Doktor Fell, bir müddet Locke'a baktı. Sonra Thorley'e döndü:

— Zevcenizle konuşacağınız mühim mesele neymiş?

Thorley:

— Öyle bir mesele yoktu. — dedi. — Size tekrarlarım: Her hâdiseyi mübalâğalandırmak, Margot'nun huyu idi.

Fell, ısrar etti:

— Boşanmayı istemek için değil miydi?

Uzun bir sükût oldu. e

Holden:

«— Boşanmak mı? — diye düşünüyordu. — Haydi, canım! Olur şey mi bu? Fakat Celia'nın dokundurduğu ve Doris'in iddia ettiği gibi eğer Margot'un bir sevgilisi varsa, mesele değişirdi. Umumiyetle Margot, boşanacak yerde sessiz sedasız ıstırap çekmeği tercih eder. Fakat son derece âşık olmuşsa, elbette mesele değişir.»

Doktor Fell:

— Israr ettiğime müteessirim! — dedi. — Zevceniz ayrılma talebinde bulunuyor mu idi?

Thorley, yerek bakarak, cevap verdi:

— Hayır.

— Bu takdirde, Mr. Marsh, hem müessif, hem zor bazı teferruat üzerinde durmam lâzım gelecek. (Fell, elinde tuttuğu zarfa işaret ederek:) Siz, efendim, baldınızın bahsettiği bazı noktalar etrafında malûmat sahibi olacaksınız... Öyle değil mi?

— Allahın bildiğini kuldan ne saklayayım? Evet.

— Bu arada da, şöyle bir iddia var: Baldızınız, zevcenizin yüzüne, sizin, ustura kayışı ile vurduğunuzu iddia ediyor.

— Evet... Fakat, bu mesele...

Durdu; devam etmedi.

Doktor Fell, ileri doğru iğildi. Hem yalvarır, hem tehdit eder bir tavrı vardı.

— Bu mesele neydi, efendim?

— Bu mesele... Yalan.

Doktor Fell, pencerenin kenarına oturdu.

— Bayan Celia, başka bir haber daha veriyor. Baldızınız strychnine denen zehirle intihar etmek istemiş?

— Bu da yalan.

Locke ve kızı, dehşet içinde dinliyorlardı.

— Zevcenizin vefat ettiği gece, baldızınız, ecza dolabında, üzeri «zehir» diye yazılı bir şişe görmüş. Buna dair malûmatınız var mı?

— Böyle bir şişe, bizim ecza dolabımızda aslâ mevcut olmamıştır. (Thorley elini, boğuluyormuş gibi boğazına götürdü. Sonra, normal bir sesle:) Bütün bunlar, bir insanın tahammülünün fevkindedir! — dedi.

Şişman adam, muhatabına alâkayla baktı.

Thorley, biraz da nefes nefese, fakat mutadı olan hoş edâ ile ilâve etti:

— Rica ederim, beni dinleyin. Aleyhimde reva görülen bütün bu ithamların aslı yoktur. Arzu ettiğiniz şekilde bunu ispata hazırım. Böyle bir isbata şimdiye kadar kalkışmadımsa, sebebi, sırf zevahiri kurtarmaktı. Fakat artık bıçak kemiğe dayanıyor.

Dinleyenlerin tam sempatisini kazanmak üzereydi ki, sinirlerine hâkim olamıyarak haykırdı:

— Bıktım bu aileden bıktım... Kızlarının biri buz gibi, öbürü yarı mecnune! Bu binaya gelince, yıkılmasını, bütün bu tablolarla beraber cehennemin dibine göçmesini temenni ediyorum. Ben, Celia'yı pek severdim. Bu iftiralara aramızda kalmaları şartiyle tahammül etmiştim. Fakat, şimdi, mademki fâş oldular, ben de ona göre davranırım... Baldızım, de-

mek, âlemin karşısında bana bu tarz ithamlar savurmaktan çekinmemiş!

Böyle konuşurken hiç ayak sesi duymamıştı. Halbuki, Celia, galeriye girmişti.

Thorley.e doğru yürüyordu. Parkeler gıcırdamıyordu.

— X —

Celia'nın sırtında, dünkü beyaz elbise vardı. Gözleri heyecandan hafifçe açılmıştı. Fakat, genç kız, yalnız da değildi.

Bir erkek, elini Celia'nın dirseği altına, kendisini desteklemek, tutmak içinmiş gibi sokmuştu. İri yarı bir adamdı bu. Otuzunda kadar görünüyordu. Hayatından memnun gülümseyişiyle, aslan yelesine benzeyen dalgalı saçlariyle, zarif kostümüyle, bu adamın kendi kendinden emin bir şahsiyet olduğu anlaşılıyordu.

Thorley, birdenbire geri döndü ve yeni gelenlerle karşılaştı.

— Derek! — diye haykırdı. — Ne arıyorsunuz kuzum burada?

Holden, nefretle düşünmüştü:

«— Demek mebus Derek Hurst - Gore dedikleri bu olacak!...»

Fakat, Thorley'in, yeni geleni ismiyle anması üzerine, artık şüpheye mahal kalmadı.

Mebus, gülümseyerek:

— Doktor Fel'le beraber buraya geldik... İkimiz de «Caswell silâhşörleri» oteline indik...

Sonra, Thorley üzerine gözlerini çevirip, konuşma şeklini değiştirdi; gayet sâkin:

— Thorley; Bir skandal olmaması lâzımdır! — dedi.

— Fakat, nasıl olur, Derek! Siz de işittiniz ki, şimdi artık bir cürümden bahsetmeğe başladılar.

— Biliyorum. Ancak; öyle hareketler vardır ki, içtimaî mevkii yüksek olan bir insan bundan çekinmelidir.

Thorley, bir an konuşmaksızın durdu. Derken, Celia'ya döndü. Sesine muhabbetli bir serzeniş kattı:

— Celia! Evlâdım! Bu akşam aşağıya inmemeniz münasip olurdu. Bilhassa bu galeriye.

Celia, sanki bir tarafı yanmış gibi ürpermiştir. Bununla beraber, koltuğa çöktü Thorley'in verdiği bir kadeh Porto şarabını da kabul etti.

Müstehziyane bir ifadeyle:

— Vallahi, sizi anlayamıyorum. — dedi. — Bir an evvel aleyhimde yıldırımlar yağdırıyordunuz. Halbuki şimdi ikramda bulunuyorsunuz.

— Celia! Akıllıca, insanca hareket etmemiz lâzımdır. Gerçi altı aydan beri hâlâ aynı dam altında yaşamakta devam ediyoruz! fakat bu, sırf benim gayretim sayesindedir.

— Doğru... Fakat bunu böyle yapışınızın sebebi de...

Celia sustu.

— Niçin bu akşam aşağı indiniz, Celia?

— Doktor Fell'le randevum vardı.

Thorley, epey şaşırarak:

— Vay, siz, doktor Fell'i tanır mıydınız? — diye sordu.

— Evet... Hem de pek iyi tanırım.

Celia'nın bakışları Holden'inkilerle karşılaştı. Aralarında hemen bir kontkakt hasıl oldu. Celia, kızararak başını çevirdi.

— Zannederim burada bulunanlar hep biribirinizi tanıyorsunuz? — dedi. — Yalnız mebus Derek Hurst - Gore ve... Sir Donad Holden tanışmıyorlar. Tanışınız lûtfen.

Gerginlik artar gibi oldu. Fakat erkekler, yine de el sıkıştılar.

Mebus, daha fazla gülümseyerek:

— Memnun oldum. — dedi. — (Yakından bakınca, daha yaşlı, daha haşin, daha pişkin bir hali vardı.) Ben, Celia'nın eski arkadaşlarındanım. Vaktiyle hoş demler geçirmiştik.

Holden:

«— Yok canım... Etme!» diye düşündü.

— ...Celia sizden bahsederdi, Sir Holden. Demin, odasına çıktığım zaman, yine sizden bahsetti. Siz de, bu suretle benim ille tanımak istediğim garip bir meçhul halini aldınız.

Holden, hiddetlenerek:

— Ben de sizin hakkınızda aynı hislerle mütehassistim. — dedi. — Sizi bir nevi Mefisto tasavvur ediyorum. Faust'unuz da şu Thorley!

Mebus, gözleri kırpışarak:

— İnsiyakları kuvvetli bir zata benzersiniz? dedi.

— Bir cinayet mevzuubahis olduğuna göre, insiyakın kuvvetli olması lâzım... Öyle değil mi?

Hurst - Gore yine gülümsedi:

— Adam, siz de... Bütün bu saçma sapan muammaları, doktor Fell kısa zamanda halleder, hakikat neyse onu meydana çıkarır.

Doktor Fell:

— Sözlerinizi uğur sayarım! — dedi. — Fakat böyle olabilmesi için bir şahiti istintak etmem lâzım gelir.

Thorley:

— Kimi? — dedi.

Fell:

— Sizi... — dedi; ve sâkinlenmiş gibi görünerek masaya dayandı. — (Başını tavana kaldırıp yukarı katı telmih etti:) Orada bir kadın ölmüş; ölümü, esrarengiz şartlar altındadır. Fakat her hangi bir doktor, ona, defin müsaadesi verebilirdi. Şu facianın nasıl cereyan ettiğini kısaca tetkik edelim. Şu anda, tam banyo dairesini altında bulunuyoruz. Bu banyo dairesinde bir eczane dolabı vardır. Dolapta bir şişe zehir saklıymış.

Celia:

— Dolapta zehir şişesi vardı! — dedi.

Thorley:

— Yoktu! — diye tiirazda bulundu.

Doktor Fell, onlara dikkat bile etmedi.

— Üç meş'üm saat zarfında, yani siz hepiniz yatmağa gittiğinizden ikiyi çeyrek geçeye kadar — (doktor Shepton'-

un ilk gelişine kadar) — bay Marsh, zevcesinin yanına sokulmak imkânına sahip biricik insandı. Eğer bize hakikati söylemeğe razı olursa hâdiselerin ne mecra takip ettiğine dair fikir edinebiliriz. Ne yazık ki, mebus bay Hurst - Gore, arkadaşına susması için bir emir vermiş gibidir.

Mebus, soğuk bir ifade ile:

— Doğru değil! — dedi.

Bu esnada, Thorley, baldızının oturduğu koltuğun arkasından dönerek, doktor Fell'in karşısına, masanın başına oturdu.

— O gece olup bitenleri size anlatacağıma dair vaidde bulundum. Sözümü tutacağım.

Şişman adam:

— Mükemmel... — diye tasvip etti. — İşte Locke'ların evinden çıkan dört kişisiniz. O gece neler yaptınız?

— Biliyorsunuz: Gidip yattık.

— Hemen mi? — diye doktor Fell, yüz buruşturdu ve parmağını şaklattı. — Daha etraflı konuşmanızı izahat vermenizi rica edeceğim.

Celia, odasına çekildi. «Cinayet oyunu» nun kendisini epey sarstığını tahmin ediyorum. Bu nevi oyunlardan ben de şahsan hoşlanmadığımı itiraf edeceğim.

— Peki, öbürleri?

— Margot, Derek ve ben, galeriden geçerek Mavi Salon'a gittik. Şömine yanıyordu, viskiler hazırlanmıştı. Noel gecesinin hazırlığı olan türlü tertibat vardı; fakat Noel ağacını ertesi akşam dikecektik.

Thorley'in anlattıklarını dinleyenler, Margot'u gümüş lâme elbisesiyle tasavvur ettiler. Fraklarını giymiş iki erkeğin ortasında, alev alev yanan şömineye karşı şık, güzel bir kadın...

— Peki, sonra, bay Marsh?

— Radyoyu açtım, Noel şarkıları yayınlıyorlardı.

— Bir sual soracağım ama, gülmemenizi rica ederim: Sarhoş muydunuz?

— Hayır... Gerçi hepimiz içmiştik... İtiraf ederim: Biraz fazla bile kaçırmıştık.

— Peki karınız?

— Margot da epey içmişti. Fakat, tesir etmemişe benziyordu.

— Ya mebus Hurst - Gore?

— Bizim arkadaş Derek de epey çekmişti. Hamlet'ten parçalar okumağa başladığını hatırlıyorum: O gece yangın çıkmamasını temenni etti; zira hiç birimizin ayılıp uyanamıyacağımızı söyledi:

— Peki, sonra?

— Sonrası bu kadar, işte! Margot, viskisini içti. Bardağını yerine bırakıp dedi ki: «Siz ikiniz bu gece hiç de keyifli görünmüyorsunuz. Lâkin, ben keyifliyim. Haydi Allah rahatlık versin!» İşte, bunun üzerine, birbirimizden ayrıldık.

— Anladığım doğru ise, bayan Devereux'nün ve bay Hurst - Gore'un yattıkları odalar, sizin dairenize yakın değildiler... Öyle mi?

— Yakın değildiler. Şatonun öbür kısmında bulunuyorlardı.

— Hatırladıklarınız bundan ibaret mi? — diye, doktor Fell, bir medyuma hitap edercesine sordu. — Hele düşününüz... Daha düşününüz!

— Sütne Obey'in giriş kapısını sürgülediğini hatırlıyorum. Sürgüyü sürerken daima gürültü çıkar.

— Zevcenizle birlikte, odalarınızın kapısına vardığınız zaman ne oldu?

— Hiç bir şey olmadı. Margot kendi odasına girdi, ben de kendiminkine girdim. Bundan ibaret.

— O dakika bir şey konuştunuz mu?

— Hayır, tek kelime konuşmadık.

Thorley'in o geceki hayatı, lâhza lâhza yaşadığı belliydi.

— Daha sonra?

— Ne zaman fazlaca içsem, soyunmakta güçlük çekerim. Yine öyle oldu. Dişlerimi fırçalamak üzere banyo dairesine geçtim.

— Banyo dairesiyle zevcenizin odası arasındaki kapı, kapalı mı, açık mıydı?

— Öbür taraftan kapalı ve sürgülü idi.

— Sürgülü olduğunu nereden biliyorsunuz?

— Zira, böyle olması âdetti.

— Dişlerinizi fırçaladıktan sonra, ne yaptınız?

— Kapıyı ardım sıra vurarak odama döndüm. Yatağıma yattım... Lâkin midem doluydu. Kendimi sallanan bir vapurda imişim gibi hissediyordum. Uyuyor, yine uyanıyor, sonra tekrar uyuyordum. Bir seferinde iyice uyumuştum; bir kuvvet beni uyandırdı.

— Neydi o?... İyi düşününüz... Acaba bir gürültü mü duydunuz?

— Samimi söylüyorum ki, bilemiyorum. Sonra, Margot'-nun sesini duyar gibi oldum. Bu, bir nevi inilti, bir feryaddı. Uzaktan uzağa aksediyor, imdada çağırıyordu. Yatağıma oturdum, lâmbayı yaktım. Berbat bir haldeydim. Başım ağrıyordu, buna rağmen zihnim açıktı. Yatağımın baş ucunda duran küçük saat, ikiyi gösteriyordu. Margot'un haykırışı devam ediyordu... Korkunç bir şeydi bu... Derhal yataktan fırladım. Koştum, banyo kapısını açtım.

Banyoda ışık yanıyor mu idi?

— Yanmıyordu. Elektriği ben yaktım. Margot'un tarafına geçen kapı, ardına kadar açıktı. Ben uyuduğum sırada açılmış; Margot banyoya girip yıkanmış.

— Yıkanmış mı?

— Evet, Banyonun kenarında bir havlu duruyordu. Yerin çinileri ıslaktı. Ayaklarımın altında ıslaklık hissettiğimi hâlâ hatırlıyorum ve irkiliyorum. Hemen, odama dönüp ayaklarıma terlikleri giydim. Sonra, Margot'un tarafına geçtim.

Doktor Fell, heykel gibi hareketsizdi. Ancak, bakışlariyle herkesin hareketini takibediyordu.

Thorley devam etti:

— Margot'un odasında ışık yoktu. Fakat onun yatak odasında olmadığını anlamam için ışık lâzım değildi.

— Perdeler örtülü müydü?

— Hayır, değildi. Yıldızların yahut ayın ışığı sayesinde, yatağın bozulmamış olduğunu farkettim. Oda, buz gibi soğuktu. O sırada, iniltiler yeniden başladı. Bu iniltiler, Margot'a mahsus salondan geliyordu. Bu küçük salonun kapısının altından da ışık sızıyordu.

— Devam ediniz.

— Odaya girdim. Şöminede hâlâ iri kütükler yanmaktaydı. Hararet derecesi mutedildi. Bütün lâmbalar yanıyordu. Odanın ortasında, masanın yanında bir şezlong durur; bir istirahat yatağına, bir kanapeye benzeyen sezlongdur. Üzerinde yastıklar vardır.

— Sonra?

— Margot, işte bu şezlonga, sırt üstü uzanmış bulunuyordu. Biraz yanlamasına yatmıştı. Dudaklarından bir inilti çıkıyordu. Hafifçe, ismini seslendim. Gözlerini açmaksızın, inlemekde devam etti. Kanapeye sırtını dayayacak şekilde oturtmak istedim. Başı göğsüne düştü. Omuzlarından tutup sarstım. Gene bir netice alamadım. Bu sefer, fena halde telâş ederek banyo dairesine koştum.

— O sırada, zehir şişesi ecza dolabında duruyor muydu?

— Artık dolapta değildi, hayır!

Bir ölüm sükûtu oldu.

Thorley, işlediği hatayı derhal kavradı. Yıldırımla vurulmuş gibi durdu. Doktor Fell, kolunu masanın üzerine uzattı. Gayet bitaraf bir sesle:

— Demek ki, tam bayan Devereux'nün iddia ettiği gibi banyo dairesinde, eczane dolabının içinde, üzerinde «Zehir» diye yazılı olan bir şişenin mevcudiyetini kabul edebiliriz?

Thorley:

— Bana pusu kurulmuş... — diye haykırdı. — Pusu kurulmuş!

— Acaba öyle demek caiz midir? Sizden şüphelenmekte bence hususî sebepler vardı. Eğer bu şişenin mevcudiyetini

biliyor idiyseniz, karınızı o halde görür görmez, elbette hemen koşacak, şişeye bakacaktınız; el değdirdi mi, değdirmedi mi diye anlamağa kalkacaktınız. Sizi, mantıken işte bu noktaya ulaştırmak istiyordum. Dediklerimi takibediyor musunuz?

Bir sosyete adamı olan Sir Locke ayağa kalktı.

— Vakit hayli geç oldu. Doris, eve dönsek iyi ederiz galiba... — dedi.

Celia, ayaktaydı, gözleri yaş içinde pırıldıyordu. İnsiyakî şekilde Holden'e döndü. O da, genç kızın ellerini, gene insiyakî şekilde avuçları içine aldı. Tıpkı dün, parkta yaptığı gibi...

Thorley:

— Allah rızası için benim söyliyeceklerimi dinliyecek misiniz? diye sordu.

Sesinde öyle bir yalvarış vardı ki, hepsi ona döndüler.

— Evet, doğru... Bu küçük teferruat üzerinde yalan söyledim. Lâkin böyle söyliyerek daha iyi bir yol takibedeceğimi düşünmüştüm... Ben...

Holden:

— Amma küçük teferruat... — dedi. — Cidden hoşsun, Thorley! Mütebaki bütün noktalarda doğruyu söylediğinizi sanıyorum... Öyle mi?

— Evet, öyle...

— Israr beyhudedir, Thorley! Siz, Celia'yı siyah kadife elbise meselesinde hayalâta kapılmış olmakla itham etmiştiniz. Halbuki, Celia'nın doğru söylediğine dair bir şahit vardır.

— Ya... Öyle mi?... O palavrayı atmak küstahlığını gösteren acaba kimdir?

— Hararetli müdafiiniz bayan Doris Locke!

Doris bir feryat kopardı. Babası, derhal önüne geçip, kızını âlemin nazarından saklamak istercesine siper aldı.

— Buradan artık gitmemiz her halde iyi olacak, Doris!

Galerinin ötesinden doğru gelen Sütne Obey, doktor

Fell'e yaklaştı. Eğilip kulağına bir şeyler fısıldadı. Fakat öbürleri, ancak doktorun gürültüyle ayağa kalkması ve cebine büyük bir zarf sokması üzerine Sütnenin gelmiş bulunduğunu farkettiler.

Doktor:

— Hay kör şeytan! Randevum olduğunu tamamiyle unutmuştum! — dedi. — Azizim Holden! Şişmanlığım ve bacaklarımın rahatsızlığı yüzünden iğilemiyorum. Lûtfen bastonlarımı yerden alır, şapkamı da verir misiniz? Galiba şapka, masadan düşmüş. Mersi... Randevumuz olduğunu size hatırlatabilir miyim?

Sir Danures Locke sordu:

— İstintak ve tahkikat faslı bitti mi?

— Pek de bitmiş sayılmaz — diye Fell başını salladı. — Fakat zannımca bütün vaziyet aydınlanmıştır. Epey aydınlanmıştır.

— Aydınlandı demek ha?... Bir dereceye kadar belki... Dostumuz Marsh, yalan söylediği sırada suçüstü yakalandı.. Mesele de bitti... Şimdi ne yapacaksınız?

— Ne mi yapacağım? Hiç... Zira bu adam masumdur.

Holden, yeniden çıldırma raddelerine geldi.

Locke:

— Masum mu? — diye hayretle haykırdı. — Ne cihetten masum?

Doktor Fell, izah etti:

— Bay Marsh karısına aslâ fena muamele etmemiş, işkence yapmamıştır. Onu, intihara sevketmemiştir. Karısını öldürmemiştir.

Celia, ellerini sevgilisinin ellerinden kurtardı. Yüzünü avuçlarına gömdü. Fakat tehlikeli bir şekilde sendelemeğe başladı. Donald, düşmesine mâni olmak için onu omuzlarından tuttu.

Bunun üzerine, mebus Derek Hurst Gore'un yüzünde bir tebessümün belirdiği görüldü. Thorley'e baktı. Bu bakışriyle şöyle demek istiyordu:

— Görüyorsun ya, dostum! Her şey artık nizamına girdi...»

Holden, meşhur zabıta mütehassısına döndü:

— Peki, doktor Fell; bütün bunlara rağmen Celia'nın... akıl muvazenesi... yerinde midir? diyeceksiniz? Yoksa?...

— Hayır, efendim, hayır... Kızımızın aklı fikri mükemmelen yerindedir.

İlk defa olarak Celia'nın gözlerine baktı. Bu gözlerde çok iyilik, çok muhabbet, çok endişe vardı.

— Thorley'in aksine kail olmasına rağmen, kızımızda hiç bir asabî ve aklî bozukluk yok... — diye Fell devam etti. — Ancak ben onun başka bir meselesinden şüphe etmiştim. Onu tahkike uğraşıyordum.

Locke, tehalükle sordu:

— Ne meseleymiş o?

Doktor Fell:

— Şimdilik beni affedin. Fazla izahat veremiyeceğim. Çünkü beni bekliyorlar.

Geriye döndü. Yağlı boya salona yürümeğe başladı. Uzun siyah pelerini omuzlarından sallanıyordu.

— XI —

Donald Holden taş köprüyü geçtiği zaman mehtap ortalığı aydınlatıyordu. Biraz ötede doktor Fell'in heybetli gölgesi gözüne çarptı. Doktor, etrafı ağaçlarla çevrili yola doğru gidiyordu. Yolun ortasında, büyük bir çayır, ve Caswall şatosunun kilisesi vardı.

Holden, polis mütehassısına yaklaşmak üzere adımlarını sıklaştırdı. Doktor, onu beklemedi. Çifte bastonuna dayanaraktan yürümekte devam etti.

Yedek binbaşı onun yanına varınca:

— Doktor Fell! — diye seslendi.

Şişman adam, nihayet, dimağındaki dünyadan sıyrılıp kendine geldi. Donald'a döndü:

— Ha... Geldiniz mi?... Bense... Bense... Gelmiyeceğinizi zannetmiştim.

— Eğer Celia randevunuza gelmemi istemeseydi cidden gelmiyecektim.

Fell, çenesini eve doğru dikti.

— Niçin?... İçerde birbirlerini mi boğuyorlar yoksa?

— Hayır... Oturmuşlar. Taş bebek gibi kımıldamıyorlar. Her biri kendi âleminde, düşünüyor... Fakat, doktor Fell, kendilerini bu şekilde terketmeniz zalimlik olur... Bazı şeyler söylediniz, sözlerinizi tamamlamadınız... Ya hiç söylemeseydiniz, yahut da ne demek istediğiniz anlaşılsaydı...

— Kabahat kimin? Ben, sessiz sadasız çekilmek istemiştim. Lâkin, beni herkes sual bombardımanına tuttu. Ben de, ağzımdan hakikati kısmen kaçırdım.

— Peki ama, hakikat nedir? Thorley Marsh, iki noktada yalan söylemiş; bu meydana çıktı. 1 — Zehir şişesi, 2 — Elbise. Halbuki siz onun tamamiyle masum olduğunu söylüyorsunuz.

— A evlâdım. O yalanları söylemesi masumiyetini isbat eden deliller değil mi?... Bu o kadar bariz bir hakikat ki, gözlerinize çarpmıyor mu?

— Muğalatanız pek güzel... Fakat...

— İşin içinde muğalata yok... Ben zaten paradoks'tan hoşlanmam... Holden, dediğim aynen hakikattir.

— Âlâ... Şimdi de ikinci noktaya geçelim. Celia'nın aklı yerinde olduğunu söylüyorsunuz... Halbuki bazı netameli meselelerden bahsediyorsunuz?...

— Sözünüzü bitiriniz!

— Celia da, Thorley de, kendi bakımlarından bir hakikat havası içindeler. Ancak, aylardanberi anlaşamıyorlar. Acaba görüşüm doğru mu?

Doktor Fell, bastonlarından biriyle, otların tepelerini biçti.

— Evet... Galiba öyle.

— Fakat bunun imkânı yok.

— Niçin?

— Celia ile eniştesinin ifadeleri zeytinyağı ile su gibi... Bunları bir araya getirip hakikat halitası elde etmek mümkün olamıyor. İçlerinden biri behemehal yalancı.

Doktor Fell:

— İlle öyle olması icabetmez! dedi. —

— Fakat...

— Size bu hikâyeyi baştan anlatmağı çoktandır düşünüyordum. Dinleseniz, sanırım, noktai nazarınız değişecektir. Ancak, şimdilik yapacak başka işlerimiz var.

— Evet... Beni mazur görürseniz arzedeyim... Esaslı noktalardan biri de budur: Doktor Fell! Siz nasıl oluyor da, bizim Celia'nın polise yazdığı bir mektubu okumak suretiyle, bu mevzua dair çoğumuzdan fazla şeyler biliyorsunuz? Celia ile siz ne rol oynuyorsunuz? Celia size ablasının ölümü hikâyesini anlattı mı?

Zabıta mütehassısı, otlara daha fazla baston çalarak:

— Hayır! — dedi. — Lâkin, ah, bir söylese, anlatsa... Anlatsa, bildiklerini, ah...

Fell, sesinin perdesini alçalttı; Holden'e baktı.

— Siz, belki de, Celia'nın hayaletler, yahut hortlaklar gördüğünü biliyorsunuzdur.

— Evet ama, Celia hayalâta kapılacak karakterde bir insan değildir.

Doktor:

— Ben de aynı fikirdeyim! — dedi. — Hortlak, yahut hayalet gördüğünden bahsettiği içindir ki, akıl müvazenesinin yerinde olduğuna hükmediyorum.

Holden, arkadaşına, gene taaccüple baktı.

— Doktor Fell! Siz bu akşam boyuna paradoksa kaçıyorsunuz. Fakat bir idam mahkûmunun cellâdı beklediği ânı tasavvur edin. Böyle bir anda, insan, kelime oyunlarına tahammül edemez.

Zabıta mütehassısı bastonunu kaldırdı.

— Bu meselede paradoks olmadığını size tekrarladım. Eğer hakikatlere nüfuz etmek kudretinde gözleriniz olsaydı,

siz de, benim gördüklerimi görürdünüz. Şimdi ise... (Tereddüt etti.) Şimdi ise, kabri açacağız ve...

— Ve?...

— Bütün bu macerada beni ilgilendiren biricik mesele artık budur... Gelin!

Yoldan yürüdükten sonra çayıra girdiler. Biraz ötede, Çınar ağaçlarının, servilerin murabba şekilli ve türlü hâtıralarla dolu kulesi göze çarpıyordu.

Holden, Ergonun sesini ve Margot'un şöyle dediğini duyar gibi oldu: «Ben Margot, sen Thorley'i kocam olarak kabul ediyorum. Daha iyi yahut daha kötü vaziyetleri beraberce kabulleneceğiz. Ölüm bizi ayırıncaya kadar beraber yaşayacağız.»

Mezarlığın paslı kapısına vardıkları zaman, Holden, kurumuş öd kokuları duydu; bu da, mazinin bir remzi gibiydi.

Doktor Fell, usulca sordu:

— Ne düşünüyorsunuz?

— Şu beyti:

Ey Bakire Melikemiz, neredeler?
Geçen senenin karları neredel?

Villon'un eski şiiri, gecenin sükûnunda erimiş, gitmiş gibiydi. Doktor Fell tek söz söylemeksizin, başını sallayıp tasdik etti. Tepenin yamacındaki mezarlığı gösteriyordu.

Holden, birdenbire kül rengi taştan yapılmış küçük bir bina farketti. İki servi ağacının ortasındaydı. Demir kapısı vardı.

— Yoksa burası?...

— Ailenin yeni makberesi midir diye mi soruyorsunuz? Evet. (İhtimal fazla yürüdüğünden, ihtimal heyecandan nefes nefeseydi.) Eski aile makberesi, tepenin üzerindedir.

— Buraya geldik, ne yapacağız?

— Dostum Grawford gelir gelmez kilitli ve mühürlü kapıyı açacağız.

— Açacak mıyız?

— Evet... İçeriye bir nazar atmak maksadiyle. Yapabileceğimiz işte ancak bundan ibarettir.

— İyi ama, rahip Mr. Reid bu işe ne der?

— Papashane, tepenin öbür tarafındadır. Mr. Reid, bu işin farkında olmaz. Mezar bekçisi Mr. Windissham'a gelince,, şu anda hiçbir müdahalede bulunamıyacak derecede bira içtiğine eminim.

— Bu makberede ne bulacağınızı umuyorsunuz?

Şişman adam, bir taşın üzerine, bir servinin gölgesine oturdu. Holden'in sualine cevap vermedi.

— Geçen Noel'de profesör Westbury'nin Shipperhanm'da davetlisiydim. — diye söze başladı. — Aradan iki gün geçince, buraya gelerek Mrs. Andrew Devereux'yü ziyaret etmek arzusuna kapıldım.

— Kimi ziyaret?

— Şu İkinci Mammy dedikleri müteveffa ihtiyar yabancı. Meğer birkaç sene evvel ölmüş imiş; haberim yoktu. Pek dalgın olduğumdan, telgraf göndermeği unuttum. Ancak Caswall şatosuna kadar beni götürecek bir otomobil tutmuştum. Şatonun önünde birçok otomobiller gördüm. En başta bir cenaze arabası duruyordu.

Doktor Fell, bir an sustu. Bir elini gözleri üzerine götürdü.

— Azizim Holden! Bu manzara karşısında fevkalâde telâşa düştüm. Ziyaret zamanı değildi. Şoföre soldan geri dönmesini emrettim. O sırada, köprüden biri koşarak belirdi, bana doğru geldi. Kimdi, tahmin edin.

— Celia mı?

— Evet.

Doktor Fell, yine biraz durdu; sonra devam etti:

— Zavallı kızcağız aklını oynatmışa benziyordu. Hayır, sizin düşündüğünüzü kastetmiyorum. Sadece, büyük bir heyecanın tesiri altında olduğunu söylemek istiyorum. Onu o halde görmek beni derhal, büyük endişeye düşürdü.

«İçeri girmemi, benimle konuşacağını, fakat kimsenin bizi beraber görmemesi icabettiğini söyledi. Hülâsa, arka ta-

rafdan geçtik. Birçok koridorlardan yürüdük, merdivenlerden çıktık. Celia, beni, bu şatoda «oyun odası» denilen yere kadar götürdü. En üst katta bir odaydı bu...

Bir rüzgâr darbesi, servi ağaçlarını oynattı. Gölgeleri yerde dolaştırdı. Fakat, Holden'i en fazla endişe ettiren, arkadaşının boyuna makber kapısına bakmasıydı. Gûya içerden kapı açılıp biri çıkacak gibiydi.

Holden:

— Evet... Oyun odası... — dedi. — Celia geçen akşam bundan bana bahsetti. Lâkin, ablasının hangi şartlar altında öldüğünden size bahsetti mi?

Fell:

— Pek az... — diye homurdandı. — Fakat şimdi sebebini anlayabiliriz. Noel günü, doktor Shepton'a gitmiş ve her şeyi anlatmış. Doktor, ailenin dostu olduğundan, onu usulle yatıştırmış ve başından savmış. Evlâdı sabit bir fikre yakalanmış bir baba muamelesi yapmış. Hay Allah müstahakını versin.

Bu «Allah müstahakını versin»i Holden, kendine göre tefsir etti.

— Doktor Shepton'un para yüzünden fesat yoluna saptığını mı zannediyorsunuz, yoksa bu adam sadece abdal mıdır?

Fell, başını sallıyarak:

— Doktor Shepton, ne para yüzünden fesat yoluna sapmıştır; ne de abdaldır! — dedi. — Ancak çok inatçı ve dalgındır. (Birdenbire sesi sertleşti.) O derecede ki, sükûtu yüzünden yarım düzine hayat mahvolmuştur.

— Fakat siz, Celia'dan bahsediyorsunuz, efendim.

— Evet... Ablasının cenazesi öğleden sonra kaldırılacak diye bana haber verdi. Kendisine yardım etmemi söyledi. Elimden gelen her şeyi onun uğrunda yapacağımdan emindi. Maamafih, kanuna muhalif bir teşebbüse girişmiyeceğimize dair bana teminat verdi. Kimseye de, şahsan, zararımız olmıyacakmış. Safiyetle şunu da ilâve etti: Gece dolaşacağımız

yerler, ancak mehtapla aydınlanmış olacağından, bizi kimsenin görmesine ihtimal yokmuş. Kısacası...

Celia'nın sesi duyuldu:

— Doktor Fell! Müsaade edin de, ona her şeyi ben anlatayım.

Mezarlıkta, tekrar bir rüzgâr, bütün mevcutları titretti. Celia, kilise yolundan değil, kabirlerin bulunduğu taraftan gelmişti. Holden'e bakıp tekrar söze başladı:

— Doktor Fell! Şeyden... Şeyden vazgeçsek olmıyacak mı?

— Niçin vazgeçelim, sevgili evlâdım?

Genç kız, asabî bir tebessümle güldü:

— Bilmem ki... Çok heyecan duyuyorum... İhtimal rüya görmüşümdür... İhtimal hakikatte böyle bir şey yoktur.

— Kızım! Eğer polise o mektuptubu yazmamış olsaydınız, bu teşebbüsümüzden belki de vazgeçebilirdik. Halbuki siz, mektubunuzla önümüze bir muamme serdiniz. Behemehal hal ve fasletmemiz lâzım geliyor. Siz ve ben elele vererek şu işe bir nihayet vermeliyiz.

Celia, boğuluyormuş gibi, bol hava teneffüs etti. Sonra, nazarları Holden'in yüzünde dolaştı.

— Sana her şeyi itiraf etmek cesaretini gösteremedim. Donald! Bundan dolayı, bütün gün azap çektim. Yanına da o sebeple gelemedim. Şimdi artık beni dinlemeni istiyorum. Fakat rica ederim, bana gülme; benimle alay etme. Eğer dilersen bana deli de; fakat beni istihza mevzuu yapma.

— Seninle alay etmeği aklımdan bile geçirmem.

— Ablam gömüldükten sonra, yani (başiyle mezarı gösterdi:) Buraya girdikten sonra, o gece, doktor Fell'e, birlikte buraya geldik. Makberenin anahtarı bendeydi. Gerçi anahtar Thorley'de bulunuyordu; fakat ben nereye sakladığından haberdardım. Doktor Fell'le birlikte, aile makberesinin kapısını o anahtarla açtık. Daha evvel de bazı tedbirler almıştık. Sonra, anahtar deliğini çimento ile tıkadık. Doktor Fell'e ait bir mühürle çimentoyu mühürledik. Kararımız,

mühr'ün doktor Fell'de durmamasıydı. Kendisine mektup yazmamdan önce, o da bu mührü bozmıyacaktı.

— Peki ama, bütün bunlara sebep?

— Margot'un öldüğü gece Büyük Galeri'de cereyan eden hâdiselerden dolayı...

Donald'a bakmaktan kaçınarak, Fell'in yanına oturdu. Korkmuş gibi bir hali yoktu. Kat'î bir karar vermiş gibiydi.

— Bahsettiğim hâdise, gûya rüyada başladı! — dedi. — Bendeki intiba öyledir. Noel gecesindeydik. Lâkin ablam öldüğünden yortu değil de matemdi bu. Ablamı düşünüyordum: Müthiş bir günah işlediğini, günahların en berbadı olan intihara başvurduğunu havsalama sığdıramıyordum. Yatağımdaydım. Yarı uykuda, uyanıktım.

«Doğu kuzey tarafındaki büyük Galeri'de olduğumu rüyada görüyordum. Yalnız yıldızların ışığı ile aydınlanmış olarak, bu Büyük Galeri, upuzun, önümdeydi. Ancak, şaşılacak şey: Bomboştu. Duvarlarında hiç bir tablo asılı değildi. Sağımda, solumda, bildiğiniz mobilyalar vardı. Tepeleri beyzî biçimli pencereler, hep kaybolmuşlardı.

«— Tablolar falan nereye gitti?... Acaba bir balo hazırlığı mı var, temizlenmeğe mi indirildiler? — diye düşünüp duruyordum ki, yanımda, üçüncü pencerenin tarafından doğru, beyaz bir çehre belirdi.

«Gözlerim alabildiğine açılmıştı. Yalnız bir profil görüyordum. Gelen adamın bukleleri vardı. Elmacık kemikleri iriydi. Yakasında, bir üniformanın kırmızılığı görünüyordu. Daha dikkatli bakınca, Waterloo muharebesinde ölen general Devereux'yü tanıdım.

«Sonra...»

«Bir sarsılma, derin bir ürperme hissettim.

«Şimdi artık uyandığımdan, hakikati behemehal öğrenmem icabediyordu.

«Hakikaten Büyük Galeri'deydim. Sırtımda, gecelikten gayri bir şey bulunmadığı için üşüyordum. Bastığım yer halısı donmuştu. Kalbim, çatlıyacak kadar büyük bir halecan-

la çarpıyordu. Elimi uzatıp duvarı tuttum: Hayal değil, hakikat!

«Galeri'ye tekrar baktım. Demin rüyada gördüğüm beyaz profil, cidden oradaydı.

«Alaca karanlık içinde, ölü gözleriyle bana bakıyordu. Boğazıma bir pençe sarıldı, nefesimi kısıyor sandım. Derken, Waterloo muharebesinde ölen generalin yalnız olmadığını da farkettim. Tablolardaki bütün şahsiyetler, Galeri'deydiler. Hepsi bana hiddetle bakıyorlardı. Duydukları kin ve nefret ortalığı dolduruyordu. Hepsi birden, yavaş yavaş bana doğru yürüdüler. Dehşetimi ifade için, şunu söyliyebilirim: Yaklaşırlarken dikkat ediyor, bu şahsiyetlerin hakikî vücutları olduğunu görüyordum. Ölüler, neredeyse bana temas edeceklerdi.

«Pencerelerin birinden, sonra öbüründen geçtiler. Kımıldanamıyordum. Gölgelerinin yere aksettiğini vazıh şekilde görüyordum. Bana sürünürcesine yaklaştılar. Etrafımı sardılar. Sonra, yerde bir şey pırıldadı. Bu, bir iskarpin tokasıydı. Anladım ki, meğer hiddetin hedefi ben değilmişim. Arkamda saklı duran bir kadınmış.

«Anlattığım hâdise cereyan ettiği sırada, bu ölüler hep aralarında fısıldaşıyorlardı. İlk intiba, rüzgârın yaprakları hışırdatmasıydı. Sonra bunu, bir kumaş hışırtısına benzettim. Derken, iki kelime farkettim.

«Alnında bir kurşun yarası olan general Devereux, elini uzattı. Beni uzaklaştırıp kendine yol açtı.

«Ölüler hep bir ağızdan diyorlardı ki:

«— Koğunuz şunu!... Koğunuz şunu!... Koğunuz şunu!..

— XII —

Celia, bu sözleri söylerken, sesini hayli yükseltmişti. Sonra bir servi ağacının gölgesinde oturduğu için, Holden, yüzünün ifadesini göremez olmuştu.

Birdenbire, sesi, taze ot kokan mezarlığın ortasında bir kahkahaya inkılâp ediverdi.

Holden:

— Sus! — diye emir verdi.

— Affet beni, affet, Donald! Şimdi anlıyorsun ya: Dün akşam bütün bu macerayı sana niçin hikâye edememişim?

— Sonra, Büyük Galeri'de ne oldu?

— Bilmiyorum. Sütne Obey, beni Noel'in ferdasında, şafak vakti baygın bulmuş. Beni yatağıma yatırdı. Prömoni olmamdan korkarak bilmem kaç şişe kaynar suyu da, şişeler içinde yorganın altına sokuşturdu. Halbuki ben, soğuktan öyle kolay kolay müteessir olanlardan değilim. Margot'cuk müteessir olurdu.

(Doktor Fell, karanlıkta hafifçe kımıldadı.)

— Celia! — dedi. — Bütün bunları hep rüyada gördün değil mi?... Bundan kendin de eminsin ya...

— Acaba mı?

Celia, servinin gölgesinden çıkıp ay ışığına geldi.

— Bahsettiğim bütün ölü akrabalarımız, hakikî insanlar halinde etrafımda dolaşıyorlardı. Kendilerini, sizleri şimdi karşımda gördüğüm gibi gördüm.

— Ben senin hakkında asla doktor Shepton gibi düşünemem, Celia... Sen, aklı tamam bir insansın. Bir kâbusa yakalandığına eminim. Doktorun bir fikrine iştirak ediyorum; o da, komşunuz Locke'un maskelerinin tesiri altında kalmışsın.

— Donald!... Ben...

— Sen, zeki bir kızsın, Celia... Ne dediğimi elbette anlayacaksın. Tasvir ettiği o çehreler, rüyana aksetmiş olan «cinayet oyunu» maskeleridir. Bir kumaş hışırtısı duyar gibi olduğunu kendin de söylüyorsun. Maske arkasında konuşan adamın sesi de öyle akseder. «Cinayet partisi», senin sinirlerini bozmuş. Mantıklığın silsilesi de bozulmuş olacaktır. Siz ne mütalâadasınız, doktor Fel?

Doktor Fell, ayağa kalkarak:

— Bu işi iyice tahkik etmek lâzım geliyor! — dedi.

— Nasıl yani?

— Makbereyi açarak... Polis müfettişi Crawford'un gel-

mesini beklemek niyetindeyim. Sütne ile telefonda konuşarak haber bırakmış; bizi yol üstünde bekliyeceğini söylemiş. Fakat vakit gecikiyor. Zannederim, bu işi onsuz yapmak zorunda kalacağız.

— Bir dakika, doktor Fell!

Bu yeni sesi işiterek, üçü de yerlerinden sıçradılar. Holden, doktor Fell'i dişlerinin arasından küfür savurdu zannetti.

Öbür yoldan, sırtında açık renk kostüm, şapkası elinde, bir adam, soluk soluğa geliyordu. Yüzünden en fazla dikkati çeken hususiyet, koca bıyıklı olmasıydı. Gündüz ışığında bıyıkları, her halde normal olmasa gerekti. Yeni gelen adam selâm verdi.

— Bisikletimin lâstiği patladı. O sebeple geç kaldım. Af dilerim. Şunu öğrenmek istiyorum, Fell! Buraya resmî şekilde mi, yarı resmî mi geldim.

— Şimdilik, yarı resmî.

— Pekâlâ...

Polis âmirinin rahat bir nefes aldığı duyuldu:

— Şunu söyliyeyim ki, yaptığımız bu iş, tamamen gayrî kanunîdir. Bereket versin sırtımda sivil elbise var.

Fell, arkadaşlarına, bu muhitin polis âmiri olan müfettiş Crawford'u tanıttı.

Sonra, sordu:

— İcabeden şeyi yanınızda getirdiniz mi?

— Bir elektrik lâmbası, bir bıçak, bir pertavsız lâzımdı, değil mi? — diyerek müfettiş ceplerini yokladı.

Her halde, bulundukları muhitten, o da heyecanlanmıştı. Etrafına dikkatle bakıyordu. Dikkatle ve itimatsızlıkla.

Doktor Fell:

— Öyleyse şunu lûtfen muayene eder misiniz? — dedi.

Geniş pelerininin ceplerini arayarak, bir lâmba ve meşin bir mahfaza çıkardı.

Mahfazayı müfettişe uzattı ve lâmbayı yaktı, ışığı kutunun üzerine çevirdi.

Polis, kutuyu açtı, içinden altın bir şövalye yüzük çıktı.

Holden, bulunduğu yerden, yüzükte ne yazılı olduğunu kestiremiyordu.

Fell:

— E, bakalım, sayın müfettiş! — dedi.

Crawford cevap vermeden önce, elindeki pertavsızı yüzüne paklaştırdı.

— Vallahi, doktorcuğum! Üzerindeki resim, rastladığım resimlerin en kargacık burgacığı. Alt kısımda, galiba, uyuyan bir kadın görüyorum.

Fell, kat kat çenesini okşayaraktan:

— Vallahi, garip tesadüftür, azizim! — dedi. — Geçen Noelden önce bir koleksiyoncuya gitmiştim; aldığım bu yüzüğü cebime koymuştum. Sebebi de... Sebebi, şimdi lüzumsuz... Bu yüzük bir kont için yapılmış imiş. Bir benzerinin olmaması istenmiş imiş.

Sonra, doktor Fell, lâmbasını serviler arasındaki makbereye çevirdi:

— Ocak ayının yirmi yedisinde, bu kapıyı kapatmıştım. Deliği evvelâ alçı ile, sonra da plastilinle kapatıp üstüne mühürümü bastım. Bugün öğleden sonra gelip baktım ve mühür izinin delikte bozulmadan sapa sağlam durduğunu gördüm. İsterseniz bizzat tetkik ediniz bay müfettiş.

Polis âmiri:

— Tam benim ihtisasım... — dedi. — Ben de,.........

Celia, heyecanla nefes alıyordu. Gayri ihtiyarî, Holden'in kolunu aradı, sarıldı; fakat, yaptığı bu hareketin farkında değildi.

Birkaç saniye, sükûtla geçti. Polis âmiri, muayeneye devam etti.

Celia:

— Acaba... — diye bir suale başlamışken, doktor Fell, onun sözünü kesti:

— Acele yok... Telâşa hacet yok.

Crawfort, nihayet :

— Hakkınız varmış, doktor — dedi. — Bu kilide kimsenin el değdirmediğine dair yemin etmeğe hazırım.

— Kilidin sağlam olduğuna dair de yemin eder misiniz?

— Ederim. Fakat bu makbereyi yapan Bert Farner'i tanıyorum. Onun dediğine bakılırsa duvarların kalınlığı 18 pusmuş. Zemin, taştan. Hiçbir pencere, bir hava deliği yok.

— Öyle ise, eğer bu makberede bir değişiklik olduysa, haricin değil, dahilin tesiriyledir.

Crawford, şaşkın bir eda ile sordu:

— Ne demek istiyorsunuz, doktor Fell? Ölüler âleminde ne gibi bir hareket olabilir?

— Kimbilir... Görürüz!... Şimdi, kilidi sökünüz!.. Ne mâna vereceğimizi o zaman düşünürüz.

Celia:

— Rica ederim... Acele ediniz! — diye inildedi.

Eski fenerin ışığı kilide çevrildi. Polis âmiri, plastilin'e bıçağile dokunmuştu. Holden bu derece heyecana kapıldığını asla hatırlamıyordu. Hattâ giriştiği tehlikeli casusluk faaliyeti sırasında bile...

Crawford:

— Bakalım anahtar kilitte dönecek mi? — dedi. — aksi takdirde, zorlamak mecburiyetinde kalacağım.

Derken, anaktarı aldı, deliğe soktu. Bir çıtırdı duyuldu. Anahtar, delikte normal şekilde dönmüştü.

Fell:

— Alâ... — diye homurdandı. — Kapı(içeriye doğru açılıyor. İtiniz!

Crawford, bu emre itaat etmeden önce hafif bir tereddüt geçirdi. Heyecanı, bıyığının titremesinden anlaşılıyordu. Acaba, o da, bunca tecrübelerine rağmen, bu lâhdin içinde, normalin fevkinde bir manzarayla karşılaşacağından mı korkuyordu?

Kapı, rezeleri üzerinde gıcırdadı, döndü. Celia, manzaraya dayanamıyarak, arkasını döndü.

İki fenerin ışığı, lâhdin içini taradı. Evvelâ zemini, sonra duvarları ve tavanı.

Nihayet müfettiş Crawford, heyecanla haykırarak sen-

deledi; kapının kenarına tutundu. Bıyıkları büsbütün titriyerek doktor Fell'e döndü:

— Tabutların yerleri değişmiş. — dedi. — Biri, bunlara el değdirmiş.

Doktor Fell, içeri baktıktan sonra:

— Tâbiri doğru kullanmalı! — diye tashih etti. — «Yerleri değişmiş» değil, «bir taraftan öbür tarafa atılmışlar... İnsanlarda mevcut olmayan büyük bir kuvvet birbirileri üzerine atılmış, çarpılmışlar... Ben, bu kabri kilitlediğim zaman, içinde dört tabut vardı. İçlerinden biri, bayan Margot Marsh'ındı... Bu ecdat, yeni ölen bayan Margot'a... Şey... (Hafifçe öksürdü) Arkadaşlık etsin diye, buraya getirilmişti. Tabutlar, üst üste konulmuştu. Tam makberenin ortasına... Halbuki şimdi, bakınız!

Celia, titriyordu. Lâhde arkasını dönmekte devam ediyordu. Holden, ilerleyip, arkadaşlarının omzu üzerinden baktı.

Bu makbere, pek geniş değildi. İrtifaının yarısında diğer bir göz vardı. İkisi de az derindi.

Geçen asırda yapıldığı şeklinden anlaşılan tabutlardan biri, yarı yarıya dikilmiş, duvara dayanmıştı. Diğeri, yeniydi ve Margot'un olduğu anlaşılıyordu; sol duvara yaslanmıştı. Üçüncüsü ise, lâhdi kılıçlama kesiyordu. Dört tabuttan yalnız biri, en eskisi, kımıldamamıştı.

Doktor Fell:

— Şimdi de, zemine bakın, arkadaşlar... — dedi.

— Bakıyoruz...

— Zemin, gördüğünüz gibi, kum kaplıdır. Bu beyaz kum, benim gördüğüm zaman da, yere, bu şekilde serilmişti. Kilidi, o vaziyetteyken mühürledim. Dikkat ediniz: Bu tabutlar, muhtelif istikametlere oynamışlar. Halbuki yayılmış kumun tertibi bozulmamış. Üzerinde bir ayak izi bile yok!

Lâhdin içine çarparak, kendi sesleri, akisler çıkarıyordu. Burunlarına, mide bulantısı veren bir koku çalınıyordu. Dip

duvardaki tabut, Holden'e, kımıldıyormuş intibaını verdi. Kımıldanıyormuş ve kapağı açılacakmış gûya...

Crawford:

— Buna imkân yok! — dedi. — Mantıkan imkân yok...

Polis âmiri, herşeyden evvel mantığa ehemmiyet verirdi.

— Görünüşe nazaran, yok... Fakat görüyorsunuz ya, işte, ağır tabutlar, kendiliklerinden kımıldamışlar... Âdeta raksetmişler...

Crawford:

— Bu kapalı lâhidin içindeki tabutlara dokunulduğu, onların yerlerinden oynatıldıkları muhakkak... — dedi.

Bir an sonra, kaşlarını çattı:

— Rica ederim, doktor Fell! benimle alay etmiyorsunuz ya?...

— Namusum üzerine yemin ederim ki hakikati söylüyorum... Aynen hakikati...

— Peki, bu tabutlardan beherinin takriben kaç kilo geldiğinin farkında mısınız?

— Vallahi pek bilemiyorum... Henüz hiç bir tabutun içine girmedim.

Crawford, arkadaşının yüzüne acayip acayip bakarak:

— Emin olun birşey anlayamıyorum. — dedi. — Karşımızdaki manzara önünde âdeta ferahlamışcasına rahat nefes alıyor musunuz? Yoksa, daha feci bir tablo ile mi karşılaşacağımızı zannettiniz?

— Belki evet...

Müfettiş:

— Peki ama, bu meselenin polisi niçin ilgilendirebileceğini anlayamıyorum. — diye bıyıklarını salladı. — Bu işin içinde belki de bazı esrar vardır. Fakat bizi alâkalandıran meselelerden hiç biriyle bağlı değil ki bu?...

Doktor Fell:

— Doğru. — dedi.

— Âmirim, sizin emrinize uymamı bana söyledi. Ben de buraya geldim. Fakat anlayamıyorum. Bir şeyin işlediği bir

cürüm varmış. (Müfettiş, meslek sırrını muhafaza ederek, iki yabancının karşısında isim vermedi.) Her ne hal ise, bizim başmüfettiş, sizin asla yanılmıyacağınıza, mutlaka hakikate ulaşacağınıza kanidir. Buna rağmen bize deliller lâzım. Halbuki, bu makberede, sadece ölülerle karşılaştık. Ölüler, otopsiden başka bir şeye yaramazlar. Bunun içinde yatan ise (elektrik ışığını bir tabut üzerinde gezdirdi:) Otopsi devresini de çoktan atlatmışa benzer.

Doktor Fell:

— Gösterdiğiniz Justin Devereux'dür. — dedi. — Bir düelloda öldürülmüş. Doğuşunuzdan takriben 300 sene evvel.

Crawford:

— Yok canım! — diye şaşaladı. — Şimdi artık düello yapılmıyor. Düelloda ölen de yok. Peki, ben burada ne yapacağım? İşim kaldı mı? Baş müfettiş beni buraya niçin gönderdi? Bir vazifem kalmamış olsa gerek...

Birdenbire sustu. Nefesi tıkanır gibi oldu. Deminki lâkayıtlığı derhal değişmişti.

— Bakınız, şu sol göze bakınız, sayın doktor Fell! — dedi.

Doktor da fevkalâde ilgilendi:

— Ne varmış orada?

Müfettiş elindeki lâmbanın ışığını, üzeri toz kaplı bir maddeye çevirdi. O ana kadar, bu tozlu maddeyi kimse görmemişti. Bu, koyu kahve rengi bir şişeydi. Üzerine bir de etiket yapışmış bulunduğu görülüyordu. Ağzına mantar tıkanmıştı.

Crawford dedi ki:

— Bu meseleden bana ancak birkaç kelimeyle bahsetmişlerdi. Fakat şişede ne olduğunu biliyorum.

— XIII —

Holden, Celia'ya döndü. Şimdi, lâhdin karşısındaydı. Fakat, içeri bakmak cesaretini gösteremiyordu.

— Celia! Sevgilim!

— Demek, bütün bu yaptıklarımdan sonra da bana hâlâ böyle hitap ediyorsun?

— Saçmalama, kuzum.

Holden, onu, omuzundan yakalayıp bir servi ağacına doğru götürdü. Gölgesinde öptü. Bir gece evveldenberi hiçbir şey değişmemiş gibiydi.

— Kuzum artık burada durma... Eve dön... Bu dekor, sana ancak zarar verebilir...

— Hayır, Donald hayır! Beni buradan savma! Ben, metin olmak istiyorum. Öyle icabeder... Sebepleri var...

İkisi de, âdeta tehdit eden bir sükûtun tesiri altında kaldılar.

Doktor Fell ve Crawford, lâhit kapısının iki tarafında duruyorlardı. Fell, cep fenerini söndürmüştü. Polis âmirininki yanıyor. Âmir, hâlâ lâhdin içini araştırmakla beraber, aynı zamanda şişman adamı da gözden kaçırmıyordu. Bunlara bakan, iki dost değil, iki düşman sanırdı.

— Şimdi emriniz nedir, Fell? — diye sordu.

Doktor, sıçrayarak uyanır gibi bir harekette bulundu.

— Bakın! Az daha ehemmiyet vermiyerek gidecektiniz. Bu şişeyi burada göremiyecektiniz.

Crawford, vakarını bozmamakla beraber:

— Evet, öyle olacaktı! — dedi. — Alâkadar olmak gerek...

Bununla beraber, üzerine aldığı iş, ona hiç de hoş görünmemişti. Üç basamakla lâhdin içine indi. Burası, müthiş ifritlerin tesirinde sihirli bir yermiş intibaına kapıldı. Ayakları, kum üzerinde, bariz izler bırakıyordu. Bunun farkına varıp başkaları da girdi mi, izleri kaldı mı diye dikkat etti.

Margot'un tabutunun üzerindeki gözde, küçük şişe, hafif hafif pırıldıyordu.

— Rica ederim, lâmbanızı yakınız, doktor Fell! İhtimal şişede parmak işleri vardır. Bozulmamaları için dikkatli davranmaklıyım. İki elimi birden kullanmak lâzım.

Crawford, kendi lâmbasını cebine soktu. Lâhit gözüne doğru iğildi. Sonra, parmağını, şişenin mantarına değdirdi;

baş parmağıyla da şişeyi dibinden tuttu. Ayağı, yeni tabuta çarptı. Az daha muvazenesini kaybedecekti. Bir küfür savurdu.

Birkaç saniye sonra, müfettiş, lâhdin dışına çıktı. Arkadaşlarının yanına vardı. Nefes nefese bir hale gelmişti. Alnında ter tanecikleri belirmişti. Şişeyi, aynı vaziyette, parmakları arasında tutaraktan gülümsemek tecrübesinde bulundu.

Şişenin üzerindeki etikette «haricen istimal» edildiği yazılı idi. Kırmızı harflerle de «zehir» kelimesi göze çarpıyordu.

Fell, Celia'ya uzun uzun baktı.

— Doktor Shepton'un size niçin inanmadığını şimdi anlıyor musunuz? — diye sordu.

— Hayır... Vallahi...

— Siz, şişedeki etiketin başka hiçbir yazısı olmadığını söylemiştiniz. Halbuki, her hangi bir etiket, eczanenin ismini de ve içindeki eczanın nevini de taşımak zorundadır. Şimdi ise, biri, demek ki sadece...

Doktor Fell, birdenbire sustu. Müfettişe, şişeyi ışığa tutmasını söyledi ve gözlüğünü düzelterek etiketi dikkatle muayene etti.

Nihayet:

— Evet... Matbu bir etiket... — dedi.

— Ya?... Ben de acaba mı diye düşünüp duruyordum.

— Elle boyanmış, yahut resmedilmiş değil. Bununla beraber, acemi bir mürettibin elinden çıkmış. Harflerin sırası muntazam değil. Belki de amatör bir mürettip...

Doktor Fell, doğruldu.

— Kuzum, içinizden biri, şatodaki oyun odasında küçük bir mürettiphane olduğundan bahsetmiş miydi? Hattâ muhtelif renklerde basabilen bir tabı makineceğizi imiş bu?...

Celia:

— Doğrudur! — dedi.

— Thorley Marsh bu matbaanın mevcudiyetini biliyor mu idi?

— Evet... Fakat...

— Kuzum... Bu matbaacığı ben de görebilir miyim?

— Tabiatiyle... Ne zaman isterseniz... Fakat, doktor Fell, acaba ne düşünüyorsunuz? (Crawford'un hâlâ tuttuğu şişeye elini uzattı:) Ne dersiniz, bu şişe mahut şişe midir?...

Sesinde, bir zamandır saklamağa çalıştığı dehşet ifadesi vardı.

Crawford sordu:

— Siz, bir şeyler söylemek istiyorsunuz, bayan... Nasıl bir neticeye varmak istiyorsunuz açık söyleyin.

Celia, şaşkın:

— Ben... — dedi, arkasını getiremedi.

— Yanılmıyorsam, bu şişeyi en fazla siz ele geçirmeğe uğraşıyordunuz. Şimdi ele geçti; halbuki şaşırmış bir durumunuz var.

— Doğru... Düşünmeksizin konuştum.

Fell, tehalükle, müfettişe:

— Azizim, — dedi. — Yine talihiniz varmış ki bu şişe, kapağı kapalı kalmış. Muhteviyatı her ne olursa olsun dibinde biraz kurumuş zehir kalmış. Bir toksikologle münasebetiniz var mı?

Crawford:

— Evet, zehirlerden gayet iyi anlayan Shipponham isimli bir toksikolog tanıyorum. İngilterenin belki de en iyi mütehassısıdır.

Fell, ceplerini araştırdı, bir kurşun kalem ve bir defter bulamadı. Holden, kendi kalemini uzattı. Doktor birkaç kelime yazdı. Yazdığı kâğıdı kapayarak müfettişe verdi. Derken, Holden'in defteriyle kalemini, mihanikî bir hareketle cebine attı.

— Toksikolog, bu şişenin muhteviyatı hakkında rapor versin bakalım... Bu ilk iştir.

Holden, merakla:

— Kuzum, doktorcuğum. Zehirin cinsîni aramakla ne gibi bir neticeye varabileceğini umuyorsunuz? Ben de, toksi-

koloji ile meşgul olmuş bir insanım. Acaba, Margot ne suretle öldü?

Doktor, elini alnında gezdirerek:

— Sevgili evlâdım. Bu işin içinde zaten bir şey yok... Gayet basit mesele... Bu zehir...

Crawford:

— Lâmbayı söndürün! — diye emir verdi. — Dinleyiniz.

Ay, servileri gümüş rengine boyamıştı. Hakikaten de, sesler duyuldu.

Müfettiş fısıldadı:

— Kilisenin yanında konuşanlar var...

Doktor, Donald'ın omuzuna elini bastırarak:

— Evlât! Burada, bu şekilde yakalanmamız katiyen caiz değildir! Haydi sen, gelenleri başka tarafa aşırmak vazifesini üzerine al! Her hangi bir masal anlatır, martaval savurursun, başka tarafa yürütürsün.

Holden, istemeyerekten, vazifeyi üzerine aldı. Ne aksi tesadüf! Tam Celia'yla aralarında bir yakınlık hâsıl olmuştu ve bu macera aydınlanır gibi bir hal almıştı; işte gitmesi lâzım geliyordu.

Mezarlık ağaçları arasında, otlara basaraktan yürüyordu. Aynı zamanda, meseleyi de düşünüp duruyordu. Nasıl oluyordu da, kilidi oynatmaksızın, bir kuvvet, lâhdin içine girebilmiş, kumlarda iz bırakmadan tabutlara bir ölüm dansı oynatmıştı?

İnanılacak şey değil. Havsala almaz! Bu iş, ancak, fevkattabiî kuvvetlerin müdahalesiyle olabilirdi. Fakat şişenin de makberede bulunuşuna ne demeli? Onu da mı oraya ervah, yahut hortlaklar attı?

Fakat şu aralık, zihnini bu meselelerle uğraştıramaz. Üzerine vazife aldı.

Sesleri kilise önünden duyulan iki kişiyi tanıdığı zaman, Holden, çitin önünde durdu.

Vaktiyle kendi, bu kilisenin önünde, Celia ile hangi noktada konuşmuşsa, şimdi de Doris Locke ve Ressam Donnie Merrick o noktada duruyorlardı.

Doris:

— İşte böyle... — diyordu. — Bu akşam olup bitenler bu merkezde... Bunu mutlaka birine söylemem icabediyordu! yoksa, patlayacaktım!

Ronnie:

— Beni seçtiğinize teşekkür ederim! — dedi.

Gayet somurtkan ve romantikti. Ayağıyla bir taşa tekme indirdi.

Doris:

— A... Ehemmiyeti yok... — diye cevap verdi. — Siz olmasaydınız da başkası olsaydı, mesele yine halledilirdi. Siz, neredeydiniz?

— Kilisenin damında oturdum.

— Amma da orijinallik! Niçin orada oturasınız?

— Perspektif ressamlara lâzımdır. Muayyen zaviyelerden seyretmek zarureti... Ressamlığın öyle incelikleri ki, anlatılamaz...

Doris, titrek bir sesle:

— Vay vay!... Kendimizi pek yüksek görmeğe başladık galiba... — dedi; sonra, birdenbire sordu: — Ronnie! Kilise damının hangi tarafında oturuyordun?

Caswall şatosuna nazır tarafında... (Delikanlı, solgun yüzünü semaya kaldırdı. Alnından bir perçem sarktı;) Oradan, o yüksek yerden kendimi aşağıya atmak param parça olmak istiyordum. Lâkin bulunduğum nokta yüksek değildi. Çok seferler o kadar yüksekten atladım ve hiç bir şey olmadım. Neyi öğrenmek istiyorsunuz?

— Ronnie! Bu akşam burada fevkalâde garip şeyler oluyor.

— Garip şeyler mi?

— Hani şu randevusu olan ve seni istintak eden şişman adam. Kuzum Ronnie! Ne dersin? O kadına otopsimi yapacaklar acaba?... Şey etsek daha isabet olmaz mıydı?

Holden, gençleri rahatsız etmemek için bulunduğu mevkiden uzaklaşmak istemişti. His dâvalarını hallediyorlar san-

mıştı. Fakat bu niyetinden vaz geçti. O civarda bulunduğunu anlatmak üzere öksürdü ve ağaçlar arasından çıktı.

Doris:

— Donald! — diye haykırdı.

Genç ressam da haykırdı.

Gençlerin kendisini görünce böyle tehalükle fırlamaları, iyi kabul göstermeleri Holden'in pek makbulüne geçti. Başka bir zaman olsaydı, kurcalar; ağızlarından lâf almağa çalışırdı. Halbuki şu anda yegâne maksadı, onları buradan uzaklaştırarak vazifesini görmek, sonra da, aleacele, doktor Fell'le Celia'nın yanına gitmekti.

— Doris! Babanız nerede? — diye sordu.

— Babam, eve döndü. Biz mezarlık yolundan geçtik ve Ronnie ile gezdik. Babam, Ronnie ile kalıp konuşmamı tercih etmiş olacak ki yoluna devam etti. (Sesi, nefretle titremişti.) Bunu kabalık sayarım...

Ronnie:

— Babanız mı kaba?... Ne diyorsunuz, aman Yarabbi! — diye şaşaladı.

Fakat Doris, zihnini işgal eden mevzudan ayrılamıyordu.

— Donald! Bizden bir şey saklıyorlar, değil mi?

Holden:

— Beni dinleyin! — dedi. — «Hayır!» diyerek sizden hakikati gizlemek istemem. Fakat şimdi ikinizin de Widestairs malikânesine dönmenizi istiyorum. Eğer müsaade ederseniz, bir müddet beraber yürüyelim. Size refakat etmekten zevk duyacağım. Zira, konuşacak ehemmiyetli bir mevzuum da var.

Doğru söylemiyor. Fikri münhasıran Celia ile meşgul. Türlü türlü muammalar da yakasını bırakmıyor. Fakat gençleri bu muhitten uzaklaştırmak için başka çare bulamıyordu.

Derhal yürümeğe başladı.

Holden, ikisinin arasında gidiyor. Patika cenuba doğru iniyordu. Bir dirsek çevirdikten sonra, büyük yola katılıyor-

du. Fakat, onlar, çayırlardan geçmeyi tercih ettiler. Otlar yüksek ve rutubetliydi.

Söze başladı:

— Doris! — dedi. — Siz, akşam üstü bazı şeyler söylüyordunuz. Barutu ateşleyeceğinizden, ortalığı birbirine katacağınızdan bahsediyordunuz. Eh, maksadınızda da hayli muvaffak oldunuz.

Genç kız, bir bakıma pişman, bir bakıma memnun:

— Değil mi ya? — dedi. — Thorley ile ben, ergeç evleneceğiz. Şeyimizin, münasebetimizin başlangıcındanberi bu fikirdeyiz. Fakat, işte ben işi tacil etmiş oldum.

— E, söyleyin bakalım, Doris, Thorley Marsh hakkında şimdi ne düşünüyorsunuz?

— Fevkalâde bir insan olduğunu düşünüyorum.

Ronnie, müstehzi güldü; Holden'i de kendine şahit tuttu:

— İşitilmemiş şey değil mi? Doris'in dediğine göre, sevgili yari, evvelâ karısını pataklamış, sonra da zehirlenmiş. Bunun böyle olmasını harikulâde sayıyorum. Ne buyurdunuz?

Doris, yine samimî davrandı:

— Mesele şu ki, mesele şu ki, Thorley'i seviyorum. Ama ne de olsa bu akşam, beni biraz inkisara uğrattı.

— Ya?

— Yok, yok, karısına yaptığı fena muameleden değil! Esasen, fena muamele ettiğine de inanmıyorum. Hoş, etmiş olsa bundan dolayı onu takdir bile ederim. Şahsen, arada sırada pataklanmak benim hoşuma bile gider.

Holden'in omuzu üzerinden sarkıp ressama baktı:

— Halbuki sende kadın döğecek sinir yok.

Genç ressam:

— Derdin buysa, hiç üzülme, yavrum.

Sesinde yeni bir eda vardı.

Holden, garipseyerek göz ucuyla baktı. Endişeler, üzüntüler, inkisarlar insanları ne kadar değiştiriyor! Bazan da ufacık bir söz, ufacık bir telmih insanların hayat şekillerini değiştiremez mi?

Ronnie, tekrar söze başladı:

— Ne diyordum. Doris? Bu akşam Thorley, seni biraz inkisarı hayale mi uğrattı?

— Doğrusu evet! Herkes onun üzerine yürüdüğü zaman, filimlerdeki gibi hareket etmesini beklerdim.

— Filimlerdeki gibi... Kuzum Allahaşkına... Bizim bu küçük hanım, sinemada bir kahramanın serteldiğini görünce, keyfinden ne edeceğini bilemiyor. Hakikî hayatta ise, o tarz küstah herifler, uşaklar vasıtasiyle evden koğulurlar.

Doris, alay etti:

— Lord Seagrave'in oğlu işte böyle konuşuyor!

Şimdi artık, büyük yolun, Widestairs malikânesinin yanına varmışlardı. Acaba lâhdin esrarı nedir? Holden hep bunu düşünüyor. Gençlerden ayrılıp da geri dönmek istediği zaman, Doris'in söylediği bir söz onu titretti:

— Beni en fazla kızdıran cihet, her şeyin bu kadın yüzünden olması... Ronnie! Margot Marsh'ın delicesine sevdiği o adam hakkında, sana vaktiyle ne dediğimi hatırlarsın.

— Hani, şu yaşı epeyce ilerlemiş kibar tavırlı adam hakkında mı?... New Bond sokağında bir eve girerken Jane Palton çifte kumrulara rastlamış. Sevgililer kolkola imiş.

Holden:

«— Aman Allahım!» diye düşündü.

Doris, asabileşerek:

— Jane, adamı cepheden görmemiş. — dedi. — Kim olduğuna dair fikrimiz yok. Buna rağmen, Thorley, eğer, karısının âşığını tanıyorsa, hayret etmiyeceğim. Şahsî sebeplerden dolayı, bu sırrı faşetmek istemiyordur. Diğer taraftan, şuna da kaniim: Margot'un âşığı keşfedilince, katilin de kim olduğu anlaşılacaktır.

Ressam Ronnie ve Rick:

— Haydi canım sen de! — dedi. — O moruğun, öyle güzel bir kadınla alâkası varsa, metresini ne demeğe öldürseydi?...

— Sinirine batıyormuştur. Yahut da, ihtiyar adam evli imiştir. Margot, boşanması için diretiyormuştur. O da Mar-

got'la evlenmek istemediğinden, kurtulmak maksadıyla onu öldürmeğe kalkmıştır.

Papazhanenin önünden geçmişlerdi. Widestair malikânesinin ışıkları görünmeğe başlamıştı.

Holden, demin, gençlerden ayrılmak istemişken, yakaladığı yeni ip ucunu takibetmek maksadıyla, yoluna devam etti.

— Doris! — dedi. — New Bond sokağındaki eve Margot'un gitmesi meselesi nedir, kuzum? Bu teferruatın pek ehemmiyetli olduğunu düşünmüyor musun? Belki de faraziyen doğrudur.

Doris:

— Pekâlâ! — dedi. — Madem ehemmiyet veriyorsun, ben de size her şeyi anlatayım. Fakat sakın ha! (Bakışlarında çocukça bir korku belirdi.) Benim bu diyeceklerimi kimseye söylemeyin.

— Hayır, söylemem. Yüreğin rahatlasın.

— Tabiî bütün bunları size Celia anlatacak değil a? — diye Doris tekrar söze başladı. — Celia hiç bir şeyin farkına varmaz. Hattâ Thorley ile benim münasebetimizi bile sezememişti. Fakat, ne de olsa, ablasının sık sık gittiği falcı kadının evinden bahsetmiştir.

(Evet, Celia bundan Holden'e bahsetmişti. Margot, bir falcı kadına gidermiş, bu yüzden de Thorley ile aralarında kavgalar çıkarmış.)

— Celia söyledi... Madam bilmem ne... Öyle bir şey işittim. — dedi.

— Madam Vanya... New Bond sokağında numara mükerrer elli altıda otururmuş. Ama hep palavra...

— Diğer bir tâbirle, paravana!... İki âşık işte bu evde buluşuyorlarmış. Basit mobilyeli bir evmiş bu... Mobilyeleri de falcı evi tipindeymiş. Binaenaleyh, hiç kimsenin şüphelenmesine imkân yokmuş. İşte, zamane yüksek sosyete bayanları, böyle dalaverelerle kocalarını aldatıyorlar.

Sustu ve Ronnie'ye doğru baktı:

— Bildiklerim bunlar. Ben, şahsen, bu gibi dolambaçlı yollardan ne istifade ettim, ne de ederim.

— Bir sual soracağım, Doris! Diyordun ki, sen ve Thorley... Aman evlâdım Ronnie, sükûnunuzu muhafaza ediniz. Evet, diyordunuz ki, siz ve Thorley evlenmek niyetinde imişsiniz.

Doris, birdenbire mahzunlaşarak:

— Öhö... Evet... bu fikirdeyim... vaktiyle... diye kekeledi.

Ve Margot'un bu esrarengiz centilmene âşık olduğuna dair bizde kanaatler uyanıyor. Eh, madem vaziyet böyle imiş, niçin anlaşılamadı, uyuşulamadı? Öyle bir devirde yaşıyoruz ki, boşanmak iskandal tesiri yapmıyor.

— Thorley, karısına ölüme kadar bağlıymış gibi bazı hislere kapılmıştı. Gülünç şey! Fakat... Kısacası, bu kadın artık öldü, bu bahis de kapandı.

Holden, elini genç kızın omuzuna koydu:

— Doris'ciğim, sana nasihat verebilecek vaziyette değilim. Lâkin, eğer öyle bir vaziyette olsaydım, babanın seçtiği yolu takibetmeni söylerdim. Her halde bu mevzu, üzerinde düşünülecek mevzudur.

Doris, sükûnetle cevap verdi:

— Mersi! — ve burun kıvırdı. — Siz, bana bir nasihat verdiniz, ben de size vereyim: Eğer o bahsi geçen apartıman dairesi birine kiralanmışsa, ki maalesef kiralanmış olduğunu zannediyorum, orada faydalı izler ele geçirirsiniz sanırım.

— Nasıl izler?

— Sayın bayan bir hâtırat defteri tutmak itiyadındaydı. Bir kâğıt buldu mu engin sandığı ruhunun akislerini yazmaktan nefsini alıkoyamazdı. Herhalde o apartıman dairesinde, bazı yazılar bulunacaktır. Yahut da zehir dolu bir dozaj, filân falan...

— Beni mazur görünüz, Doris...

— Ay, birden ayrılıyor musunuz?

— Özür dilerim, Doris, gitmem lâzım.

— Canım, buraya kadar geldik. Eve girseydik, bir şey içseydik... İşte babam, yakayı ele verdiniz!

Donald da yakayı ele verdiğine dair bir hisse kapıldı. Netice öyle çıktı.

İşte şimdi saat on ikiyi on sekiz geçiyor; Sir Danvers boyuna anlatıyor, anlatıyor. Hiç alâkadar olmadığı mevzulardan ona bahsediyor. Ertesi gün Londra'ya gidecekmiş, çünkü bazı tablolarını teşhir edecekmiş. İlh...

Holden, ancak biri çeyrek geçe yakayı sıyırabildi. Tekrar mezarlığa doğru koştu. Bu saatler süren misafirlik müddetince, mihaniki suratle konuşmuş, gülümsemiş; fakat zihni hep mezarlıktaki hâdiselerle meşgul olmuştu. Şimdi artık Margot'un zehirlenmiş olduğuna kanidir. Lâkin, katilin ismini bilmiyor. Belki de intihar hâlâ bahis mevzuu...

Tam beklediği gibi, Donald, mezarlığı boş buldu. Lahdin de kapısı tekrar kapatılmıştı. Hortlakvari gölgeler tarafından takibediliyormuş hissine kapılarak olduğu yerden süratle uzaklaştı.

Caswal şatosunda da keza hiç ışık yok. Yalnız, yukarıki holün pencerelerinden müphem bir aydınlık süzülüyordu.

— Hepsi gittiler galiba?

— Evet, efendim... Bayan Celia ile de bay Thorley yatmağa çıktılar.

— Fakat, başka bir hâdise daha olmuş? Yüzünüzden anlıyorum.

— Ah, bay Donald... Miss Celia, bundan takriben bir saat evvel o şişman bayla geldi.

— Yanlarında bir polis müfettişi var mıydı?

— Polis müfettişi mi? Hayır!

— Peki öyleyse, ne oldu?

— İkisi de eski oyun odasına girdiler. Arkalarından gitmem doğru değildi, biliyordum. Fakat, nefsime hükmedemedim. Sonra, ikisi birden Mrs. Margot'la Mr. Thorley'in eski dairelerine baktılar. Mr. Thorley, artık o odada yatmak istemiyor; hislerini anlarım. Her ne hal ise, her tarafı araştırdılar, bilhassa bayan Margot'un küçük salonunu... Ne konuş-

tuklarını işitemiyordum, çünkü kapılar kapalıydı. Fakat gayet sâkin bir halleri vardı. Derken efendim, o şişman Mr. oteline gitmeğe hazırlandığı sırada, Miss Celia ile fiskos bazı şeyler konuştu. Miss Celia, birdenbire, koridora çıkan kapıyı açtı. Sapsarı kesilmişti. Şişman Mr. de onun kadar şaşaladı. Bizim Miss âdeta sürüklenircesine odasına döndü. (Obey, bütün tafsilâtı heyecanla anlattıktan sonra, iradesine sahip olup şu neticeye vardı:) Ama siz yine üzülmeyiniz efendim. Rahat uyku uyuyunuz.

— XIV —

Ertesi sabah, Obey, Holden'i uyandırdığı sırada kahvaltısını da getirmişti.

— Tepsinizi yukarı getirmeği daha münasip buldum, Mr. Donald. Çünkü saat on biri geçiyor.

— Teşekkür ederim Obey, size, ilâve hizmet gördürmüş oldum, affedersiniz! Miss Celia kalktı mı?

Sütnine:

— Hayır. — deyip başını iğdi. — Fakat şişman Mr. geldi bile. Yine eski oyun odasına girdi. Sabah kahvaltınızı ettikten sonra, kendisinin yanına gitmenizi rica ediyor.

Geniş oyun odasında neler yoktu, neler. Batı cephesindeki şöminenin üzerinde iki büyük bebek evi duruyordu. Ve bebekler evlerin içindeki zehirli havadan kurtulmak istiyormuşcasına pencerelerden sarkmışlardı. Başka bir köşede salıncaklı bir at vardı. Lâkin kuyruğu yolunmuş, pek uyuzlaşmış. Her türlü eşyayı bir tob tabakası kaplamıştı. Manzara umumiyetle hazindi.

Doktor Fell, şapkasını ve pelerinini çıkarmış; şöminenin yanına, sütninenin hazırladığı koltuğa oturmuştu. Söndüğünün farkına varmaksızın koca piposunu mütemadiyen çekiyor, lâstik bir topla mihaniki surette oynuyor.

Donald:

— Sizi beklettiğim için özür dilerim. — dedi. — Dün gece, ben...

— Geç kaldığınızı mı söyliyecektiniz? Evet, geç kaldınız! Bu sabah da geç kalktınız. Beni sorarsanız, inanılır gibi değil ama, saat sekizde yataktan fırladım. Widesteirs malikânesine gittim. Orada birçok kimselerle görüştüm. Polisten de rapor aldım.

Fakat, Holden, onu dinlediği sırada, zihninde olgunlaşan nazariyeyi düşünüp duruyordu.

Doktor, ona sordu:

— Bir saat sonra Londra'ya tren hareket ediyor. Ona binip gidebilecek durumda mısınız? Size bir adres vereceğim, behemehal o adrese gitmenizi istiyeceğim.

Bir an, Donald, muhatabını sükûnetle süzdü. Sonra, boğazında bir tıkanıklık hissetti:

— Çok müteessifim, doktor Fell! diye cevap verdi. — Fakat bu teklifinizi katiyetle reddediyorum. Sebebini izah etmeden önce, vereceğiniz adresi zaten bildiğimi söyliyeyim. New Bond sokağında mükerrer elli altı numarada madam Vanya isminde birinin adresini bana vereceksiniz, değil mi?

Doktor Fell:

— Vay vay, bravo! — dedi. — Tebrik ederim. Peki başka keşiflerde bulundunuz mu?

Holden'in yüreği hızlı hızlı çarpmağa başladı.

— Dalgınlıkla cebe indirdiğiniz kalemimi ve defterimi lûtfen iade buyurur musunuz?

Doktor Fell, özür diledi:

— Ah, affedersiniz!... Ben de o bilmediğim defter nasıl oldu da cebime girdi diye fevkalâde merak içindeydim.

Eşyasını Holden'e iade etti. O da bir sahife koparıp üç kelime yazdı, doktor Fell'e uzattı:

— Hakkım varmı imiş? — diye sordu.

Doktor Fell, kâğıda bir nazar attıktan sonra, gözlerini yumdu ve azıcık sustu.

— Gerek karım, gerek baş müfettiş Hadley, epey senelerdenberi benim ihtiyar bir sersem haline geldiğimi iddia edip duruyorlar. — diye bir müddet sonra konuşamağa başladı. —

Bu iddialarını ben de tasdik etmek mecburiyetinde kalacağım galiba? Nasıl oldu da böyle oldum?

Holden, gittikçe heyecanlanarak:

— Demek ki meseleyi doğru halletmiştim? — dedi.

— Ah, aşağı yukarı... Ancak bir noktasında hafif bir değişiklik lâzım. Fakat o değişikliği de kendiniz keşfedeceksiniz. Çünkü nasıl olsa göze batıyor.

Kâğıdı şömineye attı:

— Çıkmaza sapmayasınız diye aklımdan geçirip duruyordum. Çünkü, zevahir hakikaten şaşırtıcı... Ama, aferin! Yaş tahtaya basmamışsın. Beni ne kadar memnun ettiğinizi bilseniz, oğlum.

Holden, gülümseyerek dedi ki:

— O takdirde, benim Londra'ya ne sebeple böyle alelacele gidemiyeceğimi tasavvur edersiniz. Bu işte, beni ilgilendiren biricik şahıs Celia'dır.

— Evet, evet, doğru!

— Uzun bir ayrılıktan sonra, sevgilime tam kavuşuyorum, beni ondan ayırmağa kalkıyorlar. Bunun için de tıbbî sebepler gösteriyorlar. Ve işte, bu da yetmiyormuş gibi, siz beni Londra'ya göndermeğe kalkıyorsunuz. Halbuki benim tek arzum, Celia'nın yanında saatlerce, günlerce, aylarca, senelerce kalmaktır.

Doktor Fell, ağzı açık, onu dinleyip duruyordu:

— Allah Allah! — diye mırıldandı. — Anlayamadınız öyleyse.

— Neymiş anlayamadığım?

Fell, şöminedeki kâğıdı parmağıyla işaret etti:

— Yaman bir mantıkla meselenin halline doğru hamle ettiniz. Fakat, göze en fazla batan noktayı görmüyorsunuz.

— Neymiş o?

Doktor Fell, tatlılıkla dedi ki:

— Canım, nasıl oluyor da polisin birkaç gün içinde Celia'yı katil diye yakalayacağını farketmiyorsunuz?

Bir ölüm sükûtu hüküm sürdü.

Holden, bir fırtınada vapurun içindeymiş gibi başı dönerek, midesi bulanarak:

— Haydi canım, öyle şey mi olurmuş? — dedi. — Bu nazariye gayet saçma! Hiç kimse böyle bir şeyi aklına getiremez. Celia aleyhinde en ufak bir delil yoktur.

— Öyle mi?... Oturun ve beni dinleyin!

Holden, Fell'in koltuğuna bir iskemle yaklaştırdı, titremeyen elleriyle bir sigara yaktı; fakat doktor söze başlamadan evvel, şunu sormaktan kendini alamadı:

— Kuzum efendim, bizzat siz de Celia'nın mücrim olduğuna kani misiniz?

— Yok efendim, ne münasebet? Ben de sizin vardığınız neticenin aynına vardım. Ve şuna kaniim ki, eğer zekânızı biraz daha zorlarsanız, katili kolaylıkla bulacaksınız. Nişanlınızdan şüphe eden ben değilim. Polis âmirler Hadley ile Madden öyle bir fikre saplanmışlar. Celia'nın yazdığı uzun mektup, parkta sizinle konuştukları, (ki bu muhavereyi dinlemişler.) Üstelik dün geceki keşifler...

Hep onun aleyhinde deliller.

Delikanlı, sigarasından üstüste birkaç nefes çekerek:

— Demek ki, bu baylar, Celia'nın ablasını öldürdüğü kanaatindeler?

— Bir bakıma evet!

— Canım, bu kadar saçma bir şey olur mu?... Düşünseler ya bir kere... Celia, Margot'u delicesine severdi.

— Kabul.

— Öyleyse, ablasını öldürmesine nasıl bir sebep tasavvur ediyorlar?

Doktor Fell, gözleri muhatabının yüzüne çevrik, aheste aheste konuşuyordu.

— Celia, eniştesinin ablasına, tahammül edilmez derecede kötü muamele ettiğine kaniydi. Bu muameleyi lâyık görmüyordu. Hâlâ da hazmedemiyor. Cinayet sebebini bu gösterseler mantıkî midir?

— Galiba.

— Celia'nın görüşüne nazaran, ablası, dünyanın en bed-

baht mahlûkuydu. Genç kızın telâkisine göre, ablası, boşanmağa da, şeklen ayrılmağa da razı olmıyacaktı. Samimi surette ve büyük bir şiddetle ölmeği arzu ediyordu. Esasen bedbaht kadın, bu hislerinden kardeşine de bahsetmiş değil miydi?

Sigara, Holden'in parmakları arasından düştü.

— Bu aptal polisler, Celia gibi bir kızın, merhamet yüzünden ablasını öldürdüğüne kailler demek? Bunu mu telmih etmek istiyorsunuz?

— Telmihte de aldanmadığımı sanıyorum.

— Fakat böyle bir hareket, tam mânasiyle bir cinnet ifade etmez mi?

Fell, dalgın dalgın:

— Evet... Öyle düşünüyorlar, buna kaniler! — dedi.

Bir sükût hüküm sürdü. Sonra, şişman adam, şu sözleri ilâve etti:

— Beyninizde ve kalbinizde neler cereyan ettiğini görüyorum. Size karşı derin bir muhabbetim var. Fakat eğer soğukkanlılığınızı kaybederseniz, emin olun ki bu işin içinden sıyrılamayız.

«Şunu anlayınız ki, arkadaşlarım olan polis âmirlerinin ileri sürdükleri iddiayı çürütebilmek üzere, elimde hiç bir maddi delil yoktur. Eğer sizinle elele verip, Celia Devereux'yü kurtaramıyacak olursak hiç kimse böyle bir teşebbüse geçmiyecektir. Gerçi, çocuklara mahsus eski bir oyun odasında münakaşa edip duruyoruz ama, öyle sanırım, ikimiz de aklı başında kimseleriz. Hâdiseleri, oldukları gibi telâkki etmek fikrinde misiniz? Evet mi, hayır mı?

— Bittabi.

— Âlâ... Mükemmel... — diye alnını, kenarı al bir mendille kurulamağa başladı. — Evvelâ şu listeyi gözden geçirmenizi sizden istiyeceğim. Bu listede, Noel gecesinden evvel Widestairs malikânesindeki «cinayet oyununda» temsil edilen mücrim cürümlere göre, onları tarih sırasına dizdim.

Holden, kâğıdı aldı. Aşağıdaki yazıları okudu:

Maria Manning, aile kadını (Londra (1849) Patrick O'-

Conneri öldürdüğü için, kocasiyle beraber idam edilmiştir.

Kete Wabster, hizmetçi (Londra, 1879) yanında çalıştığı hanımı Mrs. Thomas'ı öldürdüğü için idam olunmuştu.

Mary Pearcey, metreslik eden bir kadın. (Londra, 1890) Phoebe Hogg isimli rakibesini öldürdüğü için idam olunmuştur.

Robert Buchanan, hekim. (Newyork, 1893) karısı Annie-yi öldürdüğü için idam olunmuştur.

G. - J. Smith, çok karılılığı meslek edinmiş bir adam (Londra, 1915) üç karısını öldürdüğü için idam olunmuştur.

Edith Thompson, kasadar kadın. (Londra 1922) kocası Percy'yi müştereken öldürdükleri için âşıkı Frederick'le beraber idam edilmişlerdi.

Doktor Fell:

— Bu liste hakkında mütalâa beyan etmiyeceğim. — dedi. — Fakat, dikkatinizi ilk isim üzerine çekmek istiyorum.

— Maria Manning... Yani Celia'nın temsil ettiği rol.

— Evet... Celia da, cinayete müteallik her şeyden nefret ediyor. Cinayet mevzularına dair bir satır bile okumak istememiştir. Rolü hakkında tamamiyle cahil olması Sir Donvers Locke'un hoşuna gitmiştir.

— Öyle olsun... Peki, netice?

— Buna rağmen, Celia, o gece, evine döner dönmez, garip ve müthiş bir kâbusun tesirinde kalmış. Siz de vaziyeti biliyorsunuz: Bizzat kendi anlatmış bulunuyor.

— Evet, doğru.

— Hatırlıyorsunuz: Bu canî kadını öldürdükleri sırada idam mahallinin etrafını halk sarmış. «Oh, Susanneh!» diye haykırır, dururmuş. Bu kâbus, hakikat haline bürünüyordu. O devirde, böyle bir şarkı modaymış. Fakat bu teferrüat, herkesçe pek malûm değildir. İngiliz müellifi Dickens, gazeteye yazdığı bir mektupta, halkın karşısında idam hükümlerinin infazı aleyhinde bulunur ve bu hâdiseyi zikreder. Bu hâdiseden insanın malûmatı olması için...

— Cinayetler tarihini gayet iyi bilmesi iktiza eder.

— Ben de onu söylemek istiyordum. İşte zabıta, bu noktaya da takılıyor.

Holden, gülmek tecrübesinde bulunarak:

— Celia, belki de bu teferrüatı, tesadüfen bir yerden öğrenmiştir! — dedi. — Cinayet oyununa iştirak edenlerden biri, ona bu garip teferrüatı hikâye etmişti. O da, rüyasında görmüştür.

— Olabilir... Fakat bu gibi noktalar birike birike, şüphenin artmasına vesile teşkil ediyor. Zabıta âmiri Hadley, şu noktada da duruyor: Celia, makber açıldığı takdirde, eniştesinin mücrimiyeti hakkında bir delil ele geçirileceğine dair, polise gönderdiği mektupta ısrar etmiştir.

«Altı ay müddetle bu bahisleri kurcalamadığı dikkate alınacak bir noktadır. Sonra, birdenbire uykusundan uyanırcasına silkiniyor; vâdimi tutmaklığımı benden istiyor ve polise o mektubu gönderiyor. Acaba niçin o kadar müddet bekledi? Şimdi, şüphelerin birike birike çığ halini haldığını görüyor musunuz?

— Hayır, pek değil.

Doktor Fell, mendilini cebine indirerek:

— Öyle olsun... — dedi. — Fakat şimdi de sizin fena haberler alacağınızdan korkuyorum.

— Söyleyin. Nedir o fena haberler?

Doktor, cebinden Holden'in önceden taşıdığı bir meşin mahfaza çıkardı. Şövalye yüzüğünü avucunda döndürdü.

— Uykudaki Sfenks... — dedi. — Crawford'un iddiasına göre, bu resim, «uyuyan bir kadının» alt kısmını temsil ediyormuş. Hafi ilimlerde, bu öhhö, öhhö, bizi alâkadar eden işle pek bağlı görünüyor. Evet... Dikkatle almalı...

— Evet, doktor Fell, evet... Kötü haberiniz neymiş bakalım?

— Bu sabah polisten rapor aldığımı söylemiştim. Lâhdden aldığımız şişeyi tahlil ettirdim. Polis, Dahiliye Nezaretinden Margot Marsh'ın cesedini çıkarıp otopsi yaptırmak iznini almış.

— Âlâ... Bu işin Celia ile alâkası ne?

— Şişenin üzerinde Celia'nın parmak izleri bulunmuş. Başkasının izleri yokmuş.

Kısa bir sükûttan sonra ilâve etti:

— Bence de zerre kadar şüpheye mahal yoktur ki, lâhdin içine, biz bulalım diye zehir şişesini o atmış...

— XV —

Holden, sâkin kalmağa gayret ederek:

— Yoksa, Celia, kapalı lâhdin içine girmek usulünü de mi keşfetmiş? Yoksa, ağır tabutları da mı, iz bırakmaksızın o oynatmış?

Fell:

— Hayır! — dedi. — Tabutların yerlerinden oynayışında Celia'nın hiç bir rolü yok. Fakat neticenin böyle olacağını hesaba katıyordu. Oyununu ona göre oynamıştı.

— Peki, şişeyi lâhdin içine ne zaman koymuş?

— Benimle beraberken. Lâhdi mühürlediğimiz sırada. Kapısını açtığımız zaman, o bölüğün bomboş olduğuna yemin edebilirim. Şişeyi oraya bıraktığını görmedim bittabi. Zira, böyle bir ihtimali aklımdan geçirmiyordum. Lâkin Celia, bana farketmeksizin bu marifeti bir defa kıvırmak imkânına sahip olmuştur.

Holden, yutkunarak:

— Peki, siz lâhdi müdürledikten sonra tabutları o şekilde kim raksettirdi?

Doktor Fell, cevap vermedi.

— Demek, tabiatin fevkinde bazı hâdiseler olmuş! Öyle düşünüyorsunuz?

— Bittabi, hayır.

— Peki, öyleyse? Sizce mühürlü makbereye kimse giremediğine göre...

Doktor, dalgın:

— Ha, şu mesele... — dedi. — basit bir iş... Farkedince hiç şaşırmadım. Sadece tasavvur ettim.

Holden, muhatabına hayretle baktı. Doktor Fell, bu «kü-

çük teferrüat» yüzünden, her hangi bir insanın noktai nazar değiştirebileceğine dahi şaşırmış görünüyordu.

Devam etti:

— Bununla beraber, Crawford ve şürekâsı, çok şükür ki, ne şekilde hareket edeceklerini bilemediler. Zira, bu işin içine ervahilerin karıştığını kabulden gayre çareleri kalmamıştır. Maalesef, çok geçmeden, (pek âdi bir sebep olan) sebebi keşfedecekler; ervahın bu işte rolü olmadığını anlayacaklar. Sanırım, bir iki gün içinde maksadlarına nail olur, sebebi keşfederler. İşte o gün, sevgiliniz Celia, ablasını, kısmen morfinli olan bir halita ile zehirlemiş ve öldürmüş olmakla itham ve tevkif edilecektir.

— Morfin mi?

— Evet... Istırap vermeyen bir zehir... Celia, intihar hissi vermek üzere, bütün tertipleri almış denecektir. Onca, en mühimi, bir rezalet çıkmasını sağlamaktı. Neticede de Thorley karısına azap edip onu intihara sevkettiği için şöhret bulacak, böylelikle en müthiş cezaya çarpılacaktı.

— Bu gayeye de varıldı demek?

— Varılamadı; zira, aile doktoru, ölümün tabiî şartlarla vukua geldiğini iddia etti. Celia çok gürültü etti; ablasını öldürmüş olmakla eniştesini töhmetli saydı. İş, bastırıldı.

«Ve... (Unutmayın ki, hep polisin görüşünü izah ediyorum:) Celia, Büyük Galeri hikâyesini de uydurmuştur. Ölüler: «Onu koğun! Onu koğun!» diye bağırmışlar. Yani, Hristiyan dinine göre, intihar eden müminler arasında koğulacağı için, ablasının kendini öldürdüğü zannını Celia kuvvetlendirmek istemiştir. Ölüler de, intihara gûya şehadet etmiş oluyorlar.

«Tabiatiyle, hiç kimse bu efsaneye inanmak istememiştir. Maksadına ulaşmak isteyen Celia son ve kat'î darbeyi de vurmak arzusuna kapılmıştır. Muğlak ruhunun tesirlerine kapılarak, zehir şişesini makberenin gözüne bırakmıştır. Israr edip de makbereyi açtırınca, bu delil dikkati çekecekti. Celia'nın zanınca, ölülerin bu işe müdahale ettikleri fikri kuv-

vetlenecekti. Onlar, sahiden de, mezarlarından çıkıp Margot Marsh'ın üzerine yürümüş sayılacaklardı.

«Hakikaten de: Margot'u kim öldürmüş olabilirdi? Polisler, düşünüyorlar, düşünüyorlar; bu işi ancak hemşiresinin, şeref ve merhamet duygularının tesiri altında yapabileceğini tasavvur ediyorlar. Zehir şişesinin etiketi de, oyun odasındaki matbaada basılmış. Bunu da kim yapar? Zehir şişesi üzerinde Celia'nın parmak izleri bulunmasını ne şekilde izah etmeli?

Fell, hiddetle:

— Az kalsın, ben bile bu iddialara kani olacaktım! — diye köpürdü.

Uzun bir sükût hüküm sürdü.

Holden, iskemlesini itti ve odada dolaşmağa başladı. Fell konuşup izahatını verdiği sırada, zavallı yedek binbaşı, aklını kaybedecek gibi oluyordu. Celia'nın anlattıklariyle, polisin inandıkları, birçok noktalardan, ne yazık ki, birbirini tutuyordu.

Fel:

— Polisin bu nazariyesi hakkında ne düşündüğünüzü size sormuyorum. — dedi. — Ancak sorduğum şudur: Bu ithamı önlemek üzere ne gibi tedbirler alacağız?

— Kendi sualinize kendiniz cevap verebilir misiniz?

Doktor, parmağındaki şövalye yüzüğe göz atıp düşünerek:

— Evet... — dedi. — Bu da, hakikati gözlerine sokmakla kabildir. Bu iş benim için kolaydır. Zira, dün gece Celia'yı itiraf ettirdim.

— Demek onun için bu derece perişan hali var?

— Evet. Dün gece siz gitmiştiniz. Polis müfettişi Crawford da, sigara tabakası vasıtasile Celia'nın parmak izlerini almış, şişedekilerle mukayese etmişti. Artık vaziyeti Celia'ya anlatıp etrafındaki tehlike üzerine dikatini çekmekten gayrî çare kalmamıştı.

— Ne söyledi?

— Pek fazla şeyler söylemedi. Fakat vaziyeti kavrayabil-

meme kâfi gelecek derecede izahat verdi. Bununla beraber...

Doktor Fell, koltuğunun kenarına bir yumruk indirdi:

— Bununla beraber, bir tek menfi delil kâfi değildir. Şimdi artık katili bulmamız lâzım geliyor.

— Hüviyetini tesbit edebilmek için bari en ufak bir ip ucuna sahip bulunsaydık...

— Ne ufak ip ucu?... Ben, Margot'u kimin öldürdüğünü biliyorum. — diye doktor Fell basit bir eda ile, olağan bir şey söylüyormuşçasına, cevap verdi. — Dün akşam Thorley'i Büyük Galeride istintak ettiğimdenberi katili tesbit etmiş bulunuyorum.

Pencerenin önünde duran Holden birdenbire döndü.

Doktor sordu:

— E, bakalım? Siz de benim söylediğim işi yapacak mısınız? New - Bond'daki adrese gitmeniz icabediyor. Oraya polisten şimdilik kimseyi gönderemem. Çünkü, şu anda heriflerle görüş anlaşmazlığımız var.

Holden, razı oldu:

— Peki... Fakat, ne keşfetmek niyetindesiniz?... Doris Locke'ın dediğine göre...

— Doris Locke'ın mı? Onun bu işle ne alâkası var?

— O yerin adresini bana Doris Locke verdi.

Holden, genç kızla muhaveresini doktor Fell'e anlattı. Doktor, gözleri testekerlek açılarak söylenenleri hayretle dinledi:

— Kadınların sezişi ne müthiş şeydir. — dedi.

Holden, devam etti:

— Maamafih, şu da var ki... Margot öleli altı ay oluyor, apartıman belki de boş kalmamış, kiraya verilmiştir?

Doktor Fell, başını salladı:

— Bilâkis. Öyle zannediyorum ki, aradığımız şeyleri orada bulabileceğiz. Buna dair delillerim var. Maalesef şu anda, buradan ayrılamıyacağım, çünkü işim var.

Donald, tozlanmış camlardan dışarı baktı; tepede Devereux'lerin aile mezarlığını gördü. Yerlerinden oynamış tabut-

ların manzarası hâlâ gözlerinin önündeydi. Bu hayali kendinden uzaklaştıramıyordu.

Doktor Fell, ne derse desin, onca muamma mezarlıkta. Doktor Fell'i yeniden zorladı, ona hakikati söylettirmek istedi. Fakat, şişman doktor somurtarak baktı:

— Hayır. — diye cevap verdi. Olup bitenleri keşfetmek size düşer. Biraz zihninizi yoracak olursanız, bunda muvaffak da olursunuz. Ben size, ancak bu muammayı hal yoluna doğru sevkedebilirim.

Doktor Fell, gözlerini bir an kapadı:

— Lâhdin kapısını açtığımız anı tamamı tamamına hatırlıyor musunuz?

— Şimdi karşımdaymış da bakıyormuşum gibi, teferruatiyle...

— Alt reze gıcırdadı.

— Hâlâ işitiyor gibiyim.

— Polis müfettişi Crawford, anahtarı soktuğu zaman kilit hiç müşkülâtsız harekete geçti.

— Demek kilide dokunmuşlar! Bundan ben de şüpheleniyordum! Sizin mühür...

Doktor Fell, gülümsedi:

— Benim mühür orijinal mühürdür. Ve kimse el değdiremedi. İşte, size vereceğim ip ucu bunlardan ibarettir. Varın gerisini siz düşünün. Neticeyi de çıkarın. Esasen, bu mevzu göründüğü kadar sizi alâkadar da etmez.

— Peki, nasıl?... Ben...

— Hayır, şu esnada sizi işgal eden başlıca mevzu, Celia'nın deli olup olmadığıdır. Onun cürüm işlemediğine elbette kanisiniz. Fakat, onun aklından şüphe ediyorsunuz. Doğru mu söylüyorum?

Holden, yumruklarını sıktı:

— Şu anda, Celia ile behemehal konuşmalı, görüşmeli, anlaşmalıyım.

Doktor Fell, onu caydırmağa çabalamadı.

— Evet. — dedi. — İhtimal en iyisi de budur. Tekrarlı-

yorum: Bu kızcağız deli değildir. Ancak size şunu bildireyim ki...

Holden, kapıya doğru yürümüşken durdu.

— Şunu bildireyim ki — diye doktor Fell devam etti. — Polis nazariyesini kurarken, kısmen hakikatlere istinat etmiş oluyor. Bir nokta üzerinde Celia yalan söyledi. Vaziyeti karmakarışık eden de budur. Fakat, yalan söylemiş olması, onu sizin karşınızda perişan etti.

— Gidip onu bulayım. Ben...

— Pekâlâ, pek münasip... Fakat, saat kaç?

Holden, pencereden baktı; ahırların üzerindeki saate göz attı.

— On ikiyi beş geçiyor... Saati neden sordunuz?

— Eğer treni kaçırmak istemiyorsanız, buradan on dakikaya kadar çıkmalısınız.

Koridorun kapısı arkasına kadar açıldı; mebus Derek Hurst Gore pür heyecan göründü.

— Öhö... Buraya gelişimi affediniz. — dedi. — Belki de rahatsız etmişlerdir. Fakat, seslerinizi duydum. Evin içinde kimseyi bulamadığım için...

Odada birkaç adım attı. Gülümsemeğe gayret ediyor, fakat muvaffak olamıyordu.

— Doktor Fell! Margot'un cesedini mezardan çıkarıp muayene ettirmek üzere polisin müsaade istediğini duydunuz mu?

— Evet.

— Peki, buna mâni olmağa niçin uğraşmıyorsunuz? Böyle bir rezaleti bastırmanın usulleri pekâlâ vardır, biliyorum. Öyleyse niçin tedbirini zamanında almamalı? (Omuz silkti.) Zaten bu meselenin saçma olduğundan eminim.

— Bu işin saçmalığı neresinde?

— Her tarafında... Ben, baştan aşağı macerayı biliyorum. (Mebus haşinleşmişti.) Thorley nereye gitmiş olabilir?

— Son gördüğüm sefer Widestairs malikânesindeydi. Doris Locke'la muhavereye dalmışlardı. İhtimal hâlâ oradadır.

— Hayır, otomobile binmiş, Londra'ya gitmiş. Ne maksatla, nereye gitmiş olabilir?

Eğer mebus Derek, bu sözleriyle muhatapları üzerinde bir tesir bırakmak istediyse, umduğundan daha fazla bir tesir yaptı. Çünkü, doktor Fell'in ağzı açık kaldı. Gözlerini testekerlek açtı; sapsarı kesilerek bir an konuşamadı:

— Ah, aman yarabbi! — diye mırıldandı. — Böyle bir ihtimali nasıl oldu da aklımdan geçirmedim? (Bıyıkları ürperiyordu.) Azizim Holden! Kaybedecek bir dakikamız yok. Bu treni katiyen kaçırmamalısınız. Holden! Dinleyin beni!

Fakat, Holden, Celia'nın peşine gitmişti bile...

Donald Holden, genç kızın kapısına vurdu. Ve cevap beklemeksizin içeri girdi.

Celia, kıraliçe Anne üslûbundaki tuvalet masasının karşısına, uzunlamasına pencerenin yanına oturmuştu. Giyinmesi bitmişti, saçlarını fırçalıyordu. Gözleri aynada karşılaştı.

Holden, derhal sordu:

— Cella, sen yalan mı söyledin?

Celia, sükûnla cevap verdi

— Evet!

Fırçasını yerine bıraktı; ayağa kalktı; sırtını aynaya, yüzünü Donald'a çevirdi:

— Büyük galeri macerasını baştan başa uydurdum. — dedi. — O hortlak ve hayalet hikâyelerinin aslı faslı yok. Lâkin dur, bir şey söyleme!

Kurşunî gözlerinin bakışları her ne kadar sakin kaldıysa da, Celia'nın çehresinden renk silindi. Genç kız, arkasındaki tuvalet masasına dayandı.

— Çarşamba akşamı, parkta sana bunları söylemek istemiştim. Lâkin nefsimden öyle utanıyordum ki, kararımı bir türlü veremedim. Derken, doktor Shepton geldiği için, artık büsbütün cesaret edemedim.

«İşte bu yalan bizi biribirimizden ayırıyordu, Donald! Perşembe günü de aynı utanç hissinin tesirinde kalarak senden hep kaçtım. Lâkin doktor Fell, eniştemi, Sir Locke ile

kızının karşısında müşkül duruma sokunca, kendi kendime, artık bu meselenin ehemmiyetini kaybettiğini düşündüm. Sana itirafta bulunmam muvafık olacağına karar verdim. O anda, doktor Fell, eniştemin masum olduğunu söyledi. Böylece, bütün dâva tekrar alevlenmiş oldu. Yapılacak tek işim kalmıştı: Sonuna kadar diretmek, lâhdin açılmasını istemek.

«Hakikat bundan ibaretti, Donald! Şimdi artık benden nefret edebilirsin. Zira, ben nefretine müstahak oldum.

Derin bir sükût, sanki bir adadaymışlar gibi, onları hariç âlemden ayırmıştı.

— Niçin hiçbir şey söylemiyorsun, Donald? Bana niçin böyle bakıyorsun? Anlamıyor musun? Yalan söyledim.

Holden

— Allaha bin şükür! — dedi. Celia, ona dehşetle baktı. Bacaklarının titrediğini, dizlerinin çözüldüğünü hissediyordu.

— Nasıl? Yalan söylemişim, söylememişim ehemmiyeti yok mu? Hepsi bir mi?

— Nasıl hepsi bir olur? Nasıl ehemmiyetli olmaz? Doğduğumdanberi aldığım hiç bir haber beni bu derece mesut etmemiştir; emin ol!

İki adımda, sevgilisinin yanına yaklaştı.

— Kalbimin derinliğinden, yalan söylediğini anlıyordum. Lâkin söylediğin yalanda samimî olmak ihtimali çıldırtıyordu. Çünkü, o takdirde maazallah... Demek vaziyet böyleymiş?... Celia!... Sevgilim... Sevgilim!.. Ne kadar bahtiyarım.

— Donald!... Donald!... Aynaya dikkat et!... Pudralara bulandın!

Genç adam, soluklarına hâkim olunca sordu:

— Celia'cığım! Doktor Fell, sana, maruz kaldığın tehlikeleri anlattı mı? Biliyor musun ki, polis...

Kız, bezginlikle :

— Adam, polis.. — dedi. — Ehemmiyetli olan nokta, yalan söylemiş bulunduğumdur. Senin yüzüne artık eskisi gibi bakamıyacağım.

— Deli misin sen? Fakat iste, yahut isteme; seni, bulunduğun bu güç durumdan kurtarmak boynumuzun borcudur. Sen, o şişeyi, lâhdin içine, lâhit mühürlenmeden önce bırakmıştın, dedil mi?

— Evet.

— Bu işi niçin yaptın?

Celia, mahçup, itiraf etti :

— Tabiatin fevkinde kuvvetlere inansınlar diye... Ruhların, eniştemi, ablamın intiharına müessir olduğuna kanaat getirsinler diye... Bu usulün pek çocukça olduğunu biliyordum. Fakat öyle bir yeis ve hiddet içindeydim ki, daha iyi bir itham usulünü aklıma getiremedim.

— Şişeyi nerede buldun?

— Donald!... Ben, bu şişenin hakikî şişe olduğunu bilmiyordum.

— Celia!... Bütün bu vaziyetlerin polisçe ne kadar şüphe uyandırıcı sayılacağını düşünmelisin. Margot'un ölümünden sonra, zehir şişesi sendeymiş demektir.

— Ben, onun hakikî zehir şişesi olduğundan haberdar değildim. Şişeyi tesadüfen ele geçirdim.

— Tesadüfen mi?

— Bütün bu şişeler, aşağı yukarı birbirlerine benzerler, değil mi? Ecza dolabındakine benziyen bir şişeyi ele geçirirsem oyunumu oynarım demiştim. Ne kadar kirli ve tozlu olduğunu tahmin edersin. Onu, mahzende, bir çok diğer boş şişeler arasında buldum.

— Mahzende mi? Bu evin mahzeninde mi?

— Hayır, bu şatoda mahzen yoktur. Rahibelerin hücreleri vardır. Bunlar, hakikî mahzen değildirler. Widestairs malikânesinin mahzeninde buldum.

— Komşu malikânenin yani?... Widestairs'in?

Holden, ahırların üzerindeki koca saati görmemek için başını çevirdi. Saat şimdi on ikiyi çeyrek geçiyordu.

«— Mukadderatın oyunu! Talihin cilvesi! — diye düşünüyordu. Celia, başkasının kuyusunu kazmak isterken, kendi kazdığı kuyuya düşmüş. Polis romanlarında bile tesadüflerin

bu derece acayibi olamaz. Ve kendisi polis romanlarına meraklı olmadığı için, şişe üzerinde parmak izi bırakmamağı düşünmemiş. İhtiyatsızlık etmiş...»

Ve meseledir: Celia, bu şişeyi, komşu malikânenin mahzeninde bulmuş... Bu ifadesinin doğruluğunda artık şüphe yok... Bundan sonra, sevgilisi ona yalan söylemiyecektir.

Keza, mesele şu ki, acaba, şişenin ne şekilde bulunduğunu polise izah edebilecekler mi? Polisi inandırabilecekler mi?...

(Kulağına bir ses geldi: Doktor Fell galiba ona sesleniyor. Koridor, ötüp duruyor.)

— Dün akşama karşı telmihler yaparak şaka ediyordum, Donald... Ancak dün akşam ablamın bir âşıkı olduğunu öğrendim.

— Ne suretle öğrendin?

— Doktor Fell'e birlikte, ablamın küçük salonundaki Çin masasını karıştırdık... Makbuz bulduk.

— Ne makbuzunu?

— Kira makbuzunu... Bir sene evvele aitti... Demek bu aşk, büyük bir aşkmış; büyük bir ihtirasmış... New Bond sokağı mükerrer 56 numarayı kiralamışlar. Bu keşfimiz, doktor Fell'i son derecede heyecanlandırdı. Makbuzda geçen senenin ağustos ayının tarihi var. Doktor istihbarat acentasına telefon etti ve o dairenin hâlâ madam Vanya üzerine kayıtlı olduğunu öğrendi. Doktorun ne aradığını, neyi bulmak ümidinde olduğunu bilmiyorum.

(Aşağıdan, doktorun gümbürdeyen sesi, büsbütün yükseliyordu.)

Holden, kendini toplayarak ve hakikaten onu sevkettiği vazifeleri hatırlıyarak :

— Ben biliyorum... — dedi. — Doktor Fell de, bana, New Bond sokağına gitmek; bu madam Vanya'nın evinde bazı araştırmalarda bulunmak vazifesini verdi.

— Araştırmalar mı?

— Evet. Hattâ şu dakikada hareket etmiş bulunmalıy-

dım. Celia, bir kere seninle konuşurken, ablanın âşığı olmasını istediğini kendin söylememiş miydin?

Celia, gözlerinden kıvılcımlar saçarak :

— Evet, istemiştim... Hâlâ da o fikirdeyim... — dedi.

— Bu temenninde aldanıyorsun, güzelim... Zira Margot-un hayatında yaptığı en feci hata budur.

— Niçin?

— Zira, bana bir cihet katî görünüyor: Margot'un âşıkını keşfettiğimiz anda kaatilini de keşfetmiş olacağız.

XVI

Taksi; Holden'i köşe başında bıraktı. Genç adam, yolun geri kalan kısmını yaya yürüdü. Mükerrer 56 numara, normal olarak, sol tarafta bulunmalıydı. Holden sağdan yürüdü. Aradığı binayı bulmakta güçlük çekmedi. Doktorun tembihlerini bir kere daha aklından geçirdi. Tembihler gayet garipti: Noktası noktasına, bir hırsızın hareketlerini tekrarlayacaktı! Ne acayip vazife... Doktor, eski binbaşının vaktiyle casusluk teşkilâtında vazifelendirildiğini düşünmüş olacaktı.

Holden, üç katlı dar bir binanın önünde durdu. Elli sene evvel yapılmış yapılardan olacaktı bu... Zemin katta, sanat kitapları satan bir kitapçının dükkânı vardı. Vitrin, kıymetli cildlerle dolu. Her katta pencereler taş sütunlar arasında sıkışmış gibi duruyor.

Birinci katta şöyle bir tabelâ: «Archa - Kürkçü.» Demek, Holden, daha yukarı katlarda zanaatını gösterecek.

Daha yukarıda, «Sedgwick ve şürekâsı» tabelâsının yanında, Holden, «Madam Vanya» diye daha küçük bir tabelâ farkederek hayrette kaldı.

Realizmin son haddi idi bu! Yoksa, Margot, burada falcılık yapmakla ve müşteri kabul etmekle de mi eğlenmişti?

Bir koridorun sonunda, duvarları yeni boyanmış ve bakır trabzonları tamir görmüş bir merdiven farkederek, Holden, çıkmağa başladı. Düşman bir memlekette değil, İngilterede bulunduğunu aklına getirerek kendi kendine kuvvet ver-

di. Çok şükür, sulh olmuş, aradan da epey zaman geçmişti. Temmuz ayında, öğleden sonra güpegündüz iş görüyordu. Eski vazifelerine kıyasla, acaba bu seferki — yine de — daha az netameli miydi?

İşte hâlâ, harbdeymiş gibi heyecanda...

Holden, birinci katın merdiven penceresi yanında, kürkçünün bitişiğinde, bir aydınlık boşluğu farketti. Çıkmakta devam etti. İkinci kata vardı. Tıpkı evvelkine benzeyen bir kapı önündeydi artık. Fakat bu kapıda tabelâ yok. Burası acaba Sedgwick ve şürekâsına mı, yoksa madam Vanya'ya mı ait?

Bazı ihtimalleri süratle aklından geçirdi. Bunlardan birincisi öyle idi ki bu firmanın faaliyeti her ne olursa olsun, Holden, içeri girip bir sual soracak, etrafı kolaçan edecekti. Diğer ihtimalleri hiçe saydı. Kapının tokmağını hafifçe çevirdi; kanat mukavemet etmeksizin açıldı. Genç adam, içeri girdi. Bu firma, tiyatro kostümleri satan bir firma imiş.

Pencereleri sokağa bakan ince, uzun bir oda idi. Görünüşte burası boş... Fakat sehpalar üzerinde bir takım perukalar görünüyor. Bir köşede de, 1900 kılığında bir kadın mankeni...

Holden, kapıyı kapamağa hazırlanıyordu ki, ansızın şöyle dendiği kulağına çalındı :

— Mezarlığın esrarı...

Eşikte büyülenmiş gibi durakladı. Hiç şüphe yok; bir cümlenin son kısmını yakalamış olacak. Ses aynı, sakin eda ile devam ediyor :

— Bu tabutların nasıl olup da yer değiştirdiklerini size anlatayım mı?

Bir ışık ansızın delikanlının dikkatini çekti. Bitişik bir odadan ziya süzüldüğünü gördü. Usulla ilerledi; kapı kanadının arkasına gizlendi; ve içeriye bir nazar attı. Kalın bir yol halısı ayak seslerini boğmuştu. Elverişli bir loşluktan istifade ediyordu. Yanan lâmba, odanın dibindeki üç parçadan

mürekkep aynayı aydınlatıyordu. Bu aynanın önünde sırtı kapıya dönük biri oturmaktaydı.

Oturan adamın yüzünde korkunç bir morluk var. Taktığı perukanın altında çehresi İlkçağ satirlerini andırıyor.

Adam kendini aynada hayranlıkla seyretmekteydi. Sağa dönüyor, sola dönüyor; sonra ellerini şakaklarına doğru kaldırdı, siyah deliklerden gözleri fıldır fıldır baktı.

Yüzüne bir maske takmıştı. Maskeyi çıkardığı zaman, Sir Danvers Locke'ın düşünceli çehresi göründü.

— Fena değil. Lâkin çok para istiyorsunuz. — dedi.

Bir kadın sesi, Fransız şivesiyle İngilizce konuşarak hayretle cevap verdi :

— Çok mu pahalı buldunuz, efendim? Peki ama bu maskeler Joyet'in.

— Varsın olsun.

— En iyi eserlerinden biridir. Hem de son eserlerindendir. Çünkü öldü biliyorsunuz. Merakınızı dikkate aldığımdan gelip görmeniz için telgraf çektim.

Sir Danvers Locke, parmaklarıyla tuvalet masası üzerinde trampet çalaraktan :

— Biliyorum. Bundan dolayı teşekkür ederim. — dedi.

Sonra, Donald'ın bulunduğu yerden göremediği kadına döndü; ilâve etti :

— Vallahi madmazel Frey, arada sırada size gelip çene çalmaktan pek hoşlanıyorum. Bundan siz de eminsiniz ya?

— Alâkanızdan dolayı çok müteşekkirim.

— Gerçi siz, beni de tanımazsınız. İşlerim hakkında da malûmatınız yoktur; fakat çeklerimi bankaların reddetmediğini gördünüz, kâfidir bu...

Locke, birdenbire muhavereyi kolaylaştırmak istiyormuşçasına Fransızcaya geçti :

— Burada evimde olduğumdan daha fazla rahatlık hisseder, serbest konuşurum. Benim kendi muhitim, kendi dostlarım beni sıkarlar, serbest değilimdir.

Madmazel Frey, keza Fransızca, nezaketle tasdik etti :

— Evet efendim ekseriya böyle şeyler vâkidir. Fakat

vallahi anlıyamadım; Şu tabutlar meselesini samimi mi söylediniz, yoksa şaka mıydı?

— Fevkalâde ciddî konuştum. — diye Sir Danvers aynanın bir köşesine bakarak devam etti. — Bahsi geçen bayanın tabutu, iki meşe kılıftan mürekkepti. Ortasında da, bir kurşun kılıf bulunuyordu. Anladınız işte: Gayet sağlam, heybetli bir tabuttu. Lord Palmerston zamanında nazır olan John Devereux'un tabutu da öyle... Hülâsa bu iki tabutun beheri iki yüz ellişer kilo ağırlığında...

— İnanılır şey değil. — dedi. — İnşallah bu hikâyeleri anlatmakla benimle alay etmiyorsunuzdur?

— Temin ederim ki, hayır.

— Peki ama, efendim, bu derece ağır bir yükü kaldırmak için hiç değilse altı adam lâzım. Lahdin içinde de hiç ayak izi yokmuş diyorsunuz. İnanılır dâva değil.

— Bilâkis. Altı adama hiç ihtiyaç yok. Mesele gayet basit. Elverir ki, insan bunu izah edebilsin.

Hep aynı muamma! Holden nefesini tuttu, dört kulak kesildi; maceranın mabadini dinlemek istedi. Dörtte üç nisbetinde kapı kanadı arkasında bulunduğu için görünmesi imkânsızdı.

Sir Danvers devam etti

— Bu muammayı kendi kendime halledemediğimi size itiraf ederim. Eğer hal şerefi varsa bana ait değildir. Bir gün, şey şatosunun kütüphanesini karıştırıyordum ki, (hangi şato olduğunu söylemediğim için beni affedin.) elime bir kitap geçti. Bu gibi hâdiselere dair türlü misaller bulunduğunu okudum. Çünkü hâdise ilk defa vâki olmuyormuş. İki defa İngiltere'de, bir defa da Baltık'ta, Oesel'de vuku bulmuş. Demin, trende bu hâdiseden bana bahseden polis müfettişi Crawford'a bildiklerimi tamamiyle anlattım. Gözlerinin önünde bir muammayı çözmüş olduğumdan bana çok teşekkür etti. Çünkü, polis bu hâdiseyi tabiatın fevkindeki kuvvetlere hamlediyor, başka izah bulamıyor. Polis müfettişi de bana, bilmukabele, birinin derhal tevkif edileceğini bildirdi.

— Birinin derhal tevkif edileceğini mi!

Muhaverenin bu kısmı Holden'in kulağına çarpınca kalbi çatlıyacakmış gibi gümbürdemeğe başladı. Tam dışarı çıkmağa hazırlanıyordu ki, ihtiyar Lord'un çehresi aynada dikkatine çarptı. Lord'da büyük bir endişe vardı. Holden, biraz daha burada kalmak kararını verdi.

— Affedersiniz, madmazel Frey, sizi bu can sıkıcı hikâyelerle, mezarlık masallariyle rahatsız ediyorum. Belki de şaşırtmak maksadiyle bütün bunları söylediğimi zannediyorsunuzdur.

Genç kadın, Sir Danwers'in yarı ifşa edip yarı gizlediği hâdiselerle canı sıkılmış görünerek soğuk bir cevap verdi:

— Müşterilerimizin bana anlattıkları vakalara dair mütaleâ beyan etmek âdetim değildir, efendim.

— Eğer bütün bunları size daha etraflı anlatmıyorsam, sebebi, büyük bir endişe içinde bulunduğumdur.

— Büyük bir endişe mi?

— Evet... Ben evlendiğim zaman artık genç sayılmıyacak yaştaydım. On dokuz yaşında da bir kızım vardı.

— Ya! Babasına bakarak kızının da gayet rabıtalı bir şahsiyet olduğuna şimdiden hükmedebilirim.

— Çok rabıtalı, çok rabıtalı... Fakat, bu sözün mânası nedir? Devrimizde bütün sokakları dolduran biridir şüphesiz o... Lütfen bana başka bir maske bulur musunuz?

Satıcı kadın, yarı şakacı, yarı azarlayıcı

— İnsan bu kadar sinsi bir ifade ile konuşmamalı. — dedi.

— Demek, madmazel, siz benimle aynı fikirde değilsiniz? Devrimizin gençlerini öyle kaygısız bulmuyorsunuz?

Danvers, yeni bir maskeyi yüzüne doğru kaldırdı; Holden, gayet lâtif ifadeli, masum bir kızın aynaya aksettiğini gördü.

Locke, devam etti

— Şimdiki nesil yalnız kendi çıkarını dikkate alıyor. — dedi. — Arzu ettiklerini ele geçirmek için, cesedinizin üzerinden yürümeği dahi caiz görüyor. Fakat işte... Şu da var ki... Farketmiyerek kendi şahıslarını da büyük tehlikelere

maruz bırakıyorlar. Ben de, kızımın kötü işlere burnunu soktuğu kanaatindeyim.

Maskesini çıkardı

— Bundan biraz evvel temas ettiğim mesele. — diye sözünü bitirdi. — Bu genç kadının ölümüne dair hepimiz dün akşam bir istintaktan geçtik. Kendi karıma bile itiraf etmediğim bir şeyi şimdi size itiraf edeceğim.

Genç satıcı kadın, bu beklenilmedik samimiyetten biraz şaşırarak, fakat merakını da yenemiyerek

— Rica ederim. — dedi.

— Yok yok, bırakınız anlatayım, çünkü hoşuma gidiyor. Bizim muhite, doktor (X) isimli bir kriminoloji mütehassısı geldi. Polisle el birliği etmiş, çalışıyor. Bahsi geçen bayanın ölümünden evvel aynı gün zarfında, öğleden sonra bizim eve gelip gelmediğini sordu. Kendisine müsbet cevap verdim. Elbette ki bu hakikati gizlemek istemedim. Kasten bir noktayı sakladım. İlerde de bu noktayı açıklamamak niyetindeyim. Bahsi geçen bayanı bizden ayrıldıktan sonra, kütüphane odasının penceresinden gözlerimle takibetmiştim. Etrafı çitle çevrili çayırda süratle yürüyordu. Ve o esnada biriyle buluştu.

Sir Danvers bu izahatı verdiği sırada yüzüne doğru yine bir maske kaldırdı; aynada korkunç bir şeytanın takallüs etmiş suratı belirdi :

— İşte o biri kendisine küçük bir şey verdi. Eğer bu nesne mini mini bir şişe değilse, kellemi vermeğe razıyım.

Madmazel Frey, müşterisinin sözünü kesti :

— Bir dakika müsaade ediniz, bayım. Galiba merdiven kapısını biri açtı.

Şeytanî maske, Sir Danvers'in elinden düştü. Adam, süratle başını geri çevirdi.

Satıcı kadın, birinci odaya varmak fırsatını bulamadan, Holden, kendini merdiven sahanlığında atmıştı bile... Fakat, kaçıp gitmeğe niyeti yoktu. Aklına daha iyi bir plân geldi. Satıcı kadın, kapıyı ardına kadar açtığı zaman, delikanlıyı

karşısında buldu. Gûya, genç adam, kapıyı vurmak, çalmak üzere elini kaldırmış bulunuyordu.

Madmazel Frey, otuzuna yakın bir kadın. Donuk koyu saçlarıyla, dudaklarına sürdüğü koyu renk boya ile, cildinin solgunluğu tezat teşkil ediyordu. Sir Danvers, anlattığı hikâyelerle onu allak bullak etmişti, belli... Kızcağız, kendini toplıyamamıştı, serseme dönmüştü. Bu sebepledir ki, insiyakî şekilde ana dili Fransızca ile hitabetti. Bu tesadüf de Holden'in maksadını kolaylaştırdı.

— Ne istiyorsunuz efendim?

Holden, sesini yükselterek:

— Affedersiniz, madmazel! (Sesinin Locke tarafından işitilmiş olmasını istiyordu. İnsan kendi dili olmayan bir lisanda konuşursa, sesinin daha iyi tanınacağını da biliyordu.) Ben madam Vanya isminde birini arıyorum. Falcılıkla iştigal eden bir kadınmış. Ona dair bana malûmat verebilir misiniz?

Madam Vanya mı?... Bir kat yukardalar.

Holden, lüzumundan fazla teşekkürler yağdırdı. Sonra ayrıldı, basamakları hızla çıktı.

Dam kızdığı için hararet dayanılmıyacak bir raddeyi bulmuştu.

Holden, en yukarı sahanlığın duvarına dayandı; ve öylece gölgede hareketsiz durdu. Bulunduğu mevkiden, trabzanların arasından, Sedgwisk ve şürekâsı firmasının işgal ettiği dairenin kapısı gayet iyi görünüyordu. Sonra beklemeğe başladı.

XVII

Allah Allah! Acaba Locke aşağı katta ne yapıyor?

Onun buraya gelmiş olması belki de sırf tesadüf eseridir? Çünkü, Sir Danvers, ertesi sabah şehre inmek niyetinde olduğunu bir akşam önceden haber vermişti. Maske alım satımında da onu görmesi hiç de şaşılacak bir şey değildir. Fakat, tesadüfün bu bina içinde oluşuna ne demeli?

Bir cihet muhakkak : Eğer Locke, Margot'un esrarengiz âşığı ile bir kat yukarıda buluşmak itiyadında olduğundan kızı Doris gibi haberdar ise, merakı elbette iki misline çıkmıştır. Çünkü şimdi, Sir Danvers bir erkeğin madam Vanya'yı aradığını işitti. Bu hâdise de Margot'un ölümünden altı ay sonra oluyor. Ve polisin araştırmalara giriştiği zamana rastlıyor.

Hayır, Sir Danvers, onu merak etmiş olmalı. Belki de şimdi yukarı gelecektir. İşte, Holden'in sabrı tükeniyor. Burada bekleyip duruyor. Fakat, vaziyet umduğu gibi çıkmadı.

Ümidi kesilince, Holden, kapının tokmağını kurcaladı. Tabiatiyle kapı kilitli. Kendi de buraya gelirken, içeri girmek istediği halde icabeden âlât ve edevatı yanında getirmemiş. Ne yapmalı?

Başını yukarı kaldırdı, sahanlığın çıplak duvarlarına ve alçak olan tavanına baktı. Hayır, burada bir tavan deliği filân yok. Çatı arasına çıkılamaz. Fakat, inşaat kaidesi icabı, madam Vanya'nın dairesinde bir tavan kapağı olmalı. Öyleyse o daireye girmenin en iyi usulü dama çıkmaktır.

Bulunduğu üst katta çıt yok, hareket yok. Holden, kendi kendine düşündü :

«— Sen aldanmamışsın, yavrum! Locke, bu falcı dalaveresini bilmiyor. Kendisini bu bina dahilinde görmüş olmaklığını sende öyle bir zan uyandırdı.»

Hava deliğine açılmış pencereye yaklaştı. Komşu binanın duvarı ancak bir metre uzaklıktaydı. Toz içinde bir duvar.

Holden tereddüt etmedi. Pencerenin dışına çıktı; ve kolunu tepesindeki damın kenarına uzattı. Kısa bir zaman sonra, dizlerini güneş altında çayır çayır yanan dama değdirdi.

Etrafına göz gezdirdi. Gûya damı tetkik eden bir mal sahibi yahut kiracı tavrı takındı. Fakat, bu role de ihtiyaç yok. Çünkü, onu, civar binalardan gören olmadı.

Donald, bir pencerenin yanında aradığı tavan deliğini bulmakta güçlük çekmedi. Bir perde ile kapatılmış bir vasistans vardı. Bunun mihanikiyetini de keşfetmek güç değil-

di. Sakın içerden mandallı olmasın? Yahut, demir aksamı, yağmurlar yüzünden paslanmış bulunmasın? Her ne halse, Holden'in bu gibi müşküllerle mücadele etmek için cebinde güzel bir çakısı var.

Delikanlı, o ana kadar farketmediği bir noktayı ansızın görüverdi: Yanında bulunduğu bacadan koyu bir duman çıkıyor.

Vay, nasıl olur bu? Margot'un ölümündenberi kapalı duran madam Vanya'nın evine Holden'den biraz evvel biri mi girdi, yoksa? Belki de, evet, girmiştir! Kendisinin ele geçirmek istediği izleri, şu anda imha ile meşguldür.

Halden, yavaş yavaş fakat katiyetle verilmiş bir kararla tavan kapağını açmağa koyuldu. Ebediyet kadar uzunmuş hissini veren bir kaç dakika zarfında maksadına erişti. Tavan kapağı esnedi.

Kapağın açıldığı tavan, pek karanlık bir odaya, aiddi. Her halde, bu oda, yahut bu bölüm, eve giren insanın esrarlı vesikalar imha için meşkul bulunduğu oda değil

Holden, kedi kadar çevikleşerek, açtığı delikten içeri daldı. Ayakları bir dayanağa ilişti. Galiba, bir havagazı ocağı olacak. Tepedeki delikten içeriye bir ışık süzülüyordu. Ve Halden, şu anda bir odada değil de küçük bir mutfakta bulunduğunu anladı. Tahmine nazaran mutfak, apartıman dairesinin iki odasının arkasında belki de banyonun yanıdadır.

Holde, zemine ayak değdirdi. Mutfak, uzun zamandır, kapalı kalmış yerlere mahsus bir rutubet kokusu ile dolu... Genç adam, alaca karanlıkta, el yordamıyla hafifçe ilerledi; şuraya buraya çarpıp gürültü çıkarmamağa gayret ediyordu. Tam karşısında bir kapı var. Elini bu kapının tokmağına attı.

Kanad, dışarıya doğru açıldı. Holden, kanadı usulca ittiği sırada garip bir hisse kapıldı. İnsiyakları bir tehlike sezdi. Girdiği bu odada pek az evvel bir kavga olmuş kokusunu aldı.

Holden'in eli, bir maniaya çarptı. Yumuşak ve yünlü bir maniaydı bu. Kapıyı maskeleyen bir perde...

Perdeki hafifçe itti.

Bir ses haykırdı

— Ah, hınzır!

Holden, olduğu yerde çivilendi. Acaba küfürü sahiden işitmiş miydi?

Kenarını gördüğü için geniş bir divan olduğunu tahmin ettiği möbilyenin yanında bir şömine vardı; içinde sallanan alevler sönmek üzereydi. Uzun zamandanberi bu ateş burada yanıyordu her halde; çünkü odanın içini, hem tahta kokusu, hem de yağlıboya kokusu kaplamıştı.

Ancak o anda, Holden, şömine ile divan arasında bir şeklin kımıldadığını farketti. Bu bir insandı. Başını kaldırıyordu. Başı gibi vücud da ıstırapla doğruldu. Kalkan insan, sendeledi; sonra, sağ eli süratle harekete geldi.

Bir cismi atmış, fırlatmıştı. Şömineden vuran ışıkla kısa bir an, bu cisim kıvılcımlar saçtı. Holden'in şakağından sıyrıldı, geçti. Kapının perdesine çarpıp sürati kesildi. Sonra yere yuvarlandı; yuvarlanarak şöminenin aydınlattığı yere kadar gitti.

Bu cisim, falcıların fal için kullandıkları billûr toplardan biriydi.

Holden, toparlandı; adamın üzerine doğru bir iki adım attı. Yerdeki adam geriledi.

Hiç bir şey konuşmadılar.

Şöminede yanan cismin vernik kokusu, Holden'in genzine doluyordu.

Genç adam, alevin ışığından korunmak için ihtiyatlı bir harekette bulundu. Gözleri yavaş yavaş alaca karanlığa alıştı. Sonra, kolunu yeni bir müdafaa vasıtasına doğru uzatan yerdeki adama baktı.

Evet, adam, sahiden de kolunu uzatıyormuş. Fakat, Holden'in tasavvur ettiği sebepten dolayı değil.

Bir çatırdı duyuldu. Buzlu abajuru olan bir lâmba odanın ortasında yandı ve ortalığı aydınlattı. İşte, Holden, o anda Thorley Marsh'ı karşısında görerek şaşırmıştı. Thorley,

duvara dayanmıştı. Bir eli elektrik düğmesinde öylece duruyordu. Eski arkadaşına şaşırmışçasına bakıyordu.

Thorley'in yakası yırtılmış. Siyah kravatı boynundan sarkıyordu. Ceketi toz içinde... Çehresi fevkalâde solgun, bakışları şuursuz denecek kadar donuk... Fakat, garibi şu ki, siyah ve parlak saçlarından hiç bir perçem dağılmamış.

Thorley, uyanır gibi davrandı, külümsemeğe çabalıyorrak

— Sen mişsin, Donald, dostum... Ah, aman Yarabbi!... dedi.

Ona doğru bir adım atmak istedi; elini uzattı, fakat sendeledi. Yüzü koyun yere yuvarlandı.

Holden, eski arkadaşının ensesinden, saçlarının arasından kan aktığını gördü. Bakışları yeniden falcı billûruna takıldı; bu billûrun da keza kan içinde olduğunu farketti.

— Thorley; — diye seslendi.

Fakat, dostu cevap vermedi, hareketsiz kaldı.

Holden, büyük bir gayret sarfederek ve sürükliyerek Thorley'i alçak divanın üzerine çıkardı. Siyah kadife örtüye yatırdı.

— Thorley! — diye tekrar bağırdı. — Sesimi işitiyor musun?

Thorley Marsh, cevap vermeğe çabaladı. Ağzı kımıldadı fakat dudaklarının arasından kelimeler işitilmedi.

Bunun üzerine, kapalı kirpiklerinin arasında iki damla yaş solgun yanaklarına süzüldü.

Holden, vaktiyle bu adama karşı duyduğu derin dostluğu tekrar hissetti. Hattâ Celia'ya karşı haksızlık dahi yapmış olsa, yaralı bir halde bulunan, ağlayan, önünde böyle bedbaht yatan arkadaşının imdadına koşacaktı.

Thorley'in yarası ağırdı, belli. Holden, onun nabzını yoklayarak hayatının bile tehlikede olduğunu kavradı. Bu kristal top, insanın kötü tarafına rastlarsa ölümüne bile sebebiyet verir.

Bir telefon olsa...

Doktor Fell genç adama verdiği izahat sırasında, madem

Vanya'nın ismine yazılı bir telefonun hâlâ mevcut olduğunu iddia etmişti.

Donald, arkadaşı Thorley'in başını hafifçe yastıklara yatırarak etrafına bakındı.

Bu ne manzaraydı böyle? Heyecan içinde bulunmasına rağmen, dekorun acayipliğini farketmekte gecikmedi. Pek matemli bir dekor: Halı siyah yünden. Döşemeler siyah kadfeden. Tepe pencerelerini maskeleyen perdeler de siyah...Bir yükseltinin üzerinde oymalı yazı masasının arkasında, parlak Şam kumaşlarından kürsümsü bir yer vardı. Falcılar kıraliçesinin mevkii olacak!

Yazı masasının üzerindeki eşyanın karmakarışık oluşu, bu odada biraz evvel bir mücadelenin cereyan ettiğini anlatıyordu. Duvarlardan birine, oymalı bir yazıhane dolabı dayanmıştı. Deliğinde de anahtar var. Holden, her tarafa bakınıyor, telefon emaresi göremiyor.

Şöminenin içindekiler hâlâ yanıyorlar; ve yağlı boya kokan bir duman ortalığa yayılıyor.

Bu yanan nesneyi, Holden, maşa ile tutup şöminenin mermeri üzerine yaydı. Vernikli çerçevesi olan bir yağlı boya tablosunun parçasıydı bu.

Donald :

«— Geç kalmışım. — diye eseflendi. — Thorley'i kristal küre ile yaralayan adam çoktandır kaçmış olmalı.»

Divanın üzerinde Thorley inildedi.

Her ne bahasına olursa olsun telefonu bulmalı.

Diğer bir kapı New Bond sokağına nazır odaya açılıyordu. Holden bu kapıyı itti. Perdeler tamamiyle örtülü Holden, burasının, rağbetteki doktorların bekleme salonlarına benzetti. Möbilye ekzotikti ama, tesir bu tesirdi. Aradığı nesneyi işte bu odanın masası üzerinde buldu.

Aklına ilk önce polisin sıhhî imdat otomobilinden faydalanmak geldi. Fakat, doktor Fell'in plânlarını bozacağından korktu. Derken, en iyi çareyi buldu: Otomatik telefonda numarayı çevirirken elinde büyük bir iztirap hissetti; şömine

ile uğraşıp durduğu sırada elini yakmış olduğunu ancak o zaman anladı.

Telefonda sordu:

— Millî Müdafaa Vekilliği mi? Lûtfen sekiz yüz kırk bir numaralı postayı verir misiniz? Alo! Sekiz yüz kırk bir numaralı posta mı?... Albay Warrnder ile görüşmek istiyorum.

— Maalesef, efendim, albay Warrender burada değil..

Holden, haykırdı

— Söylediğinize inanmıyorum. Ben binbaşı Holden'im. Fevkalâde mühim bir mesele var.

Birkaç saniye sonra, albay Warrender, telefona geldi.

Bitişik odada Thorley March, birdenbire bir kahkaha attı. Bu, sinire batan bir kahkahaydı. Belki deliren bir insanın kahkahası... Belki ölen bir adamın kahkahası...

— Azizim Warrender! Sana izahat vermem imkânsızdır. Bana, sizin teşkilâta bağlı gizli bir kliniğin sıhhî imdat otomobilini derhal yollamalısın. Ağır yaralı biri var.

Warrender, mihanikî şekilde cevap verdi:

— Katiyyen imkânsız! (Sonra birdenbire durdu.) Yoksa, bahsettiğin o kız meselesi mi?

— Bir bakıma evet.

Warrender, sesinin perdesini değiştirerek sordu:

— Her hangi bir can sıkıcı vaziyet olmıyacağına dair söz verir misin?

— Evet.

— Peki öyleyse... Bana adresi ver. Sıhhî imdat otomobili on dakikaya kadar oraya gelir ve sana hiç bir sual sormazlar. Meselenin mahiyetini bana sonra anlatırsın.

Holden, kara kumaş kaplı odaya tekrar döndü. Burada gölgelerin vuruş şekli insanın sinirine batıyordu. Divanın üzerinde kıvranan Thorley'e şimdilik yapabileceği hiç bir sıhhî yardım yoktu. Onun için, genç adam, masanın üzerinde duran eşyayı gözden geçirdi. Keza, masa da siyah bir örtü ile örtülü... Bu dekor, can çekişenleri bile çileden çıkaracak kötü bir ölüm manzarası... Kötü bir falcı kadın zevki... Meşum kumaşlar şurasından burasından buruşmuştu. Siyah

olmalarına rağmen kan lekeleri dikkate çarpıyordu.

Üzerinde billûr topun durduğu üç ayaklı rahleden başka, Holden, yere yuvarlanmış bir kara leylek heykeli gördü. Ve bir bronz plâk ki, bir kaç satırlık izahatı da var. Bunun üzerindeki resim, doktor Fell'in şövalye yüzüğünde, alt kısımda bulunan şekli hatırlatıyor.

Holden, yazıyı okumak için eğildi.

Bu bir uyuyan Sfenks'dir. Kâinatı ve insanın mukadderatını düşünür. Sfenks, iki şeyi birden temsil eder: Birincisi, yüksek prensipleriyle insanı, öbürü, alçak insiyaklariyle hayvanı... Sfenks, aynı zamanda insan karakterinin iki veçhesini sembolleştirmektedir: Birincisi görülebilen veçhe; ikincisi de ancak «ermiş» lere görülebilen veçhe.

Holden, omuz silkti. Yazıhanenin çekmelerini süratle aramağa başladı.

Fakat çekmeler tamamiyle boştu. Genç adam gizli çekmeler aradıysa da bulamadı. Sonra, oymalı yazıhaneyi açtı. Bunun için bir nevi klasör haline geçirilmişti. Kartonlanmış fişlerden hiç birinde yazı yoktu. Lâkin, mâdeni safhalar üzerindeki bazı fişler koparılmışlardı. Bu da yerlerinden belliydi.

Acaba bu klâsör neye yarıyordu? Madam Vanya'nın müşterilerine ait malûmatı mı burada toplamıştı? İtalyan rönesansı üslûbundaki bu mobilye, her halde pek güzeldi.

Holden, araştırmalarını bu noktada bırakmadı. Yere çömeldi; vücudündaki yanık, epey ıstırap veriyordu. Buna rağmen eli oymalı mobilyenin bir tarafına dokundu; bir çıtırdı işitildi; gizli bir çekme fırlayıverdi. Bu çekmenin içinden Margot Deveraux'nün kendine has el yazısıyla bir çok mektuplar meydana çıktı.

Margot'un aşk mektupları!

Holden'in tetkik ettiği ilk mektup, 22 aralık öğleden sonra... tarihini taşıyordu.

Her şeye rağmen Donald'ın üzerine aldığı vazifede muvaffak olduğu anlaşılıyordu.

Lambaya doğru yaklaştı; Margot'un şu satırlar içinde dirildiğine şahit oldu.

Sevgilim,

Bundan evvelki mektuplarımı sana nasıl posta ile göndermedim, elimle dahi vermedimse, aynı şekilde bunları da göndermiyeceğim ve vermiyeceğim. Sırf kendim için yazıyorum. Bu da bir delilik değil midir? Fakat bu, sen yanımda yokken, seninle konuşabilmek için kullandığım biricik usuldür. Şu onda da sen yanımda değilsin. Yarın yahut öbürgün şu saatte her şey hal ve fasl edilmiş olacak. Ya evlenip mesut olacağız, yahut artık hayatta bulunmıyacağım.

Holden düşündü

«— İşte bu satırlar, bazı nazariyeleri desteklemiş oluyor.»

Birçok kısımları atladı; bu kısımlarda samimî safhalar uzun uzun tarif edilmişti. Sonra okumakta devam etti:

Bazan bana öyle geliyor ki, sen, beni sevmiyorsun. Hattâ benden nefret bile ediyorsun. Fakat bunun imkânı yoktur, değil mi? Mademki plânımızın tatbikine razı oldun, böyle delice fikirlere kapıldığımdan dolayı beni affet. Öyle zamanlar oluyor ki, ismini tekrarlayıp duruyorum ve bu sayede âdeta cezbeye kapılıyorum. Kendi kendime diyorum ki...

Holden, birdenbire başını kaldırdı.

Antrenin kapısı bitişik odaya açılıyordu. Fakat aldanmış olmasına imkân yok. Kapıyı hafifçe biri kurcalıyor.

XVIII

Şüphesiz gelenler sıhhî imdadın adamlarıdır. Fakat, onlar, böyle belli belirsiz, kapıyı hırsızlama mı çalarlar?

Holden, antreye doğru yürürken, halının üzerinde kana bulanmış billûr topu gördü. Acaba, bu gelenler sahiden de sıhhî imdadcılar mıdır? O takdirde fena olur. Billûrun üzerindeki parmak izlerini bozmağa aklından geçirmeksizin, Donald, topu eline aldı, sehpanın üzerine oturttu; matem örtülerine benziyen örtülerle de kan izlerini gizledi.

Sonra kapıyı açmaya gitti.

Celia Devereux'nün ve doktor Fell'in dehşet içindeki yüzleri ile karşılaştı.

Holden, buraya daha pek çok kimsenin gelebileceğini aklından geçirebilirdi ama, bu ikisinin gelebileceğini hiç düşünmezdi.

Margot'un mektuplarını hâlâ elinde tutmaktaydı. Göğsüne bastırdı.

Celia, endişe ile sordu :

— Yaralı mısın? Kavga olmuş.

— Evet, kavga olmuş. Fakat, benim iştirâk ettiğim kavga değil.

Celia, içeri girdi, etrafına merakla ve ürkek ürkek bakındı.

Doktor Fell'in şapkası yok, pelerini yoktu. Bastonlarından da biri yoktu. O da, genç kızın arkası sıra yürüdü. Beyaz saçlariyle, iri cüssesiyle nefes nefese, bir mamuta benziyordu.

— Holden! Polis bir iz üzerinde. — diye haber verdi.

— Evet, biliyorum.

— Biliyor musunuz?

— Bu haberi, Danvers Locke, birine söylerken tesadüfen duydum. Sir Danvers burada...

Fell, şaşırarak sordu:

— Burada mı?

— Bu dairede değil, bir kat aşağıda. Sedgwick'lerde. Maske muayene ediyor. Şimdi değilse bile biraz evvel oradaydı.

Fell, devam etti :

— İşte, bu sebepledir ki, bu bayanı üzüntüden kurtarmak istedim. Mebus bay Derek Hurst Gore, bizi Londra'ya otomobili ile getirmek nezaketinde bulundu. Fakat, ikimizi de Knightsbridge'de bıraktığı için buraya kadar ancak bir saatte gelebildik. Kuzum, bu zaman zarfında burada neler oldu?

Holden, onları vaziyetten haberdar etti.

Celia, haykırdı :

— Thorley!

Fakat, Holden elinin bir hareketiyle onu bitişik odaya koşmaktan menetti.

Doktor Fell, tek kelime söylemeksizin genç adamın hikâyesini dinledi. Çehresi bütün ciddiyetini muhafaza etmekle beraber yüreğinin fevkalâde ferahladığı anlaşılıyordu. Nihayet :

— Pekâlâ öyleyse, — dedi. — Şimdi burada bir an durur musunuz? İkiniz de durun... Ama daha iyisi antre kapısını açık bırakmaktır. Çünkü, sıhhî imdatçılardan başka, doktor Shepton'un da gelmesini bekliyorum.

Holden, Fell'e hayretle bakarak:

— Doktor Shepton mu? — diye sordu.

— Evet. Onu âdeta kaçırırcasına Londra'ya getirttim. Şu anda bitişik dükkândan sigara alıyor.

Fell, daha fazla izahat vermeksizin öteki tarafa geçti. İki sevgili karşı karşıya galdılar.

Celia, kısa bir tereddütten sonra:

— Donald, senin elindeki mektup Margot'un yazısı... Şunu okuyabilir miyim?

— Ah, Celia, okumamanı tercih ederdim.

Genç kızın dudaklarında bir tebessüm belirdi. Ve bu tebessüm, gözlerinin lâtif şeffaflığına kadar sirayet etti:

— Benim bilmemekliğimin daha iyi netice vereceğini mi umarsın? Zaten, doktor Fell, bana bir çok cihetten bu işi haber vermiş bulunuyor. Hem sonra, Margot'un kardeşi olduğumu unutmamalısın. O delicesine âşık olmasını bilen bir insanmış. Aynı şeyi ben de tıpkı onun gibi biliyorum. Donald.

— Pekâlâ, öyleyse oku!

Celia, pencereye yaklaştı, perdesini açtı; bitişik odada doktor Fell'in bir fil ağırlığı ile hareket ettiği, kapıları açtığı, her tarafı karıştırdığı farkolunuyordu.

Celia, birdenbire haykırdı

— Hayır, olamaz olamaz!... Buna imkân yok! Bu isim olamaz!

Holden, sıçradı :

— Hangi isim?... Kimin ismi?

— Şeyin ismi... Margot'un âşığının... (Sesinde bir hayret ifadesi vardı. Bir tiksinti de vardı.)

«Senin ismini mütemadiyen tekrarlayıp duruyorum ve cezbeye kapılıyorum. Kendi kendime diyorum ki...» Ablam, sevgilisinin ismini altı kere tekrarlıyor. Ve işte bütün mesele kendiliğinden izah ediliverdi. Donald, sen bu mektubu okumadın mı?

— Mektupların bazılarını okumağa başlamıştım, hepsini tamamlayamadım. Doktor Fell'le beraber geliverdiniz. Kim miş bakayım?

Sahanlıkta yeniden gürültü duyuldu. Yanında iki sıhhiye memurunun taşıdığı sedye ile genç bir doktor kapıda belirmişti. Ardına kadar açık kapıyı vuruyordu.

Holden, onları karşılamak üzere koştu. Hep birlikte yaralının yattığı odaya girdiler. Donald, kapıyı kapattı.

Tam o aralık, doktor Shepton da meşhur Panama şapkası elinde ve beyaz saçlarının çelengi dazlak kafasında sökün etti. Kapı açık kalmıştı.

Doktor, hâlâ Margot'un mektubu okumakla meşgul bulunan Celia'nın yanına gitti.

Şimdiye kadar asla göstermediği bir mahçubiyet edasiyle :

— Celia, evlâdım! — diye söze başladı.

Kız, ilk önce, ona dikkat bile etmemişti. Okuduğu mektupla alâkadardı.

Doktor Shepton, öyle bir yalvarır eda ile hitabını tekrarladı ki, genç kız, ister istemez başını kaldırdı.

— Benim güzel evlâdım!... Bütün yol boyunca, benimle konuşmadın. Fakat, ben de, mebus Hurst Gore gibi bir yabancının yanında küçük düşmek istemedim. Şunu unutma ki,

ben basit bir köy doktoruyum, Celia! Hayatımda elbette bir çok hatalar işledim. Fakat, sizin vakanızda başıma öyle bir hal geldi ki...

Celia, cevap verdi :

— Aman, doktor Shepton, size kızdığımı mı zannediyorsunuz?

Shepton, fevkalâde şaşırmıştı. Bunun üzerine, Celia şu izahatı verdi :

— Kabahatin asıl büyüğü bende... Çünkü ben yalan söyledim. Bu sebeple sizi yanıltmış oldum. Öyle zannediyorum, gelip beni tevkif edecekler. Ben de bu cezayı hakettim. Peki ama, doktorcuğum, siz de bütün bildiklerinizi bana niçin söylemediniz?

Meyüs bir hali vardı.

Doktor, dedi ki :

— Polis ne düşünürse düşünsün, bu tarzda hareket etmemin sebepleri vardı.

Ara kapı açıldı. Holden, genç doktorla birlikte göründü. Yaralı, iki sıhhiye memurunun nezareti altında, sedyedeydi. Çenesine kadar beyaz bir örtü ile örtmüşler, hâlâ baygın vaziyette; fakat yanaklarından yaş süzülmüş.

Genç doktor, ciddî bir eda ile geriye döndü ve içerki odada bulunan doktor Fell'e dedi ki:

— Vaziyetin ağırlığı karşısında zabıtayı haberdar etmek mecburiyetindeyiz. Bunu kabul ediyorsunuz, değil mi?

— Ben de o fikirdeyim. Zabıtayı bizzat kendim haberdar edebilirim. Yaralının durumu pek mi vahim?

— Evet, epeyce... Onda bir ihtimalle hayatını kurtarabiliriz.

Thorley'in göz yaşları karşısında, Holden, fevkalâde muztarip olmuştu. Kimbilir, Thorley'in iztirabı ne kadar fazla ki, bu baygınlık halinde bile için için hıçkırıyor.

Merdivende, biri duvara doğru çekildi, sedyeyi götürenlere yol verdi ve gidenleri bakışlarıyla takibetti. Bu, Sir Danvers Locke'du.

Sonra, doktor Fell, bekleme odasına girdi ve burayı mu-

azzam cüssesinin ve muazzam mâneviyatının büyüklüğü ile doldurmuş oldu. Telefonu bastonu ile gösterip:

— Bu mel'un âlet emirlerime inkiyat etmiyor. — dedi. — Bir türlü cevap alamıyorum. Ötedenberi talihsizimdir. Kuzum, Holden, benim yerime Whittehall 1212 yi arar mısınız?

Hepsi birden ürperdiler. Çünkü bu numara, Scotland Yard'ın meşhur telefon numarasıydı.

Holden, istenen numarayı çevirdikten, ve karşı taraf da ses duyduktan sonra, ahizeyi doktor Fell'e uzattı:

Doktor, gözlerini tavana dikip sordu:

— Alo! Orası merkezî polis mi?... Ben doktor Gedeon Fell. Başmüfettiş Hadley ile görüşmek istiyorum.

İçinde bulundukları odanın havası, dayanılmaz şekilde elektriklenmişti. Celia, yanında bulunduğu pencereyi açtı; Hepsi birden havayı bol bol teneffüs ettiler.

— Alo, Hadley!... Şu Caswall şatosu meselesine dair konuşacağım. Otopsinin neticesini aldınız mı?... Nasıl?... Morfinle belladon mu imiş? Ha, pek âlâ!...

Doktor Shepton, bu neticenin imkânsızlığını anlatmak ister gibi başını sallayıp duruyordu. Fakat, şimdi içeriye girmiş bulunan Sir Danvers Locke, tamamiyle aksi mânada başını sallamaktaydı.

Doktor Fell, devam etti:

— E, dinleyin beni bakalım Şimdi New Bond sokağında mükerrer elli altı numaradayım. En üst katta bulunuyorum. Buraya derhal gelebilir misiniz? Bayan Margot March'ı öldüren adamı tepside kahve takdim eder gibi size takdim edebilirim... Hayır, emin olun ki şaka etmiyorum. Bütün şahitler huzurunda cinayetin tafsilâtını anlatabileceğim zaman gelmiştir. Bizim aramızda sizin de bulunmanız pek, münasip olur.

Fell, telefonu gürültü ile kapadı ve homurdandı:

Artık mücrimin tevkif edilmesi de uzun sürmez.

Sir Danvers Locke, dikkati çekmek için hafifçe öksürdü, ileriye doğru bir adım attı:

— Sizin aranızda bulunmam da bir mahzur var mı, doktor Fell!

Doktor Fell, gözlüğünü düzelterek:

— Bilâkis. — dedi. — Hattâ bunun lüzumlu olduğunu sanırım. (Kısa bir zaman sustu.) Sorulması icabeden bir sual var ama, onu size sormayacağım.

Sir Danvers Locke:

— Lâkin bu suale ben yine cevap verebilirim. — dedi.

Sonra, bitişik odaya bir nazar attı. O odada her şey simsiyahtı. Kristal bir top pırıldayıp duruyordu.

Yavaş bir sesle:

— Gerçi işitmemiş değilim ama, bu garsoniyeri bilmiyorum. — dedi. — Çocuklar bazan büyüklerin konuşmalalarından bazı parçalar kaparlar. Mukadderatları öylece taayyün eder. Bazan da vaziyet aksi olur. Bak işte, bu oda ona benzedi. Burası, benim, senede bir kaç kere uğrayıp maskeler aldığım yerin üstündeymiş.

Doktor Fell, teklif etti

— Şu odada bir yerleşelim, bakalım. İskemleler getirin.

Celia, Holden'i kolundan tutarak:

— Kuzum Donald, ne olacak? diye sordu.

— Öğrenmesini ben de isterdim.

Genç kız erkeğin elini aradı, fakat onun iztirapla yüz buruşturduğunu görerek sarardı

— Neyin var, Donald?

— Bir şey değil, basit bir yanık... Beni dinle. Celia: Soğukkanlılığını muhafaza etmelisin. Çünkü müthiş sürprizli vaziyetlerle karşılaşacağımıza eminim. Tahammül etmeli.

Gerek Sir Danvers, gerek doktor Shepton aynı fikirdeydiler. Onlar da endişe içinde bekliyorlardı. Gözleri doktor Fell'in dudaklarındaydı.

Fell'in bir hareketi üzerine, Holden, yerinden kalktı; Margot'un mektuplarını gizlediği mahut esrarlı çekmeyi çıkarıp ona verdi. Celia, elinde tuttuğu mektubu da bu çekmenin içine attı.

Doktor Fell, bu mektubu alıp katlarını açtı ve okudu.

Çekmede bulunan başka mektupları da gözden geçirdi. Sonra, karşısında duran billûr topa uzun müddet gözlerini daldırdı. Billûr topun yanında keza leylek heykeli, öbür yanında uykudaki Sfenks vardı. Sfenks'in altındaki yazıyı okudu; sonra mealini odadakilere tekrarladı:

— Bu Sfenks insan tabiatının iki veçhesini birden temsil edermiş. Görünen hasletlerini ve... (Sustu, plâkayı bir tarafa bıraktı.) Ah işte bu pek doğru. — dedi.

Cebinden bir sigara tabakası çıkardı. Eskişehir taşından yapılma kocaman ağızlığını itina ile doldurup herkesin sabrını taşırdı. Keza ihtimamla pipoyu yaktı; billûr topa iğildi, topun aksi yüzünde parladı:

— Şimdi artık bu işi hülâsatan anlatalım bakalım.

XIX

Sir Danvers Locke, heyevanla sordu:

— Demek ki kaatilin ismini öğreneceğiz?

Doktor Fell, cevap verdi:

— Hayır, henüz değil. O daha sonra... Bu drama karışmış herkes üzerine şüphe aşağı yukarı bulaşmıştır. Ben, onu telmih ediyorum.

Doktor Stephon, muvazenesini temin etmek ister gibi yazıhanenin kenarına dayandı.

Fell, devam etti:

— Uzun senelerdenberi hasıl olan facialı anlaşmazlığı artık gidermenin zamanı gelmiştir. Eğer bazı insanlar vaktiyle de konuşmak yolunu tutsalardı, o zaman dahi bu anlaşmazlık zail olurdu. Fakat onlar sustular. Bu hâdiseyi utanç verici saydılar. Böylece, birikti birikti, günler geçtikçe birikti; bir genç kız da, gayet hassas bir mizaçta olduğu için hayli ifrata vardı.

Doktor Fell, piposunu heyecansız heyecansız çekti; savurduğu dumanları eliyle boğdu. Bakışları Sir Danvers Locke'a çevrildi. Ona sordu:

— Siz Danvers, siz, isteri denen şeyin ne olduğunu biliyor musunuz?

Locke, kaşlarını çattı:

— İsteri mi?... Maksadınız?

— İsterseniz bunun mânâsını bir tarafa bıkaralım. Zaten halkın kullandığı bu tâbir, ekseriyetle pek de yerinde değildir. Doktorlarınki apayrı. Aslında isteri, bir sinir hastalığından ibarettir. Başlıca ârazını size tarif edeyim... Fakat, etmesem daha mı münasip olur? Çünkü ismim doktorsa da hekim değilim. Arzu ederse doktor Shepton, benim sürçtüğüm noktaları tashih etsin.

«İsteri, çok esaslı olabilir. Geçici de olabilir. Bazan, bir asabiyecinin hakikî bir müdahelesi olmazsa, cinnete kadar varır.

Doktor Fell, yine bir müddet sustu.

Celia, Holden'in yanında oturmuş, başını iğmişti. Ellerini dizleri etrafında kavuşturmuştu. Holden, onun kendine temas eden kolunun titrediğini hissediyordu.

— İsterinin en zararsız ârızalarından bazılarını size anlatmama müsaade ediniz. (Maalesef, pek az âraz zararsızdır.) Fakat bunlardan pek az alâmetler tek başlarına ele alınırsa, isterinin alâmetleri sayılmazlar. Lâkin, isterik bir kadında veya erkekte bu gibi âraz behemehal bulunur. Şimdi bizim misalimiz kadın misalidir.

Celia'nın bütün vücudu titriyordu.

Doktor Fell, devam etti:

— İsterik insan, en ufak sebeplerle neşelenir, güler, yahut teessür duyup ağlar. Daldan dala konuşur. Birinci mevkii kendi işgal etmek ister. Fırsat buldukça trajedilerin başartisti olmağa kalkar. Kendisine dikkat ve ihtimamı son derece arzu eder. Çok defa hâtırat defteri tutar, inceden inceye kendinden bahseder. Gayri muntazam şeyler yazar. Hikâye ettikleri de, hemen daima hayalîdir. İsterik adam, intihar şantajına sık sık başvurur. Fakat bir isteriğin intihar etmesi, hareketleri ve sözleri sersemce değildir. Bilâkis, bir mevzu üzerinde pek fazla düşündüğünden dolayı onu tenkid ede-

rim. Asla hâtırat defteri tutmaz. Ve nihayet, onun ağzından defalarca dinledim ki, intihar etmek kuvvetini de kendinde hemen hiç görülmez. Mistiklik, batıl itikadlara inanmak bu şahsın evsafındandır. Ve bu gibi inançlar, onun üzerinde, şiddetli tesir gösterir.

Donald Holden:

— Pardon, bir dakika müsaade edin! — dedi. — Zannederim, sizin bu tarifiniz Celia'ya uymuyor.

Doktor Fell, sadece:

— Hımm! — dedi.

— Celia kendini yıldız mevkiine koymaktan nefret eder. Demek oluyor ki, bu tavsiyeniz katiyen Celia'ya uymamaktadır. Fakat, başka birine uyuyor.

— Kime?

— Ablası Margot'a.

Doktor Fell:

— Hah işte, biz de arzu ettiğimiz noktaya dokunduk. — dedi. — Kahramanı belirdi, trajedi de başlıyor.

Şam kumaşıyla kaplı koltuğun arkasına yaslandı; piposunu püfürdetmeğe koyuldu.

— Böylece, Margot, etrafını çevirenler tarafından asla anlaşılmaksızın yaşadı, durdu. Kuvvetli, neşeli bir şahsiyet olduğu için, oyundan ve kahkahadan hoşlandığı için onun hakikî mizacını kimse kestiremiyordu. Bazan ifrata vardığı dikkati çekiyor; fakat bu hali patavatsızlığına veriliyordu. Bu kadıncağız anlaşılamamıştı vesselâm.

«Kendisine, İkinci Mammy denilen büyük annenin sözleri hatırlarda olsa gerektir.

«— Ailemiz pek garipti, demişti. Torunlarımdan biri her ne cihetten bakılırsa bakılsın, fevkalâdedir. Fakat öbür torunum, küçük yaştanberi beni endişeye düşürür.

«Bu sözler dikkati çekmişti. Akıllarda kalmıştı. Fakat, hangi torunundan bahsettiğini kimse vazıh şekilde anlayamadı. Ekseriya da yanılanlar oldu.

«Öyle ya, Margot kimin aklına gelebilirdi? Ondan hayatiyet taşıyor. O nasıl hasta olabilir? Fakat Margot hastaydı,

efendim. Herhangi bir insan onun bu durumunu nasıl kestiremiyorsa, hemşiresi de, ablasının tehlikeli bir isterik haline inkılâp edebileceğini aklından geçirmemişti. Yalnız İkinci Mammy bunu biliyordu. Aile doktoru da biliyordu. Sadık bir ahçı kadın olan sütnine Obey bile biliyordu. Fevkalâde güzel bir kadın olarak inkişaf eden Margot'un, böyle bir hastalığa uğramış bulunması, yürekler acısıydı. Fakat işte vaziyet bu merkezdeydi. Önüne geçilemedi. Hailenin önüne geçilebilirdi. Şu şartla ki...

Holden, acele ile sordu:

— Hangi şartla?

Doktor Fell:

— Eğer Margot evlenmemiş bulunsaydı. — dedi.

Celia, büsbütün titremeğe başladı. Holden ona bakamıyordu bile.

Doktor Fell, sözüne devam etti:

— Bu hastalığın teferruatı üzerinde fazla duracak değilim. Ancak şunu belirteyim ki, isterikler, ekseriya sabit bir fikrin esiri olurlar. Meselâ bu bedbahtlardan bazıları, kendilerini kör sayar, sahiden de körmüş gibi hayatlarını tanzim etmeğe kalkışırlar.

«Margot Devereux'nünki gibi bir vaziyette, izdivacın hayatı karmakarışık bir hale sokacağı âşikârdır. Şu istisna ile ki, isterik kadın, kendi için elverişli bir erkeğe düşebilsin. Bu da pek nadir vak'adır. Çünkü ekseriya sabit fikir, cinsî sahalara intikal eder.

«İsterik kadın, evlendikten sonra şunu keşfeder: (Yahut da keşfettiğine kani olur ki, ikisi de müsavidir) Evet, güya, keşfeder ki, kocasının maddî yakınlığı ona nefret veriyor. Erkek, kendisine yaklaşmağa kalkınca, dehşetinden haykırır. En ufak bir teması mide bulantıları verir. Zavallı koca da, kendi kendine suçunun acaba ne olduğunu düşünür ve üzülür. Karısı acaba kendisine ne demeğe cüzzamlı muamelesi yapıyor?

«İşte bu hal, böylece seneler ve senelerle devam eder. Hiç kimse, hiç bir şeyden şüphelenmemiş olur.

Doktor Fell, sustu. Etrafına bakınmaktan kaçınıyordu. Gözlerini önündeki billûr topa dikmişti. Holden ise mâziye dalmış, Margot'un evlenmesine dair bazı teferruat aklına geliyor. İkinci Mammy ile sütnine Öbey'in gözyaşlarını o zaman bambaşka mânâya yormuştu. Ve ihtiyar doktor Shepton'un şüpheli şüpheli baş sallayışlarının sebebini anlayamamıştı.

Hoden, bilhassa şimdi, Thorley'e dair vaktiyle verdiği hükümleri tashih için uğraşıyor.

Yedi sene zarfında Thorley'in ne sebeple ne kadar esasından değiştiğini artık anlıyor. Birdenbire aklına geldi ki, doktor Fell, Thorley'e şöyle bir sual sormuştu:

«— Karınızın yatak odasının kapısı sürgülüdür diye nereden bildiniz?»

Thorley, ona cevap vermişti.

«— Bunun böyle olması âdettir.»

Holden, birdenbire sordu:

— Doktor Fell! Evet, bu cihetler böyle. Fakat, umar mısınız ki, Celia...

Celia, yanağını Holden'in omuzuna dayadı:

— Ben her şeyi biliyorum. — dedi. — Hakikati bugün öğleden sonra öğrendim. Fakat o ana kadar hakikati bilmiyordum. Doktor Fell! Kendilerine şeylerden krizlerden bahsediniz.

Doktor Fell, tasdik etti:

— Evet, hakkınız var... İsterik insan üzerinde en ufak bir tesir, meselâ bir söz, bir bakış, bir hâtıra bunun gibi küçük bir şey kriz yaratabilir. O bakımdan koca mazurdur; evet, tecennün etmek hallerine varırsa mazurdur. Belki de artık bu haykırmalar, inlemeler, kötü muameleler karşısında iradesine hâkim olamamış, traş kayışıyla karısına bir darbe indirmiştir. Yahut da gırtlağını yakalıyarak ona boğma raddelerine getirmiştir.

«Bazan da, krizler, bu hastalarda öyle bir şiddet kesbeder ki, doktora başvurmak zarurî olur. Zavallılar tatanos hastalığına yakalanmış gibi kıvrılır, bükülür. Uzuvları kaskatı ke-

silir. Belkemikleri yay gibi kavislenir. Tecrübelenmemiş kimseler, onları strychnine'le zehirlenmiş sanabilir.

Doktor Fell, Sir Danver Locke'a baktı:

— Tabiatiyle, bu isterik abla, kardeşi Celia'nın karşısında derhal bir yalan kıvırabiliyor; çektiği ıstıraplara nihayet vermek üzere Strychnine içtiğini söyliyebiliyor. O andan itibaren de normal bir küçük bayanın, ablasının çektiği işkencelerden dolayı dehşete kapılması, ona göre vaziyetler takınması gayet normaldir. Bunda hayreti mucip bir cihet yok, değil mi?... Varsa söyleyiniz, rica ederim.

Doktor Fell, meydan okurcasına hızlı hızlı soludu; sonra, doktor Shepton'a gayet sâkin bir sesle dedi ki:

— Doktorcuğum!... Sizin hekim olmak sıfatıyla bu vaziyet karşısında takındığınız tavrı münakaşa etmek bana düşmez. Fakat, vaziyetten bayan Celia'yı niçin haberdar etmediniz?

Doktor Shepton, ihtiyar ve yorgun olmakla beraber, çenesinin biçiminde hâlâ iradesi belli oluyordu. Başını sallayarak:

— Anlamıyor musunuz ki... Bir korkumuz vardı... O korku da...

— O korku da... Ayni hastalığın Celia'da bulunmasıydı, değil mi? Hakikati öğrenmekle onun da hastalığı patlak verir diye üzülüyordunuz.

— Evet, hakikat bu merkezde...

Holden, mırıldandı:

— Sükûnunu muhafaza et, Celia!

— Fakat, Margot Marsh'ın önümünden sonra da aynı tahminlerin devam etmesi için sebep var mıydı?

— Sebep daima vardı.

— Mesele o değil. Ben, Celia'nın bu nevi bir sinir hastalığına yakalanmış olduğuna dair bir delile sahip olup olmadığınızı soruyorum?

— Öyle bir delilimiz yoktu. O ana kadar...

— O ana kadar ki, genç kız hayaletler görmeğe başladı, değil mi? — diye soktor Fell, sordu.

— Tamamiyle öyle!

Doktor Fell, hafifçe yutkundu. Sonra Holden'e döndü:

— Mâhut çarşamba akşamını hatırlarsınız? Regens parktaki eve ilk defa gelişinizi?

— Evet... Niçin sordunuz?

— Çünkü ben sizi takibediyordum.

— Beni takip mi ediyordunuz?

— Müsaadenizle izah edeyim: Bu işin az çok farkında olduğumdan, (mezarı mühürlemiştim ya?) Polis, bana, Celia'nın iki gün evvel göndermiş olduğu mektubu okuttu. Bu mektupta, Margot'un ölümü ile alâkalı bir çok enteresan noktalara temas ediliyordu. Keza Celia, Büyük Galeri'de cereyan ettiğini ileri sürdüğü kavgalara da temas ediyordu. Biz, elbette bir hayal görünme vakasıyla karşı karşıya bulunduğumuzu düşünebilirdik. Bu da, Celia'nın şahadetindeki ehemmiyeti ortadan kaldırabilirdi. Mamafih, Celia'nın aklı başında bir insan olduğunu tasavvur etmemiz de mümkündü. Her iki ihtimali dikkate alarak, şu durumu bir aydınlatayım, dedim. İşte bu sebepledir ki, bazı sualler sormak maksadiyle, o akşam, Gloucester Gate istikametinde yürüdüm. Ve o zaman sizi gördüm, Holden. Size dair hiç malûmatım yoktu. Fakat, sizin de, benimle aynı maksadı takibettiğinizi anlamakta güçlük çekmedim. Binaenaleyh bıraktım, harekete geçesiniz. Ben de sizi takipte bulundum. Benim yerime siz konuştunuz. Başlangıçtanberi sizi göz hapsinde tuttum. Terasa çıkan küçük merdiveni kullandınız. Camekân kapılarından birine yaklaşıp içeri göz attınız. Doris Locke'ın haykırışı kulağıma çalındı... Bütün bunlar o derece garibime gitti ki, terasa ben de çıktım. Orada karanlık bir noktaya sığınarak bütün o müessif hikâyeyi dinledim. Kim olduğunuz hakkında fikir edindim. Thorley Marsh'ın, size, ortadan silinmeniz hakkında teklifte bulunduğunu da duydum. İşte o esnada holün kapısı açıldı, Celia Devereux içeri girdi.

Doktor Fell, Holden'le gözgöze gelmek istedi:

— Siz o sıralarda ölmüş sayıldığınızı hatırlıyorsunuz tabii?... İşte karşınızda bir genç kız vardı. Sahici bir hortlak-

la karşılaşmış bulunuyordu. Sizin hayatta bulunduğunuzu asla aklından geçirmiyordu. Diğer cihetten, oda iyice aydınlanmamıştı. Hafif bir ışık yüzünüzü flu bir halde bulunduruyordu. Sorarım size: Celia, sizin hortlak olduğunuzu biran bile aklından geçirdi mi?... Hayır.

«Beyaz elbisesiyle onu hâlâ kapının önünde dururken görüyor gibiyim. Hisler zekâya hitabetti. Zekâ kalbe hitabetti. Ve genç kız, derhal anladı. Size dedi ki: «Sizi bir hususî vazife ile gönderdiler.» Bu kadar anlayışlı bir kız, anormal olamazdı.

Holden, şu doktor Fell'in hançeresinden bu derece tatlı bir ses çıkabileceğini asla aklında geçirmezdi.

Doktor Fell ise, Celia'ya bakmadı. Locke'a ve Shepton'a döndü:

— Görüyorsunuz ya, benim nazarımda isbat işi oldu bitti. Eğer bu genç kız, isteriye yakalanmış bulunsaydı asla bu netice olmazdı. Ben nasıl kraliçe Victorya değilsem, bu kız da isterik değildir. Bu geçirdiği imtihan, iddiamı ispata kâfi değil mi? Onu itham nereden çıkıyor?

Doktor Shepton, haykırdı:

— İtham mı?... Yani, bu sözünüzle benim, Celia'ya bir fenalık gelmesini istediğimi mi söylüyorsunuz?

— Hayır, böyle bir şeyi aklınızdan geçirmeyin. Fakat artık bu esrarengiz vaziyetlere, bu dalaverelere nihayet vermenin zamanı gelmiştir. İşte bütün bu durumlar, zavallı kızı deliye döndürdü. Ve yalan söylemeğe mecbur etti.

— Hangi esrardan? Hangi dalaverelerden bahsediyorsunuz?

— Margot'un hastalığını telmih ediyorum. Hepiniz elbirliği ettiniz, bu hastalığı itina ile sakladınız. Ve netice genç kadının mahvı oldu. Lâkin bütün bu hâdiseleri şimdilik bir tarafa bırakalım da çarşamba akşamına dönelim. Hülâsası şu ki, benim merakım uyanmıştı. Gözetlemeğe devam ettim. Sizi takibettim, Sir Donald Holden! Hatırlarsınız ki biran oldu, Thorley Marsh, terasta bir gürültü duyduğunu zannetti. O gürültüyü çıkaran bendim. Belki parkta, heyulâ gibi

bir gölgeyi seçmişsinizdir? Sizi takip eden o gölge de bendim. Her ne hal ise, çocuklara mahsus kısımdaki bahçe parmaklığının arkasında saklı duruyordum. Celia'nın anlattığı hikâyenin bir kelimesini kaçırmadım. Margot'un isterik bir insan olduğunu, başlangıcındanberi keşfettiğime göre, bütün bu hâdiseleri kendi kendime kolaylıkla izah edebiliyordum. Hiç bir ince nokta gözümden kaçmıyordu.

«Ölümünden bir sene evvel, Margot Marsh, değişmişti. Gayet mesut bir hali vardı. Gözleri pırıldıyordu. Ruhu gülüyor ve şarkılar söyleyip geziyordu. Gözünden bir şey kaçmayan kızkardeşi, şaka yollu: «Sen âşıksın galiba?» demişti.

«Bu isterik kadın, umulmadık bir talihe ermişti. Ona hangi bir tip lâzımsa, o tipte bir erkeğe kavuşmuştu. Son derecede âşık olmuştu. Hastalığının dış ârazı ortadan kalktı. Bu gibi vaziyetlerde hep böyledir. Maalesef, kurtulacak yerde mahvolmağa doğru gidiyordu.

«Niçin mi?... Çünkü, arzusuna karşı durulması mukadderdi. O, sevdiği adamla evlenmek istiyordu. Halbuki bu tasavvur imkânsızdı. Çünkü Thorley Marsh, boşanmağa razı olmuyordu.

— Affedersiniz, doktor Fell! Bence, hakikate uygun değilmiş gibi görünen biricik nokta budur. — diye Holden sözü kesti. — Fikrimi açıkça anlatabilir miyim? (Bu sözü Sir Danvers Lock'a hitaben söyledi.)

— Fikrinizi açıkça söylemenizde ben mi mahzur görecekmişim? Niçin?

— Doris'e taallûk eden bir mevzu da...

Sir Danvers, eldivenlerini avuçlarında buruşturdu:

— Ha, pekâlâ... Hay hay, konuşabilirsiniz.

— Doktor Fell! Mademki, Thorley, Doris'le evlenmek istiyordu ve mademki, Margot başka bir adamı seviyor, ona varmak niyetindeydi, bu takdirde niçin bir anlaşmaya varılmasın? Thorley, karısından ayrılmağa ne sebeple razı değildir?

Doktor Fell, cevap verdi:

— Mevcut olabilecek sebeplerin en esaslısı yüzünden...

Hakikatı öğrendiğiniz zaman siz de anlayacaksınız. Belki de irkiltici bir sual soracağım fakat ciddidir: Siz Derek Hurst Gore'u hâlâ kıskanıyor musunuz?

Odada tam mânâsiyle bir sükût hüküm sürdü. Öbür odada pencere açık olduğundan rüzgârın perdeyi kımıldattığı işitiliyordu.

Doktor Fell, israr etti:

— Sualimi işittiniz mi?

Holden:

— Evet. — dedi. — Cevabım da menfidir. Mebus Derek Hurst Gore'u tanımadan önce onu kıskanıyordum. Kendisini ilk görüşümde, düşmanca hislerimi ondan saklamak hususunda güçlük çektim. Fakat şu anda artık o düşmanca hislerim devam etmiyor. Kendisini gayet rabıtalı bir insan sayıyorum.

Doktor Fell, memnun bir tavırla:

— Ya, ya! — dedi. — Peki, tahlil edelim, bu iş neden böyle oluyor? Kâfi derecede sevildiğinizi kalben anlıyorsunuz da ondan oluyor, değil mi?

Holden, âvare:

— Ben tahlil etmeğe kalkışmıyorum. — diye cevap verdi.

— Kalkıştığınızı farzedin.

— Haydi, dediğiniz gibi olsun. Ama, bu meselenin Margot ve Thorley mevzuları ile ne ilgisi var?

Doktor Fell, suali işitmemezlikten geldi. Devam etti:

— Marsh ailesinin izdivaç hayatındaki bozukluğu yeniden tahlile kalkışmıyacağım — dedi. Zira, bu manzara, dün, büyük Galeride konuştuğumuz sırada vuzuhla meydana çıkmıştı. Buna rağmen, Noelden bir gece evvel, Caswall şatosuna giden küçük grup arasındaki intizamsızlığı hele bir hayalinizde canlandırın.

«O tarihten bir kaç ay evvel, isterik hasta kadın, sevgilisiyle münasebet peyda etmiş bulunuyordu. Sinirleri ve dolayısiyle muhit, bir müddet sâkinleşti... Celia'nın anlattığına göre, Ekim ayında, karı koca müthiş kavga etmişler. Öyle tahmin edebiliriz ki, Thorley Marsh, karısının sevgilisini o tarihlerde tesbit ediverdi.

Locke sordu:

— Bunu nereden kestirdiniz?

— Sir Danvers... Bunu Sir Holden'e sizin kızınız söylemiş. Esasen, Margot, eğer boşanmayı istiyor idiyse, kocasından, âşığının ismini gizliyemezdi. İllâllah dedirtip boşanma müsaadesini alacaktı. Ve sonra gözden kaçırmayınız ki araya sâkin devreler girmiş. Fakat bu sâkin devreler fırtınadan evvelki sükûnu hatırlatıyor. Bu müddet zarfında plânlar yapılmış, Marsh ailesiyle Celia, Noelden iki gün evvel Caswall şatosuna gittikleri sırada, bu haller zaten kemalini bulmuştu. Celia'nın bize anattığı muhtelif noktaları hatırlarsınız değil mi? Thorley Marsh, fevkalâde nâzik ve soğuk bir insan. Hiç patavatsızlık yapmamağa gayret eder, kendini için için yer. O günlerde öylesine solgun bir hali vardı ki, sütnine Obey, ona hasta olup olmadığını sormuş, Thorley, hayli hiddetli imiş de... Çok iyi belirttiğiniz gibi, (Sir Danvers'e hitab ediyordu.) evet, çok iyi belirttiğiniz gibi Margot bir trajedi kraliçesine benzemekteydi. Demek, tahmin etsek mantıkilikten çıkmaz ki, o gün öğleden sonra, genç kadın, Widestairs malikânesine kocasını aramağa gidince, onu bulmuş ve boşanmak teklifini, sonuncu defa olarak ve kat'i şekilde ileri sürmüş. Fakat, reddedilmiş.

«Margot, kocasının, Doris Locke'a gönül verdiğini biran bile aklından geçirmezdi. Hayır, asla!... O, yalnız kendini, sırf kendini düşünen insanlardandı. Margot Marsh, artık hareket edemiyecek hale sokulduğu kanaatindeydi. Bir karar vermesi icabediyordu. Verdiği karar, isteriklere çok yaraşacak karar-lardandı.

Doktor Fell, sustu: piposunun ucuyla Donald'ı gösterdi:

— Holden bir kâğıt üzerine üç kelime yazıp da bana uzattığı zaman hakikati keşfetmiş bulunuyordu. Bu üç kelime neydi, Holden?

Meclisteki gerginlik o derece artmıştı ki, iskemlesi üzerinde yalnız doktor Fell, sâkin oturabiliyordu.

Holden, tereddüt etti:

— Fakat... — dedi.

Fell, ısrarla:

— Haydi haydi çekinmeyiniz — diye söylendi.

— Pekâlâ öyleyse... Bu işin zevahiri insanın üzerinde intihar intibaı uyandırıyorsa da madem ki bizler cinayettir diye direttik, bir tek izah şekli mümkündü: Margot, elbisesini gece yarısı değiştirmişti. Celia'nın tarifine nazaran, büyük bir ziyafete iştirâk edecekmiş gibi giyinmiş. Şimdi biliyoruz ki, Margot'un elnde, morfin ve belladon ihtiva eden bir şişe vardı. Binaenaleyh, ancak, «Bir intihar andlaşması» mevzubahis olabilir. Ben vaziyeti hülâsa etmek için bu üç kelimeyi yazmıştım.

Locke'un şaşırdığı görüldü:

— Ne demek istiyorsunuz?

— Margot'la âşığı arasında, intihar edeceklerine dair and içilmişti. Mahut gece zarfında, Margot, Caswall şatosunda, âşığı da başka bir yerde zehir içeceklerdi. Fakat, âşık bay, bu andlaşmaya riayet etmek niyetinde değildi, asla! Ceza görmiyecek şekilde, bir cürüm işlemeğe karar vermişti.

Locke'un bastonu, şapkası ve eldivenleri yere düştü.

— Doğru mu doktor Fell? — diye sordu.

— Teferruatta bir noksan var ama, doğru.

— Hangi noksan?

— Eğer vaziyet böyle olsaydı, kaatil, Caswall şatosuna gitmek zorunda kalmazdı. Cinayeti uzak mesafeden işlerdi. Halbuki, kaatil, o noktaya geldi.

Locke, dudakları kupkuru sordu:

— Şatonun içine mi?

— Evet.

— Halbuki...

Doktor Fell, izahat verdi:

— Canım efendim, demin size söylemedim mi? Hakiki isterikler katiyen intihar etmezler. Şurası muhakkak: Margot Marsh, aşkının tesiriyle, o anda behemehal intihar etmek niyetindeydi. Hattâ, zehiri bile içmek raddelerine vardı. O cihet, evet, doğru...

— Peki öyleyse?

— Fakat, ilk ıstıraplar, onu büyük bir korkuya düşürebilir, ölümden çekinebilirdi. Nitekim, Thorley'i imdada çağırmamış mıydı? Arzu ettiği neticeye varmak için, bu intihar manzarasiyle onu zorlaması da kabildi. İşte, bu vaziyet böylece, nihayete erecekti. Şayet...

Locke, âdeta rica etti:

— Ama bitirin!

— Şayet biri araya girip de Thorley'i zamanında çağırmasına mani olmasaydı. Ve böylece, zehrin tesirini göstermesine imkân vermeseydi... İşte bunun içindir ki, ben, kaatilin evde bulunduğunda musırrım.

Locke, haykırdı:

— Öyleyse, kaatil, şunlardan biri olabilir: Evvelâ, Thorley Marsh... (Hayır, bu kabil değil!) Sonra, Celia Develeux.. (Bu da imkânsız, buna da inanılmaz.) Yahut, mebus Derek Hurst Gore.

— Hayır, ille böyle olması icabetmez. — dedi. — Kaatili size şimdi göstereyim mi?

Locke, etrafına avcı tarafından takibe uğramış bir şikâr gibi bakındı:

— Hani? Nerede?

Doktor Fell, dedi ki:

— Celia'nın anlattıkları, kaatilin kim olduğunu vazıh surette gösteriyordu. Perşembe akşamı Caswall şatosuna geldiğim zaman, hepinize bazı sualler sordum. Öğrenmek istediğim şeyi öğrendim. Hey gidi hey!... Hattâ daha fazlasını bile öğrendim.

Doktor Fell, iskemlesini geri iterek ayağa kalktı:

— Kaatilin şatoya girebilmesi için...

Sir Locke, itiraz etti:

— Binaya dışardan girilmesine imkân yoktu.

— Niçinmiş bakayım?

— Çünkü, Caswall şatosu her akşam, tıpkı bir kale gibi muhafaza altına alınır. Bundan maada, dokuz metre geniş-

liğinde, üç metre derinliğinde bir hendek, bu şatonun etrafını çevirmektedir ve suyla doludur.

Doktor Fell:

— Mesele bundan ibaretse kolay. — dedi.

— Nasıl kolay?... Hani kaatil?

— Kaatil mi?... Burada bir kaç metre ötede bulunuyor.

Tam o esnada, cinaî kısım âmirlerinden başmüfettiş Hadley, gurupunun karşısında beliriverdi. Meğer bekleme salonunda otururmuş ve onun geldiğini kimse farketmemiş.

Biran herkes susup ona baktı. Doktor Fell, bütün nazarları toplayan şahsiyet olmaktan biran çıktı.

Polis âmiri, alay etti:

— Ters istikamete bakıyorsunuz!

Locke, haykırdı:

— Elverir artık!... Bitirin şu işi, yahu! Kaatilin bu anda burada olduğunu mu iddia ediyorsunuz?

Doktor Fell:

— Evet, öyle. — dedi. — Kaatil, bidayettenberi hep buradaydı. İşte bunun içindir ki Hadley'i getirdim. Kaatili kendisine teslim edeceğimi vâdettim. Sevgilisini zehirleyerek ölmeğe sevkeden adam, Thorley Marsh'la boğuşmuştur. Bir parça su bulabilmek için, sürüklenerek yürümüş ve bayılmıştır.

Sürüklenerek mi?

— Evet, sürüklenerek banyo dairesine kadar gitmiş. Tarif ettiğim gibi...

Doktor Fell, âheste adımlarla odanın sonuna doğru yürüdü; duvardaki kara perdelerden birini çekti. Mutfak kapısının bitişiğinde, banyo dairesinin kapısı belirdi.

Doktor Fell, bu kapıyı ardına kadar açtı. Elektrik düğmesini çevirdi.

Celia, feryadı kopardı.

Banyo odasında bir adam vardı; bacakları üstünde sallanıyordu. Sağ elinde bir şey pırıldıyordu. Bu bir ustura idi. Adam, usturayı hızlı bir hareketle boğazına doğru götürdü.

Doktor Fell, iri gövdesiyle derhal müdahale etti. Fa-

kat, seyredenler bir medyumun tesirinde kalmış gibiydiler. Adamın solgun yüzünü, sabit gözlerini ve alnının üzerine düşen karmakarışık saçlarını gördüler.

Bu kaatil, ressam Ronie Merrick'di.

XX

Ertesi akşam, Gloucester Gate'in büyük salonunda doktor Fell, beyaz meşin kaplı bir sedire uzanmış; hikâyesini tamamlıyordu.

Yanında, evvelâ, yalnız Donald Holden'le Celia vardı. Genç kız, koltuğun arkasına abanmış, bakıyordu:

— Margot'un mektubunda, ressam Ronnie'nin ismini okuyunca, bunu havsalama yediremedim — diye izah etti. — Nasıl olur? Ronnie yirmisinde bile değil?

Doktor Fell, başını salladı.

— İşte, esas nokta da bu ya...

— Ne demek istiyorsunuz?

— Merrick, gayet ehemmiyetli bir şahsiyet olan, yüksek mevki sahibi bir babanın şımartılmış oğlu idi. Psikoloji noktasından mütalâa edilirse, ne yaptığını farketmiyecek kadar gençti. Onun lehinde söylenebilecek tek hafifletici nokta budur. Bununla beraber, hayırlı oldu da...

Holden, tamamladı:

— Hayırlı oldu da kendi cezasını kendi verdi. Öyle değil mi?... Bize her şeyi anlatın, doktor Fell!

Şişman adam, Celia'ya baktı:

— Ablanız gençlikten hoşlanırdı. — dedi.

Celia:

— Evet. — cevabını verdi.

— Ablanızı ölmüş görünce, zihninize gelen ilk düşünce bu oldu. Halden'e ne dediğiniz hâlâ aklımdadır: «Ablam, bu ocak ayında otuz altısını biterecekti, demiştiniz. O ki, gençliği bu kadar severdi»... Demek ki, âşığını teşhis etmemiz lâzım geldiği takdirde, civara bakıp o âşığı delikanlılar ara-

sında arayacaktık. Öyle icabederdi. Fakat, itiraf ederim, sizin bu şekilde nazarı dikkati celbetmiş olmanızdan, birdenbire ben dahi istifade edemedim.

«Anlattığınız hikâyede, iki nokta, bilhassa bana, mânidar göründü, Celia!

«Bunlardan birincisi: Cinayet oyunu sırasında, ablanızın o kocakarı Dyer'in rolünü almak istememesiydi. Bayan Thopmson'un rolünü ona versinler diye israr etmişti. Mevzuu hatırlarsınız ki, bu kaatil kadın, âşığı ile birleşip kocasını öldürmüştü. Âşığı da kendinden pek genç bir oğlandı. Bu acaba sırf tesadüf müdür? Zannetmem.

«Dikkatimi çeken diğer nokta da: Doktor Robert Buchanan'ın şahsiyetine bürünmesi gereken ressam Ronnie'nin, güya bu adamın tercümei halini bilmiyormuş gibi bir tavır takınmasıydı. Mahut vakanın ne olduğundan haberdar mısınız?

Celia:

— Hayır, hiç bilmiyorum. — dedi. — Benim uydurma rüyamda, etrafımı (Oh Susanah) diye sarışlarını, aleyhimde vesika diye kullanacaklarından emindim. Çünkü, Maria Manning hakkında da böyle bir vaziyet olmuş. Cinayet oyunundan sonra, eve döndüğümüz sırada, bu teferruatı mebus Derek bana anlatmıştı.

Doktor Fell:

— Evet. — dedi. — Gerek Holden, gerek ben böyle bir tesadüf olamıyacağına katiyetle emindik. Ben de bu meseleye ehemmiyet atfetmiştim. Mahut cinayet oyununda ne gibi vaziyetler olduğunu teferruatıyla hatırlıyor musunuz?

— Evet, mükemmelen hatırlıyorum.

— Hülâsa, ressam Merrick, doktor Buchananı temsil ediyordu. Size iğilip demişti ki:

— «Benim rolüm doktor Buchanan. Peki ama, ben kimim? Ben ne yapmışım? Bana yardımda bulunabilir misiniz?» Böyle dediği doğru mu?

— Evet.

— Halbuki Sir Danvers'in ağzını aramıştım, o, bana dedi ki: Bu oyun iyi cereyan etsin diye, cinayet hikâyelerini,

kütüphanesindeki kitaplardan herkese okutturmuş. Şu istisna ile: Birincisi siz okumamışsınız, çünkü cinayetlerden nefret edermişsiniz. İkincisi de; Derek okumamış. Çünkü, onun mecliste bulunacağı önceden bilinmiyormuş. Evvelâ, Locke'u yalan söyledi, zannettim. Bu yalanı niçin söylediğini kestiremedim. Fakat, sonradan düşündüm ki, Sir Danvers'in bu kadar ehemmiyet verdiği bir mevzua karşı, onun himaye ettiği, istidatlı bir ressam saydığı, kendine damad alacağı bir delikanlı lâyık olabilir mi? Rolünü bilmemesi kabil midir? Merrick, yalan söylemişti. Yalanı niçin söylemiş?

«Biraz vakaları gözden geçirelim.

«Mahut doktor Buchanan, 1893 senesinde, meşhur isteriklerden olan karısını zehirlemiş. Zehirlemek için de külliyetli miktarda morfin vermiş. İçine hafif miktarda Belladon karıştırmış. Çünkü belladon morfinle zehirlenişte, dış emareleri kaybeden biricik eczadır. Yani, göz bebeklerinin takallüsünü... Üstelik, gayri şuuri kıldığını, belladon düzeltir ayarlar. Bir isteri krizi haline sokar. Hiç değilse, öyle zevahir hasıl olur. Doktorlar hariçten bakınca, bu ölümü, ancak, beyin kanamasına atfedebilirler. İşte, Margot'u görünce de, doktor Shepton, şaşırdı, böyle bir neticeye vardı.

«Bence, ressam Merrick metresinin ifratlarından bıkmış ve korkuyordu. Onun ölümünü istiyordu. Metresi ona «bir ölüm andlaşması» teklif eder etmez, genç ressam, talihin kendisine gülümsediğine kanaat getirdi. Kararını verdi: Bu andlaşmaya kendisi riayet etmiyecek, metresinin elinden de bu sayede yakayı kurtaracak.

«Doktor Buchanan'ın muhakemesini uzun uzadıya okuduğundan dolayı, bizim genç ve müstakbel kaatil, ne yolda hareket edeceğini pekâlâ biliyordu. Birazdan bahsedeceğimiz mektuplardan öğreneceğiniz gibi, Margot, bir çok reçeteleri biriktirdi, biriktirdi; icabeden miktardaki morfini, âşığına teslm etti. O da, sözde ıstırapsız bir ölüm sağlayacak bir halita sağlıyacaktı. Merrick, kolaylıkla eczahanelerde bulunan belladonu, morfine kattı.

«Fakat, Margot'a itimadı yoktu. Metresinin son dakikada

kararından cayacağını ihtimal dahilinde görüyordu. Yahut da zehiri aldıktan sonra, ortalığı velveleye verebilir; imdadına gelirler ve kurtulurdu. Merrick, Margot'un ne derecede kararsız bir karakterde olduğunu bilmekteydi. Binaenaleyh, o noktada bulunmasını zaruri saydı.

«Acaba buna nasıl muvaffak oldu?

— Sir Danvers'le kızı ve Thorley Marsh, bu muammayı halledebilmek için, bana, çok kıymetli bir ipucu verdiler. Sizler de duymuş olmalısınız ki, cinayetten biraz evvel, daha doğrusu cinayetin işlendiği gün, öğleden sonra ressam Merrick, suya düşmüş. Şaşılacak mevzu değil mi? Thorley Marsh, aynı kalas üzerinden gözler kapalı geçebiliyor, fakat son derece çevik bir delikanlı olan ressam, şapşallık ettiğinden, gözleri açık bulunmasına rağmen, havuza yuvarlanıyor. Şöyle bir faraziye ileri sürebiliriz: Bu delikanlının Caswall şatosuna gizlice girmeğe niyeti vardı. Fakat, cephedeki kocaman kapının açılamaz kilitlerle kapatılmış olduğunu biliyordu. Diğer üç cephesinde de şato, malûm hendeklerle çevrili... Öyleyse yapabileceği ne kalıyor?

Holden, haykırdı:

— Bu hendekleri yüzerek geçmek.

— Evet, öyle efendim. Hele Ocak ayında, elbiselerini bir kıyıda bırakıp eve tamamiyle çıplak girmek hiç de elverişli olmadığından; üstelik elbiselerle girildiği takdirde, ertesi sabah bunların neden ıslak olduğunu muhite izah mümkün olamıyacağından, kaatil, daha evvelden üstünü başını ıslatmağı plânına uygun buldu. İşte böylece, elbiselerin iki defa ıslandığından hiç kimse şüphelenmiyecekti.

«Thorley Marsh'ın hikâyesinden alınmış diğer ehemmiyetli bir nokta. Hatırlarsınız ki, Thorley, öldüğü gece, karısının yıkandığından bahsetmişti. Bunun da böyle olduğunu, banyo taşlarının ıslaklığından anlamış.

«Böyle bir faraziye mantıkî değildi. Çünkü, iki şahidin ifadesine nazaran, Caswall şatosunda sıcak su tertibatı bozukmuş. Ancak ertesi sabah yapılmış. O akşam, Obey, odalara kovalarla ılık su taşımış. Bayan Celia! Ablanızın, Ocak

ayında, bir ziyafet dönüşü su ile banyo yapabileceğini aklınızdan geçirebilir misiniz?

Genç kız:

— Ablam soğuk sudan nefret ederdi. — dedi. — Galiba, size mezarlıkta da söylemiştim.

Fell, tasdik etti:

— Evet. Başka bir şey daha söylediğinizi hatırlıyorum.

— Neydi o?

— Banyo dairesinde, Fransız usulü büyük bir pencere varmış. Uzun zamandanberi iyi kapanmıyormuş.

— Doğru.

— Mesele bundan da ibaret değil. Dış duvarlarda, bu pencerenin yakınlarında farkettim ki...

Doktor Fell'in sözlerini Holden tamamladı:

— Sağlam bir boru, duvarda yukardan aşağı uzanıyor. Ben de, bu borunun mevcudiyetini, tesadüfen, dün akşam Büyük Galeriden bakarken gördüm. Boru, banyonun penceresine kadar yükseliyor.

— Ronald Merrick gençtir. Tırmanmağı iyi becerenlerden olsa gerek.

Holden:

— İnanırım.— dedi.— Caswall kilisesinin de damına tırmanmağı âdet edinmişti.

— Demek oluyor ki, eğer banyonun taşları ıslaksa, bunun sebebi banyoda birinin yıkanmış olduğu değildi. Thorley Marsh, oradaki izlere dikkat etseydi... Bu izlerin karısına ait olmadığını görürdü.

Celia:

— Doktor Fell!— dedi.— Siz, tam mânâsıyla şeytani bir zekâya sahipsiniz. Bütün levhaları sanki bizzat orada imişsiniz gibi canlandırıyorsunuz. Fakat, bu cürmün sebebi nedir? Evet, niçin Ronnie... Niçin Margot... Evet, bütün bunlar neden?

Fell, düşünceli, cevap verdi:

— Ha, evet... sebep... Orta yerde genç bir ressam var. Yüksek artist rolünü oynuyor. Öteki beriki istidadını tasdik

ediyor. Bir çok kaprislerini yerine getirebilmiş. O zamana kadar ne istedi ise hepsi olmuş. Şımardığından şimdi de Doris Locke'u istiyor. Samimi şekilde delice ona âşık olmuş. Daha doğrusu, Doris'i hayalinde süslüyor. Lâkin, bütün âşık delikanlılar aynı şeyi yapmazlar mı? Ressam, Doris'le evlenmek istemektedir. Cürmün de sebebi budur. Ablanıza gelince...

— Çok rica ederim, doktor Fell, sözü uzatmayınız, çabuk öğrenmek istiyorum.

— Maceralarının teferruatını, ablanızın hâtırat defteri şeklinde yazdığı mektuplarında okudum. Aile namına pek isabet oldu da, muhakeme açılmadı; bu mektuplar da gazetelere düşmedi.

«Merrick, çok pohpohlanmıştı. O yaşta iken evli bir kadını baştan çıkarmış olmak! Fakat, gel zaman, git zaman, Doris'in ilham ettiği hisler, Margot'a karşı beslediği hisleri birbiriyle kıyas etti.

«Ve Margot'un kendisi için artık tahammül edilmez bir yük olduğunu anladı. Ondan nefret etti. Halbuki, ablanızın ihtirası bu delikanlıya karşı artıp duruyordu. Bir zaman geldi ki, genç ressam, metresinin kendisiyle evlenmek istediğini görerek dehşete kapıldı. Şu da görülüyor: Aynı meseleyi öğrenen Thorley Marsh da dehşete kapılmıştı.

«Thorley'in, ressam Merrick'ten bahsedildiği sırada, nasıl ifrite döndüğünü farketmişsinizdir. Kuzum Holden, sizin yanınızda da karısının ölümünden bahsederken biran sözü kesip ressam Merrick'e karşı lânetler yağdırmadı mı?

— Pek doğru!... Thorley ve Doris, evlenmek niyetinde olduklarını Sir Danvers'e bildirdikleri zaman, Thorley, Büyük Galeri'de, ressam Merrick'in mevcudiyetini farketti ve delikanlıyı âdeta evden koğdu.

— Görüyorsunuz işte... Halbuki o zaman Doris'i kıskandığı için ressamı oradan koğdu zannetmiştiniz. Yok efendim, hayır! Doris'in nazarında bu dünyada yegâne erkeğin kendi olduğunu biliyordu. Siz mebus Hurst Gore'a karşı, şu anda nasıl bir merhamet ve muhabbet duyuyorsanız, onun da bed-

baht rakibine karşı aynı asabiyet hissini duyması ve ondan nefret etmemesi mantıkî olurdu. Skandalden korktuğu için razı olmuyordu. Kulüplerde birbirlerini dürtüp onu gösterecekler, Marsh'ın karısı yirmisine basmamış bir oğlan yüzünden ondan ayrılmış, diyeceklerdi. Karısının isterik olduğunu, kendisine temastan nefret ettiğini söyleyemezdi ya... Bu da alay mevzuu olurdu.

— Demek ki Hurst Gore'un, geçen gün Büyük Galeri'de şu sözleri söyleyip Thorley'i itiraftan alakoyması pek mânidar: «Rezalet çıkmamalı. Mevki sahibi bir insanın yapamayacağı bazı hareketler vardır.» Acaba mebus Derek esrarı biliyor mu imiş?

— Bildiğine kaniim. Bu zat, Thorley'in bir nevi hâmisi değil mi? Fakat ressam Merrick mevzuuna avdet edelim. Vaziyeti tahammülfersa idi. Kendisinden çok yaşlı olan bu kadınla katiyen evlenmek istemiyordu; bir, ikincisi de ondan korkuyordu. Metresinin her şeyi yapmağa kabiliyetli bir kadın olduğunu biliyordu. Ya hele, bütün bu sırları Doris öğrenirse... Genç kız, o takdirde, her ne bahasına olursa olsun, onunla evlenmeğe razı olmayacak. Hayatı çürüyecekti.

«Delikanlılar, kendilerine bir korku musallat olursa, zalimleşirler. Merrick, kendi mevkiindeki bir çokları gibi, bu netameli aşk dalaveresinden kurtulamıyordu. Cinayete başvurmaktan gayri çare bulamamıştı.

«İsterik bir kadın olan Margot, hoşlanmadığı için, sevgilisine bir intihar teklifi yaptı. Locke'un telkiniyle, ressam, başka bir isterik kadının hikâyesini okumuştu. Morfinle belladon halitasıyla zehirlemeği bu şekilde öğrendi. Doktorlar, tabiî bir ölüm manzarası ile karşılaşmışlar. Delikanlı, bu cinayeti zihninde olgunlaştırdı. Zehir şişesini hangi anda, bayan Marsh'a verdiğini ancak dün akşam keşfedebildim.

— Şişenin verildiğini Locke görmüş.

Doktor Fell, Holden'e hayretle dönerek:

— Doğru. — dedi. — Bunu nereden öğrendiniz?

— Locke, bir Fransız kızı ile konuşuyor, esrarını döküyordu. Kulak misafiri oldum. Locke, hâdiseleri birbirine

bağlıyarak hakikate adım adım yaklaştıkça âdeta ürküntüler duyuyordu. Şimdi bunun ben de farkına varıyorum. Demek ki, Lock, o Fransız kızının yanında, gençliği şiddetle tenkid ederken, kızını değil, ressam Merrick'i nazarı itibara alıyormuş.

Celia, sabırsızlıkla sordu:

— Peki, Margot?

— Ablanız Caswall şatosuna geldiği zaman, kıymetli zehiri etiketsiz bir şişeye koymuştu. Kocasına, son bir müracaatta bulunmağı aklına soktuğu için, başka bir gösteri yapması icabederdi.

Celia, mırıldandı:

— Demek, bir etiket tabetti?

— Evet. Heyecan uyandırıcı bir etiket. «Zehir»... «Hariçten kullanılır.» Tasavvur ediyorum, şişeyi kocasının karşısında sallamış ve bağırmıştır: «Bunun ne olduğunu görüyor musun? Eğer bana hürriyetimi vermezsen, Ronnie ile evlenmeme imkân bırakmazsan, ben de kendimi öldürürüm.»

«Fakat, kocası, ona inanmamıştı. Zira, hikâyedeki yalancı çoban gibi, «Kurt geldi.» diye bağırdığını çok defalar duymuştu. Oyun odasının küçük matbaasında basılan, bu küçük etiket yüzünden, fikrini değiştirmiyecekti. Derken, Margot, şişeyi ecza dolabına koydu. Hep birlikte Widestaris'a gittiniz. Hava elektrikli idi. Fırtına kopmak üzere bulunuyordu. Komşu malikânede olup bitenleri geçeceğim. Yalnız şunu ilâve edeyim ki, ressam Merrick, kendisine doktor Buchanan rolü düşünce pek korktu; fakat, ok yaydan fırlamıştı artık, geri dönmezdi.

«Sonra, Caswall şatosuna dönünce, her biriniz odalarınıza çekildiniz. Mahut, intihar andlaşması sabaha karşı tatbik edilecekti. Bu saatten epey evvel, Merrick, o gün ıslanmış elbiselerini büyük bir paltonun altında gizliyerek komşu malikâneden ayrıldı ve şatoya geldi. Paltoyu sahilde gizledi. Yüzerekten hendeği geçti; boruya tutuna tutuna tırmandı. Bu noktada, iddiamı isbat için elimde delil yok. Fakat, hakikatten de pek fazla ayrıldığımı zannetmiyorum. Ressam Mer-

rick, banyonun penceresine gelince, bayan Marsh'ı, siyah kadife elbiseleriyle görmüş olacaktır.

Celia:

— Doğru! — diye haykırdı. — Siyah kadife elbise... Bunun mânası neydi?

— Siyah kadife elbise... — diye doktor Fell, izah etti. — Siyah kadifelerle tefriş edilmiş bir odayı hatırlatıyordu.

— Nasıl?

— Ablanız, ressamı tanımazdan evvel, madam Vanya takma ismiyle bir falcı müessesesi açmak fantezisine kapılmıştı. Bu da isterik mizacının bir tecellisidir. Fakat, ressamın metresi olduktan sonra, madam Vanya falcılığı tavsattı. Müşterilerini başından savdı. New Bond sokağında, mükerrer elli altı numaradaki apartman dairesi bir aşk yuvası haline geldi. Fakat, ressam Merrick, Margot Marsh'ın portresini, madam Vanya'nın siyah elbiseleriyle yapmıştı.

Holden, haykırdı:

— Portre mi?

— Öyle ya... Şöminede yanan nesnenin kokusundan bir şey farketmediniz mi? Diyordum ki, Merrick, metresini, mahut kadife elbiseleri giyip zehiri içtiği sırada gözetlemiştir. Ve kadın, sevgilisini karşısında belirmiş görünce, o isterik haliyle ve heyecanıyla tam muayyen ölüm randevusunda, hortlakla karşılaştığına kani olmuştur. Merrick, tuvalet odasında, havlu ile elini yüzünü silmişti. Margot, onu, içeriye davet ediyor; arkasından yürüdüğü sırada, Merrick, bir silâha sarılıyor. Hangi silâhtır, tahmin edebildiniz mi? Küçük salonda bir ocak maşası görmüşsünüz. Halbuki bu ocak maşası yatak odasınınmış... Onunla...

«Bayan Marsh, küçük salona girdiği sırada, Merrick, onun ense köküne bir darbe indiriyor. Öyle bir darbe ki, ölüm bu yüzden değildir; ve hemşirenizin gür saçları sebebiyle darbenin izi de görünmeyecektir. Fakat, kadın, kendini kaybediyor. Zehir, tesirini yapacağı ana kadar öylece baygın kalıyor. Âşığı, onu, divana yatırıyor. Ortalığı arayıp Margot'un hatırat defterini bulmağa çabalıyor. Zira, bu hatırat def-

terinin kendi aleyhine ip uçları vereceğinin farkındadır. Margot'un hatırat defterini ele geçirince, kendisi ile olan münasebetine taallûk eden sahifeleri yırtıyor. Ve şöminede yakıyor.

«Sonra, Merrick, banyo odasına geri dönüp boş zehir şişesini cebe indiriyor; geldiği yerden geri dönüyor.

Doktor Fell, bir an susup hızlı hızlı nefes aldı:

— Şimdi artık faraziyeler sahasından ayrılıp hakikatler vadisine sapacağım. Margot, her şeye rağmen, o baygın halinde, zehire karşı bütün benliğiyle mücadele ediyordu; fakat zehir, vücuduna yayılıyordu. O ise, yaşamak istemekteydi. Aradan bir saat geçince Thorley, onun inlediğini işitti. Margot, imdat çağırıyordu.

«Thorley'in bunun üzerine ne düşündüğünü anlıyor musunuz? Karısı her sefer olduğu gibi bu sefer de bir isterik krizine yakalanmış olacaktı. Fakat, içmek tehdidinde bulunduğu mahut zehir aklına geliverdi. Zehir şişesi... Hakikati bu seferlik olsun söylemiş olması ihtimal dahilinde miydi? Hemen, banyoya koştu. Ecza dolabını açtı. Fakat, şişe orada değil. Böylece intihar fikri, Thorley'in zihnine yapışmış oldu. Lâkin, bunu âleme itiraf etmektense, sır gibi saklamağı daha münasip buluyordu. Çünkü, itiraf aleyhine olacaktı. Thorley Marsh, şüphesiz, teferruatta bazı yalanlar söylemişti. Fakat umumiyetle samimî idi. Ve hiç bir cihette suçlu sayılamaz. Bu fikrimi ileri sürdüğüm zaman hâta etmiş değildim. Nitekim Celia da suçlu sayılamaz.

Celia haykırdı:

— Gerçi ben, şimdi hatamı kabul ediyorum ama, Thorley'den hâlâ nefret etmekteyim. Madem ki o şu anda bu derece berbat bir durumda bulunuyor böyle dememeliydim.

Doktor Fell alâka ile sordu:

— Ümitler mahv mı oldu?

— Henüz kat'î bir şey bilinemiyor. Doris şu anda hastahanede... Dönmesini bekliyoruz. (Kindar bir eda ile devam etti.) Evet, ondan nefret etmekten kendimi alamıyorum. Beni niçin âleme deli diye ilân etti? Ah Donald! Çok gülünç

şeyler yaptığımın kendim de farkındayım. Beni bir gün affedecek misin?

— Neler söylüyorsun, güzelim?

Fell, gümbürdedi:

— Canım, sizi kusurlu gören yok. Buna rağmen, küçük Miss, siz beni pek çok endişelere düşürdünüz. Hayalata kapılmadığınıza dair ne şekilde kanaat sahibi olduğumu size anlattım. Fakat, düşünüyordum ki, sakın siz...

Holden, sordu:

— E, devam edin!

Doktor Fell:

— Delilller uydurmasın diye merak ediyordum, bir şey değil. Tabiî değil mi ya: Lahdi açtığımız zaman korkudaydım. Sizin tasavvur ettiğiniz gibi fevkattabiî vaziyetlerle karşılaşacağımdan dolayı değil, Celia'nın, o mektubu yazmakla polise bir oyun oynadığını, kendi oyunu yüzünden şüpheli duruma düşeceğini aklımdan geçiriyordum. Halbuki, hepiniz gördünüz, lahit açılınca, ferahlayıverdim. Hattâ müfettiş Crawford bu halimi farketti. Lâhitte hiçbir anormal vaziyet olmadığını sezmiştim. Ancak, tabutlar yerlerinden oynamış. Bunda da hiç bir şaşılacak şey yok. Tam o anda, Crawford'-un lâmbası, ancak Celia'nın oraya bırakmış olabileceği meşum şişeyi aydınlattı. Soğuk duştan sonra, sıcak duş!

Holden sordu:

— Doktor Fell! Anlaşılır dâva değil... O tabutlar nasıl öyle yer değiştirebilirler? Dün, Locke izahat veriyordu da, aklımda kaldı: Modern tabutlardan ikisi, Margot'unki ile John Devereux'nünki, sekizer yüz libre ağırlığında imişler. Bu lehduhaları kim kıpırdatmış olabilir?

Doktor Fell:

— Ya! — dedi. — İlk anda ben de şaşkoloza döndüm. Meğer, pek basit tarzda havalanmışlar. Dokunan yok.

— Havalanmışlar mı? Bu da izaha sığmıyor.

— Muammanın hallini suda buluruz.

— Su da mı?

— Modern tabutlar muhkem olduğundan, yüzdüler. Caswal arazisinin sulak olduğunu bilirsiniz. Suyun çoğu yer altındadır. Buna Almanlar «Grundwasser» diyorlar. İlk ve sonbaharda bu sular toprağın yüzeyine çıkar. İşte o zaman tabutlar suda yüzerek yer değiştirdi. Yer değiştirmeyen tabut ise biraz yüksekte olduğu için su ona ulaşamamıştı. Kum da suyun tesiriyle dümdüzdü.

Celia dedi ki :

— Kabahat bende... Bu durumdan istifade ederek aklıma bir intikam almak aklıma geldi. Lahti mühürlemeden evvel doktor Fell'e farkettirmeksizin içeriye gelişi güzel bir şişe attım. Bunu itham edici bir delil olarak kullanacaktım. Aksi tesadüfe bakınki, Margot'yu zehirliyen şişeye raslamamış mıyım? Bu şişeyi, Ronnie, ihtiyatsızlıkla, Widestairs mahzenlerine fırlatmış. Benim de bulduğum tam o şişe imiş.

Celia devam edemedi. Çünkü, önde babası arkada Doris Locke görünmüştü. Gözleri ağlamaktan kızarmıştı:

— Thorley kurtulacak. — diye vaziyeti haber verdi. — Fakat, bunlar hep benim hatam.

Celia, hayretle sordu:

— Senin hatan mı?

— Evet. Thorley ile Ronnie'nin o apartmana giderek boğuşmaları... Fakat, ayni zamanda sizin hatanız, Donald!

Holden, kabul etti:

— Evet, benim de aklıma geliyor.

— Perşembe akşamı, yanımda Ronnie ve siz olarak eve dönüşümüzü hiç unutmıyacağım. Holden! Siz, bana, o kadının âşığı hakkında sualler soruyordunuz. Ve ben, size New Bond sokağındaki apartmandan bahsettim. Böylelikle, oraya gidip araştırma yapmağa sizi teşvik etmiş oldum. Ronnie yanımızdaydı. Bizi dinliyordu. O geceki garip hali de gözümden kaçmış değildir ama, kendini kızdırmış olduğum için böyle acaipleşti zannediyordum. O kadınla Ronnie'nin bir münasebeti olabileceğini dünyada aklımdan geçirmezdim.

Sir Danvers Locke

— Doktor Fell! Galiba, Margot Marsh, hiç ölmek niye-

tinde değilmiş? Ve galiba, yaptığı şey bir mizansenden ibaretmiş. Bundan dolayı bir gün, ileride tekrar avdet etmek ümidi ile New Bond'daki daireyi tahliye etmemiş, öyle mi?

— O fikirdeyim.

— Peki, Merrick bunun farkında değil mi imiş?

— Hayır... Lâkin, kızınız, o yerin hâlâ durduğunu söyler söylemez, delikanlının yüreğinde şüpheler uyanmış. Bir anahtarı o da saklamış zahir. Sizinle beraber derhal Londra'ya gitmiş, fakat, siz, orada bir kostümcüye girdiğiniz için, o da sizinle birlikte aynı istikamette yürümekten çekinmiş.

— Benim oraya gidişim tamamiyle masumanedir, sizi temin ederim!

Doris, ilâve etti:

— Bense, bir gece evvel sizinle konuştuklarımı Thorley'e safiyetle anlattım, Donald!... Deliller aramak niyetiyle otomobile binip derhal fırladı. Onda da bir anahtar varmış. Yani, karısının anahtarı... Merrick'le karşılaşmış. Merrick, Garsoniyere vardığı zaman, delilleri tahrib ediyor; yalnız ocak alevlerinin aydınlattığı odada boğulmuşlar.

Genç kız, titredi. Meclistekiler, onun tasvir ettiği tabloyu karşılarında tecessüm ettirdiler.

Locke, mırıldandı:

— Siz galiba Holden'i bu sebeple Londra'ya aleacele gönderdiniz doktor Fell? Thorley ile Merrick arasında bir fırtına kopacağından şüpheleniyordunuz. Evet şimdi anlıyorum.

Sir Danvers, kızına döndü:

— Evlâdım! Bay Marsh'la evlenmen fikri hiç hoşuma gitmiyor. İtiraf ederim ki, ona hiçbir zaman itimad etmemişimdir. Fakat, sana seçtiğim diğer namzet hususunda ne kadar yanıldığımı düşünerek...

Doris, oturduğu koltukta mevcut olmayan bir lekeyi kazımakla meşguldü.

Usulcacık cevap verdi:

— Peki ama, babacığım, ben de zaten artık Thorley ile evlenmek istediğimi hiç zannetmiyorum.

Locke, şaşırdı:

— Nasıl, nasıl?... Peki ama niçin?

— Vallahi ben de bilmiyorum. Böyle işte, mesele bundan ibaret. Kuzum Celia! Donald'a hep âşık mıydın?

Celia, gözlerini Holden'e çevirdi. Sonra da, Doris'e baktı:

— Âlemin huzurunda ilânı aşk etmek âdetim değildir ama, hakikati keşfettin.

Doris:

— Eh, işte... Benimle Thorley'in vaziyetimiz böyle değil. — dedi. — Ben, onu hakikattekinden bambaşka şekilde görmüşüm. Şimdi nazarımda sünepeleşti.

Uzun bir sükût oldu.

Locke, gülümsemeğe gayret ederek:

— Verdiğin son karar, beni elbette inkisara uğratmış değildir, kızım. — dedi. — Çok şükür henüz gençsin. Hayatta birçok erkekler daha tanıyacaksın. Bu dram da seni aşağı yukarı tecrübelendirir.

Doris:

— Çok rica ederim, baba, bu zavallı Ronnie'nin aleyhinde bir şey söyleme. — dedi.

Hepsi birden genç kıza hayretle baktılar.

Doris, ayağa kalktı: ay ışığı ile aydınlanmış bahçeyi pencereden seyretti. Sesinde bir takdir edası ile:

— Ronnie erkekmiş. Hakikî erkekmiş. — diye mırıldandı. — Hiç bir müşkül önünde yenilemedi. Halbuki, ben, onu fazla yumuşak sanıyordum. Bu karakterde olduğunu anlayamadım. Hayatta her ne yaptı ise, kuvvetli bir erkek gibi yaptı. Onunla evlenebilseydim, ah!

Oturduğu sedir üzerinde, doktor Fell, pofurdadı ve başını salladı, sonra içkilerin bulunduğu küçük bir tepsiye eğildi; bardağına ağız ağıza viski doldurdu. Ancak, birkaç damla su damlattı. Yüzünde, müsamahakâr bir istihza belirdi. Kadehini kaldırarak:

— Mizacı beşerin şerefine içiyorum, hikmetinden sual olunmaz. — dedi.

SON

FİATI: 5 LİRADIR